

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 5 juni 2015
(OR. en)

9593/15

LIMITE

COHOM 55
CFSP/PESC 211
CSDP/PSDC 319
FREMP 134
INF 108
JAI 425
RELEX 450

NOT

från: Rådets generalsekretariat
till: Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik

Ärende: Utkast till EU:s årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2014

För delegationerna bifogas utkastet till EU:s årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2014, som fastställdes av arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna den 30 april 2015.

Innehåll

Förord	11
Allmän beskrivning.....	11
Genomförandet av EU:s prioriteringar när det gäller de mänskliga rättigheterna.....	14
Mänskliga rättigheter i all extern politik.....	20
Demokratin och rättsstatsprincipen.....	22
Främjande av allmängiltighet genom arbete på multilateral och regional nivå.....	23
I. Mänskliga rättigheter och demokrati som ett genomgående inslag i EU:s politik.....	25
Införlivande av de mänskliga rättigheterna i alla konsekvensbedömningar.....	25
Partnerskap med civilsamhället (inklusive förenings- och mötesfrihet).....	26
Regelbunden utvärdering av genomförandet.....	31
II. Främjande av de mänskliga rättigheternas allmängiltighet	31
Universell anslutning	31
En kultur som främjar mänskliga rättigheter och demokrati inom EU:s yttre åtgärder.....	32
III. Enhetliga mål, internt och internationellt	34
Effektivt stöd för demokratin.....	34
Permanent kapacitet inom Europeiska unionens råd för mänskliga rättigheter och demokrati.....	36
Bättre konsekvens i politiken.....	38
Respekten för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter	39
IV. Mänskliga rättigheter som ett genomgående inslag i EU:s externa politik och dess instrument.....	40
Mot ett rättighetsbaserat tillvägagångssätt i utvecklingssamarbetet.....	40
Handel till stöd för de mänskliga rättigheterna.....	42
Beaktande av de mänskliga rättigheterna vid konfliktförebyggande och krishantering.....	44
Förankring av de mänskliga rättigheterna i insatserna mot terrorism.....	47
De mänskliga rättigheterna som grund för den yttre dimensionen av arbetet inom området med frihet, säkerhet och rättvisa	50
Främjande av mänskliga rättigheter i den yttre dimensionen av sysselsättnings- och socialpolitiken	54

V. Genomförande av EU:s prioriteringar när det gäller de mänskliga rättigheterna.....	57
Avskaffande av dödsstraffet.....	57
Avskaffande av tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	60
Effektivt stöd till människorättsförsvarare.....	62
Främjande och skydd av barns rättigheter	64
Skydd av kvinnors rättigheter och skydd mot könsrelaterat våld	67
Iakttagande av internationell humanitär rätt	72
Hbti-personers utövande av sina mänskliga rättigheter	76
Religions- och trosfrihet.....	77
Yttrandefrihet både online och offline	80
Genomförande av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.....	83
Rättskipning	87
Insatser mot kränkningar: ansvarsutkrävande.....	88
Främjande av respekten för minoriteters rättigheter (inklusive förebyggande av rasism och främlingsfientlighet).....	90
En starkt politik i frågor som rör urbefolkningar	92
Mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning	94
VI. Arbete med bilaterala partner.....	96
Påverkan på plats genom särskilt avpassade strategier	96
Påverkan genom dialog.....	97
Effektiv användning av och effektivt samspel mellan EU:s instrument för extern politik.....	99
VII. Arbete genom multilaterala institutioner.....	100
Främjande av reell multilateralism	100
Faktisk fördelning av bördorna i FN-sammanhang	100
Utvidgade regionala mekanismer för mänskliga rättigheter	105
VIII. Europaparlamentets bidrag till EU:s årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2014.....	112
Parlamentets granskning av EU:s politik för de mänskliga rättigheterna.....	112
Integrering av mänskliga rättigheter inom parlamentets utskott.....	117
Demokratistöd.....	126
Delegationsbesökens roll för mänskliga rättigheter och demokratistöd	129
Sacharovpriset för tankefrihet och Sacharovnätverket	135
Nationella och regionala frågor	139

I. Kandidatländer och potentiella kandidatländer	139
Albanien.....	140
F.d. jugoslaviska republiken Makedonien	142
Island.....	142
Kosovo*	143
Montenegro	144
Serbien	144
Turkiet.....	145
Stöd riktat till flera mottagare	146
II. EES-/Eftaländerna	147
Norge.....	147
Schweiz	147
Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino	148
III. Europeiska grannskapspolitiken.....	149
Armenien.....	149
Azerbajdzjan	151
Vitryssland	153
Georgien.....	157
Moldavien	159
Ukraina.....	161
Egypten	166
Israel	170
Palestina*	172
Jordanien	174
Libanon	176
Syrien	178
Tunisien.....	179
Algeriet.....	181
Marocko	184
Västsahara	186
Libyen	187
IV. Ryssland och Centralasien.....	189
Ryssland.....	189

Kazakstan.....	192
Kirgizistan.....	194
Tadzjikistan.....	196
Turkmenistan	198
Uzbekistan.....	199
V. Afrika.....	202
Afrikanska unionen – gemensam strategi Afrika–EU	202
Angola.....	203
Benin	204
Botswana.....	205
Burkina Faso	207
Burundi	207
Kamerun.....	210
Kap Verde	211
Centralafrikanska republiken	212
Tchad.....	214
Komorererna	215
Republiken Kongo (Kongo Brazzaville).....	217
Elfenbenskusten	220
Demokratiska republiken Kongo	221
Djibouti	223
Ekvatorialguinea	224
Eritrea.....	225
Etiopien	227
Gabon.....	229
Gambia.....	230
Ghana	232
Guinea	234
Guinea-Bissau	235
Kenya	236
Lesotho.....	237
Liberia.....	239
Madagaskar	241
Malawi	243

Mali	244
Mauretanien	245
Mauritius	247
Moçambique.....	248
Namibia.....	251
Niger	253
Nigeria.....	255
Rwanda.....	256
São Tomé och Príncipe	258
Senegal.....	259
Seychellerna.....	262
Sierra Leone	263
Somalia.....	264
Sydafrika	266
Sydsudan	268
Sudan.....	269
Swaziland.....	271
Tanzania.....	272
Togo	274
Uganda	275
Zambia	276
Zimbabwe.....	277
VI. Mellanöstern och Arabiska halvön	280
Bahrain.....	280
Iran	282
Irak	284
Kuwait.....	286
Oman.....	287
Qatar	287
Saudiarabien.....	288
Förenade Arabemiraten.....	289
Jemen	290
VII. Asien.....	293
Afghanistan	293

Bangladesh.....	296
Bhutan	298
Brunei.....	299
Myanmar/Burma	300
Kambodja.....	303
Kina	305
Hongkong.....	307
Taiwan.....	307
Mongoliet.....	308
Indien	309
Indonesien	310
Japan	311
Republiken Korea	312
Demokratiska folkrepubliken Korea.....	314
Laos	314
Malaysia.....	316
Maldiverna	317
Nepal	318
Pakistan	320
Filippinerna	323
Singapore	324
Sri Lanka.....	325
Thailand	326
Östtimor	328
Vietnam.....	329
VIII. Oceanien	332
Australien.....	332
Fiji	332
Nya Zeeland	333
Papua Nya Guinea.....	334
Samoa.....	335
Små östater i Stillahavsområdet – Kiribati, Marshallöarna, Mikronesiska federationen, Nauru, Palau, Tonga, Tuvalu	336
Salomonöarna.....	338

Vanuatu	339
IX. Nord-, Mellan- och Sydamerika	340
Kanada	340
Amerikas Förenta stater (USA).....	341
X. Latinamerika och Västindien	345
Antigua och Barbuda	345
Argentina.....	345
Bahamas	346
Barbados.....	347
Belize	348
Bolivia.....	349
Brasilien	351
Chile	352
Colombia.....	353
Costa Rica	355
Kuba	356
Dominica.....	357
Dominikanska republiken	358
Ecuador	360
El Salvador.....	361
Grenada	363
Guatemala	364
Guyana	365
Haiti	366
Honduras	368
Jamaica.....	369
Mexiko	370
Nicaragua	373
Panama.....	374
Paraguay.....	375
Peru	375
Saint Kitts och Nevis.....	377
St. Lucia	377
Saint Vincent och Grenadinerna	378

Surinam	379
Trinidad och Tobago.....	380
Uruguay.....	381
Venezuela.....	383

*Utkast till EU:s årsrapport om
mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2014*

TEMATISK DEL

Förord

Allmän beskrivning

Under 2014 höll EU fast vid sitt åtagande att främja respekten för de mänskliga rättigheterna i hela världen och förespråka efterlevnaden av internationell humanitär rätt. Den strategiska ramen och handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati¹ som antogs i juni 2012 har fortsatt att vara referensdokument för EU:s externa politik inom detta område med vägledande principer och huvudsakliga prioriteringar för EU:s åtgärder. Syftet med dessa dokument är att förbättra effektiviteten och konsekvensen i EU:s politik för de mänskliga rättigheterna och sätta mänskliga rättigheter och demokrati i centrum för EU:s yttre åtgärder. Handlingsplanen löpte ut i slutet av 2014.

Under rapporteringsperioden inledde Europeiska utrikestjänsten (utrikestjänsten) en omfattande samrådsprocess med andra EU-institutioner (kommissionen, rådet och Europaparlamentet), medlemsstater och berörda aktörer (däribland särskilt det civila samhället och akademiska institutioner) för att bedöma de viktigaste resultaten av handlingsplanen för 2012/2014 och utarbeta en ny handlingsplan. I en internbedömning av utrikestjänsten och kommissionens avdelningar bekräftades att handlingsplanen för 2012/2014 skapade en viktig hävstångseffekt för alla EU-aktörers engagemang och bidrog till att integrera mänskliga rättigheter i hela spektrumet av EU:s externa politik. Den uppmuntrade också institutionerna och de berörda aktörerna att tillsammans ta itu med människorättsproblem på ett mer systematiskt sätt och bidrog till att stärka EU:s synlighet och ansvarighet. Genom handlingsplanen effektiviserade EU sina förfaranden (till exempel genom att inrätta kontaktpunkter för mänskliga rättigheter vid EU-delegationerna), fastställde god praxis och utvecklade innovativa verktyg, såsom landstrategierna för mänskliga rättigheter.

¹ Se Europeiska unionens råd, *Mänskliga rättigheter och demokrati: EU:s strategiska ram och EU:s handlingsplan*, 11855/12, 25.6.2012.

Mänskliga rättigheter som ett genomgående inslag i EU:s politik

2014 avslutade EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, sitt mandats andra år. EU:s särskilda representant arbetar under överinseende av den höga representanten/kommissionens vice ordförande, med ledning av rådets ambassadörer från kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik (Kusp) och i samordning med utrikestjänsten, kommissionens avdelningar och Europaparlamentet.

Representantens huvudsakliga uppgift, som fastställs i mandatet, är att öka samstämmigheten, effektiviteten och synligheten för mänskliga rättigheter inom EU:s utrikespolitik. I detta syfte fokuserade han på att stärka EU:s engagemang för de mänskliga rättigheterna med EU:s strategiska partner, bland annat genom besök till USA, Brasilien och Mexiko, bygga upp relationer med övergångsländer och regionala partner, inklusive Myanmar, Pakistan och Egypten, öka EU:s synlighet och engagemang inom multilaterala och regionala mekanismer för mänskliga rättigheter samt samarbeta med det civila samhället och ge det civila samhället större egenmakt. Han fokuserade också på att främja EU:s huvudprioriteringar, särskilt de som tas upp i EU:s riktlinjer för mänskliga rättigheter, och på andra frågor såsom yttrandefrihet online och offline, mänskliga rättigheter för kvinnor, en människorättsbaserad utvecklingsstrategi, arbete mot tortyr, avskaffande av dödsstraffet samt företag och mänskliga rättigheter.

Genom sitt arbete, som omfattat över ett dussin möten på ministernivå om mänskliga rättigheter med bland annat Kina, Bahrain, Nordkorea och Sydafrika, och kontakter med hundratals viktiga berörda aktörer, strävade EU:s särskilda representant efter att stödja det viktiga arbete som sker inom EU:s och medlemsstaternas befintliga strukturer för mänskliga rättigheter och skapa förutsättningar för ytterligare djupgående dialoger och resultatorienterade förbindelser med utländska regeringar, internationella organisationer och det civila samhället i hela världen.

Utrikestjänsten har också arbetat med att effektivisera sina interna mekanismer och förfaranden för att göra sina åtgärder inom området för mänskliga rättigheter mer verkningsfulla. Tack vare det gemensamma arbete som EU-delegationerna, uppdragscheferna, EU-institutionerna och medlemsstaterna har utfört har 132 landstrategier för mänskliga rättigheter kunnat godkännas av kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik (Kusp). Genomförandet av landstrategierna för mänskliga rättigheter har resulterat i ett intensivare samarbete om mänskliga rättigheter mellan EU-delegationerna och medlemsstaternas ambassader, och lett till mer välstrukturerade och samstämmiga människorättsdialoger.

Under 2014 höll EU formella dialoger och samråd om mänskliga rättigheter med 37 partnerländer och regionala grupperingar, inklusive, för första gången, en människorättsdialog med Myanmar/Burma. Dessutom förde många av de 79 länder i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet som är parter i Cotonouavtalet en dialog med EU. Negativt var att människorättsdialogen med Ryssland avbröts och att den med Azerbajdzjan sköts upp. EU fortsatte sina ansträngningar för att förbättra dialogernas inverkan och ändamålsenlighet, bland annat genom att fastställa kopplingar mellan dem och andra politiska instrument, utveckla uppföljningsmekanismer och behandla enskilda fall inom ramen för diskussionerna. De flesta människorättsdialogerna föregicks av samrådsmöten med det civila samhällets organisationer i Bryssel och i de berörda länderna och åtföljdes av avrapportering. EU fortsatte att ta ställning offentligt i människorättsfrågor genom uttalanden från den höga representanten och vice ordföranden eller hennes talesperson. Konfidentiella *démarches* användes också genomgående under året i mer känsliga fall.

Utrikestjänsten höll regelbundet utbildningar om mänskliga rättigheter och demokrati. En kartläggning av de utbildningsprogram om mänskliga rättigheter som genomförs av medlemsstaterna inleddes också i syfte att få överblick över bästa praxis och utforska möjliga synergieffekter. I september 2014 enades man om att inrätta ett informellt nätverk av kontaktpunkter för utbildning om mänskliga rättigheter och demokrati i EU:s medlemsstater. Som en åtgärd för att se till att mänskliga rättigheter utgör en integrerad del av EU-delegationernas verksamhet hade alla EU-delegationer, GSFP-uppdrag och GSFP-insatser utsett kontaktpunkter för mänskliga rättigheter och/eller kontaktpunkter för jämställdhet i slutet av 2014. Rådets arbetsgrupp för de mänskliga rättigheterna, som ansvarar för alla människorättsaspekter av Europeiska unionens yttre förbindelser, antog årets strategiska prioriteringar för EU inom FN:s människorättsforum, vilket bidrog till framgången för EU:s insatser inom FN-ramen.

Under 2014 ökades ansträngningarna att ta itu med frågor som rör samstämmighet och konsekvens mellan EU:s interna och externa människorättspolitik. Särskilda slutsatser antogs av rådet i juni i vilka det konstaterades att konsekvens är viktigt för EU:s trovärdighet i de yttre förbindelserna och för att EU ska kunna föregå med gott exempel på området för de mänskliga rättigheterna.

Under 2014 förblev Europeiska kommissionen fast besluten att införliva mänskliga rättigheter i sina konsekvensbedömningar för förslag inom ramen för EU:s yttre åtgärder. I detta syfte utarbetades särskilda riktlinjer för analys av konsekvensbedömningar som avser mänskliga rättigheter i samband med handelsavtal under 2014.

Genomförandet av EU:s prioriteringar när det gäller de mänskliga rättigheterna

Under hela 2014 inriktade EU sig på särskilda tematiska människorättsproblem både vad gäller medborgerliga och politiska rättigheter och vad gäller ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

EU främjade aktivt rätten till föreningsfrihet och frihet att delta i fredliga sammankomster genom offentliga uttalanden, inom ramen för sina bilaterala förbindelser med tredjeländer, och genom människorättsdialoger och samråd med likasinnade partner. I september 2014 organiserade EU ett evenemang i samband med OSSE:s möte för genomförande av den mänskliga dimensionen för att tillsammans med det civila samhället diskutera den senaste utvecklingen vad gäller friheten att delta i fredliga sammankomster i OSSE-området.

Vid sessionerna i FN:s råd för mänskliga rättigheter (MR-rådet) och vid mötet i oktober i FN:s generalförsamlings tredje utskott underströk EU vikten av det arbete som utförs av organisationer i det civila samhället och av människorättsförsvarare. EU uttryckte oro över det allt mindre utrymmet för det civila samhället i många länder, de ökade begränsningarna som icke-statliga organisationer utsätts för samt trakasserierna av aktivister och de allvarliga kränkningarna av deras mänskliga rättigheter. Det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter² (EIDMR) förblev ett viktig finansieringsverktyg för att stödja organisationer i det civila samhället som är verksamma på människorättsområdet samt människorättsförsvarare, inklusive journalister och bloggare.

I linje med EU:s beslutsamhet att även i fortsättningen främja åsikts- och yttrandefriheten både online och offline, antog rådet i maj 2014 riktlinjer för mänskliga rättigheter på området. I dessa riktlinjer, som bygger på redan befintliga instrument och dokument, upprepas huvudprinciperna och de innehåller även tydligt definierade prioriteringar och verktyg för hur EU-delegationerna och medlemsstaternas ambassader samt EU:s högkvarter kan användas för att bättre främja och försvara denna rättighet. EU fördömde upprepade gånger attacker mot journalister och bloggare genom offentliga uttalanden inom ramen för sina bilaterala relationer. I september 2014 organiserade EU ett sidoevenemang om yttrandefrihet online i samband med mötet för genomförande av den mänskliga dimensionen, som organiserades av OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter i Warszawa. Vid 2014 års årliga forum för mänskliga rättigheter mellan EU och icke-statliga organisationer, som hölls i december 2014 och handlade om skyddet och främjandet av yttrandefrihet, deltog mer än 200 företrädare för icke-statliga organisationer från hela världen. Forumet ledde till att ett antal rekommendationer antogs som kommer att vägleda EU på detta viktiga område.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 235/2014 av den 11 mars 2014 om inrättande av ett finansieringsinstrument för demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen *EUT L 77, 15.3.2014, s. 85–94* <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1429276632832&uri=CELEX:32014R0235>

EU bekräftade på nytt sitt motstånd mot dödsstraffet och använde alla de diplomatiska verktyg som stod till dess förfogande för att främja kampen för dödsstraffets avskaffande i hela världen, i linje med relevanta EU-riktlinjer. Genom omfattande lobbyverksamhet och utåtriktad verksamhet har EU deltagit aktivt i allianser över regiongränserna för att främja FN:s generalförsamlings resolution, som slutligen antogs i december, där kravet på ett moratorium för tillämpningen av dödsstraffet upprepas på nytt. Tack vare EU:s utåtriktade verksamhet fick resolutionen, som 95 medlemsstater stod bakom, fler röster för än någonsin tidigare. Den fick 117 röster för, 37 röster emot och 34 nedlagda röster, vilket är en betydande förbättring jämfört med liknande resolutioner tidigare år.

I december 2014 firade EU 30-årsdagen av konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning med ett evenemang i Bryssel. EU uppmanade alla länder att ratificera och genomföra konventionen och dess fakultativa protokoll och stödde aktivt inrättandet av oberoende övervakningsmekanismer. Dessutom togs frågan om tortyr och misshandel och även enskilda fall systematiskt upp under människorättsdialoger med tredjeländer och under besök. Samtidigt fortsatte EU sitt genomförande av riktlinjerna om tortyr och annan grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning.

EU är fortfarande fast beslutet att stödja människorättsförsvarare som spelar en avgörande roll för främjandet och skyddet av mänskliga rättigheter. I rådets slutsatser, som antogs i juni, upprepade EU:s utrikesministrar åtagandet att uppmärksamma tioårsdagen av antagandet av EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare. Rådet betonade den särskilt viktiga roll som kvinnliga människorättsförsvarare och människorättsförsvarare från marginaliserade och sårbara grupper har. I maj fick EU-delegationerna detaljerad vägledning för genomförandet av riktlinjer om människorättsförsvarare med bästa praxis för hantering av olika fall. Under året arbetade EU-delegationerna aktivt med att skydda människorättsförsvarare som står inför ökat tryck från myndigheter och från icke-statliga aktörer i många länder. EU-diplomater övervakade rättegångar, besökte häktade aktivister och gjorde uttalanden om enskilda fall.

Detta år firade EU 25-årsdagen av FN:s barnkonvention. För att uppmärksamma denna årsdag och EU:s engagemang för barn i sin externa och interna politik antog rådet slutsatser om främjande och skydd av barns rättigheter i december. EU stödde aktivt kampanjen, *Children, Not Soldiers* (Barn, inte soldater), som initierades gemensamt av FN:s särskilda representant för barn och väpnade konflikter och Unicef, och som syftar till att förhindra rekryteringen och i slutändan avskaffa regeringsstyrkors användning av barn i konflikter senast 2016. I linje med ILO:s konvention nr 182 om de värsta formerna av barnarbete förespråkade EU upprättandet av förteckningar över farligt arbete i 33 länder för att skydda barn från farligt arbete i Afrika söder om Sahara och Europa/Centralasien. Under människorättsdialogerna med vissa länder låg särskilt fokus på barnarbete.

Skyddet av kvinnors rättigheter och kampen mot könsrelaterat våld förblev en prioriterad punkt på EU:s dagordning. Dessa frågor integrerades konsekvent i EU:s program och inkluderades i offentliga meddelanden och dialoger med regeringar, regionala organisationer och det civila samhället. Stöd till kvinnliga människorättsförsvare och kvinnoorganisationer prioriterades också. FN har fortsatt att vara den plattform där EU huvudsakligen lägger fram sina strategiska prioriteringar på jämställdhetsområdet. EU spelade till exempel en viktig roll i förhandlingarna om FN:s kvinnokommissions överenskomna slutsatser. EU och UN Women fortsatte genomförandet av sitt samförståndsavtal från 2012. Viktiga framsteg gjordes vad gäller kommunikation, politisk dialog och gemensam opinionsbildning samt utbildning och planering av gemensamma program för kvinnor på EU–FN-nivå. Som en del av detta hölls konferensen *Spring Forward for Women*, som samlar kvinnliga parlamentariker från arabstaterna och ledamöter i Europaparlamentet, i Bryssel i november 2014. När det gäller sexuellt våld i konflikter deltog EU aktivt i världstoppmötet i juni 2014 i London och åtog sig att följa upp med praktiska åtgärder inom områdena mänskliga rättigheter, konfliktförebyggande, krishantering, medling och humanitärt bistånd. Under flicktoppmötet i juli utfäste sig EU att bidra med mer än 100 miljoner euro under de kommande sju åren till jämställdhet mellan kvinnor och män och barns välmående, inklusive konkreta projekt om att avskaffa kvinnlig könsstympning samt barnäktenskap, äktenskap för minderåriga och tvångsäktenskap.

Vad gäller mänskliga rättigheter för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella personer (hbti-personer) förde EU en dialog med flera länder och gjorde diplomatiska démarches när så krävdes, särskilt i Afrika och Centralasien, för att uppmana länder att ompröva eller upphäva lagstiftning som diskriminerar hbti-personer eller bryter mot internationellt överenskomna bestämmelser om icke-diskriminering. Dessutom förespråkade EU hbti-personers rättigheter inom ramen för relevanta människorättsdialoger och gav, genom finanseringsinstrumentet EIDMR, stöd till försvarare av mänskliga rättigheter för hbti-personer och till icke-statliga organisationer som genomför projekt för att bekämpa diskriminering av hbti-personer. EU engagerade sig aktivt i multilaterala ansträngningar, särskilt inom FN, för att ta itu med diskriminering, bland annat på grundval av sexuell läggning och könsidentitet. I MR-rådet i Genève bidrog EU aktivt och framgångsrikt till antagandet av resolutionen om mänskliga rättigheter, sexuell läggning och könsidentitet i september.

Ett år efter antagandet av EU:s riktlinjer om religions- och trosfrihet fortsatte EU att fokusera på denna grundläggande frihet som möter allt mer motstånd världen över. Mot bakgrund av de grymheter och kränkningar av de grundläggande mänskliga rättigheterna som människor som tillhör religiösa minoriteter och sårbara grupper utsätts för, särskilt i Irak och Syrien, vidtog EU åtgärder, inklusive på multilateral nivå, för att framhålla behovet av att skydda dessa länders multietniska och multireligiösa karaktär. EU fokuserade på att befästa resolutionerna om religions- och trosfrihet både i MR-rådet och i generalförsamlingen. Vid sessionen i MR-rådet i mars 2014 antogs den av EU initierade resolutionen om religions- och trosfrihet ännu en gång med konsensus.

EU bidrog till att främja och skydda rättigheter för personer som tillhör minoriteter i samarbete med FN och andra internationella och multilaterala organisationer såsom OSSE och Europarådet.

I september 2014 hölls FN:s första världskonferens om urbefolkningar i New York som ett högnivåmöte i generalförsamlingen. EU bidrog aktivt till förberedelserna inför konferensen genom att stödja urbefolkningarnas deltagande och tillhandahålla samordnade bidrag till det enhälliga antagandet av ett slutdokument. EU organiserade även ett sidoevenemang om övervakning av urbefolkningars rättigheter. Utifrån resultaten från konferensen började EU utarbeta en förstärkt EU-politik avseende urbefolkningar, i enlighet med EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati.

EU är part i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I linje med konventionen har EU åtagit sig att främja rättigheter för personer med funktionsnedsättning i både sina inre och sina yttre åtgärder. 2014 utarbetade Europeiska kommissionen sin första EU-rapport till FN i enlighet med konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

I rapporten beskrivs hur EU har genomfört konventionen genom lagstiftning, politiska åtgärder och finansieringsinstrument.

Som förespråkare för att alla mänskliga rättigheter är universella, odelbara, avhängiga av varandra och tätt sammankopplade anser EU att ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är en väsentlig del av dess externa människorättspolitik. Under året har EU ägnat allt mer uppmärksamhet åt detta område i samband med människorättsdialoger med viktiga partnerländer. På multilateral nivå har EU aktivt stött och samarbetat med flera av FN:s särskilda rapportörer som arbetar med ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Under 2014 fortsatte EU att genomföra och främja FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter från 2011. I EU antogs direktivet om redovisning av stora företags och koncerners icke-finansiella information i september. Det var ett stort steg framåt vad gäller att underlätta åtgärder för ansvarsfullt företagande. Berörda företag ska redovisa information om policy, resultat och risker vad gäller bland annat mänskliga rättigheter. Som en del av sina yttre åtgärder diskuterade EU frågan med allt fler partnerländer. Vid MR-rådets session i juni stödde EU resolutionen om förnyande av mandatet för arbetsgruppen för mänskliga rättigheter och transnationella bolag och andra företag. I september 2014 hölls ett gemensamt seminarium i Addis Abeba där Afrikanska unionen och EU åtog sig att gemensamt främja och genomföra FN:s vägledande principer i de två regionerna och ta fram potentiella samarbetsområden.

Mänskliga rättigheter i all extern politik

Under 2014 förblev EU fast beslutet att främja mänskliga rättigheter och demokrati utanför EU genom alla sina yttre åtgärder. Ytterligare steg togs mot ett mer effektivt människorättsbaserat tillvägagångssätt i utvecklingssamarbetet.

Under 2014 fortsatte EU arbetet med utformningen av sin ståndpunkt och strategi för uppföljningen av Rio+20 och utvecklingsagendan för tiden efter 2015. I ett antal politiska uttalanden som godkänts av rådet förespråkade EU införlivandet av frågor som rör mänskliga rättigheter, rättstatsprincipen och god samhällsstyrning i den globala utvecklingsagendan. I sina senaste slutsatser från december betonade rådet vikten av en agenda för tiden efter 2015 som omfattar alla mänskliga rättigheter.

EU arbetade också för att utveckla en handelspolitik som är fullt förenlig med mänskliga rättigheter. I samband med detta och i enlighet med den nya förordningen om det allmänna preferenssystemet³ som trädde ikraft i januari 2014 har 14 länder fått förmåner enligt den särskilda stimulansordningen. Dessutom främjade EU åtgärder på multilateral nivå för att säkerställa kontroll av export av övervakningsteknik som kan användas för att kränka mänskliga rättigheter. I början av 2014 överlämnade kommissionen ett förslag till rådet och Europaparlamentet om ändring av förordning (EG) nr 1236/2005 om handel med varor som kan användas till dödsstraff och tortyr.

2014 tog EU ytterligare steg för att införliva sin politik för mänskliga rättigheter och jämställdhet i GSFP-uppdrag och GSFP-insatser. I linje med 2013 års krishanteringsförfaranden⁴ togs mänskliga rättigheter och jämställdhet i beaktande i planeringsprocessen för nya uppdrag och insatser. En analys av situationen för mänskliga rättigheter och jämställdhet införlivades i planeringsdokumenten för bland annat Europeiska unionens rådgivande uppdrag för reform av den civila säkerhetssektorn i Ukraina⁵ och Eufor Centralafrikanska republiken⁶. 2014 utsågs rådgivare eller kontaktpunkter för mänskliga rättigheter och jämställdhet för alla GSFP-uppdrag och GSFP-insatser. I deras uppgifter ingår att integrera mänskliga rättigheter och jämställdhet i uppdragets eller insatsens verksamhet samt att genomföra särskilda aktiviteter. Systemet för tidig varning för konflikter, där det ingår många indikatorer som rör mänskliga rättigheter, infördes stegvis på global nivå under året. EU höll fast vid sitt åtagande att genomföra FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet både internt, via EU-medlemsstaternas informella arbetsgrupp, och externt genom att främja utarbetandet av nationella handlingsplaner med tredjeländer. Den andra rapporten om EU-indikatorerna för den övergripande strategin för EU:s genomförande av resolutionerna offentliggjordes i januari 2014.

³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/october/tradoc_150025.pdf

⁴ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7660-2013-REV-2/en/pdf>

⁵ http://www.eeas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/euam-ukraine/index_en.htm

⁶ http://eeas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/eufor-rca/index_en.htm

Som en del i ansträngningarna för att förankra de mänskliga rättigheterna i insatserna mot terrorism utarbetade utrikestjänsten, i samarbete med de andra EU-institutionerna, riktlinjer för terrorismbekämpning som ska användas vid planering och genomförande av biståndsprojekt med tredjeländer för insatser mot terrorism. I riktlinjerna, som godkändes av medlemsstaterna i november, tas internationell humanitär rätt och internationell flyktingrätt i beaktande.

Demokratin och rättsstatsprincipen

Under 2014 fortsatte EU sina ansträngningar för att stödja demokratiska reformer och värden genom att stödja valprocesser runtom i världen. I detta syfte sände kommissionen ut valobservatörsuppdrag och valexpertuppdrag. Dessutom tillhandahöll man tekniskt och finansiellt bistånd till valadministrationsorgan och inhemska observatörer. Totalt sändes åtta valobservatörsuppdrag ut för att övervaka nio val. EU övervakar inte val i OSSE-området, men gav aktivt stöd till OSSE/ODIHR i samband med president- och parlamentsvalen i Ukraina.

I allmänhet intensifierade EU sitt arbete med demokratistöd i syfte att öka samstämmigheten mellan EU:s instrument och EU:s medlemsstaters verksamhet och skapa en gemensam förståelse för det lokala sammanhanget, genom förstärkta partnerskap med alla berörda aktörer, inklusive regeringen och det civila samhället. I samband med detta fastställde EU i mars 2014 vilka 12 EU-delegationer som får delta i en andra pilotgeneration för demokratistöd. Verksamheten inleddes i juni. Från 2014 stöds pilotverksamheten till viss del av medel från EIDMR.

Främjande av allmängiltighet genom arbete på multilateral och regional nivå

EU fortsatte att särskilt inrikta sig på att främja de mänskliga rättigheternas allmängiltighet, såväl i sina uttalanden och röstförklaringar som vid offentliga evenemang och konferenser samt i publikationer. Inom ramen för sina bilaterala förbindelser, bland annat i samband med människorättsdialoger, uppmanade EU regelbundet tredjeländer att ratificera och genomföra FN:s människorättsinstrument och att ompröva eller dra tillbaka sina reservationer.

Under 2014 förblev EU aktivt på området övergångsrättvisa och engagerade sig i övergångsländer genom medlingsverksamhet, politisk dialog och GSFP-uppdrag. Ett utkast till EU-politik för övergångsrättvisa håller på att utarbetas och kommer troligen att antas i början av 2015. Politiken kommer att offentligt visa EU:s engagemang för övergångsrättvisa, stärka samstämmigheten och konsekvensen i EU:s engagemang för övergångsrättvisa och ge vägledning för personal från EU och medlemsstaterna som arbetar med övergångsrättvisa.

Under 2014 fortsatte EU att genomföra riktlinjerna för internationell humanitär rätt och stödja spridningen av internationell humanitär rätt till alla stridande parter, inbegripet beväpnade icke-statliga aktörer. EU fortsatte att intensifiera sitt arbete för att främja efterlevnaden av internationell humanitär rätt inom ramen för det humanitära biståndet. EU och dess medlemsstater stödde Internationella rödakorskommitténs (ICRC) och den schweiziska regeringens initiativ för att stärka efterlevnaden av internationell humanitär rätt och bekräftade på nytt sitt åtagande att främja efterlevnaden av internationell humanitär rätt bland alla statliga och icke-statliga aktörer som deltar i konfliktsituationer genom att närvara vid konferensen för de höga fördragsslutande parterna till den fjärde Genèvekonventionen den 17 december i Genève. Kommissionen fortsatte att ge finansiellt stöd till ett projekt för att stärka rödakorskommitténs förmåga att tillhandahålla utbildning om och spridning av internationell humanitär rätt till militära styrkor och säkerhetsstyrkor samt beväpnade icke-statliga aktörer i de centrala konfliktdrabbade länderna Irak, Colombia och Demokratiska republiken Kongo.

Ett gemensamt rundabordsmöte mellan EU och Internationella brottsmålsdomstolen (ICC) hölls för första gången på grundval av 2006 års avtal mellan EU och ICC om samarbete och bistånd. Mötet hölls för att samråda och säkerställa regelbundet utbyte om frågor av gemensamt intresse, inklusive samarbete, komplementaritet, diplomatiskt stöd och integrering samt offentlig information och utåtriktad verksamhet.

EU fortsatte även sina ansträngningar och sina utåtriktade insatser för att uppmana ytterligare länder att ratificera Romstadgan. EU fortsatte sina systematiska démarchekampanjer till stöd för ICC och sin strategi att införa klausuler om ICC i avtal med tredjeländer. Likaså har samarbetet med FN:s mekanismer och organ (allmänna återkommande utvärderingen, särskilda rapportörer och konventionsorgan) och genomförandet av deras rekommendationer nu blivit standardinslag inom EU:s bilaterala samarbete om mänskliga rättigheter med tredjeländer. I sina bilaterala kontakter har EU också rutinmässigt uppmanat tredjeländer att förlänga stående inbjudningar till FN:s särskilda rapportörer.

EU fortsatte att fullt ut stödja det multilaterala systemet för de mänskliga rättigheterna. Under året har EU-delegationerna samordnat EU:s och medlemsstaternas ståndpunkter inom Förenta nationernas generalförsamlings tredje utskott, FN:s råd för mänskliga rättigheter samt fackorgan inom FN. 2014 var ännu ett intensivt år för MR-rådet och EU spelade en aktiv och viktig roll särskilt vad gäller landsspecifika resolutioner och teman såsom religions- och trosfrihet och barnets rättigheter. EU deltog också fullt ut i dialoger och förhandlingar om andra ämnen och visade upp en enad front vad gäller flertalet resolutioner.

EU fortsatte under 2014 sitt nära samarbete med Europarådet. I enlighet med 2007 års samförståndsavtal har båda organisationerna upprätthållit regelbundna kontakter på både politisk nivå och arbetsnivå, varvid samarbetet i fråga om mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och demokratisering stått i centrum för förbindelserna. EU gav även under 2014 ett starkt stöd och bidrag till OSSE:s arbete. EU fortsatte att aktivt stödja OSSE:s ansträngningar att ta itu med säkerhetsutmaningar i OSSE-regionen utifrån alla dess tre dimensioner: den politisk-militära, den ekonomiska och miljömässiga samt den mänskliga.

I. Mänskliga rättigheter och demokrati som ett genomgående inslag i EU:s politik

Införlivande av mänskliga rättigheter i alla konsekvensbedömningar

När EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati antogs 2012 åtog sig Europeiska kommissionen att integrera mänskliga rättigheter i konsekvensbedömningarna för lagstiftningsförslag och andra förslag, genomförandeåtgärder och handelsavtal med betydande ekonomisk, social och miljömässig påverkan eller betydelse för fastställandet av framtida politik. Den metod som används bygger på de riktlinjer som utvecklats av kommissionens avdelningar för att analysera konsekvenserna för grundläggande rättigheter i konsekvensbedömningar⁷.

När det gäller handels- och investeringsavtal utförs en konsekvensbedömning innan kommissionen föreslår att förhandlingar ska inledas. Vid alla stora handelsförhandlingar genomförs också en mer detaljerad bedömning av konsekvenserna för hållbar utveckling under förhandlingsprocessen. Sedan 2011 ingår en analys av eventuell inverkan på de mänskliga rättigheterna systematiskt i samtliga konsekvensbedömningar och bedömningar av konsekvenserna för hållbar utveckling som rör handel. 2014 offentliggjordes slutrapporter med en analys av eventuell inverkan på mänskliga rättigheter för de bedömningar av konsekvenserna för hållbar utveckling som rör de djupgående och omfattande frihandelsavtalen med Egypten och Jordanien. Dessutom pågår en efterhandsutvärdering av frihandelsavtalet mellan EU och Mexiko. Den kommer att innehålla en analys av inverkan på de mänskliga rättigheterna, vilket kommer att vara standard för framtida efterhandsutvärderingar av EU:s handelsavtal.

2014 utarbetade Europeiska kommissionen särskilda riktlinjer om konsekvensbedömningar vad gäller mänskliga rättigheter för handels- och investeringsinitiativ för att standardisera dessa bedömningar.

⁷ "Operational Guidance on taking account of Fundamental Rights in Commission Impact Assessments" 2011 (SEC(2011)567 final). http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/key_docs/docs/sec_2011_0567_en.pdf

I enlighet med Europeiska investeringsbankens (EIB) förklaring om miljömässiga och sociala normer och principer begränsar banken "sin finansiering till projekt där de mänskliga rättigheterna respekteras". EIB:s reviderade handbok för praxis inom miljö och sociala frågor som gavs ut i januari 2014 har som syfte att främja gedigna människorättsrelaterade due diligence-granskningar. Handboken innehåller bankens hållning till due diligence för all verksamhet i alla regioner under hela projektcykeln med mänskliga rättigheter integrerade på ett ändamålsenligt sätt. 2014 var det första året då de reviderade standarderna tillämpades. Under 2015 avser banken göra en bedömning av deras ändamålsenlighet vad gäller att ta hänsyn till mänskliga rättigheter på investeringsnivå.

Partnerskap med civilsamhället (inklusive förenings- och mötesfrihet)

Under 2014 fortsatte EU att stärka sin samverkan med det civila samhället, både som nyckelpartner som rådfrågas avseende ändringar inom EU:s politik för de mänskliga rättigheterna och som mottagare av politiskt och finansiellt stöd. EU har gjort det till systematisk rutin att samråda med det civila samhället, både i Bryssel och i sina partnerländer, inför möten inom ramen för olika människorättsdialoger⁸ samt att avrapportera efteråt (se avsnitt 32). Likaså rådfrågades det civila samhället i flera fall gällande policyutveckling, bland annat i fråga om utarbetande eller revidering av riktlinjer och i samband med utarbetande av landstrategier för de mänskliga rättigheterna, lokalt och/eller inom EU:s högkvarter. Företrädare för det civila samhället medverkar regelbundet i rådets arbetsgrupp för de mänskliga rättigheterna och får systematiskt rapporter om dess slutsatser. Slutligen organiserade kommissionen i oktober 2014 den andra globala utvecklingspolitiska forumet i Bryssel som samlade fler än 140 företrädare från organisationer i det civila samhället, lokala myndigheter, medlemsstater och EU-institutioner. En möjliggörande ram för det civila samhället stod på dagordningen och deltagarna enades om behovet av att fördjupa kunskapen och övervaka framstegen. De politiska forumen och dialogerna kompletterades genomgående under året med flera tekniska möten med det civila samhällets organisationer, vid vilka EU spred information om verksamhet och strategier och underlättade tillgången till finansiering och stöd.

⁸ Dessutom organiserades ad hoc-seminarier med organisationer inom det civila samhället inom ramen för människorättsdialogerna med Colombia, Chile, Kirgizistan, Brasilien, Mexiko, Moldavien, Myanmar/Burma, Sydafrika och Tadzjikistan.

I EU:s övergripande strategi för migration och rörlighet, den övergripande ramen för EU:s externa politik för migration och rörlighet, framhävs det civila samhällets roll för genomförandet av denna politik. Det civila samhällets organisationer engageras systematiskt i migrationsdialoger liksom i de specifika samarbetsramarna och partnerskapen för rörlighet, och kommer att innefattas i de framtida gemensamma agendorna för migration och rörlighet. I EU:s strategi för utrotande av människohandel 2012–2016¹ betonas likaså den roll som det civila samhällets organisationer innehar samt deras deltagande i nationella och gränsöverskridande rutiner för vidareutslussning. I denna EU-strategi föreskrivs mer specifikt inrättandet av en EU-plattform för organisationer i det civila samhället och tjänsteleverantörer som arbetar med skydd och hjälp till offer för människohandel, såväl i medlemsstater som i utvalda tredjeländer.

Det 16:e årliga människorättsforumet mellan EU och icke-statliga organisationer, som hölls i Bryssel den 4–5 december 2014, var inriktat på frågan om yttrandefrihet online och offline. I forumet som öppnades av EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter deltog över 200 företrädare för det civila samhället från olika delar av världen samt företrädare från internationella och regionala människorättsmekanismer liksom tjänstemän från EU:s institutioner och medlemsstater. Forumet var ett viktigt tillfälle för det civila samhället att diskutera och bidra till EU:s politik på detta område, inklusive EU:s insatser för att säkerställa att riktlinjerna faktiskt genomförs, EU:s stöd för människorättsförsvarens roll, EU:s reaktion på den försämrade situationen för människorättsförsvare och utvecklingen mot restriktiva lagar och praxis gentemot icke-statliga organisationer i ett stort antal länder.

¹ http://ec.europa.eu/home-affairs/doc_centre/crime/docs/trafficking_in_human_beings_eradication-2012_2016_en.pdf

EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter har fortsatt att betona EU:s stöd för ett levande och starkt civilt samhälle vid många tillfällen under året, ibland annat i samband med besök i länderna och inom ramen för människorättsdialoger. Med anledning av att 10-årsdagen av EU:s riktlinjer om människorättsförsvare inföll under 2014 lyfte EU:s särskilda representant fram alla de som försvarar mänskliga rättigheter runtom i världen och det viktiga arbete som utförs på plats av EU:s delegationer och medlemsstaternas ambassader, vid ett antal evenemang. EU:s särskilda representant träffade också hundratals företrädare för internationella och lokala icke-statliga organisationer och människorättsförsvare, både i Bryssel och under sina officiella besök. Han fortsatte också att ta itu med farhågor rörande ingripandena mot människorättsförsvare och förslag till lagstiftning för icke-statliga organisationer genom ett nära samarbete med statstjänstemän, det civila samhället, parlamentariker och människorättsinstitutioner i länder som han besökte under året.

Under hela 2014 förblev rätten till föreningsfrihet och till frihet att delta i fredliga sammankomster en av EU:s prioriteringar när det gäller genomförandet av mänskliga rättigheter, i enlighet med åtagandet i EU:s strategiska ram för mänskliga rättigheter och demokrati. EU fördömde omotiverade begränsningar av dessa rättigheter i flera offentliga uttalanden (till exempel inför OSSE:s möte i Wien den 4 september 2014 när EU uppmanade Ryssland att fullt ut uppfylla sina internationella åtaganden att respektera rätten till föreningsfrihet och frihet att delta i fredliga sammankomster. EU tog också upp frågan i ett antal bilaterala människorättsdialoger med partnerländer.

Under 2014 nämndes också EU:s farhågor när det gäller föreningsfriheten i Egypten flera gånger i rådets slutsatser i februari, i EU:s uttalanden vid sessionen i MR-rådet i september och i FN:s generalförsamling. Under året underströk EU också vikten av det arbete som utförs av organisationer i det civila samhället och av människorättsförsvarare vid sessionerna i FN:s råd för mänskliga rättigheter och även vid mötet i oktober i FN:s generalförsamlings tredje utskott. EU uttryckte oro över det allt mindre utrymmet för det civila samhället i många länder, de ökade begränsningarna som icke-statliga organisationer utsätts för samt trakasserierna av aktivister och de allvarliga kränkningarna av deras mänskliga rättigheter. EU stod också upp för icke-statliga organisationers och andra berörda aktörers rätt att yttra sig i FN:s råd för mänskliga rättigheter och motsatte sig begränsningar av icke-statliga organisationers deltagande i konferenser och andra FN-möten.

EU har fortsatt att inhämta förslag och skapa inre samstämmighet och multilateralt samarbete om hur man på bästa sätt kan ta sig an denna fråga. I februari 2014 höll utrikestjänsten djupgående diskussioner med kontaktpunkterna för mänskliga rättigheter vid EU-delegationerna i länder där det civila samhället är hotat, särskilt när det gäller rätten till förenings- och mötesfrihet. Samråd hölls med EU:s delegationschefer vid det årliga mötet för EU:s delegationschefer i september.

Under 2014 var det civila samhällets organisationer alltså huvudmottagare av stöd från det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). Instrumentets nya fleråriga strategi för 2014–2017 som antogs av kommissionen den 21 oktober 2014⁹ stärker ytterligare dess förmåga att fungera utan behov av värdregeringens medgivande. EIDMR kan fokusera på känsliga frågor och innovativa tillvägagångssätt och samarbeta direkt med isolerade eller marginaliserade organisationer i det civila samhället. Den kompletterar alla andra EU-instrument där mänskliga rättigheter och demokrati har integrerats i verksamheten.

⁹ [Kommissionens genomförandebeslut C(2014) 7529 final].

Under 2014 inledde kommissionen över 500 nya centrala initiativ med stöd från EIDMR, med en budget på över 150 miljoner euro och som omfattar mer än 135 länder. Utöver detta finns det mer än 1 449 pågående projekt inom EIDMR som har satts in på fältet. Dessutom ledde en global förslagsinfordran för att bekämpa diskriminering till 28 nya nyckelinitiativ som förvaltas i Bryssel samt lokala förslagsinfordringar som genomförs av EU:s delegationer i 101 länder, vilka tillsammans var värda mer än 100 miljoner euro. De gjorde det möjligt att förstärka den roll som gräsrotsorganisationer inom det civila samhället spelar när det gäller att främja mänskliga rättigheter och demokratiska reformer, underlätta ett fredligt förenande av olika gruppers intressen och befästa politiskt deltagande och politisk representation i hela världen.

2014 antog kommissionen också sitt tematiska program för det civila samhällets organisationer och lokala myndigheter inom ramen för finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete. Åtgärder på landsnivå kommer att utgöra programmets kärna. Programmet syftar också till att stödja en förstärkning av regionala och globala organisationer i det civila samhället för att öka deras bidrag till utvecklingen, särskilt i utvecklingsagendan för tiden efter 2015. Slutligen inledde kommissionen processen med att utarbeta EU:s landsspecifika färdplaner för samarbetet med det civila samhället under 2014. Dessa presenterades i Europeiska kommissionens meddelande från september 2012 *En grund för demokrati och hållbar utveckling: EU:s samarbete med det civila samhället på området yttre förbindelser*¹⁰ och syftet är att utveckla en gemensam strategisk ram för EU-delegationernas samverkan med det civila samhället på landsnivå, i samordning med medlemsstater med lokal närvaro. Färdplanerna bygger på en övergripande analys av klimatet för det civila samhället och fastställer motsvarande prioriteringar för EU. Under 2014 har mer än 65 färdplaner utarbetats och många delegationer har använt färdplanerna som ett sätt att nå ut till ett stort antal organisationer i det civila samhället i syfte att öka den strategiska samverkan.

¹⁰ (COM(2012) 492 final).

Regelbunden utvärdering av genomförandet

Denna årliga rapport är inriktad på EU:s framsteg och viktigaste resultat vid genomförandet av bestämmelserna i handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati. Den tematiska delen återspeglar bestämmelserna i handlingsplanen, och en separat del täcker åtgärder som vidtagits och framsteg som gjorts av EU när det gäller att främja och försvara mänskliga rättigheter och demokrati världen över, land för land.

II. Främjande av de mänskliga rättigheternas allmängiltighet

Universell anslutning

I linje med artikel 21 i fördraget om Europeiska unionen och på grundval av den strategiska ramen och handlingsplanen för mänskliga rättigheter gavs under 2014 ytterligare publicitet åt universella normer för de mänskliga rättigheterna som grund för EU:s samarbete med tredjeländer och regionala organisationer. Under detta år, då man firade 10-årsdagen av EU:s riktlinjer om människorättsförsvare, fäste EU särskild uppmärksamhet vid främjandet av de mänskliga rättigheternas allmängiltighet, såväl i sina uttalanden och röstförklaringar som vid offentliga evenemang och konferenser samt i publikationer. I sitt bilaterala engagemang, särskilt inom ramen för människorättsdialoger, yrkade EU regelbundet på ratificering och effektivt genomförande av FN:s människorättsinstrument och på omprövning eller återtagande av reservationer.

I linje med rådets beslut 2011/168/Gusp om Internationella brottmålsdomstolen (ICC) och EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati, fortsatte EU sina ansträngningar och sina utåtriktade insatser för att uppmana ytterligare länder att ratificera Romstadgan. EU fortsatte sina systematiska démarchekampanjer till stöd för ICC och sin strategi att införa klausuler om ICC i avtal med tredjeländer (såsom det strategiska partnerskapsavtalet EU–Kanada som paraferades i oktober 2014).

Likaså har samarbetet med FN:s mekanismer och organ (den allmänna återkommande utvärderingen, särskilda rapportörer och konventionsorgan) och genomförandet av deras rekommendationer nu blivit standardinslag inom EU:s bilaterala samarbete om mänskliga rättigheter med tredjeländer. I sina bilaterala kontakter har EU också rutinmässigt uppmanat tredjeländer att förlänga stående inbjudningar till FN:s särskilda rapportörer.

Sedan 2003, efter det att Romstadgan trädde i kraft, har EU inom ramen för EIDMR också tillhandahållit finansiering till ett värde på över 30 miljoner euro till de globala ratificeringskampanjer som genomförts av organisationer i det civila samhället och till ICC-projekt (se avsnitt 27).

En kultur som främjar mänskliga rättigheter och demokrati inom EU:s yttre åtgärder

Europeiska utrikestjänsten tillhandahöll under hela 2014 utbildning i mänskliga rättigheter och demokrati, särskilt genom en serie kurser om mänskliga rättigheter, som anordnades tre gånger under året under en hel vecka (i februari, juni och november 2014). Dessa tre allmänna kurser om politiken och insatserna för mänskliga rättigheter och demokrati inom EU:s yttre förbindelser följdes av specialkurser i icke-diskriminering (yttrandefrihet, religions- och trosfrihet, rättigheter för personer med funktionsnedsättning och hbtq-personer), ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, företag och mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan kvinnor och män, barns rättigheter, demokratistöd och valövervakning, mänskliga rättigheter inom FN:s ram och mänskliga rättigheter i Europarådet. För vissa av dessa kurser anlätade utrikestjänsten experter från den akademiska världen, företrädare för icke-statliga organisationer från nätverket för mänskliga rättigheter och demokrati samt tjänstemän från FN-organ och Europarådet. I dessa utbildningsmoduler deltog personal från EU:s institutioner, personal från uppdrag och insatser inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) och diplomater från medlemsstaterna.

En kartläggning av de utbildningsprogram om mänskliga rättigheter som genomförs av medlemsstaterna inleddes för att sammanställa bästa praxis och utforska möjliga synergieffekter (såsom att dela på material och resurser). I detta syfte beslutades det i september 2014 att man skulle skapa ett informellt nätverk av kontaktpunkter för utbildning om mänskliga rättigheter och demokrati i EU:s medlemsstater.

Ett antal andra kurser om mänskliga rättigheter och demokrati har ingått i möten för delegationspersonal inför utplacering samt i seminarier för diplomater från medlemsstaterna, introduktionsutbildning för Europeiska utrikestjänsten, regionala seminarier för GD Internationellt samarbete och utveckling och vid den årliga UNDP-konferensen om demokrati och valstöd. En föredragning om mänskliga rättigheter och demokrati ingår numera systematiskt i alla utbildningskurser inför utplaceringar.

Utöver de regelbundna avrapporteringsmötena med kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik (Kusp), arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna och andra geografiska arbetsgrupper samt med Europaparlamentet tog EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter upp bästa praxis för integrering av de mänskliga rättigheterna som ett genomgående inslag i EU:s yttre åtgärder med alla EU:s delegationschefer och alla människorättsrådgivare och jämställdhetsrådgivare inom GSFP-uppdrag. Han har också hållit flera möten med enskilda delegationschefer för att diskutera människorättsituationen i deras värdländer och EU:s samordnade åtgärder.

Under 2014 gav EU även fortsatt stöd till utbildning i mänskliga rättigheter i världen genom en rad olika finansieringsinstrument, inbegripet EIDMR. Projekt stödda av akademiska institutioner samt av icke-statliga organisationer i olika regioner riktades till en bred grupp människor, från skolbarn till lokala ledare och polismyndigheter, samt till de mest utsatta grupperna. Europeiska centrumet för universitetssamarbete gällande de mänskliga rättigheterna och demokratisering och den globala högskolan för regionala masterutbildningar i Afrika, Asien och Stilla-havsområdet samt på Balkan och i Kaukasien och Latinamerika är exempel på framgångsrika projekt på detta område. Genom nätverket, som omfattar mer än 80 universitet över hela världen, tillhandahålls ett tvärvetenskapligt kompetenscentrum som erbjuder forskarutbildning i mänskliga rättigheter. Under 2014 fortsatte Europeiska centrumet för universitetssamarbete gällande de mänskliga rättigheterna och demokratisering förhandlingarna för att inrätta ytterligare ett regionalt masterprogram om demokratisk styrning i MENA-regionen.

III. Enhetliga mål, internt och internationellt

Effektivt stöd för demokratin

Under 2014 stödde kommissionen valprocesser runtom i världen genom att sända ut valobservatörsuppdrag och valexpertuppdrag och ge tekniskt och finansiellt bistånd till valadministrationsorgan och inhemska observatörer. Totalt sände kommissionen ut åtta valobservatörsuppdrag för att övervaka nio val. Valobservatörsuppdrag placerades ut i Maldiverna (val till den lagstiftande församlingen), Guinea-Bissau (presidentval och val till den lagstiftande församlingen), Malawi (presidentval, val till den lagstiftande församlingen och lokala val), Egypten (presidentval), Kosovo (val till den lagstiftande församlingen), Moçambique (val till den lagstiftande församlingen) och Tunisien (val till den lagstiftande församlingen och presidentval). Kommissionen sände ut en valutvärderingsgrupp till Afghanistan i samband med presidentvalet som också övervakade den granskning av rösterna som utfördes efter överenskommelsen som förhandlades fram av USA:s utrikesminister John Kerry.

Dessutom sändes åtta valexpertuppdrag ut under 2014. Valexpertuppdrag sändes till Egypten (konstitutionell folkomröstning), Libyen (val till den konstituerande församlingen), Thailand (val till den lagstiftande församlingen), Irak (val till den lagstiftande församlingen), Algeriet (presidentval), Mauretanien (presidentval), Bolivia (presidentval och val till den lagstiftande församlingen) och Fiji (val till den lagstiftande församlingen).

EU övervakar inte val i OSSE-området. Dock gav EU stöd till OSSE/ODIHR i samband med president- och parlamentsvalen i Ukraina. EU:s ansträngningar gjorde det möjligt att sända ut ytterligare 100 korttidsobservatörer från EU:s medlemsstater samt kandidatländer och ansökarländer. I flera fall hjälpte EU:s valobservatörsuppdrag partnerländer att hantera krissituationer samt underlättade demokratiska övergångar och/eller övergångar efter konflikter. Framsteg har gjorts vad gäller uppföljningen av valobservatörsuppdragets rekommendationer vilket är av avgörande betydelse för att stärka valobservatörsuppdragets verkan.

EU har ytterligare stärkt sitt arbete för demokratistöd. Utifrån rådets slutsatser från november 2009 som finns med som åtaganden i handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati fastställde EU i mars 2014 vilka 12 EU-delegationer som får företräda alla regioner i en andra pilotgeneration för demokratistöd. Verksamheten inleddes i juni. Ansträngningarna inriktas främst på arbetsmetoder och följer de sex fastställda arbetsområdena: enhetlighet och samordning, lokalt sammanhang och partnerskap, integrering och synlighet. Målsättningen är att bättre integrera finansieringsinstrument och andra instrument i EU-medlemsstaternas verksamhet och fördjupa förståelsen för det lokala sammanhanget så att bättre resultat kan nås genom förstärkta partnerskap. Pilotverksamheten kommer att ge analysresultat och så småningom definieras ytterligare i åtgärdsplaner.

Den preliminära återkopplingen har varit positiv vad gäller att fastställa ömsesidigt stödjande verksamhet mellan politiska dialoger (och/eller människorättsdialoger) och olika insatser med finansieringsinstrument, inklusive stöd till utveckling inom det rättsliga området, kapacitetsuppbyggnad för viktiga institutioner såsom valadministrationsorgan och organisationer i det civila samhället. Det finns återkoppling om djupare samordning och samstämmighet med medlemsstaterna samt olika initiativ för att samarbeta med nationella berörda aktörer. Ytterligare arbete behöver göras för att hjälpa till att stärka de demokratiska systemens representativa funktioner: partier, parlament, decentraliserade organ, osv. Centrala begrepp som rör representation, deltagande, öppenhet, ansvarighet och jämställdhet måste utvecklas ytterligare, även på lokal nivå.

Från 2014 stöds pilotverksamheten till viss del av medel från EIDMR i form av expertstöd vid verksamhetens genomförande. Viktigt arbete till stöd för det civila samhället utförs också genom utarbetandet av "färdplaner" vid nästan alla delegationer.

2014 var det första hela året för det europeiska initiativet för demokrati. Budgeten för 2013–2015 uppgår till cirka 27 miljoner euro och består av stöd från EU för administrativa kostnader och frivilliga bidrag från 14 av EU:s medlemsstater, men även från Schweiz och Kanada, för att finansiera projekt inom ramen för det europeiska initiativet för demokrati. I slutet av 2014 hade det europeiska initiativet för demokrati tagit emot över 1 200 ansökningar om stöd och godkänt att finansiera över 130 ansökningar till ett totalt värde på 8 miljoner euro, jämt fördelade mellan det östra och det södra grannskapet. Under 2014 har det europeiska initiativet för demokrati, som är fristående från EU, genomgående använts i det europeiska grannskapet som ett komplement till EU-instrument och särskilt till EIDMR. Det europeiska initiativet för demokrati har i synnerhet tillhandahållit direkt stöd till nya framväxande aktörer för demokrati och gräsrotsorganisationer och har förblivit verksamt i alla länder i grannområdet inklusive Syrien, Libyen, Egypten och Azerbajdzjan där andra bidragsgivare har svårigheter att fortsätta sina insatser. I december 2014 beslutade styrelsen att det europeiska initiativet för demokrati får genomföra och finansiera ett begränsat antal aktiviteter utanför EU:s grannskap.

Permanent kapacitet inom Europeiska unionens råd för mänskliga rättigheter och demokrati

Arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna hanterar alla människorättsaspekter av Europeiska unionens yttre förbindelser och stödjer rådets beslutsprocess inom detta område genom att sköta förberedelserna inför diskussionerna om mänskliga rättigheter och demokrati i kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik (Kusp), Ständiga representanternas kommitté (Coreper) och rådet. Under 2014 sammanträdde arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna 44 gånger både i huvudstads- och Brysselkonstellationer för att fortsätta att främja det faktiska utarbetandet av och övervaka genomförandet på global nivå av EU:s politik i fråga om mänskliga rättigheter och demokrati, inbegripet EU:s riktlinjer för mänskliga rättigheter, människorättsdialoger och samråd med tredjeländer.

Arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna fortsatte sitt samarbete med de geografiska arbetsgrupperna i rådet som hanterar människorättssituationen i länderna inom sina respektive geografiska områden, samt med rådets relevanta tematiska arbetsgrupper¹¹, i syfte att integrera mänskliga rättigheter i alla aspekter av EU:s yttre förbindelser. Arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna samarbetade även med arbetsgruppen för grundläggande rättigheter, medborgerliga rättigheter och fri rörlighet för personer (se avsnitt 8).

I början av 2014 diskuterade arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna EU:s strategiska prioriteringar inom FN:s människorättsforum under året i fråga, vilket bidrog till framgången för EU:s insatser i MR-rådet och vid det 69:e mötet i FN:s generalförsamlings tredje utskott. Under året samordnade utrikestjänsten och kommissionens avdelningar EU:s ståndpunkt med medlemsstaterna i arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna med avseende på särskilda tematiska eller geografiska frågor som väckts i multilaterala forum.

Arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna förde fortsatt återkommande diskussioner med Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter. Arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna höll även i återkommande diskussioner med företrädare för internationella organisationer, regionala organisationer och det civila samhället. Gästtalare på hög nivå var bland annat ordföranden för Europaparlamentets underutskott för mänskliga rättigheter, den regionala företrädaren i Europa för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, FN:s särskilda rapportörer och direktören för EU:s byrå för grundläggande rättigheter.

Arbetsgruppens specialgrupper som stödjer dess arbete inom särskilda prioriterade områden, särskilt genomförandet av EU:s riktlinjer i fråga om mänskliga rättigheter, fortsatte sin verksamhet under 2014. Nio specialgrupper var aktiva under 2014 och de sammanförde berörda experter från utrikestjänsten, kommissionens avdelningar och medlemsstaterna.

¹¹ Arbetsgruppen för utvecklingssamarbete, arbetsgruppen för OSSE, arbetsgruppen mot terrorism (internationella aspekter), gruppen för politiska och militära frågor, kommittén för de civila aspekterna av krishantering, FN-gruppen.

Bättre konsekvens i politiken

Inom EU är EU:s institutioner och dess medlemsstater bundna av bestämmelserna i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna. I sin utrikespolitik är EU fast beslutet att främja mänskliga rättigheter och demokrati genom alla sina yttre åtgärder i enlighet med artikel 21 i fördraget om Europeiska unionen.

Under 2014 ökades ansträngningarna att fortsätta att ta itu med frågor som rör samstämmighet och konsekvens mellan EU:s interna och externa människorättspolitik. Vid sitt möte i juni 2014 antog rådet (rättsliga och inrikes frågor) slutsatser¹² där man erkände vikten av samstämmighet mellan de inre och yttre aspekterna för att stärka Europeiska unionens trovärdighet i sina yttre förbindelser och göra unionen till en förebild inom mänskliga rättigheter. I detta syfte anser rådet att det är viktigt att stärka samarbetet mellan olika arbetsgrupper i rådet, särskilt mellan rådets arbetsgrupp för grundläggande rättigheter, medborgerliga rättigheter och fri rörlighet för personer (inom EU) och arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna (i de yttre åtgärderna), och särskilt genom regelbundet utbyte av information och gemensamma tematiska möten om särskilda frågor, där så är lämpligt. I denna anda intensifierades samarbetet mellan arbetsgruppen för grundläggande rättigheter, medborgerliga rättigheter och fri rörlighet för personer inom EU och arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna under 2014 genom regelbundna utbyten. Ansträngningar kommer att behöva göras för att ytterligare stärka samstämmigheten och konsekvensen mellan EU:s interna och externa människorättspolitik.

¹² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/143099.pdf

Respekten för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter

Europeiska unionen fäster stor vikt vid att grunden för internationell människorättslagstiftning är att alla mänskliga rättigheter är avhängiga av varandra och att medborgerliga och politiska rättigheter samt ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är odelbara.

På multilateral nivå stödde och samarbetade EU aktivt med flera av FN:s särskilda rapportörer som arbetar med ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och bjöd in flera av dem till ett möte (arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna). Bland FN:s särskilda rapportörer för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ingår de särskilda representanterna för rätten till vatten och sanitet, för rätten till utbildning, för rätten till mat, för extrem fattigdom och för rätten till bostad.

Dessutom ägnade EU de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna extra uppmärksamhet under människorättsdialoger med olika tredjelandspartner.

Främjandet av ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter inklusive rätten till en adekvat levnadsstandard och grundläggande arbetsnormer har förstärkts i EIDMR:s fleråriga vägledande program för 2014–2017. Flera olika sorters EIDMR-projekt får stöd för att främja ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter världen över. Dessa projekt bidrog under 2014 till att stärka fackföreningar, öka medvetenheten om lönefrågor i Asien, skydda arv av mark och samhällen på Angolas landsbygd, främja och socialt integrera folkslaget manja i Etiopien genom att ge dem ekonomisk egenmakt, samt minska ekonomisk diskriminering och våld på arbetsplatsen i indiska exportinriktade klädfabriker.

IV. Mänskliga rättigheter som ett genomgående inslag i EU:s externa politik och dess instrument

Mot ett rättighetsbaserat tillvägagångssätt i utvecklingssamarbetet

2014 antog rådet och Europaparlamentet de nya externa finansieringsinstrumenten (2014–2020) i vilka mänskliga rättigheter och demokrati är huvudprinciper och/eller omfattas av särskilda program, inklusive¹³ det europeiska instrumentet för främjande av demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR), det tematiska programmet för det civila samhällets organisationer och lokala myndigheter genom finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete och instrumentet som bidrar till stabilitet och fred¹⁴. Alla dessa används direkt eller indirekt för att främja mänskliga rättigheter och demokrati i linje med EU:s strategiska ram för mänskliga rättigheter och demokrati och agendan för förändring¹⁵.

2014 slutförde utrikestjänsten och kommissionens avdelningar den bilaterala programplaneringen med partnerländerna och kommissionen antog strategiska programplaneringsdokument och fleråriga vägledande program för 2014–2020. Mänskliga rättigheter, demokrati och andra centrala aspekter av god samhällsstyrning togs upp antingen som centrala sektorer eller genom genomförandet av det rättighetsbaserade tillvägagångssättet inom andra samarbetsområden.

¹³ Detta gäller särskilt finansieringsinstrument för utvecklingssamarbete, europeiska utvecklingsfonden (EUF), europeiska grannskapsinstrumentet och instrumentet för stöd inför anslutningen.

¹⁴ Förordning (EU) nr 230/2014.

¹⁵ 2011 antog EU två reformer med syfte att göra utvecklingspolitiken mer strategisk och mer målinriktad: agendan för förändring i 12 punkter och en ny strategi och nya regler för budgetstöd. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52011DC0637&qid=1412922281378&from=EN>

EU:s åtaganden vad gäller det rättighetsbaserade tillvägagångssättet formaliserades i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar från 2014 om ett rättighetsbaserat tillvägagångssätt för EU:s utvecklingssamarbete som omfattar alla mänskliga rättigheter¹⁶. I maj 2014 välkomnades detta avgörande steg i rådets slutsatser som även betonade dess huvudprinciper. Verktygslådan i kommissionens arbetsdokument ger konkret vägledning för hur man tillämpar ett rättighetsbaserat tillvägagångssätt på ett utvecklingsprogram eller ett projekt med hjälp av fem arbetsprinciper: tillämpning av alla rättigheter, deltagande och tillgång till beslutsprocessen, icke-diskriminering och lika tillträde, öppenhet och tillgång till information.

Parallellt med programplaneringen fortsatte kommissionen att bedöma respekten för grundläggande värderingar i sina program för budgetstöd. Från och med den 1 januari 2013 genomförs den metod som fastställs för detta i riktlinjerna för budgetstöd fullt ut för alla nya program för budgetstöd.

Under 2014 fortsatte EU att utforma sin ståndpunkt och strategi för uppföljningen av Rio+20 och utvecklingsagendan för tiden efter 2015. EU har varit en högröstad förkämpe för införlivandet av mänskliga rättigheter, rättstatsprincipen och samhällstyrning i den globala utvecklingsagendan. EU har utarbetat ett antal politiska uttalanden som godkänts av rådet, det senaste i december 2014¹⁷. EU bidrog aktivt till många internationella diskussioner, inklusive möten i FN:s öppna arbetsgrupper, MR-rådet och informella debatter i generalförsamlingen.

¹⁶ SWD(2014) 152 final, Bryssel, 30.4.2014

¹⁷ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/146311.pdf

Handel till stöd för de mänskliga rättigheterna

Genom övergångsklausuler är EU:s frihandelsavtal kopplade till motsvarande politiska ramavtal som omfattar klausuler om mänskliga rättigheter. Om det inte finns något associerings- eller ramavtal i kraft införs en separat människorättsklausul i frihandelsavtalen. En människorättsklausuls huvudsakliga värde ligger i att den visar parternas gemensamma åtagande för de mänskliga rättigheterna, samtidigt som den också utgör den rättsliga grunden för lämpliga åtgärder, inklusive tillfälligt upphävande av avtalen, i händelse av grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna (se avsnitt 33).

En öppenhet för handel i kombination med god samhällsstyrning och en sund inrikespolitik bidrar kraftigt till tillväxt för alla och till en hållbar utveckling och således till en förbättrad människorättssituation. I enlighet med meddelandet *Handel, tillväxt och utveckling: Att skräddarsy handels- och investeringspolitik för de länder som bäst behöver det*¹⁸ fortsatte EU att under 2014 hjälpa utvecklingsländer, särskilt de minst utvecklade länderna och andra länder som bäst behöver det, att integreras i det globala handelssystemet och i största möjliga utsträckning dra nytta av handeln. Detta bygger särskilt på EU:s strategi för handelsbistånd (Aid for Trade) samt EU:s unilaterala handelsförmåner och bilaterala och regionala handelsavtal.

¹⁸ [COM(2012)22] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/january/tradoc_148992.EN.pdf

Den nya förordningen om det allmänna preferenssystemet har tillämpats sedan den 1 januari 2014. Inom ramen för det nya systemet har 14 länder fått förmåner enligt den särskilda stimulansordningen (GSP+). Den nya förordningen förstärker mekanismerna för att kontrollera att länder som omfattas av GSP+ följer internationella konventioner (inklusive centrala konventioner om mänskliga rättigheter), och kommissionen kommer vartannat år att rapportera om genomförandet i dessa länder till rådet och Europaparlamentet. Under 2014 intensifierades dialogen om genomförandet av konventionerna mellan EU och länder som omfattas av GSP+. EU började införa ytterligare innovativa sätt att ge stöd för genomförande, verkställighet och övervakning av aktuella människorättsfördrag och ILO-konventioner. För att följa uppmaningar från i synnerhet Europaparlamentet genomförde kommissionen en övergripande översyn av förordning 1236/2005 om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr¹⁹. Ett förslag till ändring av förordningen för att uppdatera förteckningen över varor som är föremål för exportkontroller lades fram för rådet och Europaparlamentet i början av 2014. Under 2013 infördes genom Wassenaar-arrangemanget kontroll av export av viss övervakningsteknik. Som en följd av detta tillämpade EU dessa kontroller för specifika intrångsprogram och internetövervakningsutrustning genom kommissionens delegerade förordning av den 22 oktober 2014.

Kommissionen håller också på att bedöma långsiktiga alternativ för att ta itu med frågan och antog ett meddelande om en översyn av politiken för exportkontroll, däribland ett alternativ som avser möjligheten att anpassa vissa bestämmelser i gällande exportkontrollförordning (EG) nr 428/2009 för att kontrollera export av känslig teknik som kan användas i strid med de mänskliga rättigheterna, till exempel i konfliktområden eller av totalitära regimer. Till följd av den fortskridande försämringen av situationen i Syrien beslutade rådet i maj 2014 att förlänga förbudet mot export av utrustning eller programvara huvudsakligen avsedd för övervakning och avlyssning av kommunikation via internet och telefon av Syriens regering, vilket ursprungligen infördes genom förordning nr 36/2012.

¹⁹ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1352/2011 av den 20 december 2011.

EU har sedan lång tid har stött vapenhandelsfördraget, ett mycket viktigt steg mot större ansvar och öppenhet inom vapenhandeln, och fortsatte under 2014 att arbeta för att alla FN:s medlemsstater ska ratificera fördraget. I slutet av 2014 utlöste deponeringen av det femtionde ratifikationsinstrumentet, med betydande bidrag från EU:s medlemsstater, vapenhandelsfördragets ikraftträdande. Enligt artikel 7 i vapenhandelsfördraget måste risken för att vapen används för att begå eller underlätta allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna eller av internationell humanitär rätt, inklusive könsrelaterat våld, bedömas vid beslut om vapenexport. Utöver denna riskbedömning finns det enligt artikel 6 ett förbud mot vapenexport om vapnen kan användas för att begå folkmord, brott mot mänskligheten, grova överträdelser av Genèvekonventionen, angrepp på civila eller andra krigsförbrytelser enligt definitionen i tillämpliga internationella konventioner.

Beaktande av de mänskliga rättigheterna vid konfliktförebyggande och krishantering

EU fortsatte under 2014 att integrera sin politik för mänskliga rättigheter och jämställdhet i planeringen, genomförandet, utförandet och utvärderingen av uppdrag och insatser inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP).

I linje med 2013 års krishanteringsförfaranden²⁰ togs mänskliga rättigheter och jämställdhet i beaktande i planeringsprocessen för nya uppdrag och insatser och en analys av situationen avseende mänskliga rättigheter och jämställdhet införlivades i planeringsdokumenten för bland annat Europeiska unionens rådgivande uppdrag för reform av den civila säkerhetssektorn i Ukraina och Eufor Centralafrikanska republiken.

²⁰ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7660-2013-REV-2/en/pdf>

2014 fanns det rådgivare eller kontaktpunkter för mänskliga rättigheter och jämställdhet inom alla GSFP-uppdrag och GSFP-insatser. I deras uppgifter ingår att integrera mänskliga rättigheter och jämställdhet i uppdragets eller insatsens verksamhet samt att genomföra särskilda aktiviteter. Exempel på sådana aktiviteter är ytterligare stöd från Eupol Afghanistan till kvinnliga poliser inom den afghanska nationella polisen, förstärkning av själva Eupol Afghanistan-uppdragets kapacitet för jämställdhetsrådgivning samt utbildning för lokala militära styrkor om internationell humanitär rätt och internationell människorättslagstiftning som genomförs av både EUTM Mali och EUTM Somalia.

Människorätts- och jämställdhetsrådgivarna inom GSFP-uppdragen möttes i Bryssel i juni 2014 för sitt årliga seminarium, vilket är ett värdefullt tillfälle för rådgivare att utbyta bästa praxis och identifiera gemensamma utmaningar. För att göra informationsutbytet mer systematiskt har ett e-postbaserat forum för praxis inrättats som gör det möjligt att utbyta information oftare mellan uppdrag och insatser samt med tematiska experter vid huvudkontoret.

Mänskliga rättigheter och jämställdhet inkluderades i många GSFP-kurser som organiserades av Europeiska säkerhets- och försvarsakademin och av medlemsstater. Specialiserade tematiska utbildningstillfällen anordnades också om mänskliga rättigheter, jämställdhet, barn i väpnade konflikter och skydd av civila.

Arbetet med EU:s övergripande strategi för genomförande av Förenta nationernas säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet och dess uppföljningsresolutioner fortsatte. Den andra rapporten om EU-indikatorerna för den övergripande strategin för EU:s genomförande av resolutionerna offentliggjordes i januari 2014. I den angavs som prioriteringar för nästa rapporteringsperiod övergångsrättvisa, kvinnors politiska deltagande och ekonomiska egenmakt, kvinnors deltagande i fredsprocesser och förhindrande av sexuellt våld i konflikter.

EU-medlemsstaternas årliga seminarium om genomförandet av resolution 1325 som ägde rum i juli 2014 var inriktat på den kommande 15-årsdagen för resolutionen och på hur man ska beakta freds- och säkerhetsfrågor i de kommande förhandlingarna om utvecklingsagendan för tiden efter 2015. EU:s informella arbetsgrupp om FN:s säkerhetsråds resolution 1325 fortsatte att hålla regelbundna möten i vilka medlemsstaterna, Nato, UN Women, OSSE och det civila samhället deltog. En särskild webbplats skapades också med alla centrala dokument om EU:s strategi för resolution 1325²¹. En extern utvärdering av krisberedskapsdelen av instrumentet som bidrar till stabilitet och fred slutfördes i mitten av 2014. I utvärderingen konstaterades att krisberedskapsdelen bidrar till uppfyllandet av EU:s åtaganden vad gäller kvinnor, fred och säkerhet. Detta särskilda stöd för kvinnor, fred och säkerhet genomförs just nu i 17 länder och tre regioner världen över:

Afghanistan, Bolivia, Bosnien och Hercegovina, Brasilien, Demokratiska republiken Kongo, El Salvador, Guinea-Bissau, Indien, Jemen, Kirgizistan, Liberia, Nepal, Nicaragua, Peru, Senegal, Salomonöarna, Tchad, Centralamerika, Sydasiens och Centralafrikas södra del. En litteraturgenomgång om genusfrågor i instabila och konfliktpåverkade situationer beställdes 2014 av Europeiska kommissionens tjänst för utrikespolitiska instrument, i syfte att informera och orientera beslutsfattare om de huvudsakliga debatterna och nya frågorna inom området.

²¹ http://eeas.europa.eu/special-features/working-with-women/article21_en.htm

Systemet för tidig varning för konflikter infördes steg för steg globalt under 2014. I de verktyg och den metod som utvecklats för systemet för tidig varning ingår många indikatorer som rör mänskliga rättigheter, såsom respekt för den internationella lagstiftningen för mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan kvinnor och män, pressfrihet och respekt för medborgerliga och politiska friheter. Delegationer i länder där man ansåg att en väpnad konflikt riskerade att bryta ut på medellång till lång sikt ombads att tillhandahålla bedömningar och föreslå möjliga förebyggande åtgärder. På samma sätt hölls workshoppar i konfliktanalys i och om ett antal länder. Även där togs i metoden hänsyn till aspekter som rör mänskliga rättigheter och genusfrågor.

Förankring av de mänskliga rättigheterna i insatserna mot terrorism

I linje med EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati utarbetade utrikestjänsten och kommissionens avdelningar ett vägledningsdokument om terroristbekämpning som godkändes av medlemsstaterna i november 2014. Vägledningens syfte är att säkerställa att mänskliga rättigheter och, i förekommande fall, internationell humanitär rätt, beaktas i planeringen och genomförandet av biståndsprojekt med tredjeländer för insatser mot terrorism.

Sättet på vilket insatserna mot terrorism utförs kan få långtgående effekter på en stats övergripande respekt för mänskliga rättigheter. Exempel på detta är att definitionen av terrorism är vag i vissa länder och tillämpas på ett alltför brett sätt, att vissa mänskliga rättigheter (inklusive rätten till liv eller förbudet mot tortyr) kan riskeras när terrorismbekämpningsinsatser utförs och att insatser ibland kan användas för att bekämpa politiska motståndare.

EU finansierar ett antal kapacitetsuppbyggande projekt inom terrorismbekämpning, ofta i länder där situationen avseende mänskliga rättigheter är otillfredsställande. Därför är det extra viktigt att ett europeiskt tillvägagångssätt som respekterar de mänskliga rättigheterna sprids till dessa länder för att uppmuntra ökat iakttagande av de mänskliga rättigheterna.

Vägledningen är avsedd att tillämpas på EU:s framtida kapacitetsuppbyggande projekt inom terrorismbekämpning i tredjeländer samt projekt för säkerhet och rättvisa som har en terrorismbekämpningsdel. Den ger överblick och ett antal verktyg för att bedöma skyldigheter ifråga om mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. Den riktar sig till alla EU:s institutioner och partner för projektgenomförande i alla projektens stadier (planering, genomförande och övervakning/utvärdering), för att säkerställa större samstämmighet i alla EU:s åtgärder. Medlemsstater får, om de så önskar, använda vägledningen för sina egna projekt.

EU arbetar kontinuerligt med politisk utåtriktad verksamhet genom politiska dialoger om terrorismbekämpning med många viktiga partner och internationella organisationer. De politiska dialogerna består av en diskussion om de huvudsakliga utvecklingarna inom terrorismbekämpning och är en viktig plattform för att ta upp avgörande frågor. Dessa dialoger bidrar till att fördjupa den bilaterala och internationella samsynen och förstärka de internationella insatserna för att förebygga och bekämpa terrorism. De ingår i EU:s övergripande strategi för att bygga förtroende och tillit hos viktiga partner. Under 2014 ägde möten med politisk dialog om terrorismbekämpning rum med FN, USA, Kanada, Turkiet, Saudiarabien och Australien. Särskilda samråd om terrorismbekämpning hölls även med Indonesien och Förenade Arabemiraten. I linje med handlingsplanen främjade och diskuterade EU vid alla dessa tillfällen kärnfrågan respekt för de mänskliga rättigheterna och rättstatsprincipen inom terrorismbekämpning.

I fråga om multilateralt samarbete är EU övertygat om FN:s viktiga roll när det gäller att bemöta det globala hotet från terrorism. FN:s säkerhetsråds resolution 1373/2001 och FN:s globala strategi för terrorismbekämpning från 2006 har utgjort milstolpar i det multilaterala samarbetet kring terrorismbekämpning. FN:s globala strategi för terrorismbekämpning är fullt förenlig med EU:s strategi för terrorismbekämpning. EU:s och FN:s agendor för terrorismbekämpning bygger på samma princip, att främja det straffrättsliga tillvägagångssättet samtidigt som man skyddar mänskliga rättigheter och upprätthåller rättstatsprincipen. Särskilda frågor om samarbete mellan EU och FN vad gäller utländska terroriststridande och motverkande av våldsbejakande extremism diskuterades med berörda FN-organ. EU och dess medlemsstater välkomnade antagandet av FN:s säkerhetsråds resolution 2170/2014 som fördömer de grova och omfattande kränkningarna av mänskliga rättigheter som begås av extremistgrupper i Irak och Syrien och FN:s säkerhetsråds resolution 2178 (2014) som fördömer våldsbejakande extremism och understryker behovet av att hindra resor för och stöd till utländska terroriststridande. Resolutionerna är i linje med de slutsatser som antogs av Europeiska unionens råd den 30 augusti 2014²². EU och dess medlemsstater ger sitt uttryckliga stöd för insatser inom ramen för FN:s säkerhetsråds resolution 2178/201, inklusive ansträngningar för att främja internationella insatser mot våldsbejakande extremism, vilket förblir i fokus för EU:s ansträngningar eftersom det är en förutsättning för att på ett hållbart sätt bekämpa det gissel som terrorismen utgör.

Under året fortsatte EU att i uttalanden i FN och i andra internationella forum fördöma terroristattacker och förespråka en terrorismbekämpning som bygger på respekt för de mänskliga rättigheterna och rättstatsprincipen och är i full överensstämmelse med tillämplig internationell rätt.

²² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/144538.pdf

De mänskliga rättigheterna som grund för den yttre dimensionen av arbetet inom området med frihet, säkerhet och rättvisa

Respekten och skyddet för mänskliga rättigheter står i centrum för EU:s politik för rättsliga och inrikes frågor. Mänskliga rättigheter är en övergripande del av EU:s migrationspolitik, och kommer därför att avspeglas i EU:s kommande agenda för migration, av den övergripande strategin för migration och rörlighet, som är den övergripande ramen för EU:s externa politik för migration och rörlighet, samt en central del av EU:s politik på området återvändande och återtagande. Därför ingår skyddet för mänskliga rättigheter systematiskt i alla strukturer inom den övergripande strategin för migration och rörlighet, särskilt i dialoger med tredjeländer och regioner om migration och rörlighet samt i partnerskapen för rörlighet och de gemensamma agendorna för migration och rörlighet som ingåtts med tredjeländer, viseringsdialoger och i genomförandet av EU:s återtagandeavtal. Dessutom har EU förespråkat en intensifiering av skyddet för migranternas mänskliga rättigheter i globala forum. EU gjorde detta bland annat under toppmötet i det globala forumet för migration och utveckling, som ägde rum i Stockholm den 14–16 maj 2014.

Skyddet av migranternas rättigheter är också en övergripande del av verksamheten inom arbetsgruppen för Medelhavsområdet. Inom ramen för den övergripande strategin för migration och rörlighet har arbetsgruppen gett ny drivkraft åt EU:s insatser att stärka dialogen och samarbetet med transit- och ursprungsländer i södra Medelhavsområdet. I maj 2014 utfärdade kommissionen ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar om genomförandet av meddelandet om arbetsgruppen för Medelhavsområdet, i vilket det pekas på en rad åtgärder som EU och dess medlemsstater vidtagit för att skydda migranternas och flyktingars rättigheter i transit- och ursprungsländer.

På samma sätt diskuterades migrationsfrågor, inklusive godtyckligt frihetsberövande och människohandel i människorättsdialoger med berörda tredjeländer.

Människohandel är en grov kränkning av de mänskliga rättigheterna och därför sätter EU skyddet för mänskliga rättigheter i centrum för sin politik. Under 2014 fortsatte EU att genomföra strategin för utrotande av människohandel 2012–2016 och 2009 års åtgärdsinriktade dokument²³ om förstärkning av EU:s yttre dimension när det gäller åtgärder mot människohandel. I den andra genomföranderapporten för det åtgärdsinriktade dokumentet i december 2012 enades rådet om en lista över prioriterade tredjeländer och regioner med vilka EU bör stärka samarbetet och partnerskapen vad gäller människohandel. I juni 2014 skickade utrikestjänsten och kommissionens avdelningar ut en gemensam not med information om EU:s verksamhet mot människohandel i ett antal prioriterade länder och regioner, inklusive en förteckning över relevanta verktyg och instrument som EU har tillgång till. Detta fungerar som ett referensverktyg för EU-delegationerna och medlemsstaterna för att stärka samarbetet och förbättra samstämmigheten i åtgärderna mot människohandel.

EU-delegationerna i dessa prioriterade länder ombads att skapa partnerskap och säkerställa samordning och samstämmighet i sina värdländer genom att utse en kontaktperson för människohandelsfrågor, organisera samordningsmöten, nära övervaka EU-finansierade projekt om människohandel och säkerställa ett regelbundet utbyte av information med värdländernas myndigheter. För att underlätta detta arbete organiserade kommissionens avdelningar i juni 2014 en tredagars utbildningskurs för personal från EU:s delegationer om externt samarbete mot människohandel, med särskilt fokus på de prioriterade länderna och regionerna.

²³ Antaget av rådet den 30 november 2009 (6865/10 CRIMORG 38 JAIEX 22 RELEX 163 JAI 168).

Förhindrande och bekämpning av människohandel och skydd av dess offer tas systematiskt upp i alla relevanta avtal och partnerskap med länder utanför EU och i alla EU-dialoger om migration och rörlighet, inklusive partnerskapen om rörlighet och de gemensamma agendorna för migration och rörlighet samt dialogerna om viseringsliberalisering. På samma sätt tar EU upp människohandel inom ramen för sina människorättsdialoger med över 40 länder världen över som en viktig del av sin handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati. EU stöder också de internationella insatser som görs på området och driver i olika FN-forum frågan om förebyggande åtgärder, skydd av och hjälp till de drabbade, upprättande av en övergripande lagstiftningsram, politikutveckling och brottsbekämpning samt förbättrat internationellt samarbete och samordning på området människohandel.

När det gäller stöd till partnerländer i utvecklingssamarbete fortsatte EU att genomföra en rad olika projekt på migrationsområdet både inom ramen för tematiska och geografiska instrument. I linje med den övergripande strategin för migration och rörlighet hade alla projekt ett migrantcentrerat perspektiv och ett starkt övergripande fokus på mänskliga rättigheter. Nya projekt inleddes för att stödja flyktingar och värdsamhällen i länder som gränsar till Syrien och stödja särskilt sårbara kategorier av migranter såsom offer för människohandel och migrerande hushållsanställda.

Migration och asyl är en viktig prioritering i det tematiska programmet Globala allmänna nyttigheter och utmaningar inom ramen för finansieringsinstrument för utvecklingssamarbete, som antogs 2014 för en period på 7 år. Migration- och asyldelen i detta program syftar till att förbättra migrationsstyrningen i utvecklingsländer med särskilt fokus på att maximera migrationens och rörlighetens positiva inverkan på utvecklingen. Programmet har ett migrantcentrerat perspektiv och särskilt fokus på behovet av att främja fördelarna med migration för migranterna själva och deras ursprungssamhällen och samtidigt stödja deras integrering i värdsamhällena. Skyddet av migranternas mänskliga rättigheter, särskilt sårbara kategorier av migranter, är ett övergripande mål.

Kommissionen antog det tematiska programmet med ett anslag för migrations- och asyldelen på 46,3 miljoner som fördelades till åtta projekt. Bland dessa ingick ett globalt projekt om stöd till migranter som fastnat i länder i kris, en global insats för att förebygga och ta itu med människohandel och människosmuggling och en särskild insats för att hantera blandade migrationsströmmar i östra Afrika, med särskilt fokus på tvångsflyttningar, människohandel och människosmuggling och strandade migranter i utsatta situationer i regionen.

Respekten för grundläggande rättigheter, mänsklig värdighet och mänskliga rättigheter är också en vägledande princip i EU:s narkotikastrategi och EU:s handlingsplan mot narkotika. Den är en integrerad del av narkotikapolitiken och grundläggande i den så kallade "EU-modellen" avseende narkotika.

Främjande av mänskliga rättigheter i den yttre dimensionen av sysselsättnings- och socialpolitiken

Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande arbetsnormer finns i dess åtta grundläggande konventioner. EU verkar för ratificering och effektivt genomförande av dessa konventioner genom samarbete med ILO, bland annat genom att delta i den pågående diskussionen om arbetsnormer och i arbetet i ILO:s tillsynsorgan. I den yttre dimensionen av sin sysselsättnings- och socialpolitik främjar EU samtidigt principerna för ett anständigt arbete, inbegripet respekt för ILO:s grundläggande konventioner, i sina förbindelser med partnerländer. Detta sker genom bilaterala och regionala politiska dialoger och genomförande av utvecklingsbiståndsprojekt.

2014 antog Internationella arbetskonferensens 103:e session ett protokoll och en rekommendation till konventionen angående tvångs- eller obligatoriskt arbete (nr 29) från 1930, som är en av ILO:s åtta grundläggande konventioner. Den nya normen hanterar moderna former av tvångsarbete, bland annat inom ramen för människohandel, genom att underlätta att i större omfattning förhindra tvångsarbete, förbättra skyddet av offer, möjligheterna till rättslig prövning och kompensationsåtgärder samt efterlevnadsåtgärder, bland annat genom internationellt samarbete och/eller bistånd. EU och dess medlemsstater har deltagit aktivt i utarbetandet av den nya normen. EU:s samordnade bidrag till Internationella arbetskonferensen i juni 2014 var mycket betydelsefullt och bidrog till ett lyckat resultat. Medlemsstaterna bör vidta de åtgärder som är nödvändiga för att ratificera protokollet senast i slutet av 2016.

EU bidrog till att verka för anständigt arbete för sjöfolk inom ramen för antagandet av ändringar till sjöarbetskonventionen under Internationella arbetskonferensen. De antagna ändringarna som fick fullt stöd av EU inför konferensen²⁴, skyddar sjöfolk vid abandon och ger dem ekonomisk säkerhet vid dödsfall i arbetet eller arbetsrelaterad invaliditet. EU:s ansträngningar för anständigt arbete utvecklades ytterligare när Europeiska unionens råd antog ett beslut i januari 2014 om bemyndigande för medlemsstaterna att ratificera ILO:s konvention om anständiga arbetsvillkor för hushållsanställda (konvention nr 189). Beslutet lades fram av kommissionen i mars 2013 och godkändes av Europaparlamentet. Kommissionen upprepade sin uppmaning till medlemsstaterna att ratificera konventionen som en del av EU:s strategi mot människohandel.

När det gäller utvidgningspolitiken diskuterade EU under 2014 med kandidatlandet Turkiet den turkiska fackföreningslagstiftningens överensstämmelse med EU-normer och relevanta ILO-konventioner, särskilt nr 87 (föreningsfriheten) och nr 98 (organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten).

Inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken underströks behovet av ytterligare insatser för att ratificera och effektivt genomföra ILO:s grundläggande konventioner. Ett antal grannskapsländer ansluter sig ofta till EU:s och dess medlemsstaters ståndpunkter under ILO:s diskussioner. Associeringsavtal med Georgien och Republiken Moldavien som bland annat innehåller bestämmelser om ett djupgående och omfattande frihandelsområde undertecknades i juni 2014 och började tillämpas provisoriskt den 1 september 2014. De innehåller åtaganden om effektivt genomförande av ILO:s ratificerade grundläggande konventioner. Även associeringsavtalet med Ukraina undertecknades 2014. Den provisoriska tillämpningen började i november 2014, men sköts upp ett år när det gällde delen om ett djupgående och omfattande frihandelsområde. Som en följd av konflikten i öst och dess negativa sidoeffekter på hela den socioekonomiska situationen har respekten för arbetsnormer och arbetstagarrättigheter försämrats allvarligt.

²⁴ Rådets beslut 2014/346/EU av den 26 maj 2014. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:JOL_2014_172_R_0003&from=EN

EU deltog också aktivt i utvecklingsagendan för tiden efter 2015 och uppföljningen av Rio+20, och visade därmed sitt stöd för produktiv sysselsättning, anständigt arbete för alla, inklusive skapande av sysselsättning, garantier för rättigheter i arbetslivet, socialt skydd och dialog mellan arbetsmarknadens parter samt undanröjande av ojämlikheter.

EU verkade för ekonomiska och sociala rättigheter i diskussionerna i internationella forum såsom G20. 2014 gav G20:s ledare ett tydligt budskap om att deras högsta prioritet är att öka den globala tillväxten för att ge människor över hela världen bättre levnadsstandard och mer kvalitativa jobb. De upprepade sitt åtagande att minska ungdomsarbetslösheten, som är oacceptabelt hög, genom åtgärder som garanterar att unga människor är sysselsatta med studier eller arbete. De erkände också behovet av att ta itu med informalitet samt strukturell arbetslöshet och långtidsarbetslöshet genom att stärka arbetsmarknader och ha lämpliga system för socialt skydd. Förbättrad arbetsmiljö nämndes bland prioriteringarna.

Ett effektivt genomförande av ILO:s grundläggande konventioner har även främjats genom utvecklingsbistånd.

Europeiska investeringsbankens standarder för arbetsrättslig due diligence-granskning baseras på ILO:s grundläggande arbetsnormer. Bankens standarder utesluter uttryckligen sådant som barnarbete, skuldslaveri och tvångsarbete. Om värdlandet inte skyddar arbetarnas föreningsfrihet och rätt till kollektiva förhandlingar förväntas låntagare sträva efter att göra det möjligt att införa alternativa godtagbara mekanismer för att uttrycka klagomål och för skydd av arbetstagarnas rättigheter vad gäller arbetsmiljö och anställningsvillkor. I båda fallen, eller om inget föreskrivs i lagen, får låntagare inte hindra arbetare från att vara med i fackföreningar och delta i kollektiva förhandlingar, och inte heller diskriminera eller utöva repressalier mot arbetare för detta. Låntagare måste kontrollera att grundläggande arbetsnormer följs i deras försörjningskedjor och säkerställa att deras huvudleverantörer och primära leverantörer också tillämpar dem. Normerna måste även avspeglas i upphandlingsdokument, avtal och övervakningsåtgärder.

Organisationer i det civila samhället som verkar för genomförandet av arbetsnormer och anständigt arbete fick stöd genom EIDMR.

I februari 2014 diskuterade 52:a sessionen i FN:s kommission för social utveckling det prioriterade temat främjande av människors egenmakt för att lyckas med fattigdomsutrotning, social integration samt full sysselsättning och anständigt arbete för alla. I sin resolution uppmanade FN:s kommission för social utveckling medlemsstaterna att ta vederbörlig hänsyn till fattigdomsutrotning, social delaktighet, full sysselsättning och anständigt arbete för alla i den kommande utvecklingsagendan för tiden efter 2015. Forumet för det civila samhället uppmanade regeringar att genomföra ILO:s rekommendation nr 202 om nationellt socialt grundskydd och agendan för anständigt arbete som effektiva sätt att garantera fullständig och produktiv sysselsättning och inkomsttrygghet.

V. Genomförande av EU:s prioriteringar när det gäller de mänskliga rättigheterna

Avskaffande av dödsstraffet

Under hela 2014 stod EU fortsatt fast vid sitt motstånd mot dödsstraffet och använde alla de diplomatiska verktyg som stod till dess förfogande för att främja kampen för dödsstraffets avskaffande i hela världen. EU:s starka ställning mot dödsstraffet avspeglas i EU:s riktlinjer, som uppdaterades och reviderades 2013 och rörelsen för avskaffande är också en av de huvudprioriteringar som fastställts i EU:s strategiska ram och handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati.

Med anledning av Europadagen mot dödsstraffet och Världsdagen mot dödsstraffet den 10 oktober gjorde EU och Europarådet ett gemensamt uttalande där de dels bekräftar att de motsätter sig dödsstraffet under alla omständigheter, dels bekräftar sitt engagemang för att dödsstraffet ska avskaffas i hela världen. I det uttalandet underströk både den höga representanten Catherine Ashton och Europarådets generalsekreterare Thorbjørn Jagland sin djupa oro över bakslag i vissa länder t.ex. de massrättegångar som nyligen lett till ett mycket stort antal dödsdomar och det utökade tillämpningsområdet för dödsstraffet inom nationell lagstiftning samt att avrättningar återigen verkställs efter flera års uppehåll²⁵. Den 10 oktober organiserade EU-delegationer över hela världen, särskilt i länder som har kvar dödsstraffet, olika evenemang och gav avskaffandegendan maximal publicitet, bland annat i sina kontakter med tjänstemän och det civila samhället.

EU gav sitt stöd till de steg som Afrikanska unionen tagit på senare tid för att kunna anta ett tilläggsprotokoll till Afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter om dödsstraffets avskaffande. Det välkomnade också att 81 stater nu är parter i det andra fakultativa protokollet från 1989 till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter syftande till dödsstraffets avskaffande tack vare de ratificeringar (El Salvador och Gabon) som gjorts på senare tid. EU fortsatte att i sina kontakter med tredjeländer uppmana alla stater som ännu inte har gjort det att ratificera detta protokoll i samband med dess 25-årsdag 2014.

EU beklagade också den fortsatt utbredda tillämpningen av dödsstraffet i andra delar av världen. Särskilt Iran, Irak, Saudiarabien, Afghanistan, Vitryssland, Egypten, Japan, Singapore, Kina, Taiwan och Förenta staterna stod i blickpunkten, men uttalanden och démarcher gjordes även med avseende på många andra länder med utgångspunkt i de miniminormer som fastställs i internationell rätt och i EU:s riktlinjer mot dödsstraff.

²⁵ http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/141009_03_en.pdf

EU har fortsatt att ge uttryck för sitt motstånd mot dödsstraffet i alla relevanta multilaterala forum, särskilt FN, OSSE och Europarådet. EU deltog i FN:s generalförsamlings ministermöte på hög nivå som anordnades i samarbete med kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, Italien, Chile, Mongoliet, Tunisien och Benin om ledarskap på väg bort från dödsstraffet (New York den 25 september 2014).

Genom omfattande lobbyverksamhet och utåtriktad verksamhet har EU deltagit aktivt i allianser över regiongränserna för att främja FN:s generalförsamlings resolution 69/186 (av den 18 december 2014), där kravet på ett moratorium för tillämpningen av dödsstraffet upprepas på nytt. Resolutionen, som 95 medlemsstater stod bakom, fick fler röster för än någonsin tidigare. Den fick 117 röster för, 37 röster emot och 34 nedlagda röster, vilket är en betydande förbättring jämfört med liknande resolutioner 2007, 2008, 2010 och 2012.

EU gjorde sex uttalanden om dödsstraffet i OSSE:s ständiga råd under 2014, i vilka dödsdomar som hade utdömts i stater som deltar i OSSE (Vitryssland och USA) kritiserades. Ytterligare ett uttalande, som gjordes på Europadagen och Världsdagen mot dödsstraffet den 10 oktober och baserades på ett gemensamt uttalande från den höga representanten för utrikes frågor och säkerhetspolitik och Europarådets generalsekreterare, gjordes i det ständiga rådet. EU framförde också sin oro beträffande den fortsatta användningen av dödsstraffet under OSSE-evenemang 2014, inklusive OSSE:s årliga möte för genomförande av den mänskliga dimensionen i september och ett extra OSSE-möte för den mänskliga dimensionen om förebyggande av tortyr i april 2014.

Det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) är en viktig del av EU:s åtagande att motsätta sig dödsstraffet. EU är genom EIDMR den ledande bidragsgivaren till organisationer i det civila samhället som verkar för dödsstraffets avskaffande. Genom EIDMR ges för närvarande stöd till åtta pågående projekt som rör dödsstraffet. Projekten har valts ut genom två globala förslagsinfordringar som utlystes 2008 och 2011. Dessa projekt är inriktade på tre huvudområden där framsteg eftersträvas: reformer av strafflagstiftning, respekt för relevanta internationella och regionala instrument och utveckling av en miljö som befrämjar ytterligare avskaffande.

Pågående EIDMR-projekt om dödsstraffet ger en god geografisk täckning av länder där dödsstraffet ännu inte har avskaffats inklusive länder i Asien (Kina, Indien, Taiwan, etc.), Nord-, Mellan- och Sydamerika (länder i Västindien, USA), Afrika (Liberia, Mali, Uganda, etc.), Östeuropa (Vitryssland och Ryssland) och MENA-regionen (Jordanien, Marocko och Tunisien). Detta stöd ges via EIDMR:s landbaserade stödsystem och genom globala förslagsinfordringar.

Avskaffande av tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

EU verkade för genomförandet av riktlinjerna om tortyr och annan grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning. EU uppmanade alla länder att ratificera och genomföra konventionen mot tortyr och dess fakultativa protokoll och tog upp enskilda fall av tortyr och misshandel i sina människorättsdialoger med tredjeländer samt vid besök i dessa länder. EU gratulerade också tredjeländer som ratificerat konventionen och/eller dess fakultativa protokoll.

EU fortsatte att stärka sitt samarbete med multilaterala forum såsom Europarådet, FN och OSSE, samt med organisationer i det civila samhället som arbetar för att avskaffa tortyr. EU deltog aktivt i OSSE:s extra möte för den mänskliga dimensionen om förebyggande av tortyr i Wien i april 2014. Tillsammans med Norge organiserade EU ett sidoevenemang den 11 april om bekämpning av tortyr och avskaffande av dödsstraffet i OSSE-regionen.

Ett uttalande gjordes på FN:s internationella solidaritetsdag för tortyroffer (den 26 juni). EU uttryckte sitt stöd för det initiativ rörande konventionen mot tortyr som lanserades av Danmark, Chile, Indonesien, Ghana och Marocko i mars 2014 och upprepade sitt stöd i det sidoevenemang som anordnades den 23 september under generalförsamlingsveckan i New York. Den 3 december anordnades ett evenemang i Bryssel för att öka medvetenheten om 30-årsdagen för konventionen mot tortyr och diskutera kommande steg för att se till att konventionen genomförs i största möjliga utsträckning. Evenemanget organiserades i samarbete med det civila samhället och drog till sig talare och deltagare på hög nivå från internationella och regionala organisationer, det civila samhället och EU:s medlemsstater. Utifrån diskussionen fastställdes att det finns ett brådskande behov av att blåsa nytt liv i debatten om tortyr för att uppnå universell ratificering och genomförande av konventionen och motverka eventuella uppfattningar om att tortyr kan tolereras av "exceptionella" skäl. EU har en viktig roll att spela i denna debatt. Konventionens årsdag uppmärksammades också uttalandet från den höga representanten och vice ordföranden i samband med dagen för mänskliga rättigheter (den 10 december).

Under hela året hade utrikestjänsten och kommissionens avdelningar ett nära samarbete med Europaparlamentets underutskott för mänskliga rättigheter både i förberedandet och i uppföljningen av Europaparlamentets resolution av den 11 mars om utrotande av tortyr i hela världen.

Unionens insatser för att utrota tortyr omfattar åtgärder som förhindrar handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff, tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling.

Rådets förordning (EG) nr 1236/2005 avser handel med sådana varor. Den nuvarande förteckningen över varor som är föremål för förbud och kontroll återges i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 775/2014. Kommissionens förslag från 2014 om ändringar av rådets förordning (EG) nr 1236/2005 diskuteras för närvarande i Europaparlamentet och rådet.

EU fortsatte att ge omfattande finansiellt stöd till organisationer i det civila samhället och människorättsförsvarare i hela världen för att göra totalförbudet mot tortyr och misshandel till verklighet för alla, stödja rehabiliteringen av tortyroffer och deras familjer och stödja länder i att uppfylla sina åtaganden, till exempel genom att inrätta en oberoende nationell förebyggande mekanism. Under senare år har i genomsnitt 12 miljoner euro per år från det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter anslagits till åtgärder mot tortyr.

Effektivt stöd till människorättsförsvarare

EU är fortfarande fast beslutet att stödja människorättsförsvarare som spelar en avgörande roll för främjandet och skyddet av mänskliga rättigheter. EU:s utrikesministrar upprepade detta åtagande i rådets slutsatser av den 23 juni 2014, i samband med 10-årsdagen för antagandet av EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare, och underströk den särskilt viktiga roll som kvinnliga människorättsförsvarare och människorättsförsvarare från marginaliserade och sårbara grupper spelar.

I maj fick EU-delegationerna detaljerad vägledning för genomförandet av riktlinjer om människorättsförsvarare med bästa praxis för att hantera fall. Under året arbetade EU-delegationerna aktivt med att skydda människorättsförsvarare som fortsatt står inför ökat tryck från myndigheter och från icke-statliga aktörer i många länder. EU-diplomater övervakade rättegångar, besökte frihetsberövade aktivister och gjorde uttalanden om enskilda fall. EU tog regelbundet upp enskilda fall vid bilaterala möten, inklusive politiska dialoger på hög nivå och uppmanade partnerregeringar att frige fängslade människorättsförsvarare. Företrädare för det civila samhället rådfrågas nu rutinmässigt av EU:s delegationer och medlemsstaternas ambassader, bland annat vid formella årliga möten med människorättsförsvarare.

Inom ramen för EIDMR anslogs omfattande medel för att stödja människorättsförsvarare. Femton nya projekt, till ett värde av mer än 15 miljoner euro, lanserades till stöd för människorättsförsvarare. Dessa nya insatser kompletterade 150 redan befintliga projekt på området som totalt är värda mer än 120 miljoner euro. Dessutom inleddes en ny inbjudan att lämna förslag värd 15 miljoner euro den 3 december 2014. I enlighet med den nya EIDMR-förordningen för 2014–2020 är syftet med denna inbjudan att lämna förslag att skapa en övergripande mekanism för människorättsförsvarare, med tre huvudprioriteringar: i) fokus på de svåraste situationerna och de mest sårbara människorättsförsvararna, ii) brådskande stöd och stöd på medellång och lång sikt till människorättsförsvarare, iii) samordning och utåtriktad verksamhet. Dessa tre huvudprioriteringar kommer att eftersträvas genom fyra sorters verksamhet: i) stöd till människorättsförsvarare inom området, inklusive akut stöd till människorättsförsvarare, stöd till lokala människorättsorganisationer och tillfällig förflyttning, ii) utbildning, övervakning och opinionsbildning, iii) samordning och synergier inklusive förvaltning av plattformen för tillfällig förflyttning (som stöds av kommissionen som en del av ett annat pågående EIDMR-projekt, iv) utåtriktad verksamhet och synlighet.

Dessutom fortsatte kommissionen under 2014 att bevilja tillfälliga bidrag på upp till 10 000 euro direkt till människorättsförsvarare vid brådskande behov. I slutet av 2014 hade över 220 bidrag som sammanlagt uppgick till mer än 1,6 miljoner euro betalats ut. Stödet omfattade olika sorters hjälp till människorättsförsvarare (enskilda och/eller organisationer), till exempel sjukvård, kostnader för juridisk hjälp, inköp av säkerhetsutrustning för kontorslokaler och hem, omedelbar förflyttning för aktivister som är utsatta för fara, stöd till familjer till människorättsförsvarare som sitter fängslade eller har avlidit, m.m. Rapporten *Delivering on Human Rights Defenders* som finns tillgänglig på www.eidhr.eu/library ger en heltäckande bild av åtgärder som finansierats genom EIDMR till stöd för människorättsförsvarare runt om i världen.

Europaparlamentet förblev en stark förkämpe för människorättsförsvare, särskilt genom underutskottet för mänskliga rättigheter. Europaparlamentets Sacharovpris, som delas ut till enastående personer som kämpar mot intolerans, fanatism och förtryck under särskilt svåra omständigheter, delades 2014 ut till Denis Mukwege, en läkare i Demokratiska republiken Kongo som har ägnat sitt liv åt att arbeta med offer för sexuellt och könsrelaterat våld.

Främjande och skydd av barns rättigheter

Detta år firade EU 25-årsdagen av FN:s konvention om barnets rättigheter och att Mala Yousafzai och den indiska barnrättsaktivisten Kaliash Satyarthi fick motta Nobels fredspris. För att uppmärksamma denna årsdag och EU:s engagemang för barn i sin interna och externa politik antog rådet slutsatser om främjande och skydd av barns rättigheter i början av december. EU:s delegationer och Unicefs landskontor runt om i världen använde också detta tillfälle för att samarbeta om organisationen av aktiviteter för att uppmärksamma lanseringen av EU:s och Unicefs verktygslåda för barns rättigheter, *Child Rights Toolkit: Integrating child rights in development cooperation*²⁶, som lanserades officiellt 2014. GD Internationellt samarbete och utveckling och Unicef firade också denna årsdag med en offentlig konferens den 20 november som lyfte fram resultat och utmaningar för utvecklingsagendan för tiden efter 2015. Dessutom höll den höga representanten och vice ordföranden öppningsanförandet i Europaparlamentets plenarsammanträde på 25-årsdagen för FN:s konvention om barnets rättigheter²⁷.

I linje med EU:s nära samarbete med Unicef och FN stödde EU aktivt kampanjen, *Children, Not Soldiers* (Barn, inte soldater), som initierades gemensamt av Unicef och FN:s generalsekreterares särskilda representant för barn och väpnade konflikter, och som syftar till att senast 2016 få ett slut på regeringsstyrkors rekrytering och användning av barn i konflikter. EU upprepade sitt starka stöd för kampanjen under FN:s generalsekreterares särskilda representants besök i Bryssel i december.

²⁶ <http://www.unicef.org/eu/crtoolkit/toolkit.html>

²⁷ https://www.youtube.com/watch?v=_m-cpAnZ8Wk&list=UUw6E9hgCbubPf_IsofVkiqg

Mer än 108 000 barn i väpnade konflikter har gynnats av beslutet från 2012 om att de Nobelprispengar som EU mottog 2012 ska användas för att hjälpa barn i konflikter. EU:s initiativ Fredens barn har blivit ett flerårigt biståndsprogram för utbildning i katastrofsituationer med hela 6 712 500 euro i anslag under 2014 (inklusive nationella bidrag från Luxemburg och Österrike). 2014 valdes tolv nya Fredens barn-projekt ut i tio länder, vilka kommer att gynna ytterligare 155 000 barn.

EU förblir fast beslutet att avskaffa barnarbete, särskilt de värsta formerna. Enligt ILO har det uppskattade antalet barn som utför barnarbete världen över minskat från 246 miljoner till 168 miljoner²⁸ mellan 2000 och 2012. Dock arbetar 85 miljoner barnarbetare i åldersgruppen 5–17 med farligt arbete, en av de värsta formerna av barnarbete. Detta innebär att de arbetar i en miljö som är ett direkt hot mot deras hälsa, säkerhet och/eller moraliska utveckling. I linje med ILO:s konvention nr 182 om de värsta formerna av barnarbete förespråkade EU under 2014 upprättandet av förteckningar över farligt arbete i 33 länder i två regioner: Afrika söder om Sahara och Europa/Centralasien. I slutet av 2014 gav kommissionen bidrag inom ramen för finansieringsinstrument för utvecklingssamarbete till ett värde av 5,4 miljoner euro för att ge migrantbarn och unga arbetare tillgång till grundläggande sociala tjänster i gränsområdena i Burkina Faso, Elfenbenskusten och Mali och ge ensamstående mödrar i Marocko och deras barn egenmakt att kräva respekt för sina rättigheter och sin värdighet.

²⁸ (ILO:s rapport *Marking progress against Child labour. Global estimates and trends 2000-2012*", offentliggjord den 23 september 2013).

Barns rättigheter diskuterades under toppmötet mellan EU och Afrika i april 2014 där Afrikanska unionen och EU upprepade sin vilja att skydda kvinnor och barn i väpnade konflikter och förebygga sexuellt våld som särskilt drabbar kvinnor och barn. Framsteg gjordes med den slutliga utformningen av en utbildningsmodul som avser skydd av barn för personal som ska sändas ut inom ramen för GSFP-uppdrag och GSFP-insatser.

I enlighet med artikel 7 i FN:s konvention om barnets rättigheter fortsatte EU genom införande av effektiva system för födelseregistrering att öka medvetenheten om hur viktigt det är att barn får tillgång till en identitet, eftersom detta är en förutsättning för att kunna utöva många andra rättigheter (rätten att rösta, rätten till sysselsättning, rätten till tillgång till hälsovård och utbildning, etc.) och ger skydd mot olika former av våld. Att skydda barn från alla former av våld förblir en högt prioriterad fråga. EU fortsätter att stödja insatser för att ta itu med skadliga seder och bruk och sociala normer som påverkar barn, inklusive kvinnlig könsstympning, barnäktenskap, äktenskap för minderåriga och tvångsäktenskap samt mord på nyfödda flickor. Mer information finns i avsnitt 20 i denna rapport.

EU fortsatte med sin strategi för att integrera barns rättigheter i alla utvecklingssektorer och all utvecklingspolitik och arbetar kontinuerligt för att säkerställa barns rätt till kvalitativa grundläggande tjänster såsom hälso- och sjukvård, utbildning, vatten och sanitet, i linje med de åtaganden som gjorts för uppfyllandet av millennieutvecklingsmålen. Målen att uppnå allmän primärutbildning och Utbildning för alla syftar till att öka deltagandet för marginaliserade barn, såsom barn med funktionsnedsättningar och barn som påverkas av stigma och socioekonomiska faktorer.

Skydd av kvinnors rättigheter och skydd mot könsrelaterat våld

Bland de områden som prioriterades av EU i dess förbindelser med tredjeländer under rapporteringsperioden ingick kvinnors politiska deltagande och ekonomiska egenmakt, initiativ mot könsrelaterat våld och skadliga seder och bruk, jämställdhet i utvecklingssamarbetet och genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet (se avsnitt 12).

Jämställdhet integrerades i alla EU-program och togs med i meddelanden till allmänheten, politiska dialoger och människorättsdialoger med regeringar liksom i dialoger med det civila samhället. Stöd till kvinnliga människorättsförsvarare och kvinnoorganisationer prioriterades också. Kvinnors egenmakt stod fortfarande högt på dagordningen för den före detta höga representanten och vice ordföranden Catherine Ashton, bland annat vid hennes möten med kvinnor från Syrien, Iran och Ukraina. Den nyligen utsedda höga representanten och vice ordföranden Federica Mogherini underströk vid flera tillfällen, bland annat vid mötet i utrikesrådet i december, sitt personliga engagemang för att se till att jämställdhet mellan kvinnor och män och frågor som rör kvinnors egenmakt förblir prioriterade i EU:s övergripande yttre förbindelser. EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter fortsatte också att lägga särskilt stor vikt vid skyddet och främjandet av kvinnors rättigheter vid många tillfällen under 2014 och använde sina landsbesök och människorättsdialoger till att väcka frågan och ge praktiska råd och dela med sig av EU:s sakkunskap. EU:s särskilda representant prioriterade även upprepade kontakter med ledare i arbetet med kvinnors rättigheter från strategiska länder och regionala organisationer.

Utrikestjänstens jämställdhetsrådgivare spelade fortsatt en viktig roll genom att ge politisk rådgivning till diplomater vid huvudkontoret och vid EU:s delegationer, ta kontakt med andra EU-institutioner och internationella organisationer och främja insatsernas samstämmighet och konsekvens.

EU fortsatte att tillhandahålla specialiserad utbildning till diplomater om hur de ska ta hänsyn till jämställdhetsfrågor i sitt dagliga arbete och när de är placerade i tredjeländer. EU fortsatte att integrera sin politik för mänskliga rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. FN har fortsatt att vara den plattform där EU för fram sina strategiska prioriteringar, särskilt på jämställdhetsområdet. Vid den 26:e sessionen i MR-rådet stod EU bakom en resolution om avskaffande av diskriminering av kvinnor och anslöt sig till konsensus när det gällde en resolution om att snabba på ansträngningarna för att avskaffa alla former av våld mot kvinnor. EU stödde det arbete som utförs av UN Women, FN:s särskilda rapportör om våld mot kvinnor, dess orsaker och konsekvenser samt FN:s generalsekreterares särskilda representant för frågor om sexuellt våld i konflikter. Under 2014 fortsatte EU och UN Women att genomföra det samförståndsavtal som undertecknades i april 2012 genom ett överenskommet arbetsprogram. Viktiga framsteg gjordes vad gäller kommunikation, politisk dialog och gemensam opinionsbildning, utbildning och planering av gemensamma program för EU och FN.

Ansträngningarna att integrera mänskliga rättigheter i EU:s valobservatörsuppdrag förstärktes genom en fullständig översyn av kärngruppens riktlinjer för valövervakning med avseende på kvinnors deltagande i valprocessen. Vid det seminarium för erfarna vale experter som hölls i Bryssel i april 2014 var jämställdhetsfrågor ett av de huvudsakliga diskussionsämnena och flera konkreta förslag lades fram och testas just nu i uppdrag i länder som Guinea-Bissau och Moçambique.

Som en del av det gemensamma projektet med UN Women för att låta kvinnliga parlamentariker från arabstaterna och ledamöter av Europaparlamentet träffas för att främja sakkunskap, utbyte av erfarenheter och nätverksbyggande kring viktiga frågor som rör jämställdhet mellan kvinnor och män och kvinnors egenmakt både i Europeiska unionen och i arabstaterna hölls konferensen *Spring Forward for Women* i Bryssel i november 2014. EU har fortsatt att vara en aktiv partner i initiativet partnerskap för en jämställd framtid (Equal Futures Partnership) som syftar till att undanröja de hinder som finns för kvinnors politiska deltagande och ekonomiska egenmakt.

Ett annat prioriterat område under rapporteringsperioden var att få slut på sexuellt våld i konflikter. EU deltog aktivt i världstoppmötet för att få slut på sexuellt våld i konflikter i juni 2014 i London och åtog sig att följa upp med praktiska åtgärder inom områdena mänskliga rättigheter, konfliktförebyggande, krishantering, medling och humanitärt bistånd. Kommissionen stödjer för närvarande även flera projekt som huvudsakligen syftar till att avskaffa sexuellt och könsrelaterat våld och som inriktas på genusfrågor i nödsituationer i olika länder inklusive Demokratiska republiken Kongo och Syrien. Under flicktoppmötet i London i juli utfäste sig EU att bidra till att avskaffa kvinnlig könsstympning samt barnäktenskap, äktenskap för minderåriga och tvångsäktenskap. EU inriktade sina ansträngningar på genomförandet av 2013 års meddelande om utrotande av kvinnlig könsstympning²⁹, i vilket konkreta åtgärder för att ta itu med kvinnlig könsstympning fastställs, med stort fokus på förebyggande och stöd till offren. I juni 2014 antog rådet slutsatser om förebyggande och bekämpning av alla former av våld mot kvinnor och flickor, inbegripet kvinnlig könsstympning.

²⁹ COM(2013) 833 final.

Den fjärde rapporten om genomförandet av handlingsplanen för jämställdhet i utvecklingssamarbetet ger en omfattande översikt över de huvudsakliga sätt på vilka kommissionen har gett stöd till utvecklingsländers ansträngningar för att förbättra situationen för kvinnor vad gäller lika rättigheter och egenmakt det senaste året. Rapporten visar att jämställdhetsintegreringen har förstärkts inom 20 olika politikområden i vilka jämställdhetsrelaterade indikatorer nu ingår. Dessutom uppmärksammas i rapporten vikten av att främja jämställdhet mellan kvinnor och män genom politisk dialog. En efterföljare till handlingsplanen för jämställdhet i utvecklingssamarbetet begärdes av rådet i dess slutsatser som antogs i maj 2014. Rådet angav att den nya handlingsplanen för jämställdhet i utvecklingssamarbetet för 2016–2020 bör bygga på de framsteg som gjorts och de lärdomar som dragits och bör ta itu med befintliga brister och utmaningar. EU:s delegationer har spelat en aktiv roll inom detta politikområde. En majoritet av EU:s delegationer (66 av 78) rapporterar att de har tagit upp frågan om jämställdhet mellan kvinnor och män minst en gång inom ramen för politiska dialoger med partnerländer, jämfört med 57 under 2013. Jämställdhet är också i allmänhet ett återkommande och viktigt ämne i EU:s dialoger med organisationer i det civila samhället på nationell nivå. Nio EU-delegationer rapporterade att jämställdhet är en fast punkt på dagordningen i deras regelbundet anordnade forum, och ytterligare 28 angav att de håller regelbundna möten om jämställdhet med organisationer i det civila samhället.

I mars 2014 ägde den 58:e sessionen i FN:s kvinnokommission, FN:s främsta globala beslutsfattande organ för jämställdhet mellan män och kvinnor och kvinnors framåtskridande, rum i New York. Förhandlingarna i kvinnokommissionen var inriktade på det prioriterade temat utmaningar och resultat i samband med genomförandet av millennieutvecklingsmålen för kvinnor och flickor och resulterade i antagandet av överenskomna slutsatser. Mervärdet av de slutsatser som antogs vid kvinnokommissionens 58:e session var att luckor identifierades i uppfyllandet av millennieutvecklingsmålen samt att av ett fristående mål efterlystes tillsammans med integrering av jämställdhetsfrågor i den framtida ramen för tiden efter 2015. EU:s enade ståndpunkt bidrog till att kvinnokommissionens 58:e session blev framgångsrik. Vad gäller agendan för tiden efter 2015 anges jämställdhet mellan kvinnor och män och kvinnors egenmakt som ett prioriterat område i kommissionens meddelande *Ett anständigt liv för alla: från vision till kollektiva åtgärder* (COM(2014)335). De anses vara nödvändiga förutsättningar för hållbar utveckling, fattigdomsutrotning och för att kunna slutföra det arbete som inte är avslutat vad gäller millennieutvecklingsmålen.

Jämställdhetsfrågor blev ännu viktigare i förbindelserna mellan EU och andra internationella partner: med Nato, OSSE och Europarådet, som en del av dialogen mellan EU och Latinamerika och Västindien om jämställdhetsfrågor och inom arbetsprogrammet för förbindelserna mellan EU och Arabförbundets sekretariat, genom genomförandet av handlingsplanen från Bandar Seri Begawan om ett utökat partnerskap mellan EU och Asean (2013–2017), i vilket främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män och kvinnors välbefinnande ingår, samt inom ramen för den färdplan som Afrikanska unionen och EU enats om, med ett åtagande att säkerställa kvinnors fullständiga och faktiska deltagande och representation i freds- och säkerhetsprocesser. Vid det fjärde toppmötet mellan Afrika och EU som hölls i Bryssel den 2–3 april 2014 upprepade stats- och regeringscheferna sitt omfattande åtagande för jämställdhet mellan kvinnor och män och kvinnors egenmakt. Vad gäller det östliga partnerskapet och den angränsande södra regionen började kommissionen bygga upp en gemensam förståelse för EU:s åtagande vad gäller jämställdhetsintegrering, diskutera landsspecifika utmaningar avseende jämställdhet mellan kvinnor och män och kvinnors egenmakt och utbyta idéer och bästa praxis mellan sektorer och delegationer.

Jämställdhet har systematiskt införlivats i det humanitära biståndets huvudområden (t.ex. skydd, livsmedelsbistånd, hälsa, vatten, sanitet och hygien) och den 1 januari 2014 infördes en köns- och åldersmarkör för att främja och spåra delar i programmen som kräver ett jämställdhets- och åldersperspektiv genom att bedöma i vilken utsträckning köns- och åldershänsyn ingår i varje humanitär insats. Köns- och åldersmarkören bidrar också till att säkerställa samstämmighet med och genomförande av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar *Gender in Humanitarian Assistance: Different Needs, Adapted Assistance* (SWD(2013) 290 final), som antogs 2013.

Det nya europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter, det tematiska programmet *Globala allmänna nyttigheter och utmaningar* inom ramen för finansieringsinstrument för utvecklingssamarbete, och instrumentet som bidrar till stabilitet och fred antogs alla i mars 2014. I alla dessa anges att icke-statliga aktörer kan omfattas av projekten och insatserna och projekt som rör jämställdhet mellan kvinnor och män och kvinnors egenmakt prioriteras.

EU gav sitt fortsatta stöd åt såväl jämställdhetsexpertens som kvinnors deltagande i medlingsinsatser. Ett antal åtgärder har redan vidtagits av EU för att främja kvinnors fulla och jämlika deltagande i konfliktförebyggande och konfliktlösning, fredsförhandlingar, fredsbyggande åtgärder, fredsbevarande verksamhet, humanitära åtgärder och återuppbyggnad efter konflikter. I Elfenbenskusten bidrog kommissionen med 1 miljon euro till informellt fredsförhandlingsarbete, inklusive kvinnoorganisationers kampanjer för medvetandegörande till stöd för kvinnors roll i fredsprocesser och försoning. Kvinnorna i nätverket för fred och säkerhet i Västafrika mottog stöd från EU för att främja dialog och utbyte. I Guatemala stödde kommissionen ett projekt genom vilket 386 kvinnor från urbefolkningen utbildades i medling och förhandling, vilket resulterade i att 100 konflikter om besittningsrättsliga förhållanden kunde lösas. 4 181 kvinnor deltog i processen. EU:s delegation till Guinea-Bissau började nyligen ge stöd till kvinnliga medlare i lokala konflikter genom ett program för fredsbyggande. I Maldiverna stöder kommissionen genom FN ett lokalt konfliktmedlingsprojekt i vilket 23 av de 37 personer som utbildas (62 %) är kvinnor.

Iakttagande av internationell humanitär rätt

Det är viktigt att skilja mellan internationell människorättslagstiftning och internationell humanitär rätt. De utgör separata regelverk och även om båda i huvudsak syftar till att skydda enskilda personer så finns det viktiga skillnader mellan dem. Framför allt är internationell humanitär rätt tillämplig vid väpnade konflikter och ockupation. Internationell människorättslagstiftning är däremot tillämplig på alla inom en berörd stats jurisdiktion i såväl i fredstid som i tid av väpnad konflikt.

EU är en stor förespråkare av internationell humanitär rätt. I sina yttre åtgärder fortsatte EU att stödja spridningen av internationell humanitär rätt till alla stridande parter, inbegripet beväpnade icke-statliga aktörer. EU fortsatte att genomföra de riktlinjer för internationell humanitär rätt som antogs 2005 och uppdaterades 2009 och som är ett verktyg för att se till att tredjeländer och icke-statliga aktörer efterlever internationell humanitär rätt.

Under 2014 fortsatte EU att som internationell organisation sträva efter att genomföra bästa praxis i enlighet med Montreuxdokumentet när man anlidade privata säkerhetsföretag för att skydda EU:s delegationer och GSFP-insatser. Till exempel strävar EU efter att ingå kontrakt med företag som har förbundit sig till den internationella uppförandekoden för privata militära företag och privata säkerhetsföretag. Vid mötet i gruppen för Montreuxdokumentet den 16 december 2014 valdes EU till gruppen med ordföranden (Schweiz och Internationella rödakorskommittén (ICRC)) vänner tillsammans med USA och Kina. Under hela 2014 fortsatte EU att uppmana fler länder och internationella organisationer att underteckna Montreuxdokumentet (hittills har 51 stater, inklusive 23 EU-medlemsstater, och tre internationella organisationer undertecknat det).

EU fortsatte under 2014 att intensifiera sitt arbete för främjande av efterlevnad av internationell humanitär rätt inom ramen för det humanitära biståndet. Efter antagandet av FN:s säkerhetsråds resolution 2139 den 22 februari utfärdade kommissionsledamot Kristalina Georgieva ett uttalande i vilket hon välkomnar resolutionen, som handlar om humanitärt tillträde inne i Syrien, och uppmanar till att omsätta den i handling på fältet. Kommissionsledamoten tog också tillfället i akt att uppmana att alla parter i konflikten bör efterleva internationell humanitär rätt. Under hela 2014 förespråkade kommissionen alltjämt ett fullständigt genomförande av resolutionerna som rör humanitärt tillträde och internationell humanitär rätt inne i Syrien i alla forum, inklusive ministermötet på hög nivå om den humanitära och den utvecklingsmässiga situationen i Syrien som leddes av kommissionsledamot Kristalina Georgieva den 23 september under FN:s generalförsamlings vecka.

EU och dess medlemsstater stödde Schweiz/ICRC:s (Internationella rödakorskommittén) initiativ för att stärka efterlevnaden av internationell humanitär rätt. Diskussionerna, som understöddes av Schweiz och ICRC, har visat på ett allmänt delat samförstånd om att de befintliga efterlevnadsmekanismerna varken är tillräckliga eller lämpliga. Den särskilda karaktären hos internationell humanitär rätt innebär att den kräver sin egen efterlevnadsmekanism.

Europeiska unionen och dess medlemsstater närvarade vid konferensen för de höga fördragsslutande parterna till den fjärde Genèvekonventionen den 17 december i Genève. Schweiz, som är depositarie för Genèvekonventionerna, var värd för konferensen som samlade företrädare för 126 höga fördragsslutande parter till den fjärde Genèvekonventionen. De antog enhälligt en förklaring i 10 punkter i vilken det erinrades om tillämplig internationell humanitär rätt i de ockuperade palestinska områdena, inklusive östra Jerusalem. EU och dess medlemsstater gjorde ett uttalande i vilket de än en gång betonar sitt åtagande att främja efterlevnaden av internationell humanitär rätt bland alla stater och icke-statliga aktörer. Uttalandet var en upprepning av EU:s ståndpunkt att den fjärde Genèvekonventionen är tillämplig på de områden som varit ockuperade av Israel sedan kriget 1967, inklusive Västbanken, östra Jerusalem och Gazaremsan. Det framgick också tydligt att respekten för internationell humanitär rätt och människorättslagstiftning är grundläggande för fred och säkerhet i regionen.

I enlighet med den utfästelse som EU gjorde i samband med den 31:a internationella konferensen för rödakors- och rödahalvmånerörelsen 2011 om att fortsätta sina ansträngningar att främja utbildning i och spridning av internationell humanitär rätt i tredjeländer gav EU under 2014 fortsatt finansiellt stöd till ett projekt för att stärka Internationella rödakorskommitténs förmåga att tillhandahålla utbildning i och spridning av internationell humanitär rätt till militära styrkor och säkerhetsstyrkor samt till beväpnade icke-statliga aktörer i de centrala konfliktdrabbade länderna Irak, Colombia och Demokratiska republiken Kongo. EU gav också sitt fortsatta stöd till *Swiss Foundation for Mine Action* och *Geneva Call* genom att finansiera ett projekt för utbildning av väpnade icke-statliga aktörer i internationell humanitär rätt i Sudan och ett möte mellan undertecknare av Deeds of Commitment (handlingar genom vilka aktörerna förbinder sig att följa humanitär rätt) för att se över och främja genomförandet av handlingarna.

Internationell humanitär rätt ingår i kursplanerna för EU:s två militära utbildningsuppdrag inom GSFP, EUTM Mali och EUTM Somalia. Internationell humanitär rätt och det bredare skyddet av civila i väpnade konflikter har varit centralt i genomförandet av EU:s andra militära uppdrag, särskilt Eufor RCA.

EU är alltså en hängiven anhängare av ICC. EU stöder domstolen bland annat genom att systematiskt ta med en ICC-klausul i sina avtal med tredjeländer och démarches i syfte att göra Romstadgan verkligt universell och vid behov genom att uppmana tredjeländerna så snart de har ratificerat avtalen att uppfylla sina rättsliga skyldigheter enligt fördraget.

EU:s medlemsstater gjorde framsteg i genomförandet av de åtaganden som de gjort vid den 31:a internationella konferensen för rödakors- och rödahalvmånerörelsen 2011. Portugal ratificerade 2006 års konvention till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden den 27 januari 2014 och tilläggsprotokoll III till Genèvekonventionerna den 22 april 2014. Sverige ratificerade tilläggsprotokoll III till Genèvekonventionerna den 21 augusti 2014. Slovakien ratificerade 2006 års konvention till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden den 15 december 2014. Den 12 februari 2014 ratificerade Estland det fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter vid indragning av barn i väpnade konflikter. Bulgarien, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Förenade kungariket, Irland, Italien, Kroatien, Lettland, Malta, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Tyskland och Ungern deponerade sina ratifikationsinstrument för vapenhandelsfördraget den 2 april 2014, Belgien, Luxemburg och Österrike den 3 juni 2014, Sverige den 16 juni 2014 och Portugal och Tjeckien den 25 september 2014. Protokoll V om explosiva lämningar efter krig till 1980 års konvention om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar ratificerades av Grekland den 21 oktober 2014.

2014 års årliga möte mellan människorätts- och jämställdhetsrådgivare och kontaktpunkterna för EU:s GSFP-uppdrag och GSFP-insatser var särskilt inriktat på skyddet av civila i väpnade konflikter och vikten av internationell humanitär rätt.

Hbti-personers utövande av mänskliga rättigheter

Genomförandet av 2013 års riktlinjer för att främja och skydda de mänskliga rättigheterna för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella (hbti-personer)³⁰, låg till grund för EU:s insatser under 2014.

På den internationella dagen mot homofobi och transfobi den 17 maj 2014 gjorde den höga representanten och vice ordföranden Catherine Ashton ett uttalande på EU:s vägnar.³¹ EU:s delegationer världen över offentliggjorde uttalandet och vissa uppmärksammade dagen genom att anordna aktiviteter i samarbete med det lokala civila samhället.

Under året förde EU en dialog med flera länder om lagstiftning som diskriminerar hbti-personer, särskilt i Afrika och Centralasien, och gjorde uttalanden där länder som Nigeria, Uganda och Gambia uppmanades att upphäva lagstiftning som bryter mot internationellt överenskomna bestämmelser om icke-diskriminering.

Dessutom fortsatte EU att förespråka främjande och skydd av mänskliga rättigheter för hbti-personer genom människorättsdialoger, tyst diplomati, stöd genom EIDMR till försvarare av hbti-personers mänskliga rättigheter och icke-statliga organisationer som genomför projekt för att bekämpa diskriminering av hbti-personer samt diskussioner med likasinnade partner och organisationer i det civila samhället om olika sätt att förbättra situationen för hbti-personer. Under året togs besök emot i Bryssel från hbti-aktivister från flera länder i hela världen.

EU fortsatte att aktivt engagera sig i multilaterala ansträngningar, särskilt inom FN, för att ta itu med diskriminering, bland annat på grundval av sexuell läggning och könsidentitet. I FN:s råd för mänskliga rättigheter (MR-rådet) i Genève lobbade EU framgångsrikt och samlade stöd för antagandet av resolutionen om mänskliga rättigheter, sexuell läggning och könsidentitet den 26 september 2014.

³⁰ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/137584.pdf

³¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/142615.pdf

EU arbetar i olika FN-forum för att säkerställa att alla människor, inklusive hbt-personer, åtnjuter alla mänskliga rättigheter utan att diskrimineras. I september vid den 69:e sessionen i FN:s generalförsamling i New York organiserade den tvärregionala kärngruppen för hbt-frågor, i vilken EU och några av dess medlemsstater ingår, ett sidoevenemang på ministernivå om mänskliga rättigheter för hbt-personer. EU bidrog aktivt till ett evenemang om mänskliga rättigheter för hbt-personer, tillsammans med FN, inom ramen för FN:s kampanj *Free and Equal*. I maj anordnade EU en paneldiskussion med det civila samhället under EIDMR-forumet, med särskilt fokus på Afrika. Tillsammans med det norska utrikesdepartementet, det brittiska utrikes- och samväldesministeriet och de icke-statliga organisationerna *Hivos* och *The Baring Foundation* stödde EU också en konferens på Wilton Park i Storbritannien i september 2014 om att främja hbt-personers mänskliga rättigheter.

EU stödjer flera projekt inom ramen för EIDMR med syfte att skydda hbt-personer, till exempel genom att stärka olika organisationer i deras kamp mot homofobiska lagar och diskriminering av hbt-personer, öka allmänhetens medvetenhet om diskriminering av och våld mot sexuella minoriteter, bekämpa våld mot och tillhandahålla krishjälp till de mest utsatta hbt-personerna (allt från psykosocial och medicinsk hjälp till medling och återanpassningsstöd). I den senaste globala inbjudan att lämna förslag inom ramen för EIDMR om bekämpning av diskriminering ingick en särskild del om hbt-frågor (5 miljoner euro). Projekt valdes ut under 2014 med planerad start i början av 2015.

Religions- och trosfrihet

Ett år efter antagandet av EU:s riktlinjer om religions- och trosfrihet i juni 2013 fokuserade EU alltså på denna grundläggande frihet som möter motstånd världen över. EU bekräftade sin beslutsamhet att försvara religions- och trosfrihet som en rättighet som ska utövas av alla överallt på grundval av principerna om jämlikhet, icke-diskriminering och universalitet.

Eftersom våldet lyfts fram som ett av de prioriterade åtgärdsområdena i riktlinjerna om religions- och trosfrihet fäste EU särskild vikt vid våldsyttningar som ägt rum under det gångna året.

Våldsamma händelser och terroristattacker riktade mot enskilda personer, människor som tillhör religiösa samfund eller mot religiösa platser på grund av religion eller tro fördömdes av EU genom diplomatiska åtgärder, uttalanden och slutsatser från utrikesrådet. EU uppmärksammade också flagranta kränkningar av religions- och trosfriheten. Specifika situationer i Syrien, Irak, Centralafrikanska republiken, Nigeria, Iran, Myanmar/Burma, Sudan, Pakistan och Brunei har varit särskilt problematiska på olika nivåer.

I Irak och Syrien chockerades EU särskilt av grymheter och kränkningar av de grundläggande mänskliga rättigheterna, särskilt när de riktades mot människor som tillhörde utsatta religiösa minoriteter och de mest sårbara grupperna, och underströk behovet av att skydda dessa länders multietniska och multireligiösa karaktär. Som tillägg till sitt diplomatiska och militära åtagande att få ett slut på striderna och återställa säkerhet i hela landet, bekräftade EU i Centralafrikanska republiken sitt engagemang för fredlig samexistens mellan de olika grupperna och religionerna i landet. EU arbetar framförallt för detta i Centralafrikanska republiken genom att utbilda de religiösa ledarna och det civila samhället i konfliktförebyggande och dialog mellan grupper.

Precis som tidigare år togs religions- och trosfrihet systematiskt upp med många olika partner på olika nivåer av politisk dialog, bland annat i människorättsdialoger och i samråd om mänskliga rättigheter. EU var särskilt aktivt i fallet Meriam Yahya Ibrahim, en kristen kvinna som hade dömts till döds i Sudan för äktenskapsbrott och avfällighet (apostasi). Ett gemensamt uttalande³² gjordes av ordförandena för kommissionen, Europaparlamentet och rådet tillsammans med 20 religiösa ledare, bland dessa muslimer. EU var ledande i de internationella ansträngningar som slutligen bidrog till att få henne frikänd och släppt.

³² http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-186_en.htm (en)

Vad gäller multilaterala forum har EU fokuserat på att befästa innehållet i resolutioner om religions- och trosfrihet både i MR-rådet och i FN:s generalförsamling. Vid den 25:e sessionen i MR-rådet i mars antogs den av EU initierade resolutionen om religions- och trosfrihet enhälligt. Resolutionen innehöll en hänvisning till den särskilda rapportörens rapport om behovet av att ta itu med uttryck för kollektivt religiöst hat. Det uttryckliga angivandet av rätten "att inte ha" någon religionstillhörighet, som infördes för första gången i 2013 års resolution, bekräftades. I samband med 25:e sessionen i MR-rådet organiserade EU:s delegation i Genève ett sidoevenemang med den särskilda rapportören om religions- och trosfrihet, Heiner Bielefeldt, för att undersöka hur man kan ta itu med religiöst hat inom ramen för den befintliga internationella lagstiftningen för mänskliga rättigheter.

Vid den 69:e sessionen i FN:s generalförsamling antogs den av EU initierade resolutionen om religions- och trosfrihet också enhälligt. EU uppnådde sitt främsta mål att fokusera på skyddet av människor som tillhör religiösa samfund och minoriteter världen över, se till att en uttrycklig hänvisning inkluderas till religiös extremism som påverkar enskildas rättigheter, samt att uppmana stater att tillhandahålla lämpligt skydd till personer och grupper som riskerar att utsättas för våldsattacker på grund av sin religion eller tro.

EU fortsatte samarbetet med Islamiska samarbetsorganisationen (OIC) för att genomföra MR-rådets resolution 16/18³³ och deltog i Istanbulprocessens fjärde möte som hölls i Doha i mars 2014. Qatars regering och *Doha International Centre for Interfaith Collaboration* var värdar för mötet som handlade om att främja religionsfrihet genom interreligiöst samarbete. Evenemanget var det första som organiserats i ett muslimskt land och det första som icke-statliga organisationer och aktörer var inbjudna till och det var välbesökt av akademiker och organisationer i det civila samhället. Däremot närvarade väldigt få statliga företrädare som kunde ge en uppdatering om genomförandet av resolutionen.

³³ *Bekämpning av intolerans, negativa stereotyper, stigmatisering och diskriminering av personer, samt av uppmaningar till våld och av våld mot personer som grundas på religion eller tro.*

Vad gäller EU:s finansieringsinstrument förblev främjandet av religions- och trosfrihet som en grundläggande frihet, skyddet av personer som tillhör minoriteter och bekämpningen av diskriminering prioriteringar för EIDMR-finansiering. Enligt artikel 2.1b v ska EU:s bistånd inriktas på *"tankefrihet, samvetsfrihet och religions- eller trosfrihet, bland annat genom åtgärder för att undanröja alla former av hat, intolerans och diskriminering på grund av religion eller övertygelse, samt genom främjande av tolerans och respekt för religiös och kulturell mångfald inom och mellan samhällen"*.

Den globala inbjudan att lämna förslag om bekämpning av diskriminering som inleddes 2013 avslutades. Av ett totalt anslag på 20 miljoner euro, anslogs 5 miljoner euro särskilt för projekt för att främja religions- och trosfrihet och motverka diskriminering på grund av religion eller tro. De flesta av de finansierade projekten kommer att inledas under 2015.

Under de senaste åren har religions- och trosfrihet även främjats genom andra EIDMR-kanaler såsom inbjudningar att lämna förslag inom ramen för lokala landbaserade stödsystem som anordnats av EU:s delegationer, globala inbjudningar att lämna förslag för att stärka respekten för mänskliga rättigheter och människorättsförsvarare där de är utsatta för störst risk, och små bidrag till stöd för människorättsförsvarare. 2014 inleddes inbjudningar att lämna förslag inom ramen för lokala landbaserade stödsystem med religions- och trosfrihet som ett av de prioriterade områdena i Armenien, Indonesien, Kazakstan och Sri Lanka. I andra länder, såsom Egypten, gällde inbjudan att lämna förslag rättigheter för sårbara och marginaliserade grupper, vilket skulle kunna omfatta religions- och trosfrihet även om det inte nämns uttryckligen.

Yttrandefrihet både online och offline

Den 12 maj 2014 antog utrikesrådet EU:s riktlinjer om mänskliga rättigheter vad gäller yttrandefrihet online och offline. I dessa riktlinjer, som bygger på redan befintliga instrument och dokument, upprepas huvudprinciperna och de innehåller även tydligt definierade prioriteringar och verktyg för EU:s delegationer och medlemsstaternas ambassader samt EU:s högkvarter, så att de bättre kan främja och försvara denna rättighet.

Kommissionens avdelningar och utrikestjänsten organiserade en rad evenemang för att föra fram riktlinjerna. Den 22 september 2014 organiserade EU ett sidoevenemang om yttrandefrihet online i samband med mötet för genomförande av den mänskliga dimensionen 2014, som organiserades av OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter i Warszawa. Det årliga människorättsforumet mellan EU och icke-statliga organisationer som hölls den 4–5 december 2014 ägnades helt åt skyddet och främjandet av yttrandefriheten. Kommissionens avdelningar och utrikestjänsten förde fram riktlinjerna i alla EU:s delegationer för att öka medvetenheten, men också för att ge information inför all framtida planering av finansiellt stöd.

EU fördömde upprepade gånger attacker mot journalister och bloggare genom offentliga uttalanden inom ramen för sina bilaterala förbindelser med tredjeländer. Genom sina bilaterala människorättsdialoger informerade EU tredjeländer om antagandet av riktlinjerna och uppmanade till åtgärder för att förebygga våld och trakasserier och främja en säker miljö för journalister och andra medarbetare och därmed göra det möjligt för dem att utföra sitt arbete självständigt utan otillbörlig inblandning och utan fruktan för våld eller förföljelse.

EU är fast beslutet att öka de internationella ansträngningarna för att främja yttrandefrihet och följde på nära håll arbetet inom ramen för *Freedom Online Coalition*, MR-rådets resolution om journalisters säkerhet, FN:s generalförsamlings resolution om rätten till integritet i den digitala tidsåldern och resolutionen om mänskliga rättigheter och internet som antogs för andra gången av FN:s råd för mänskliga rättigheter sommaren 2014.

EU är också aktivt engagerat i diskussioner om internet och mänskliga rättigheter, till exempel i Forumet för förvaltning av internet och inom ramen för 10-årsöversynen av världstoppmötet om informationssamhället. EU har nyligen gjort framsteg inom internationella områden för it-politik till exempel nu senast med Europeiska kommissionens meddelande *Internetpolitik och förvaltning av internet Europas roll i utformningen av framtidens internetförvaltning*, rådets slutsatser om förvaltning av internet³⁴ som antogs den 27 november 2014 (16200/2014), Europaparlamentets resolution om förlängning av mandatet för Forumet för förvaltning av internet (2015/2526(RSP)) och rådets slutsatser om cyberdiplomati³⁵ som antogs den 10 februari 2015. Alla dessa avspeglar behovet av att skydda mänskliga rättigheter online.

Kommissionen genomför just nu projekten för den huvudsakliga tekniska plattformen för det globala observationsorganet för internetpolitik. Huvudsyftet är teknisk utveckling av en webbaserad onlineplattform för att övervaka internetrelaterad politik samt utveckling av lagstiftning och teknik världen över, att hjälpa till att öka sakkunskap och förståelse hos alla aktörer, särskilt mer missgynnade aktörer, såsom länder, icke-statliga organisationer och intressegrupper som kan känna sig marginaliserade i diskussioner och beslut om internetförvaltning. Kontraktet för utvecklandet av plattformen undertecknades i slutet av 2014.

Arbetet fortsätter också med utvecklingen av ett annat projekt från Europeiska kommissionen, nämligen plattformen för europeisk kapacitet för situationsmedvetenhet. Syftet med plattformen för europeisk kapacitet för situationsmedvetenhet är att öka EU:s kapacitet för beslutsfattande med hjälp av tillförlitlig information i realtid, eller nästan realtid, om kränkningar av de mänskliga rättigheterna och/eller begränsningar av de grundläggande friheterna i den digitala miljön.

³⁴ <http://italia2014.eu/media/3769/council-conclusions-on-internet-governance.pdf>

³⁵ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6122-2015-INIT/sv/pdf>

För att ytterligare främja genomförandet av riktlinjerna utarbetade kommissionen ett nytt program (4,55 miljoner euro i finansering från EIDMR) till stöd för media och yttrandefrihet i pilotländer för demokrati, i syfte att hjälpa både delegationerna och media i tredjeländer att tillämpa riktlinjerna i sina politiska åtgärder och insatser. Tonvikten lades vid samstämmighet mellan EU:s stöd för demokrati och dess stöd för yttrandefrihet. Genom riktlinjerna gavs information till alla kvalitetstödsöversyner av nya projekt för utvecklingsamarbete på området yttrandefrihet. Kommissionen antog nya projekt/program, till exempel i Tunisien ("*Appui aux secteurs des médias tunisiens*", 10 miljoner euro) och i Algeriet ("*Programme d'appui aux médias*", 7,3 miljoner euro) inom ramen för det europeiska granskings- och partnerskapsinstrumentet.

Genomförande av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter

Under 2014 höll EU fast vid sitt åtagande att genomföra de vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter som godkändes 2011 av FN:s råd för mänskliga rättigheter. I de vägledande principerna ingår statens skyldighet att skydda mänskliga rättigheter, företagens ansvar att respektera dem samt tillgången till rättsmedel. EU arbetade vidare med att säkerställa att principerna följs, både inom EU och genom dess yttre åtgärder.

Europeiska kommissionen har 2013 också offentliggjort riktlinjer om genomförandet av de vägledande principerna inom tre näringslivssektorer (IKT, rekrytering samt olja och gas).

Europeiska kommissionen fortsatte utarbetandet av ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar om företag och mänskliga rättigheter, i syfte att analysera vad som uppnåtts, både inom EU och genom dess yttre åtgärder, sedan meddelandet om företagens sociala ansvar (CSR) antogs 2011 (COM(2011)681). Som en del av översynen av politiken för företagens sociala ansvar (CSR) höll kommissionen ett offentligt samråd om företagens sociala ansvar tillsammans med ett flerpartsforum för företagens sociala ansvar som samlade fler än 500 deltagare från flera olika sektorer. En samordningskommitté för företagens sociala ansvar, med Europeiska kommissionen som ordförande, sammanträdde flera gånger under 2014. I samordningskommittén för företagens sociala ansvar deltar näringslivet och industrin, det civila samhället och internationella organisationer. Kommitténs mål är att dela ståndpunkter, stärka politiken och förbättra dialogen mellan de olika parterna om ansvarsfulla affärsmetoder. Ett gemensamt möte mellan samordningskommittén för företagens sociala ansvar och högnivågruppen för företagens sociala ansvar (EU:s medlemsstater) hölls i december 2014. Sådana initiativ förenklade både EU:s politikutveckling vad gäller företagens sociala ansvar och genomförandet av de vägledande principerna för företag och mänskliga rättigheter.

EU:s medlemsstater gjorde framsteg i processen med att anta nationella handlingsplaner för företag och mänskliga rättigheter (och företagens sociala ansvar), som de hade enats om att ta fram som en del av sina åtaganden enligt handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati. I slutet av 2014 hade sex av EU:s medlemsstater antagit sådana planer och flera andra medlemsstater hade kommit långt i utarbetandet av nationella handlingsplaner för företag och mänskliga rättigheter och/eller företagens sociala ansvar. Kommissionen fortsatte med den inbördes utvärderingen av medlemsstaternas CSR-verksamhet, inklusive den som rörde företag och mänskliga rättigheter. Ett kompendium om medlemsstaternas CSR-verksamhet utarbetades och offentliggjordes i slutet av 2014.

I oktober antog EU ett direktiv om tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy för företag och koncerner med mer än 500 anställda (direktiv 2014/95/EU), för att öka deras öppenhet. De berörda företagen ska redovisa information om policy, risker och resultat vad gäller bland annat respekt för mänskliga rättigheter, bekämpning av korruption och mutning, samt mångfald i styrelserna. Förslaget syftar till att stärka den befintliga EU-lagstiftningen enligt vilken det redan krävs att information som rör miljö och anställda ingår i företagets årsrapporter.

Som en del av sina yttre åtgärder diskuterade Europeiska kommissionen och utrikestjänsten frågan och utbyte bästa praxis med allt fler tredjeländer, särskilt i Asien och Latinamerika, inklusive Mexiko, Ecuador, Peru och Indonesien. 2014 inriktade sig EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter på företag och mänskliga rättigheter som en huvudprioritering i sin verksamhet och i sina diskussioner med strategiska partner, såsom Sydafrika och Brasilien. I Brasilien ledde han också ett seminarium för företag om företag och mänskliga rättigheter.

Som en uppföljning av 2013 års människorättsdialog mellan Afrikanska unionen (AU) och EU höll de två institutionerna ett gemensamt seminarium i Addis Abeba i september. Utrikestjänsten, kommissionens avdelningar och flera av EU:s medlemsstater utbytte synpunkter på, sakkunskaper om och erfarenheter av genomförandeåtgärder som underlättar ansvarsfulla affärsmetoder. Alla parter lovade att främja och genomföra FN:s vägledande principer i sina respektive regioner och arbeta med potentiella samarbetsområden. Kommissionen gick med på att tillhandahålla tekniskt och finansiellt stöd till utvecklingen av en AU-ram för främjande av ansvarsfulla affärsmetoder i Afrika.

Samarbetet mellan EU och Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater om ansvarstagande företag fortsatte under 2014. Efter det första seminariet om CSR mellan EU och Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater i oktober 2013 hölls ett möte på hög tjänstemannanivå om CSR i San José i november med ordförandeskapet för gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater (Costa Rica) som värd. Syftet var att lära sig mer av EU:s och dess medlemsstaters erfarenheter för att kunna skynda på utarbetandet av nationella handlingsplaner för CSR i länderna inom Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater. Ett toppmöte mellan EU och Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater kommer att hållas i juni 2015 (Bryssel) som fortsättning på dialogen om företagens sociala ansvar.

Inom den multilaterala ramen följde EU på nära håll diskussionerna och utvecklingen i denna fråga i FN:s råd för mänskliga rättigheter (MR-rådet) och stödde aktivt resolutionen om förnyande av mandatet för arbetsgruppen för mänskliga rättigheter och transnationella bolag och andra företag, som antogs enhälligt vid sessionen i juni. I allmänhet valde EU liksom tidigare att stödja konsensus. Därför stödde EU inte den av Ecuador och Sydafrika initierade resolutionen om inrättande av en mellanstatlig arbetsgrupp för att utarbeta ett internationellt rättsligt bindande instrument. EU beklagade också att fokus för resolutionen rent faktiskt skulle vara transnationella företag, även om många kränkningar av de mänskliga rättigheterna begås av företag på nationell nivå.

FN:s tredje forum om företag och mänskliga rättigheter hölls i Genève i december 2014, under ledning av den berörda arbetsgruppen. Forumet drog till sig mer än 2 000 företrädare för statliga organisationer, icke-statliga organisationer, fackföreningar och näringslivsorganisationer, och deltagandet från näringslivet ökade jämfört med föregående år. EU företrädades av EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter och Europeiska kommissionen. EU presenterade sitt starka engagemang för och aktiva genomförande av riktlinjerna.

EU verkade fortsatt för CSR inom ramen för kapitlen om handel och hållbar utveckling i dess frihandelsavtal.

Rättsskipning

EU fortsatte under året att stödja en övergripande strategi för arbetet med rättsstatlighet i Förenta nationerna och lade fram förslag i FN:s generalförsamling på hur kopplingarna mellan rättsstatsprincipen och Förenta nationernas tre huvudpelare (fred och säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter) kan stärkas. Inom ramen för diskussionerna om utvecklingsagendan för tiden efter 2015, särskilt i en informell, interaktiv debatt i generalförsamlingen, underströk EU att mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen är avgörande för fattigdomsbekämpning och strävan mot hållbar utveckling, och bör ha en central plats inom den nya ramen, tillsammans med principerna om icke-diskriminering, jämlikhet, deltagande och ansvarighet.

EU lade också fram en rapport för FN:s sekretariat om genomförandet av de utfästelser om rättsstatsprincipen som gjorts vid FN:s generalförsamlings högnivåmöte om rättsstatsprincipen på nationell och internationell nivå den 24 september 2012.

EU fortsatte att främja rättsstatsprincipen i de bilaterala förbindelserna med tredjeländer och tog upp frågor kopplade till rättsskipning såsom hur väl rättssystemen fungerar samt deras resursförsörjning, rättsväsendets organisation och oberoende, rätten till en rättvis rättegång och svarandens rättigheter. EU fortsatte att uppmuntra och i förekommande fall stödja lagstiftningsreformer och institutionella reformer, till exempel med avseende på straffprocesslagar och kriminalvårdssystem liksom kapacitetsuppbyggnad och aktiviteter som syftar till att förbättra tillgången till rättslig prövning, inbegripet för kvinnor.

Ett viktigt samarbetsområde i många länder som får bistånd från EU är stödet till rättsväsendet och rättsstatsprincipen. Detta är nära kopplat till främjandet av demokratiskt samhällsstyre, mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan kvinnor och män, medborgarnas säkerhet och socioekonomisk utveckling.

Övervakning av rättegångar förblev en viktig del av EU:s arbete för att stödja människorättsförsvarare och under året övervakade diplomater från EU:s delegationer och EU:s medlemsstaters beskickningar ett stort antal rättsliga förfaranden i flera olika länder. Att företrädare från EU var synliga i rättegångssalen gav en tydlig signal till regeringen, det civila samhället och allmänheten att EU var intresserat av de berörda fallen och av rättsskipningen mer generellt. Med tanke på rättegångarnas längd och det faktum att de berörda domstolarna ofta låg utanför huvudstäderna var fördelningen av bördan mellan EU:s delegationer och EU-medlemsstaternas ambassader särskilt viktig. EU gjorde också ett antal uttalanden till stöd för människorättsförsvarare som ställts inför rätta där även rättsäkerhetsfrågor togs upp.

Insatser mot kränkningar: ansvarsutkrävande

EU och dess medlemsstater fortsatte att stödja Internationella brottmålsdomstolen (ICC), inbegripet såväl bevarandet av dess oberoende som Romstadgans universalitet och integritet, i enlighet med rådets beslut 2011/168/Gusp av den 21 mars 2011. Domstolens mandat att straffa de förbrytare som gjort sig skyldiga till den värsta sortens omänskliga brott i de fall då den berörda staten verkligt inte kan eller vill genomföra utredningen eller lagföringen gör ICC till en aktör av väsentlig betydelse för internationell fred och säkerhet. 2014 ratificerade eller accepterade ytterligare fem av EU:s medlemsstater Kampalaändringarna om aggressionsbrott och av artikel 8 i Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen.

EU och dess medlemsstater höll fast vid sitt engagemang till stöd för ICC:s oberoende och dess effektiva och ändamålsenliga funktion, bland annat under ICC:s stadgeparts församling som hölls i New York den 8–17 december 2014. Framför allt stödde EU bevarandet av oberoendet för domstolens domare och åklagare. ICC måste förbli en oberoende och opartisk rättslig institution utan politisk agenda.

EU fortsatte sina systematiska démarchekampanjer till stöd för ICC och uppmanade till största möjliga anslutning till Romstadgan (se avsnitt 4).

EU och dess medlemsstater fortsatte att verka för bevarandet av Romstadgans integritet. I detta avseende var avskaffandet av alla immuniteter, även för statschefer, i rättegångar i ICC ett avgörande framsteg inom internationell straffrätt. EU och dess medlemsstater fortsatte att stödja domstolens effektiva och ändamålsenliga funktion och EU:s medlemsstater förblev en av dess största bidragsgivare. Vidare gav EU ytterligare direkt (projekt med domstolen) och indirekt (projekt med det civila samhället) finansiellt stöd till domstolen genom att främja rättsligt samarbete och utbyte av bästa praxis mellan statliga och icke-statliga aktörer samt domstolsväsendet.

EU reagerade på uttryck för bristande samarbete med domstolen och upprepade hur viktigt det är att alla Förenta nationernas medlemsstater som följer och genomför de resolutioner som säkerhetsrådet antar enligt kapitel VII i FN-stadgan hänskjuter ärenden till domstolen. EU underströk att bristande samarbete utgör ett av de allvarligaste hoten mot en väl fungerande internationell brottmålsdomstol.

EU och dess medlemsstater fortsatte att verka för att skapa ett holistiskt och integrerat förhållningssätt genom fler initiativ till kapacitetsutveckling på nationell nivå, inte minst genom att inom ramen för utvecklingssamarbeten och program för tekniskt bistånd främja kampen mot strafflöshet. Därför fortsatte utrikestjänsten och kommissionens avdelningar att genomföra det interna gemensamma arbetsdokumentet om att utvidga principen om komplementaritet i syfte att överbrygga klyftan mellan internationell och nationell rätt.

Ett första gemensamt rundabordsmöte mellan EU och ICC hölls på grundval av 2006 års avtal mellan ICC och EU om samarbete och bistånd. Mötet hölls för att samråda och säkerställa regelbundet utbyte om frågor av gemensamt intresse, inklusive samarbete, komplementaritet, diplomatiskt stöd och integrering samt offentlig information och utåtriktad verksamhet.

Under 2014 förblev EU aktivt på området övergångs rättvisa och engagerade sig i övergångsländer genom medlingsverksamhet, politisk dialog och GSFP-uppdrag. Ett utkast till EU-politik för övergångs rättvisa håller på att utarbetas och kommer troligen att antas i början av 2015. Politiken visar offentligt EU:s engagemang för övergångs rättvisa, stärker samstämmigheten och konsekvensen i EU:s engagemang för övergångs rättvisa och ger vägledning för personal från EU och medlemsstaterna som arbetar med frågor som rör övergångs rättvisa.

EU fortsatte att stärka de nationella rättsliga åtgärderna mot internationella brott i Demokratiska republiken Kongo och Elfenbenskusten. I nära samarbete med FN (särskilt FN:s särskilda rapportör om främjande av sanning, rättvisa, gottgörelse och garantier för icke-upprepning), regionala organisationer och det civila samhället verkade EU för att stödja övergångs rättvisa.

Främjande av respekten för minoriteters rättigheter (inklusive förebyggande av rasism och främlingsfientlighet)

Minoritetsfrågor stod fortfarande på dagordningen för EU:s yttre förbindelser under 2014. EU bidrog till att främja och skydda rättigheter för personer som tillhör minoriteter i samarbete med FN och andra internationella och multilaterala organisationer såsom OSSE och Europarådet. I sina bilaterala förbindelser tog EU konsekvent upp rättigheterna för personer som tillhör minoriteter inom ramen för sina människorättsdialoger med partnerländer. I FN följde och stödde EU FN:s forum för minoritetsfrågor där den särskilda rapportörens rapport om minoritetsfrågor *Preventing and addressing violence and atrocity crimes against minorities* var aktuell.

EU var aktivt på multilateral nivå i enskilda fall som drabbade specifika etniska eller religiösa grupper. Vid den 69:e sessionen i FN:s generalförsamling stödde EU aktivt en resolution om Myanmar/Burma, i vilken allvarlig oro för rohingyafolket uttrycktes och Myanmars/Burmas regering uppmanades att skynda på sina ansträngningar att ta itu med kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

2014 gav EU politiskt stöd till OSSE:s högkommissarie för nationella minoriteter som varit väldigt aktiv i konfliktkänsliga områden där minoritetsfrågor står i fokus. Kommissariens ståndpunkt om situationen i Ukraina, särskilt vad gäller den krimtatariska minoriteten på Krim, överensstämmer fullt ut med EU:s ståndpunkt. EU uttryckte också sitt stöd för kommissariens arbete för att främja tillämpandet av Ljubljana-riktlinjerna om integration i samhällen som präglas av mångfald. Ljubljana-riktlinjerna är en rad vägledande principer som ska hjälpa stater att utarbeta och genomföra politik för att förenkla integrationen i samhällen som präglas av mångfald.

Finansiellt stöd för minoritetsfrågor tillhandahålls genom geografiska instrument samt genom EIDMR. Som ett resultat av EIDMR:s förslagsinfordringar under 2013 ingicks avtal om antidiskriminerings-projekt till ett värde av 20 miljoner euro under 2014.

Förebyggande av rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och därmed sammanhängande intolerans är viktiga prioriteringar för EU. Den 21 mars 2014, på den på den internationella dagen för avskaffandet av rasdiskriminering, gjorde den före detta höga representanten Catherine Ashton ett uttalande på EU:s vägnar där hon uppmanade till ytterligare åtgärder för att motverka alla former av intolerans, rasism, främlingsfientlighet och därmed sammanhängande diskriminering. Hon uppmanade särskilt staterna att vidta beslutsamma och verkningsfulla åtgärder på nationell, regional och internationell nivå och de stater som ännu inte hade gjort det att ratificera och fullt ut genomföra den internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering.

EU fortsatte att ta upp frågor om rasism och främlingsfientlighet i sina politiska dialoger med tredjeländer. Till exempel togs det upp i dialogen med Sydafrika där en överenskommelse nåddes om att samarbeta vidare i frågan.

EU samarbetade också aktivt med FN på multilateral nivå för att motverka rasism och diskriminering. 2014 utfärdade FN:s särskilde rapportör om nutida former av rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och därmed sammanhängande intolerans en rapport om diskriminering och intolerans inom idrottsvärlden. Rapporten visar att även om framsteg gjorts under senare år har rasism inom idrotten visat sig vara ett svårbekämpat fenomen. EU har uttryckt sitt fulla stöd för rapportens rekommendationer att alla berörda aktörer bör ta ansvar för att öka medvetenheten om befintliga diskrimineringsmönster och samtidigt fortsätta att stödja initiativ för att bekämpa intolerans inom idrottsvärlden. EU fortsatte sitt samarbete med regionala organ såsom Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans (Ecri) och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Kommissionen tillhandahöll också finansiellt stöd genom EIDMR för att ta itu med denna fråga i partnerländer.

Tretton år efter världskonferensen mot rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och intolerans står EU fast vid huvudmålet från 2001 års Durbankonferens, vilket är ett totalt avskaffande av rasism och rasdiskriminering, främlingsfientlighet och därmed sammanhängande intolerans.

En stärkt politik i frågor som rör urbefolkningar

Den 22–23 september 2014 hölls FN:s första världskonferens om urbefolkningar i New York som ett högnivåmöte i generalförsamlingen. Konferensens syfte var att utbyta synpunkter om förverkligandet av urbefolkningars rättigheter i enlighet med FN:s förklaring från 2007 om urbefolkningars rättigheter.

EU bidrog på ett aktivt och synligt sätt till världskonferensen genom att särskilt fokusera på att urbefolkningarna fullt ut och faktiskt deltog i konferensen, genom samordnade bidrag till det enhälliga antagandet av ett handlingsinriktat slutdokument och genom att organisera ett framgångsrikt sidoevenemang om övervakning av urbefolkningars rättigheter.

EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter deltog i världskonferensens öppnande och framförde då EU:s uttalande. Han välkomnade mer riktade insatser för urbefolkningars rättigheter och försäkrade att EU kommer att åta sig att genomföra besluten och rekommendationerna i slutdokumentet. Han hänvisade även till FN:s utvecklingsagenda för tiden efter 2015 och betonade att respekten för urbefolkningars rättigheter och välbefinnande hänger nära samman med målsättningarna för global hållbar utveckling.

Utifrån konferensens resultat inledde utrikestjänsten i samarbete med kommissionens avdelningar en översyn i syfte att utveckla en förstärkt EU-politik avseende urbefolkningar i enlighet med 2012 års handlingsplan för mänskliga rättigheter. Syftet med översynen är att sätta ge EU:s politik ett sammanhang mot bakgrund av de senaste decenniernas utveckling, inklusive antagandet av FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter och dagens verklighet som återspeglas i slutdokumentet från världskonferensen om urbefolkningar.

I sina bilaterala förbindelser med partnerländer tog EU upp urbefolkningarnas rättigheter i människorättsdialoger med de länder som har urbefolkningar. I dialogerna togs också hänsyn till det faktum att urbefolkningar och enskilda personer ofta utsätts för flera sorters diskriminering samtidigt. Många personer diskrimineras inte bara för att de tillhör urbefolkningen utan även av andra orsaker såsom fattigdom, könstillhörighet, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Urbefolkningar, och särskilt deras ledare, utsätts alltså för grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna när de försvarar sin mark och sina resurser från intrång (markrofferi). EU har även tagit upp detta fenomen inom ramen för agendan för företag och mänskliga rättigheter.

Urbefolkningar har erkänts som berättigade till stöd via EIDMR sedan EU började med stöd för mänskliga rättigheter. Dock var det först i den nya EIDMR-förordningen 2014 som det uttryckligen hänvisades till FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter som normativ ram för att främja och skydda urbefolkningars mänskliga rättigheter.

Med anledning av det nya EIDMR har kommissionen förnyat ett kontrakt för ett projekt som rör urbefolkningars tillgång till rättslig prövning och utveckling genom strategisk övervakning av genomförandet av FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter, samt ett projekt till stöd för ILO:s arbete i Nepal, Kamerun och Peru för att bygga upp kapaciteten hos rättighetsinnehavare och berörda aktörer för genomförandet av ILO:s konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk.

Mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning

EU har varit part i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning sedan januari 2011. EU är i de inre såväl som de yttre förbindelserna engagerat i att främja rättigheterna för personer med funktionsnedsättning i enlighet med konventionen.

Ett viktigt steg för genomförandet av konventionen under 2014 var Europeiska kommissionens utarbetande av den första EU-rapporten till FN i enlighet med artikel 35 i konventionen. Rapporten lämnades in till FN i juni³⁶ för att behandlas av FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning under 2015. I rapporten beskrivs hur EU har genomfört konventionen genom lagstiftning, politiska åtgärder och finansieringsinstrument. Den behandlar alla rättigheter och skyldigheter som fastställs i konventionen inom en rad olika politikområden, inklusive internationellt samarbete, utvecklingsprogram och humanitärt bistånd. Rapporten kommer att behandlas under den 14:e sessionen i FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning i augusti–september 2015.

³⁶ SWD(2014) 182 final: http://ec.europa.eu/justice/discrimination/files/swd_2014_182_en.pdf

EU:s externa politik för personer med funktionsnedsättning vägleds av EU:s handikappstrategi 2010–2020, som antogs av Europeiska kommissionen 2010 och ingår som ett verksamhetsområde i EU:s strategiska ram och handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati. Även under 2014 ingick rättigheter för personer med funktionsnedsättningar som ett genomgående inslag i EU:s externa politik, inbegripet dialogen med partnerländer, multilaterala forum, utvecklingssamarbete, utvidgningsförhandlingar och grannskapspolitik såväl som akut humanitärt bistånd.

Frågor kopplade till rättigheter för personer med funktionsnedsättning togs upp i människorättsdialoger med bland annat Afrikanska unionen, Indonesien och Mexiko. Dessutom uppmanade EU alla stater att ratificera och fullt ut genomföra FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och lovordade stater som undertecknade och ratificerade konventionen under 2014.

EU fortsatte också att upprätthålla och förespråka respekten för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning i relevanta regionala och internationella forum.

Som kontaktpunkt för EU:s genomförande av konventionen var det särskilt kommissionen som företrädde EU vid den sjunde sessionen av konventionsstaternas konferens den 10–12 juni 2014 i New York och gjorde ett uttalande under allmänna debatten och två inlägg i rundabordsdiskussionerna om utvecklingssamarbete och genomförande och övervakning. EU organiserade också, tillsammans med Europeiskt handikappforum (EDF) ett sidoevenemang den 12 juni om främjande av mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning i världen genom utvecklingssamarbete.

Kommissionen fortsatte att skydda och främja rättigheter för personer med funktionsnedsättning i unionens yttre åtgärder genom europeiskt utvecklingssamarbete, både genom projekt särskilt inriktade på funktionsnedsättningar (över 103 projekt finansierades i 51 länder med en budget på över 34 miljoner euro) och genom integrering av frågor som rör personer med funktionsnedsättning i andra projekt och program. Finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete, finansieringsinstrumentet för främjande av demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen och instrumentet för stöd inför anslutningen innehåller uttryckliga bestämmelser för att främja social integration och rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

EU har förespråkade att rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska ingå i utvecklingsramen för tiden efter 2015 både genom sin ståndpunkt i förhandlingarna om målen för hållbar utveckling och genom anordnandet av evenemang såsom sidoevenemanget om att inkludera personer med funktionsnedsättning i hållbara utvecklingsprocesser som anordnades av FN i februari 2014, eller sidoevenemanget om utvecklingssamarbete som anordnades i samband med konventionsstaternas konferens i juni 2014.

VI. Arbete med bilaterala partner

Påverkan på plats genom särskilt avpassade strategier

Landstrategier för mänskliga rättigheter är policydokument som utarbetas på lokal nivå av EU:s delegationer i samarbete med medlemsstaterna för att effektivisera och integrera tillämpningen av EU:s riktlinjer, verktyglådor och handlingsplaner för mänskliga rättigheter till en enda sammanhängande text. Syftet är att bättre förstå centrala människorättsproblemen och rikta in EU:s åtgärder på de viktigaste prioriteringarna i partnerländerna, både när det gäller politik och finansieringsstöd, vilket gör det möjligt för EU att bättre anpassa unionens strategi till varje lands situation.

Tack vare samordnade insatser från EU:s delegationer, EU:s institutioner, uppdragschefer och medlemsstater har 132 landstrategier för mänskliga rättigheter kunnat godkännas av Kusp.

Genomförandet av landstrategierna för mänskliga rättigheter har resulterat i ett intensivare samarbete om mänskliga rättigheter mellan EU:s delegationer och medlemsstaternas ambassader. I ett antal länder har detta lett till att särskilda arbetsgrupper för de mänskliga rättigheterna har inrättats på landsnivå. Dessa består ofta både av politiska rådgivare och av tjänstemän från EU-delegationernas samsarbetsavdelning. Ökat informationsutbyte och mer effektiv fördelning av arbetet mellan lokala EU-partner är ett direkt resultat av dessa arbetsgrupper. Landstrategierna har också blivit ett viktigt informationsverktyg till stöd för EU i förberedandet av den allmänna återkommande utvärderingen för ett visst land och EU:s människorättsdialoger.

Samverkan med det civila samhället uppmuntrades under genomförandeprocessen och flera delegationer har intensifierat sina kontakter när det gäller människorättsfrågor. Landstrategierna förblir sekretessbelagda handlingar men arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna har utvecklat en gemensam syn på en offentlig diplomatisk strategi för landstrategier och gett vägledning åt EU:s delegationer och medlemsstaternas uppdragschefer i frågan.

Genomföranderapporter efterfrågades från EU:s delegationer 2012, 2013 och 2014. Dessa rapporter visar också på ökat samarbete mellan medlemsstaterna och EU:s delegationer när det gäller genomförandet av landstrategierna och på hur landstrategier vid många tillfällen har integrerats i EU:s samarbetsprojekt.

Påverkan genom dialog

EU värdesätter människorättsdialoger med tredjeländer och ser dem som effektiva verktyg för bilateralt engagemang och samarbete för att främja och skydda mänskliga rättigheter.

Under årens lopp har människorättsdialoger upprättats med allt fler länder. Formella dialoger, underkommittémöten eller samråd om mänskliga rättigheter ägde rum med 35 partner under 2014³⁷. Dessutom förde EU en fortsatt dialog om respekten för mänskliga rättigheter, demokratiska principer, rättsstatsprincipen och god samhällsstyrning med många av de 79 länder i Afrika, Västindien och Stilla-havsområdet som är parter i Cotonouavtalet, med utgångspunkt i artikel 8 i avtalet eller på annat sätt.

³⁷ Dialoger och underkommittémöten om mänskliga rättigheter ägde rum med Armenien, Azerbajdzjan, Brasilien, Chile, Colombia, Georgien, Indonesien, Israel, Kambodja, Kazakstan, Kina, Kirgizistan, Laos, Libanon, Marocko, Mexiko, Moldavien, Myanmar/Burma, Pakistan, den palestinska myndigheten, Peru (teknisk nivå), Sydafrika, Tadzjikistan, Turkmenistan, Ukraina och Uzbekistan. Samråd om mänskliga rättigheter ägde rum med Kanada, Japan, Nya Zeeland, USA och kandidatländer (f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Island, Montenegro, Serbien, Turkiet). Det var under 2014 inte möjligt att genomföra möten inom ramen för människorättsdialogerna med Argentina, Egypten, Irak, Ryssland eller Sri Lanka. Mötena med Azerbajdzjan, Bangladesh, Indien, Jordanien, Tunisien och Vietnam sköts upp till 2015. Människorättsdialogen med Iran är avbruten sedan 2006.

Den första människorättsdialogen med Myanmar/Burma hölls 2014. Det finns i dag möjlighet att hålla människorättsdialoger med Mongoliet, Singapore och Filippinerna inom ramen för de partnerskaps- och samarbetsavtal som EU ingått med dessa länder.

EU fortsatte under 2014 att arbeta för att förbättra dialogernas verkan. För att uppnå detta såg EU till att skapa starkare kopplingar mellan dialogerna och andra politiska instrument, särskilt landstrategierna för mänskliga rättigheter. Rekommendationer från den allmänna återkommande utvärderingen vid FN:s råd för mänskliga rättigheter, från konventionsorgan och från särskilda förfaranden beaktades, samarbetet om mänskliga rättigheter med EU:s likasinnade partner stärktes, dialogerna införlivades i större utsträckning i de allmänna förbindelserna med tredjelandet i fråga och uppmärksamheten riktades på uppföljning av dialogerna genom handlingsplaner, lagstiftningsreformer och projekt som EU kan stödja genom sina instrument, inbegripet samarbetsbistånd. Dessutom togs enskilda fall upp samtidigt som EU var mottagligt för framställningar från partnerländer om att diskutera EU-interna människorättsfrågor, i samarbete med EU:s medlemsstater. EU och lokala organisationer i det civila samhället deltog i förberedandet och uppföljningen av människorättsdialoger. Under 2014 hölls nio särskilda seminarier för organisationer i det civila samhället som underlag för de officiella människorättsdialogerna³⁸. Slutligen bidrog Europaparlamentet till dialogerna och fick regelbundet rapporter om deras resultat.

³⁸ I människorättsdialogerna med Brasilien, Chile, Colombia, Kirgizistan, Mexiko, Moldavien, Myanmar/Burma, Sydafrika och Tadzjikistan.

Effektiv användning av och effektivt samspel mellan EU:s instrument för extern politik

Syftet med att införa klausulen om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen (grundsatsklausulen) i EU:s avtal med tredjeländer är att främja de värden och politiska principer som utgör grunden för EU:s yttre förbindelser. Denna klausul står för kärnan i EU:s värderingar och anges som en grundsats inom avtalen. En part har rätt att omedelbart vidta åtgärder och i sista hand upphäva ett avtal eller delar av det vid grov kränkning av en grundsats.

EU fortsatte under 2014 att föra dialoger med många av de 79 länder i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet som är parter i Cotonouavtalet (se avsnitt 32). Artikel 96 gör det möjligt att vidta lämpliga åtgärder samt (som en sista utväg) att tillfälligt avbryta samarbetet, med avseende på landet i fråga. I slutet av 2014 fortsatte sådana lämpliga åtgärder att vara tillämpliga på Fiji och Guinea-Bissau (i de senare fallet avbröts tillämpningen av de lämpliga åtgärderna).

Klausulen om mänskliga rättigheter användes inte under 2014 som grund för några nya restriktiva åtgärder mot något tredjeland.

VII. Arbete genom multilaterala institutioner

Främjande av reell multilateralism

EU fortsatte att vara en högröstad förkämpe för mänskliga rättigheter och stödde fullt ut det multilaterala system för de mänskliga rättigheterna som spelar en avgörande roll för främjandet och skyddet av universella människorättsnormer och människorättsstandarder samt för kontrollen av att dessa respekteras. EU omsatte sina människorättsprioriteringar i handling inom FN:s generalförsamlings tredje utskott, FN:s råd för mänskliga rättigheter och fackorgan inom FN, såsom ILO. EU arbetade också aktivt för involvera länder från alla regioner i initiativ som verkligen bidrar till att skydda och främja de mänskliga rättigheterna och åtog sig att arbeta inom FN för att främja och skydda de mänskliga rättigheternas universalitet. EU fortsatte att tillämpa en årlig strategisk arbetsplan och föra regelbundna diskussioner inom de huvudstadsmöten som anordnas av arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna i syfte att göra sitt deltagande i dessa forum ännu mer effektivt. EU befäste ytterligare arrangemangen för bördefördelning och EU:s samordning i Genève och New York förutom de regelbundna bilaterala dialogerna och de förstärkta utåtriktade insatserna rörande EU:s prioriteringar. EU välkomnade också utnämningen av Zeid Ra'ad Al Hussein till FN:s nya högkommissarie för mänskliga rättigheter. Al Hussein har gedigen erfarenhet inom FN, inom mänskliga rättigheter och som stark företrädare för internationell rätt.

Faktisk fördelning av bördorna i FN-sammanhang

69:e sessionen i FN:s generalförsamling (tredje utskottet)

Tredje utskottet (sociala, humanitära och kulturella frågor) vid FN:s generalförsamlings 69:e session sammanträdde den 7 oktober–26 november och dess resultat bekräftades av FN:s plenarmöte i december 2014.

Totalt behandlade utskottet ungefär 60 resolutioner varvid EU var mycket aktivt och gjorde nio formella uttalanden och deltog i fler än 45 interaktiva dialoger med FN-tjänstemän, innehavare av mandat för mänskliga rättigheter och FN:s nya högkommissarie för mänskliga rättigheter. EU lade också fram fem initiativ som alla antogs med stort stöd.

Den regionsövergripande resolutionen om ett moratorium för dödsstraffet antogs med 117 röster för, vilket är ett bättre resultat än 2012 (då den fick 111 röster för), och 95 delegationer stod bakom resolutionen. Ett "fientligt ändringsförslag" om suveränitet avvisades, vilket också var en förbättring jämfört med 2012. Vid plenarsammanträdet förbättrades röstresultatet ytterligare. Resultatet visar att den globala trenden mot avskaffandet av dödsstraffet fortsätter.

EU:s initiativ om religions- och trosfrihet och det gemensamma initiativet med gruppen med latinamerikanska och västindiska stater (Grulac) om barnets rättigheter antogs enhälligt. EU stödde också olika partners tematiska initiativ, särskilt resolutionerna om att intensifiera ansträngningarna för att avskaffa alla former av våld mot kvinnor och flickor, samt de av afrikanska stater initierade resolutionerna mot kvinnlig könsstympning samt mot barnäktenskap, äktenskap för minderåriga och tvångsäktenskap. Under presentationerna inför utskottet uppmärksammade många FN-innehavare av mandat för mänskliga rättigheter det ökade antalet hotelser, trakasserier och repressalier mot människorättsförsvare som samarbetat med FN vad gäller mänskliga rättigheter. Begränsningar för det civila samhällets verksamhet uppmärksammades också. EU fördömer kraftigt dessa och diskuterar dem med partner i bilaterala förbindelser.

Vad gäller situationerna i enskilda länder, antogs den resolution om situationen avseende de mänskliga rättigheterna i Demokratiska folkrepubliken Korea som lades fram av EU och Japan med brett regionsövergripande stöd. Detta var en mycket starkare formulering än i tidigare versioner, men resultatet liknade det som uppnåddes när man senast röstade om texten 2011, det vill säga att det var verkligt framgångsrikt. Före antagandet röstades en fientligt ändringsförslag från Kuba om att stryka det föreslagna hänskjutandet till ICC ned, och antalet länder som stod bakom resolutionen ökade till 62. Det rörde sig om länder i alla regioner, inklusive Afrika, Asien och Latinamerika.

För tredje året i rad antogs den av EU initierade resolutionen om Myanmar/Burma enhälligt efter en samarbetsprocess med det berörda landet och andra berörda parter. EU stödde också ett antal partnerinitiativ, bland annat landsspecifika resolutioner om Iran (initierad av Kanada) och Syrien (initierad av arabstater). Trots de fortsatta källorna till oro vad gäller mänskliga rättigheter i Iran, antogs texten med något sämre resultat än förra året medan resolutionen om Syrien antogs med en överväldigande majoritet, i likhet med tidigare sådana omröstningar.

Aktiv lobbyverksamhet i fler än 130 huvudstäder och New York-baserad utåtriktad verksamhet bidrog till sessionens positiva resultat och blev ett sätt att påbörja samarbetet med tredjeländer vad gäller den bredare agendan för de mänskliga rättigheterna.

FN:s råd för mänskliga rättigheter

2014 var ännu ett intensivt år för FN:s råd för mänskliga rättigheter och EU spelade en aktiv och viktig roll särskilt vad gäller landsspecifika resolutioner och teman såsom religions- och trosfrihet och barnets rättigheter. Det deltog också fullt ut i dialoger och förhandlingar, och visade upp en enad front vad gäller flertalet resolutioner.

Vid MR-rådets session i mars lade EU fram resolutioner om Myanmar/Burma och, tillsammans med Japan, om Demokratiska folkrepubliken Korea. Resolutionen om Nordkorea innehöll en förteckning över alla de brott mot mänskligheten som undersökningskommissionen kartlagt och en rekommendation att undersökningskommissionens rapport skulle lämnas till säkerhetsrådet via generalförsamlingen så att säkerhetsrådet kan beakta den och vidta lämpliga åtgärder, inklusive övervägande om huruvida människorättssituationen ska hänskjutas till lämplig mekanism för internationell straffrätt. I resolutionen om Myanmar/Burma anges de framsteg och reformer som uppnåtts samt kvarstående utmaningar. I båda resolutionerna förlängdes mandatet för respektive särskild rapportör. EU stödde också resolutioner om Syrien och Mali. I den förstnämnda fördömdes människorättssituationen i landet och undersökningskommissionens mandat förnyades och i den sistnämnda förlängdes mandatet för den oberoende experten på mänskliga rättigheter i Mali. EU arbetade också vidare med initiativ för religions- och trosfrihet och, tillsammans med Grulac, för barnets rättigheter. Liksom under föregående år stödde EU en resolution om en förlängning av mandatet för den särskilda rapportören för Iran.

I juni lade EU fram en annan resolution om situationen i Vitryssland, som avspeglar de upptäckter som gjorts i den särskilda rapportörens rapport från 2014 om människorättssituationen i landet, och tar upp landets användning av dödsstraffet. Precis som i mars antog rådet en resolution om situationen i Syrien i vilken den försämrade människorättssituationen i landet fördöms och omedelbart och ohindrat tillträde till Syrien för undersökningskommissionen efterlyses. EU stödde också en samarbetsresolution om Ukraina som bekräftade landets suveränitet och oberoende, och uppmanade till skydd för alla mänskliga rättigheter i landet.

EU var särskilt aktivt i att stödja det viktiga tematiska arbetet i MR-rådet och ställde sig bakom resolutioner om extrem fattigdom och mänskliga rättigheter, avskaffandet av diskriminering mot kvinnor samt främjandet, skyddet och utövandet av mänskliga rättigheter på internet. EU ställde sig också bakom resolutioner för att förlänga mandatet för de fyra särskilda rapportörer som ansvarar för att rapportera om följande frågor: domarnas och advokaternas oberoende ställning, människohandel, särskilt med kvinnor och barn, utomrättsliga, summariska eller godtyckliga avrättningar samt rätten till utbildning.

I september tog rådet tillfället i akt att välkomna den nya högkommissarien Zeid Ra'ad Al Hussein som bekräftade många av sin föregångares prioriteringar samt satte särskilt fokus på ansvarsutkrävande och på att ta kraftfullt avstånd från våld. EU stödde ett antal initiativ, inklusive landsspecifika resolutioner om Syrien, Jemen och Centralafrikanska republiken. EU lade också hela sin tyngd bakom ett antal tematiska frågor, framförallt rättigheter för hbt-personer, men även resolutioner om journalisters säkerhet, barnadödlighet, utrymmet för det civila samhället och utnyttjandet av nationella institutioner för att främja och skydda mänskliga rättigheter.

EU:s stöd till kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter

EU anslår årligen ett frivilligt bidrag, utan öronmärkning, till kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter för dess riktade insatser. 2014 uppgick detta bidrag till 4 miljoner euro och i det ingick inte det stöd som gavs till undersökningskommissionen för Syrien.

Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Internationella arbetsorganisationen (ILO) grundades 1919 och är ett trepartsorgan inom FN som spelar en mycket viktig roll i övervakningen av ekonomiska och sociala rättigheter. De grundläggande arbetsnormerna ingår i dess åtta grundläggande konventioner. EU verkar för ratificering och effektivt genomförande av dessa konventioner genom samarbete med ILO, bland annat genom att delta i den pågående diskussionen om arbetsnormer och i arbetet i ILO:s tillsynsorgan. I den yttre dimensionen av sin sysselsättnings- och socialpolitik främjar EU samtidigt principerna för anständigt arbete, inbegripet respekten för ILO:s grundläggande konventioner, i sina förbindelser med partnerländer. Detta sker genom bilaterala och regionala politiska dialoger och genomförande av utvecklingsbiståndsprojekt (se avsnitt 15, Främjande av mänskliga rättigheter i den yttre dimensionen av sysselsättnings- och socialpolitiken, för mer information).

Utvidgade regionala mekanismer för mänskliga rättigheter

Demokratisk samhällsstyrning och människorättsfrågor utgör kärnan i EU:s partnerskap med den afrikanska kontinenten inom ramen för den gemensamma strategin EU–Afrika. Vid det fjärde toppmötet mellan Afrika och EU som hölls i april 2014 i Bryssel upprepade stats- och regeringscheferna från båda kontinenterna och ordförandena för Afrikanska unionen (AU) och Europeiska kommissionen sina åtaganden vad gäller principerna om god samhällsstyrning, demokrati och rättsstatlighet. De enades också om att arbeta tillsammans för att säkerställa full respekt för mänskliga rättigheter, internationell rätt och jämställdhet mellan kvinnor och män samt att bekämpa strafflöshet, rasism och främlingsfientlighet. Den elfte människorättsdialogen mellan AU och EU planerades till februari 2015 i Addis Abeba.

Samarbetet om mänskliga rättigheter med Arabförbundet inleddes på grundval av EU:s och Arabförbundets uttalande i Kairo av den 13 november 2012. Det gemensamma arbetsprogram som antogs samma dag är inriktat på dialog, utbyte av kunskap om genomförande av internationella normer för mänskliga rättigheter, en utveckling av Arabförbundets mekanismer för mänskliga rättigheter och integrering av mänskliga rättigheter i Arabförbundets verksamhet. Vid mötet mellan högre tjänstemän i november 2013 enades man formellt om ett samförståndsavtal om konkret samarbetsverksamhet rörande mänskliga rättigheter under perioden 2013–2015, och ett antal av avtalets delar genomförs redan. I april 2014 anordnade EU och Arabförbundet en workshop med det civila samhället om samexistens och icke-diskriminering i mångreligiösa och multietniska samhällen och om att bekämpa och kriminalisera anstiftan till hat i linje med internationella normer. Ett antal samarbetsaktiviteter som rörde mänskliga rättigheter genomfördes också inom ramen för EU och Europarådets gemensamma program för att stärka de politiska och demokratiska reformprocesserna i partnerländerna i EU:s södra grannskap.

I sina dialoger med latinamerikanska länder underströk EU återigen sitt stöd för det interamerikanska systemet för mänskliga rättigheter samt för dess oberoende och integritet.

EU har arbetat tillsammans med organ och utskott inom Sydostasiatiska nationers förbund (Asean) för att främja utbyte av sakkunskap, bästa praxis för vissa människorättsfördrag och förfarandet med den allmänna återkommande utvärderingen, tillämpningen av internationella människorättsfördrag, specifika tematiska prioriteringar och internationella människorättsmekanismer. Man har även arbetat för att främja bestämmelserna om att stärka och bygga upp institutioners kapacitet genom tekniskt stöd, bl.a. genom Aseans och EU:s gemensamma program för mänskliga rättigheter (vilket omfattar verksamhet som rör samarbete kring de mänskliga rättigheterna inom ramen för det regionala instrumentet för dialog mellan EU och Asean (READI) för 2014–2015). EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter inbjöds att återigen besöka Indonesien där han talade vid Aseans mellanstatliga kommission för mänskliga rättigheter/Aseans regionala konferens om rätten till liv och ett moratorium för dödstraffet för att markera EU:s bestämda och principiella motstånd mot dödsstraffet innan ämnet debatterades vid FN:s generalförsamlings 69:e session, och för att med kraft uppmana länderna i regionen att gå vidare med denna fråga. Under besöket betonade den särskilda representanten vikten av att man arbetar tillsammans för att stärka den universella tillämpningen av mänskliga rättigheter och att man stärker samarbetet med det civila samhället.

I Bryssel stod EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter värd för den första delegationen från Islamiska samarbetsorganisationens första oberoende permanenta människorättskommission. På utrikestjänstens initiativ besökte delegationen EU:s institutioner och Europarådets övervakningsmekanismer i studiesyfte.

Det konkreta samarbetet med sekretariatet för Stillahavsöarnas forum angående ratificeringen av internationella människorättsinstrument fortsatte genom ett projekt som finansierades av EIDMR.

Slutligen innebar det 16:e årliga människorättsforumet mellan EU och icke-statliga organisationer i Bryssel i december (se avsnitt 2) kraftig uppmuntran och nyttiga utbyten av erfarenheter avseende genomförandet av universella människorättsnormer genom regionala mekanismer. De regionala mekanismernas roll i främjandet och skyddet av åsikts- och yttrandefrihet både online och offline diskuterades och särskild uppmärksamhet ägnades åt sammankoppling och förstärkande av verktyg och mekanismer för att motverka det försämrade klimatet för människorättsförsvarare och trenden med begränsande lagstiftning och praxis för icke-statliga organisationer i allt fler länder.

Företrädare från en rad regionala människorättsmekanismer deltog i forumet, bl.a. från FN, kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, OSSE och Europarådet.

Europarådet

EU fortsatte under 2014 sitt nära samarbete med Europarådet. I enlighet med 2007 års samförståndsavtal har båda organisationerna upprätthållit regelbundna kontakter på både politisk nivå och arbetsnivå, varvid samarbetet i fråga om mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och demokratisering stått i centrum för förbindelserna. Samarbetet vägledades av EU:s prioriteringar för samarbetet med Europarådet för perioden 2014–2015, som antogs av Europeiska unionens råd den 19 september 2013.

Kommissionens ordförande, den höga representanten och vice ordföranden och olika kommissionsledamöter höll möten med höga tjänstemän från Europarådet, däribland generalsekreteraren och ordföranden för Europarådets parlamentariska församling. Samarbetet förbättrades, inte minst genom regelbunden direktkontakt mellan EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter och Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter.

EU följde på nära håll Europarådets expertorgans arbete med övervakning av och rådgivning till Europarådets medlemsstater i fråga om människorättsnormer. EU använder också Europarådets rapporter i sina människorättsdialoger. EU höll tillsammans med Europarådet sitt årliga samråd om sitt utvidgningspaket. I november 2014 samrådde EU också med Europarådet och dess övervakningsorgan vid utarbetandet av de årliga lägesrapporterna för den europeiska grannskapspolitiken, med konstruktivt utbyte av åsikter och erfarenhet.

I syfte att främja skyddet av de grundläggande friheterna inom EU föreskrevs det i Lissabonfördraget att EU ska ansluta sig till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen).

Den 18 december 2014 avgav Europeiska unionens domstol sitt yttrande om utkastet till avtal om EU:s anslutning till Europakonventionen (yttrande 2/13). Domstolen identifierade problem vad gäller dess förenlighet med EU-lagstiftningen och förklarade utkastet till anslutningsavtal icke förenligt med artikel 6.2 i EU-fördraget och med protokoll nr 8 om artikel 6.2 i EU-fördraget. Kommissionen genomför just nu en fördjupad bedömning av yttrandet som kräver omförhandling av utkastet till anslutningsavtal vad gäller ett antal punkter.

Kommissionen fortsatte att finansiera gemensamma program och verksamheter med Europarådet på områdena rättsstatlighet, demokrati och mänskliga rättigheter, till ett värde av över 100 miljoner euro per år.

I oktober 2014 anordnade Europarådet en högnivåkonferens om den europeiska sociala stadgan i Turin och kommissionen bjöds in att diskutera synergier mellan EU-lagstiftning och den sociala stadgan. Man enades om att dialogen skulle fortsätta att ta upp särskilda fall av bristande överensstämmelse. Eventuella framtida fall av bristande överensstämmelse bör förebyggas.

I december 2014 anordnade Europarådet en uppföljningsworkshop till Turinkonferensen. Panelen betonade att den ekonomiska krisen hade visat på möjliga klyftor mellan EU-lagstiftning och EU-politik och den europeiska sociala stadgan. Det fanns ett behov av starka synergier och en möjlig strategi skulle kunna vara att EU ansluter sig till den europeiska sociala stadgan. Olika tolkningar av Europeiska gemenskapernas domstol och av Europeiska kommittén för sociala rättigheter på grund av olika sätt att vikta ekonomiska och sociala rättigheter ansågs problematiskt. En föreslagen lösning var en ständig rådgivande kommitté och att EU antar ett system för tidig varning som i förväg skulle kunna ge indikation om möjliga konflikter med den europeiska sociala stadgan.

Kommissionen fortsatte att vara en stor bidragsgivare till Europarådets verksamhet genom sin finansiering av gemensamma program och verksamheter. Kommissionen och Europarådet fortsatte genomförandet av ett stort antal gemensamma program på områdena rättsstatlighet, demokrati och mänskliga rättigheter med en årlig finansieringsvolym på över 100 miljoner euro. Europarådets facilitet inom det östliga partnerskapet, som lanserades 2011, uppnådde positiva resultat när det gäller reformering av rättsväsenden, val, it-brottslighet och korruptionsbekämpning och programmet har utvidgats. Kommissionen lanserade under 2012 EU:s och Europarådets program för förstärkning av demokratiska reformer i södra Medelhavsområdet (4,8 miljoner euro under 30 månader), vilket främjar framsteg inom mänskliga rättigheter, rättsstatlighet och demokratisering i länderna i södra Medelhavsområdet, i samma anda som EU:s moderniserade europeiska grannskapspolitik. Programmets fokus på Tunisien och Marocko bibehölls visserligen men man kunde konstatera ökade kontakter och samarbete med andra partner i regionen under 2013, vilka fortsatte under 2014, i synnerhet med Jordanien, Egypten och Algeriet.

OSSE

EU fortsatte under 2014 att ge sitt starka stöd och bidrag till OSSE:s arbete. EU fortsatte att aktivt stödja OSSE:s ansträngningar att ta itu med säkerhetsutmaningar i OSSE-regionen utifrån alla dess tre dimensioner: den politisk-militära, den ekonomiska och miljömässiga samt den mänskliga.

Reaktioner på krisen i och omkring Ukraina dominerade OSSE:s dagordning under 2014. EU gav starkt stöd för de steg som tagits av OSSE för att hantera krisen, särskilt inrättandet av ett särskilt övervakningsuppdrag, samt utstationeringen av ett människorättsbedömningsuppdrag och valobservatörsuppdrag till både president- och parlamentsvalen.

EU fortsatte att förespråka en mer kraftfull insats från OSSE som svar på mer övergripande människorättsproblem i OSSE-regionen. 2014 fokuserade OSSE:s schweiziska ordförandeskap särskilt på att stärka det civila samhällets deltagande i OSSE, skydda människorättsförsvarare, förhindra tortyr och främja jämställdhet mellan kvinnor och män. EU bidrog till olika OSSE-konferenser om dessa frågor till exempel med EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter som huvudtalare vid OSSE:s konferens om människorättsförsvarare i Bern i juni. EU deltog i finansieringen av sidoevenemang i samband med relaterade OSSE-konferenser 2014 om påtvingade försvinnanden och kopplingen mellan tortyr och dödsstraff.

Trots starkt EU-stöd gick det inte att nå konsensus för beslut om att förhindra tortyr och stärka det civila samhällets deltagande i OSSE vid ministerkonferensen i Basel, huvudsakligen på grund av att några av OSSE:s deltagarstater inte var villiga att på nytt bekräfta befintliga åtaganden eller att förstärka OSSE:s arbete på området. Ett blygsamt förslag om att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor antogs av ministerkonferensen. OSSE:s deltagarstater enades om att förstärka OSSE:s arbete för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män genom att 2015 utarbeta ett addendum till OSSE:s handlingsplan om främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män. EU deltog aktivt i ansträngningarna att integrera jämställdhet mellan kvinnor och män i alla aspekter av OSSE:s verksamhet. Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter presenterade sin undersökning om våld mot kvinnor i EU för OSSE:s kommitté för den mänskliga dimensionen i april och ett OSSE-projekt för att upprepa denna undersökning i andra delar av OSSE-regionen höll på att utarbetas.

EU fortsatte att utnyttja OSSE:s ständiga råds veckomöten och månadsmötena i OSSE:s kommittéer för den mänskliga dimensionen för att granska de 57 OSSE-deltagarstaternas människorättsåtaganden och inleda en debatt om deras genomförande. I dessa forum lyftes frågor av angelägenhet för EU angående mänskliga rättigheter och grundläggande friheter fram. Det gällde bland annat yttrandefrihet, inbegripet journalisters säkerhet, mötes- och föreningsfrihet samt dödsstraffet. Dessutom lyftes frågor om tolerans och icke-diskriminering fram, inklusive rättigheter för hbtj-personer.

Det årliga mötet för genomförande av den mänskliga dimensionen ägde rum i Warszawa mellan den 22 september och den 3 oktober. EU deltog aktivt i detta möte, bland annat genom att organisera sidoevenemang om friheten att delta i fredliga sammankomster och yttrandefrihet. Under sidoevenemanget yttrandefrihet presenterade EU EU:s nyligen antagna riktlinjer om yttrandefrihet online och offline. Uppföljande diskussioner om genomförandet av riktlinjerna hölls med det civila samhället i samband med mötet. Båda sidoevenemangen gav information till utkastet till två OSSE-beslut om yttrandefrihet, frihet att delta i fredliga sammankomster och föreningsfriheten vilka lades fram av EU vid OSSE:s ministerkonferens och stöddes av ytterligare 15 stater.

I allmänhet fortsatte EU sitt nära samarbete med OSSE:s institutioner och andra verkställande strukturer, i synnerhet med ODIHR när det gäller val, med representanten för mediefrihet såväl som med Högkommissarien för nationella minoriteter och OSSE:s sekretariat.

VIII Europaparlamentets bidrag till EU:s årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2014

Europaparlamentet är fortsatt fast beslutet att främja mänskliga rättigheter och demokratiska principer. Rättsstatsprincipen, demokratiska principer och brott mot mänskliga rättigheter var frågor som under 2014 fortlöpande debatterades vid parlamentets plenarsammanträden. Dessa frågor utgjorde under året även regelbundna inslag i parlamentsresolutioner och togs upp vid utskottsmöten och interparlamentariska delegationer. Mänskliga rättigheter utgör även en integrerad del av arbetet för Europaparlamentets talman, som tar upp särskilda fall av kränkningar av de mänskliga rättigheterna i offentliga uttalanden och vid sina högnivåmöten. Möten med människorättsförsvarare och icke-statliga organisationer i det civila samhället ingår också regelbundet i hans officiella besök utomlands.

Parlamentets granskning av EU:s politik för de mänskliga rättigheterna

På utskottsnivå i Europaparlamentet behandlas frågor med koppling till de mänskliga rättigheterna i världen särskilt av utskottet för utrikesfrågors underutskott för mänskliga rättigheter (DROI). Efter valet till Europaparlamentet i maj 2014 inrättades underutskottet på grundval av parlamentets reviderade arbetsordning som gav det ytterligare en uppgift som rör samstämmigheten mellan EU:s externa politik och dess människorättspolitik. Underutskottet anordnar utfrågningar och har tydligt ansvar vad gäller parlamentsrapporter om människorättsfrågor. I enlighet med detta bidrar det till parlamentets betänkanden och resolutioner och utövar sin plikt att tillhandahålla parlamentarisk granskning av EU:s människorättspolitik och bidra till den internationella debatten om relaterade frågor.

Underutskottet för mänskliga rättigheter upprätthåller nära förbindelser med Europeiska utrikestjänsten, övriga EU-institutioner och icke-statliga människorättsorganisationer samt med multilaterala människorättsinstitutioner. Genom möten med rapportering och avrapportering inom stängda dörrar har underutskottet för mänskliga rättigheter fortsatt att följa utrikestjänstens dialoger och samråd om mänskliga rättigheter med tredjeländer. Praxisen med regelbundna kontaktgruppsmöten mellan underutskottet för mänskliga rättigheter och tjänstemän vid utrikestjänsten fortsatte under 2014 bland annat med diskussioner om översynen och återupptagandet av EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati. Eftersom 2014 var ett valår var det endast parlamentsrapport som förbereddes i underutskottet för mänskliga rättigheter som antogs vid ett plenarsammanträde, nämligen rapporten om utrotande av tortyr i hela världen. Arbetet med Europaparlamentets årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen började också 2014. Under året välkomnades flera särskilda FN-rapportörer för mänskliga rättigheter, andra företrädare för FN:s människorättsorgan och framstående människorättsförsvarare vid utfrågningarna inom underutskottet för mänskliga rättigheter, vilka ofta anordnades gemensamt eller i samarbete med andra berörda utskott eller interparlamentariska delegationer. Underutskottet för mänskliga rättigheter upprättade under 2014 stabila förbindelser med EU:s första särskilda representant för mänskliga rättigheter, bl.a. genom att hålla regelbundna offentliga diskussioner om EU:s människorättspolitik.

EU:s politik om utrotande av tortyr

I sin resolution om utrotande av tortyr i hela världen konstaterade Europaparlamentet att genomförandet av EU:s riktlinjer om tortyr fortfarande är otillräckligt och oförenligt med EU:s uttalanden och åtaganden när det gäller att behandla tortyr som en prioriterad fråga. Europaparlamentet uppmanade Europeiska utrikestjänsten och medlemsstaterna att ge ny kraft åt genomförandet av riktlinjerna, särskilt genom mer ambitiösa och specifika åtgärder för att utrota tortyr, såsom mer effektivt informationsutbyte och mer effektiv bördefördelning, utbildning och gemensamma initiativ med FN:s lokalkontor och FN:s berörda särskilda rapportörer samt andra internationella aktörer såsom OSSE och Europarådet. I resolutionen ingick ett antal förslag som gäller Europaparlamentet själv och som uppmanar till antagandet av en praktisk handledning för parlamentariker om att besöka interneringsanläggningar som en del av dess delegationers regelbundna besök till tredjeländer och det rekommenderas att sådana besök ska ske i samråd med EU:s delegation och berörda organisationer i det civila samhället i det berörda landet.

Det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen

Förordningen om det nya europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen (EIDMR), som täcker åren 2014–2020 och som antogs av medlagstiftarna Europaparlamentet och rådet, trädde ikraft våren 2014. Europaparlamentets politiskt styrande roll när det gäller det första strategidokumentet för EIDMR samt andra externa finansieringsinstrument som faller under utskottet för utrikesfrågors behörighet togs upp i en strategisk dialog på hög nivå mellan utskottet för utrikesfrågor och de berörda kommissionärerna (utveckling och utvidgning). Två sådana möten ägde rum under våren 2014 och de täckte alla externa finansieringsinstrument.

Den strategiska dialogen med kommissionsledamot Andris Piebalgs som bidrog till strategidokumentet för EIDMR ägde rum i mars 2014. Som förberedelse för detta och som uppföljning presenterade Europaparlamentet ett antal frågor, kommentarer och rekommendationer för kommissionen och utrikestjänsten. I slutet av denna process antogs strategidokumentet för EIDMR i oktober 2014.

Den årliga verksamhet som finansieras inom ramen för EIDMR beskrivs närmare i de årliga handlingsprogrammen, ett om valobservatörsverksamhet, som utarbetats av Europeiska kommissionens tjänst för utrikespolitiska instrument, och ett om övrig EIDMR-verksamhet som utarbetats av GD Internationellt samarbete och utveckling. Utkosten till genomförandeåtgärder för dessa årliga handlingsprogram når normalt Europaparlamentet varje år två veckor före mötet i rådets kommitté för mänskliga rättigheter och demokrati och Europaparlamentet ges möjlighet att lägga fram sina kommentarer och rekommendationer vad gäller specifika aktiviteter inom ramen för EIDMR.

Under hösten 2014 skapade utskottet för utrikesfrågor en ny arbetsgrupp om externa finansieringsinstrument som fick i uppgift att granska programplaneringen och genomförandet av de fem externa finansieringsinstrument som faller inom utskottet för utrikesfrågors behörighet, inklusive EIDMR. På grund av dess specialiserade roll kommer underutskottet för mänskliga rättigheter att fortsätta att vara forumet för mer detaljerade tekniska diskussioner om EIDMR inom stängda dörrar. Genomförande av EIDMR när det gäller valobservatörsuppdrag kommer att fortsätta att ske, som under föregående valperiod, genom Europaparlamentets grupp för demokratistöd och valsamordning.

Barn och väpnade konflikter

EU:s politik om utsatta barn i väpnade konflikter var en annan prioriterad fråga för underutskottet för mänskliga rättigheter under 2014. I december deltog FN:s generalsekreterares särskilda representant för barn och väpnade konflikter och Unicefs biträdande direktör i en utfrågning om *Children Not Soldiers – How to better protect children in armed conflicts* (Barn, inte soldater – hur man bättre skyddar barn i väpnade konflikter). Det huvudsakliga syftet med utfrågningen var att samla ytterligare stöd i Europaparlamentet för kampanjen *Children, Not Soldiers* (Barn, inte soldater) som lanserades av Unicef i mars 2014 i Afghanistan, Demokratiska republiken Kongo, Jemen, Myanmar/Burma, Sydsudan, Somalia, Sudan och Tchad för att förhindra och avskaffa nationella säkerhetsstyrkors rekrytering och användning av barn i konflikter senast 2016. Underutskottet för mänskliga rättigheter anordnade en utfrågning om situationen för barn i den väpnade konflikten i Gaza, i vilken 2001 års Sacharovpristagare professor Nurit Peled-Elhana deltog. Underutskottet för mänskliga rättigheter beställde även en extern studie om barnsoldater och EU:s politiska reaktion.

I sin resolution om 25:e årsdagen av FN:s konvention om barnets rättigheter fördömde Europaparlamentet användningen av barn för militär- och terroristverksamhet, och erinrade om vikten av att alla barn som varit vittnen till våldsamma händelser eller som är offer för krig får psykologiskt stöd och hjälp. Dessutom uppmanade Europaparlamentet unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik/vice ordföranden för kommissionen att prioritera och integrera barns rättigheter i alla EU:s yttre åtgärder, bland annat inom ramen för människorättsdialoger, handelsavtal, anslutningsprocessen och den europeiska grannskapspolitiken och i förbindelserna med gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet (AVS), särskilt länder i konflikt.

Företag och mänskliga rättigheter

EU:s strategi för frågor som rör företag och mänskliga rättigheter förblev ett återkommande tema i underutskottet för mänskliga rättigheter under 2014. I mars diskuterade underutskottet för mänskliga rättigheter och Ecuadors ständige representant för FN i Genève initiativet från Ecuador och Sydafrika om ett internationellt bindande fördrag i denna fråga. Detta engagemang fortsatte efter parlamentsvalet i maj när underutskottet för mänskliga rättigheter beslutade att företag och mänskliga rättigheter skulle vara ett prioriterat område för utskottet under första delen av den nya valperioden. En utfrågning anordnades i september 2014 som särskilt fokuserade på arbetares rättigheter utanför EU. Detta följdes i november av ett informellt möte med John Ruggie, tidigare FN:s generalsekreterares särskilda representant för företagande och mänskliga rättigheter. Enskilda ledamöter av Europaparlamentet deltog också i FN:s årliga forum om företag och mänskliga rättigheter i december 2014.

Gällande ett relaterat ämne diskuterade underutskottet för mänskliga rättigheter en studie som de beställt om mänskliga rättigheter i samband med markrofferi. Studien och diskussionen fokuserade på de negativa människorättskonsekvenser som storskaliga markaffärer medför, huvudsakligen inom plantagejordbruk, i låg- och medelinkomstländer.

Internationell humanitär och människorättslig oro över användningen av drönare

Efter det tidigare arbetet i underutskottet för mänskliga rättigheter om de internationella humanitära och människorättsliga aspekterna av användningen av drönare antog Europaparlamentet i mars 2014 en resolution om användningen av bestyckade drönare. I resolutionen uttrycker parlamentet sin djupa oro över användningen av bestyckade drönare utanför de internationella rättsliga ramarna och uppmanar EU att utarbeta lämpliga politiska åtgärder både på europeisk och global nivå som respekterar de mänskliga rättigheterna och internationell humanitär rätt. Dessutom uppmanar parlamentet den höga representanten/vice ordföranden, medlemsstaterna och rådet att motsätta sig och förbjuda utomrättsligt riktat dödande. I resolutionen uppmanar man även till uppföljning av rekommendationerna från FN:s särskilde rapportör om utomrättsliga, summariska eller godtyckliga avrättningar och från FN:s särskilde rapportör för främjande av och skydd för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter i kampen mot terrorismen.

Integrering av mänskliga rättigheter inom parlamentets utskott

Utöver det arbete som genomförs i underutskottet för mänskliga rättigheter strävar Europaparlamentet även efter att integrera mänskliga rättigheter i sitt övergripande arbete, i enlighet med de relevanta artiklarna i EU:s grundläggande fördrag, där allmängiltiga mänskliga rättigheter och demokrati anges som grundläggande värden för unionen och som grundläggande principer och centrala mål för unionens yttre åtgärder. Enligt parlamentets resolutioner om de mänskliga rättigheterna innebär begreppet integrering den utmaning som intern och extern samstämmighet utgör i människorättspolitiken, och även att iakttagandet av mänskliga rättigheter ska återspeglas inom politiskt prioriterade områden såsom handel, migration och samarbete med strategiska partner.

Människorätsfrågor diskuteras i utskottet för utrikesfrågor i dess betänkanden om EU:s utrikespolitik eller olika typer av internationella avtal som innehåller människorättsklausuler. Handelsavtal, inklusive människorättsklausuler, behandlas av utskottet för internationell handel. Utskottet för utveckling och utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män behandlar också regelbundet människorättsaspekter av EU:s yttre förbindelser inom sina respektive behörighetsområden och har fortlöpande utformat utkast till formella yttranden till stöd för utarbetandet av människorätsrelaterade parlamentsrapporter i underutskottet för mänskliga rättigheter. Vidare fullbordade utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män i sin egenskap av ansvarigt utskott arbetet med två viktiga betänkanden, om kvinnor med funktionsnedsättning och om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Ordförandena för utskottet för utrikesfrågor och utskottet för utveckling leder gemensamt gruppen för demokratistöd och valsamordning, vars mandat har vidgats till att utöver valövervakning även omfatta uppföljning av val och demokratistödande verksamhet i allmänhet.

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor är en central aktör när det gäller grundläggande rättigheter inom Europeiska unionen och har stora befogenheter i fråga om de yttre aspekterna av EU:s interna politik, till exempel på områdena migrationspolitik och asylpolitik. Konstitutionella och rättsliga frågor behandlas av utskottet för konstitutionella frågor och utskottet för rättsliga frågor som bland annat hanterar frågor som rör EU:s anslutning till Europakonventionen, som även kommer att få konsekvenser för och inverka på EU:s yttre förbindelser.

Integrering av mänskliga rättigheter i utskottet för utrikesfrågor

Främjande av mänskliga rättigheter och demokrati är övergripande frågor som står högt på dagordningen i utskottet för utrikesfrågor i all dess verksamhet, inbegripet betänkanden, diskussioner med inbjudna gäster samt bilaterala möten. När utskottet besöker tredjeländer är man alltid noga med att möta det civila samhällets organisationer och internationella organisationer på området och ta upp frågor om mänskliga rättigheter. I vissa fall beslutar ledamöterna att inrikta ett besök särskilt på mänskliga rättigheter. Slutsatserna från den interparlamentariska konferensen i Rom (i november 2014) om GSFP mellan EU:s nationella parlament innehåller ett särskilt avsnitt om mänskliga rättigheter. I slutkommentarerna understryks åtagandet av den höga representanten/vice ordföranden att i nära samarbete med Europaparlamentet och de nationella parlamenten säkerställa att EU:s utrikespolitik är inriktad på säkerhet, demokrati, mänskliga rättigheter och stabilitet samt att den ger hopp om en blomstrande framtid för Europas medborgare.

Mänskliga rättigheter integreras i de betänkanden och resolutioner som utarbetas av utskottet för utrikesfrågor. I det årliga betänkandet om Gusp betonas vikten av skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna samt av respekten för gemensamma värderingar. I de årliga resolutionerna om utvidgningsländerna (2014 antogs dessa mellan januari och mars) fokuserade ledamöterna bland andra områden på främjande av demokrati (politisk kultur, oberoende för demokratiska institutioner såsom parlament och rättsväsen) och skydd/stärkande av mänskliga rättigheter (yttrandefrihet, antidiskriminering, rättigheter för utsatta grupper såsom kvinnor, barn, romer, hbt-personer och personer som tillhör minoriteter). I dessa resolutioner om utvidgningen tog parlamentet bland annat upp fallet med den fängslade makedoniska journalisten Tomislav Kezarovski, tog ställning mot den brutala attacken på hbt-personer som deltog vid filmfestivalen Merlinka i Sarajevo och försvarade Prideparaderna i Budva och Podgorica.

Ledamöterna tar dessutom ofta upp särskilda frågor som är av gemensamt intresse för hela EU, såsom ratificeringen av Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (exempelvis det initiativbetänkande om de framtida förbindelserna mellan EU och Asean som antogs i januari 2014, eller om moratoriet och det eventuella framtida avskaffandet av dödsstraff i enlighet med parlamentets rekommendation om förhandlingarna om ett strategiskt partnerskapsavtal mellan EU och Japan som antogs i april 2014). Utskottet bidrog även till parlamentets arbete med granskningen av den elektroniska massövervakningen av EU:s medborgare genom att utse två rapportörer med uppgift att följa verksamheten i samband med granskningen, som genomfördes av utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.

Som en del av sin utökade uppgift vid övervakningen av förhandlingarna och genomförandet av EU:s avtal med tredjeländer har utskottet alltid insisterat på människorättsdimensionen. Vad gäller det utvidgade partnerskaps- och samarbetsavtalet med Kazakstan begärde utskottet exempelvis en omfattande övervakningsmekanism för mänskliga rättigheter. I fråga om ramavtalet med Republiken Korea 2014 samtyckte utskottet och därefter plenum till att ingå ramavtalet, som innehåller viktiga bestämmelser om främjande av mänskliga rättigheter och gemensamma värderingar.

Utskottets olika arbetsgrupper behandlade ofta frågor om mänskliga rättigheter och demokrati. Arbetsgruppen om Mellanöstern, vars mandat löpte ut 2014 och ersattes av den nyligen inrättade arbetsgruppen för det södra grannskapet, sammanträdde varje månad och inriktade sig på mänskliga rättigheter i samband med fredsprocessen samt på olika sätt att främja ekonomisk och social integration av alla delar av det palestinska samhället i de ockuperade palestinska områdena. Arbetsgruppen för västra Balkan, som fick nytt mandat under den nya valperioden, diskuterade regelbundet situationen avseende demokrati och mänskliga rättigheter i regionen, exempelvis i diskussioner med unga akademiker från ett antal av länderna i fråga om ämnen som omfattarrättsväsendets oberoende, jämställdhetsfrågor, parlamentarisk kontroll och det civila samhällets roll. Den nyligen inrättade arbetsgruppen för externa finansieringsinstrument tillkom för att, bland andra områden, se över integreringen av mänskliga rättigheter i de fem instrument som står under utskottets kontroll, nämligen instrumentet för stöd inför anslutningen, europeiska grannskapsinstrumentet, instrumentet för stabilitet och fred, partnerskapsinstrumentet samt EIDMR, som är viktigast när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati.

Ordföranden för utskottet för utrikesfrågor har tagit upp frågor om mänskliga rättigheter vid sina bilaterala möten, och ofta även specifika fall. Dessutom har enskilda ledamöter medverkat till att underlätta den politiska dialogen mellan regering och opposition, även genom medling i slutet av 2014 i samtalen mellan de albanska regeringspartierna och oppositionen, som ledde till en (albansk) parlamentarisk konsensusresolution som innebar slutet för oppositionens sex månader långa bojkott av parlamentets arbete.

Integrering av mänskliga rättigheter i EU:s handelspolitik

Mänskliga rättigheter utgjorde också ett viktigt inslag i många debatter om handelsfrågor i utskottet för internationell handel – både vad gäller fristående handelsinstrument och flera internationella handelsavtal. Sedan Lissabonfördragets ikraftträdande är Europaparlamentet medbeslutande om handelslagstiftning, vilket ger betydande möjligheter att ta itu med frågor om mänskliga rättigheter.

Parlamentet nådde 2014 en kompromiss med rådet om förordningen om dubbla användningsområden. EU kontrollerar export, transitering och förmedling av produkter med dubbla användningsområden, dvs. varor, programvara och teknik som används för civila ändamål men som kan ha militära användningsområden. Parlamentet såg till att kompromisstexten innehöll ett uttalande om vikten av att kontrollera övervakningsteknik som kan användas för kränkningar av mänskliga rättigheter.

I slutet av 2014 inledde parlamentet lagstiftningsförfarandet för att behandla kommissionens förslag från mars 2014 som syftade till att inrätta ett due diligence-system för unionen med ansvarstagande importörer av tenn, tantal, volfram och guld som härrör från konflikttrabbade områden och högriskområden, även kallat förslaget om konfliktmineraler. Syftet med denna rättsakt är att bryta kopplingen mellan såväl konflikt och kränkning av de mänskliga rättigheterna som mellan konflikt och olaglig exploatering av mineraler, liksom att främja laglig handel och mänsklig utveckling. Den kan därför fungera som ett kraftfullt verktyg för att säkerställa att mineraler från konfliktområden inte kan importeras till EU.

Efter antagandet av den nya förordningen om det allmänna preferenssystemet har parlamentet aktivt följt förordningens genomförande. Syftet med det allmänna preferenssystemet är att bidra till ekonomisk tillväxt i utvecklingsländer genom att låta dessa betala lägre tullavgifter på delar av eller all försäljning till EU. GSP+-systemet medför ytterligare fördelar för länder som kan påvisa ett trovärdigt åtagande om att genomföra 27 viktiga konventioner rörande rättigheter och bestämmelser som avser arbetsfrågor, mänskliga rättigheter, miljö och god samhällsstyrning. I början av 2014 erhöll tio länder GSP+-status efter parlamentets granskning och efter att ha åtagit sig att förbättra sin efterlevnad av de 27 ovannämnda konventionerna. Sedan dess har även Guatemala, Panama och El Salvador (februari 2014) och Filippinerna erhållit GSP+-status efter parlamentets strikta och intensiva kontroll. Utskottet för internationell handel medverkar aktivt i övervakningen av att dessa konventioner efterlevs samt i dialogen mellan de länder som omfattas av GSP+ och kommissionen.

Utskottet övervakar pågående handelsförhandlingar via sina övervakningsgrupper som har inrättats för alla pågående huvudförhandlingar. Kapitlet om hållbar utveckling är en del av denna övervakningsprocess. Under 2014 anordnade utskottet för internationell handel tillsammans med utskottet för sysselsättning en utfrågning för att diskutera arbetskraftsaspekten av det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar, och ledamöter av utskottet för internationell handel har vid ett antal tillfällen tagit upp frågan om ett kapitel om hållbar utveckling med EU:s förhandlare inom det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar. Utskottet övervakar också aktivt de pågående förhandlingarna om avtalen om ekonomiskt partnerskap. Mänskliga rättigheter är en grundsats i dessa avtal, och Europaparlamentet har granskat förhandlingarna för att säkerställa att det ingår klausuler med koppling till mänskliga rättigheter i varje enskilt avtal.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har EU också exklusiv behörighet för investeringsavtal. EU förhandlar om sådana avtal med asiatiska länder såsom Singapore, Kina och Myanmar/Burma. Utskottet följer dessa avtal, inbegripet människorättsdimensionen, på nära håll. Utskottet anordnade en utfrågning om förhandlingarna om ett investeringsavtal mellan EU och Myanmar/Burma för att se vad de olika berörda aktörerna ansåg, och det kommer noga att övervaka utvecklingen vad gäller efterlevnaden av europeiska företags åtaganden om socialt ansvar innan det rekommenderar att man beviljar ett eventuellt investeringsavtal.

Utskottet för internationell handel och underutskottet för mänskliga rättigheter höll också en debatt med författaren till en extern studie, *Human Rights Clauses in Trade and Investment Agreement after the Lisbon Treaty: Implications for the European Parliament*, som i sina rekommendationer bland annat fokuserade på nyckelklausulernas räckvidd, övervakningen av kränkningar av de mänskliga rättigheterna samt på efterlevnads- och genomförandemekanismer.

Avskaffandet av barnarbete och tvångsarbete kvarstod som en viktig fråga för parlamentet. Redan under 2011 hade parlamentet beslutat att inte godkänna textilprotokollet till partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Uzbekistan utan yrkade på att ILO skulle utstationera ett övervakningsuppdrag i landet för att följa upp rapporter om förekomsten av tvångsarbete och barnarbete under bomullsskörden. Under 2013 fortsatte parlamentet att utöva påtryckningar och Uzbekistans regering gick slutligen med på att ta emot ett sådant uppdrag under höstskörden. I olika resolutioner, bland annat en om hållbarhet i den globala värdekedjan för bomull, fortsatte parlamentet också att driva på för ett lagstiftningsförslag om en effektiv mekanism för att spåra varor som producerats med hjälp av barnarbete eller tvångsarbete. Som reaktion på detta antog kommissionen ett arbetsdokument om handel och de värsta formerna av barnarbete.

Utskottet för internationell handel ökade också sina insatser för att övervaka genomförandet av handelsavtal och dessas kapitel om hållbar utveckling. I mars 2014 besökte en delegation från utskottet Peru och Colombia för att utvärdera läget i genomförandet av flerpartsavtalet om handel mellan EU, Peru och Colombia, som Europaparlamentet hade godkänt i december 2012. Inför godkännandet hade parlamentet uppnått ett åtagande från Peru och Colombia om att de skulle genomföra kapitlet om handel och hållbar utveckling. Båda regeringarna lade fram en färdplan för detta. Under besöket noterade utskottets ledamöter att de rent handelsrelaterade bestämmelserna verkade ha genomförts korrekt, men att det krävdes fortsatt arbete med den peruanska och den colombianska regeringens åtaganden om arbetstagarrättigheter och dialog mellan arbetsmarknadens parter. Det framgick tydligt att kommissionen ännu inte hade utarbetat någon riktig mekanism för att övervaka genomförandet av kapitlet om handel och hållbar utveckling i avtalet.

Mänskliga rättigheter och utveckling

Vad gäller mänskliga rättigheter och utveckling karakteriserades 2014 av stora politiska diskussioner om den globala utvecklingsramen för tiden efter 2015. I sin resolution från november 2014 om EU och den globala utvecklingsramen efter 2015 fastställde Europaparlamentet sin ståndpunkt om integreringen av mänskliga rättigheter i utvecklingssamarbetet. I resolutionen välkomnar man att främjandet av ett människorättsbaserat och människoorienterat synsätt inkluderas bland de mål för hållbar utveckling som FN:s öppna arbetsgrupp föreslagit, men betonar att ett ambitiösare synsätt i detta avseende är nödvändigt för att ta itu med orsakerna till fattigdom, social utestängning och ojämlikhet.

Resolutionen uppmanar därför EU att fördubbla de insatser som syftar till att, i de kommande mellanstatliga förhandlingarna, det människorättsbaserade synsättet och rätten till utveckling blir de koncept som ligger till grund för den globala utvecklingsramen för tiden efter 2015, och att hörnstenarna i detta förhållningssätt, nämligen universalitet, odelbarhet, icke-diskriminering och jämlikhet, ansvarighet och rättsstatsprincipen, deltagande och delaktighet, införs i utformningen, genomförandet och övervakningen av utvecklingsramen för tiden efter 2015.

Europaparlamentet underströk dessutom att nationell och lokal politik bör bekämpa korruption och strafflöshet, säkerställa tillgång till opartiska och oavhängiga rättsliga institutioner och tillhandahålla effektiva rättsmedel för kränkningar av mänskliga rättigheter för alla.

Utskottet för utveckling tog också upp mänskliga rättigheter i olika politiska sammanhang, bland annat i sin strategiska dialog med Europeiska kommissionen om planeringen av de utvecklingsåtgärder som finansieras genom det nya finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete och dess tematiska och geografiska utkast till program som omfattar många relevanta frågor i samband med mänskliga rättigheter, demokratistöd och styrning. Utskottet anordnade även en offentlig utfrågning om frågor med anknytning till den politiska dialogen om mänskliga rättigheter, som bör äga rum enligt artikel 8 i Cotonouavtalet, och tog upp barnäktenskap i en separat diskussion under våren 2014. Barns rättigheter togs också upp i en resolution om undernäring och felnäring av barn i utvecklingsländer som antogs i november 2014.

Demokratistöd

Nytt strategiskt tillvägagångssätt för demokrati och valövervakning

2014 var ett år av förändringar för Europaparlamentet. Ett nytt parlament valdes för den kommande femårsperioden (2014–2019), och fortsätter det arbete som inletts under den föregående valperioden på området för demokratistöd. Vid slutet av den sjunde valperioden offentliggjorde gruppen för demokratistöd och valsamordning, det politiska organ som övervakar och godkänner de olika insatserna på området för demokratistöd och valövervakning, en rapport vid valperiodens slut med rekommendationer för den nya valperioden.

I rapporten föreslås ett mer strategiskt tillvägagångssätt för Europaparlamentet på området för demokratistöd som går ut på att koppla samman insatserna (inbegripet valövervakning, parlamentariskt stöd, människorättsverksamhet och i vissa fall medling) i samband med valet i ett visst land, vilket kommer att öka samstämmigheten mellan de enskilda insatserna inom ramen för en gemensam strategi. Detta nya tillvägagångssätt kallas det övergripande demokratistödet. Som en följd av detta genomfördes administrativa förändringar vid Europaparlamentets sekretariat, där kontoret för främjande av parlamentarisk demokrati och valövervakningsenheten slogs ihop till en enhet för demokrati- och valinsatser, vilket skapar större samstämmighet i dess arbete.

Under 2014 ägnade sig Europaparlamentet aktivt åt valövervakningsverksamhet. Det sände delegationer för att övervaka valen i Egypten (presidentval), Ukraina (presidentval och parlamentsval), Tunisien (presidentval och parlamentsval) och Republiken Moldavien (parlamentsval). Delegationerna arbetade framgångsrikt tillsammans med de andra internationella organisationerna som övervakade valen och var helt integrerade i ramen för EU:s långsiktiga valobservatörsuppdrag eller i de gemensamma valobservatörsuppdragen i OSSE-området. I linje med det nya övergripande demokratistödet ses inte valen som engångshändelser, och Europaparlamentet kommer att fortsätta att noga övervaka genomförandet av de internationella uppdragens rekommendationer som ett bredare demokratiskapande tillvägagångssätt.

Parlamentarisk kapacitetsuppbyggnad

Insatserna för bistånd och kapacitetsuppbyggnad till ledamöter och personal från parlament i tredjeländer har fortsatt under 2014. Detta gjordes genom en mängd insatser, i synnerhet genom anordnande av konferenser och studiebesök samt utbildningar för parlamentens ledamöter och personal.

Under 2014 anordnades flera studiebesök av direktoratet för demokratistöd. Dessa innefattade program för det jordanska representanthuset (med fokus på att stärka de parlamentariska blockens roll i Jordaniens politiska system i linje med de specifika rekommendationerna från EU:s valobservatörsuppdrag till Jordanien 2013), Armeniens parlament, kommunikationsavdelningarna i parlamenten i Gulfstaternas samarbetsråd, parlamentsledamöter från Kenya och Uganda (med fokus på regional integration), ledamöter från oppositionspartierna i Republiken Moldaviens parlament, ledamöter från Panafriskanska parlamentets ständiga kommitté för finans och monetär politik, parlamentspersonal som ansvarar för organisationen av arbetet i kommittéer och plenum i Senegals nationalförsamling samt tjänstemän med ansvar för informations- och kommunikationsteknik i Myanmar/Burmas parlament (som en del av Europaparlamentets program för utvecklingsstöd för Myanmar/Burmas parlament). Andra kortare besök anordnades för nio demokratistipendiater, med brett fokus på Europaparlamentets stöd till framväxande demokratier, och mer allmänt på parlamentens roll vad gäller att lägga grunden till ett demokratiskt system för samhällsstyrning.

Europaparlamentets stödprogram för parlamenten i föranslutningsländerna syftar till att stödja demokratin i utvidgningsländerna genom att stärka den parlamentariska kapaciteten och främja den parlamentariska dialogen i linje med Europaparlamentets politiska mål och beslut som fattats av de politiska myndigheterna. Alla dessa länder har ett europeiskt perspektiv och följer en europeisk agenda. Samtliga parlament i länderna på västra Balkan är emellertid relativt nya och har mycket begränsade driftsbudgetar och få anställda. Under 2014 hölls två konferenser med ledamöter i Europaparlamentet och parlamentsledamöter från regionen, inbegripet en stor konferens om grundläggande rättigheter, icke-diskriminering och skydd av minoriteter, däribland hbt-personer, som ägde rum i Tirana. Stödprogrammet innefattade också ett studiebesök i Europaparlamentet för ledamöter av Republiken Serbiens nationalförsamling, som genomfördes på en hög politisk nivå.

Delegationsbesökens roll för mänskliga rättigheter och demokratistöd

Europaparlamentets utskott och ständiga interparlamentariska delegationer gör officiella delegationsbesök i tredjeländer. Under 2011 antog parlamentets delegationsordförandekonferens särskilda riktlinjer för integrering av de mänskliga rättigheterna vid delegationsbesök.

2013 sände underutskottet för mänskliga rättigheter delegationer till FN:s råd för mänskliga rättigheter i Genève och till Kazakstan. Ledamöter av underutskottet utgjorde även en stor del av den ad hoc-delegation som besökte Qatar som en uppföljning av en brådskande resolution om situationen för migrerande arbetstagare i landet.

En delegation från underutskottet för mänskliga rättigheter till FN:s råd för mänskliga rättigheter

Liksom tidigare år deltog en delegation från underutskottet för mänskliga rättigheter i en session i FN:s råd för mänskliga rättigheter i mars 2014 efter antagandet av Europaparlamentets resolution om EU:s prioriteringar för MR-rådets 25:e session. I resolutionen lovordades FN:s högkommissarie för sitt arbete för att stärka FN:s konventionsorgan för mänskliga rättigheter, men upprepade parlamentets farhågor om att valen till MR-rådet inte är konkurrenspräglade, och motsatte sig att regionala grupper anordnar skenval. Parlamentet betonade dessutom att medlemmarna i MR-rådet måste hålla en viss standard när det gäller engagemang och resultat på människorättsområdet, och uppmanade eftertryckligen medlemsstaterna att insistera på denna standard när de bestämmer vilka kandidater de kommer att rösta på. I resolutionen beklagade man även att utrymmet för samverkan mellan det civila samhället och MR-rådet hade krympt och att icke-statliga organisationer erbjuds färre möjligheter att tala vid mötena.

Delegationen från underutskottet för mänskliga rättigheter kunde ta upp dessa farhågor och diskutera andra relaterade ärenden i möten med viktiga samtalspartner, däribland högkommissarie Navi Pillay, vars mandat löpte ut, flera av FN:s särskilda rapportörer och chefen för EU-delegationen. Enligt praxis talade ordföranden för underutskottet vid ett möte med EU:s uppdragschefer och deltog i en diskussion med dem. Delegationen träffade även företrädare för civilsamhället och deltog vid delar av högnivådialogen om sexuellt våld i Demokratiska republiken Kongo.

Ad hoc-delegation till Israel och de ockuperade palestinska områdena under ledning av utskottet för utrikesfrågor

Till följd av en resolution i frågan beslutade Europaparlamentet att sända en ad hoc-delegation till Israel och de ockuperade palestinska områdena under våren 2014 för att diskutera frågan om palestinska fångar i israeliska fängelser. Ledamöterna diskuterade häktning i avvaktan på rättegång, administrativt frihetsberövande och möjlighet att besöka fångar, samt utkast till lagstiftning om hungerstrejker och tvångsmatning som övervägdes men senare förkastades. Det hölls möten med motparter vid institutionerna samt med människorättsorganisationer såsom B'tselem och Läkare för mänskliga rättigheter.

Ad hoc-delegation övervakar rättegångar mot journalister i Turkiet

Valperiodens sista år var också det sista mandatåret för parlamentets ad hoc-delegation för övervakning av rättegångar mot journalister i Turkiet, som fokuserade på grundläggande friheter såsom yttrandefrihet och mediefrihet samt adekvat rättsligt skydd för svarande i linje med Europarådets normer. Ad hoc-delegationen hade bildats den 1 juni 2011 på begäran av ordföranden för utskottet för utrikesfrågor och ordföranden för Europaparlamentets delegation till den gemensamma parlamentarikerkommittén EU–Turkiet i syfte att observera de viktiga rättegångarna mot journalister i Turkiet mot bland andra Nedim Şener och Ahmet Şık. Delegationen utgjordes av fem ledamöter, och under den period som omfattas av verksamhetsrapporten genomförde den fyra rättegångsövervakningar och höll många möten med fredsdomare för åklagarsidan och försvarssidan, advokater, advokatsamfund, journalister, presskoncerner, organisationer i det civila samhället och människorättsorganisationer liksom med den turkiska regeringen och företrädare för Europeiska kommissionen. Delegationen följde den relevanta rättsliga utvecklingen via EU:s delegation till Turkiet, justitieministeriet, advokater och andra observatörer samt alla offentligt tillgängliga uppgifter, rapporter och nyheter. I delegationens rapport presenterades faktiska iakttagelser och slutsatser. Den lades fram som ett bidrag till diskussionerna i Europaparlamentets berörda organ och som underlag för en fortsatt konstruktiv dialog med de turkiska myndigheterna.

Idrott, migrerande arbetstagare och delegationens besök i Qatar

I februari 2014 anordnade underutskottet för mänskliga rättigheter en stor utfrågning om idrott och mänskliga rättigheter med fokus på situationen för migrerande arbetstagare i Qatar. Utfrågningen kopplades till en brådskande resolution som antogs vid plenarsammanträdet i november 2013 om situationen för migrerande arbetstagare och ett förslag från Europaparlamentets talmanskonferens om att en ad hoc-delegation bestående av ledamöter från utskottet för utrikesfrågor och underutskottet för mänskliga rättigheter ska sändas till Qatar. Utfrågningen ägde rum i mars 2014 i form av ett gemensamt åtagande med Europaparlamentets ständiga delegation för förbindelserna med Arabiska halvön. Företrädare på hög nivå för Internationella fotbollsförbundet, Internationella arbetsorganisationen, Internationella fackliga samorganisationen och andra berörda aktörer deltog i utfrågningen, som gjorde det möjligt för Europaparlamentet att på ett kritiskt och konstruktivt sätt kontakta viktiga samtalspartner och utkräva ansvar av EU-institutionerna för EU:s inställning till situationen i Qatar samt till andra stora idrottsevenemang.

Tack vare delegationens besök i Qatar kunde parlamentet följa upp dessa frågor. Delegationen uppmuntrades också av de qatariska myndigheternas tillkännagivande om en kommande betydande reform, men betonade samtidigt vikten av ett effektivt genomförande av den befintliga lagstiftningen som syftar till att skydda migrerande arbetstagare samt behovet av en trovärdig tidsplan för de planerade reformerna. Delegationen uttryckte särskild oro över frihetsberövanden av barn, och av personer som frihetsberövats enbart för att de har flytt från sina arbetsgivare, och uppmanade de qatariska myndigheterna att följa upp FN:s rekommendation om att ersätta frihetsberövandepraxis med lämpliga härbärgen som konstruerats för att skydda de berörda personerna. Delegationen ställde sig bakom rekommendationen från FN:s särskilda rapportör för Qatar om att ratificera ILO:s konventioner nr 87 och 98 om föreningsfrihet, organisationsrätt och rätt till kollektiva förhandlingar samt ILO:s konvention nr 189 om hushållsanställda.

Mänskliga rättigheter i interparlamentariska delegationers arbete

Europaparlamentet samarbetar också med parlament världen över genom sina ständiga delegationer för interparlamentariskt samarbete med tredjeländer och genom att delta i gemensamma parlamentariska församlingar. Människorättsfrågor utgör ofta en integrerad del av uppdragen i tredjeländer och programmen omfattar i regel möten med respektive lands nationella människorättskommission och med icke-statliga organisationer och organisationer i det civila samhället som är verksamma på människorättsområdet. Människorättsfrågor står också på dagordningen för de ständiga delegationernas officiella möten i Bryssel och Strasbourg. De ständiga delegationerna har också tagit upp frågor rörande val trots att deras arbete på området måste särskiljas från den roll som parlamentets officiella valobservatörsuppdrag har.

De interparlamentariska delegationerna arbetar ofta tillsammans med underutskottet för mänskliga rättigheter om frågor som rör mänskliga rättigheter och demokrati. Detta var fallet vid mötet i delegationen till Ryssland om situationen för icke-statliga organisationer och organisationer för människorättsförsvarare i Ryssland, som anordnades i samarbete med underutskottet för mänskliga rättigheter i december 2014.

Mänskliga rättigheter och demokrati var också framträdande i programmen för parlamentets delegationer till utvidgningsländerna. Europaparlamentets delegation till den gemensamma parlamentarikerkommittén EU–Turkiet fortsatte att noga övervaka utvecklingen i samband med demokratiseringsprocessen, medie- och yttrandefriheten samt reformer av rättsväsendet i Turkiet, och diskuterade dessa frågor med sina motparter i Turkiets nationalförsamling vid kommitténs 74:e och 75:e möte. Delegationen kunde därför följa upp arbetet i ad hoc-delegationen för observation av rättegångar mot journalister i Turkiet, som slutförde sin verksamhet i april 2014.

Europaparlamentets delegation till den gemensamma parlamentarikerkommittén EU–f.d. jugoslaviska republiken Makedonien tog även upp frågor om yttrande- och pressfriheten i landet vid kommitténs 12:e möte, som ägde rum i november 2014 i Strasbourg.

Interparlamentariska möten kan även ge tillfälle att bidra till eller följa upp parlamentets resolutioner och betänkanden. Den europeiska delen av den gemensamma parlamentarikerkommittén EU–Mexiko har noggrant följt försvinnandet av 43 lärarstudenter i Iguala i Mexiko, vilket även togs upp i parlamentets brådskande resolution i oktober 2014. Ledamöter i Europaparlamentet höll diskussioner i syfte att följa upp den mexikanska regeringens arbete med att utreda begångna brott och ställa förövarna inför rätta. Ledamöterna tog även upp människorättsliga aspekter i samband med översynen av associeringsavtalet EU–Mexiko. Parlamentsdelegationen till Mercosur bidrog till den parlamentariska diskussionen om Venezuela innan en resolution antogs i december 2014 om förföljelsen av den demokratiska oppositionen i landet i samband med de våldsamma händelserna efter demonstrationerna i San Cristobal och Caracas.

Efter flera resolutioner om försämringen av situationen i Syrien och Irak under 2014 mötte delegationen för förbindelserna med Irak en delegation från irakiska Kurdistans regionala parlament i november 2014. Det huvudsakliga syftet var att få en garanti för att ett växande antal flyktingar i irakiska Kurdistan skulle få tillgång till grundläggande mänskliga rättigheter och humanitärt bistånd. Ett av de viktigaste kapitlen i det femte interparlamentariska mötet mellan Europaparlamentet och det irakiska representantrådet som hölls i december 2014 handlade också om mänskliga rättigheter, med särskilt fokus på att garantera respekten för flyktingars och internflyktingars mänskliga rättigheter.

Genom gemensamma parlamentariska församlingar träffas ledamöter av Europaparlamentet och parlamentsledamöter från tredjeländer för att diskutera gemensamma utmaningar, bland annat frågor rörande mänskliga rättigheter och demokrati. Till denna kategori hör den gemensamma parlamentariska AVS–EU-församlingen, den parlamentariska församlingen för unionen för Medelhavsområdet, den parlamentariska församlingen EU–Latinamerika och den parlamentariska församlingen Euronest.

Den politiska kommittén i den parlamentariska församlingen Euronest diskuterade mänskliga rättigheter och demokratifrågor vid sina möten i februari och november 2014. De bedömde särskilt 2014 års val i länder i det östliga partnerskapet vad gäller kriterierna frihet, rättvisa, öppenhet och konkurrens. Arbetsgruppen för Vitryssland i den parlamentariska församlingen Euronest höll ett möte i april 2014 till vilket de huvudsakliga företrädarna för oppositionen, inklusive 2006 års Sacharovpristagare Aljaksandr Milinkevitj, bjöds in för att diskutera med parlamentsledamöter.

Portugal gjorde migrationen till en huvudprioritering under sitt ordförandeskap 2014–2015 för den parlamentariska församlingen för unionen för Medelhavsområdet. Detta var i linje med resolutionen om Libyen som antogs av Europaparlamentet i september 2014 och uppmärksammade det rekordantal migranter som anlant sjövägen under 2014, vilket redan i september hade överskridit föregående rekord för ett helt år. I resolutionen påminde man även om att samtliga parter i Libyen måste utfästa sig att i alla lägen skydda civilbefolkningen, och om att de personer som har frihetsberövats ska behandlas i enlighet med internationell människorättslagstiftning och humanitär rätt. Vid det andra toppmötet för talmännen för parlamenten i länderna i unionen för Medelhavsområdet som ska hållas i Lissabon i maj 2015 bör en handlingsplan bestående av tio punkter antas för denna aldrig tidigare skådade ökning av irreguljär migration till Europa.

Sacharovpriset för tankefrihet och Sacharovnätverket

Sacharovpriset för tankefrihet delas ut till enastående personer som kämpar mot intolerans, fanatism och förtryck för att försvara de mänskliga rättigheterna och yttrandefriheten. Priset är uppkallat efter den sovjetiske fysikern och politiske dissidenten Andrej Sacharov och delas sedan 1988 ut varje år av Europaparlamentet till enskilda eller organisationer som på ett betydelsefullt sätt har bidragit till kampen för mänskliga rättigheter eller demokrati.

2014 års pris tilldelades Denis Mukwege, en läkare från Demokratiska republiken Kongo östra del som specialiserat sig på att behandla effekterna av sexuellt våld. Den medicinska vård han erbjuder genom Panzisjukhuset som han grundade kompletteras av psykologisk vård och utbildning så att offren för våldet i regionen kan försörja sig efter sin återhämtning. Att Denis Mukwege tilldelades priset väckte stort politiskt och medialt intresse. I det fullspäckade tredagarsprogrammet i Europaparlamentet i samband med prisutdelningen ingick möten med Europaparlamentets ordförande, utskottet för utrikesfrågor, utskottet för utveckling, underutskottet för mänskliga rättigheter, AVS-delegationen och de politiska grupperna. Bland övriga institutionella möten ingick en diskussion med EU:s höga representant/vice ordförande. Att 2014 års pris tilldelades Denis Mukwege bekräftade parlamentets fortsatta engagemang för frågor som rör våld mot kvinnor, särskilt situationen för kvinnor i väpnade konflikter, i syfte att följa upp och genomföra FN:s säkerhetsråds banbrytande resolution 1325, som blir 15 år 2015.

2014 beslutade Europaparlamentets talmanskonferens, som ansvarar för att välja ut den slutliga vinnaren av Sacharovpriset, att även bjuda in två andra kandidater som hade gått vidare till slutomgången, den ukrainska icke-statliga organisationen EuroMaidan och en företrädare för den fängslade azerbajdzjanska människorättsförsvararen Leyla Yunus, till prisutdelningsceremonin i november. En ad hoc-delegation med uppgift att besöka fängslade Leyla Yunus i Azerbajdzjan som föreslagits av talmanskonferensen kunde inte genomföra sitt besök under 2014. I slutet av året satt Leyla Yunus fortfarande fängslad. Parlamentet har fortsatt att följa hennes fall noga.

Ett nätverk för Sacharovpriset, bestående av tidigare pristagare, inrättades 2008. Ett antal evenemang anordnades under 2014 för att öka synligheten för Sacharovpriset och parlamentets engagemang för mänskliga rättigheter. 2014 anordnades Sacharovföredrag i sex av EU:s medlemsstater i samarbete med Europaparlamentets informationskontor och i USA i samarbete med parlamentets sambandskontor i Washington. Sacharovpristagare och ledamöter i Europaparlamentet deltog i dessa offentliga debatter som i vissa fall anordnades i samarbete med universitet och med internationella organisationer såsom Unicef och vars syfte var att öka medvetenheten om människorättsfrågor i världen. Sacharovpristagare deltog också i det årliga forumet mellan EU och icke-statliga organisationer i Bryssel som anordnades av utrikestjänsten för andra året i rad. Under 2014 anordnade nätverket för Sacharovpriset ett tredagarsevenemang i form av filmfestivalen *One World*, med offentliga filmvisningar och debatter i parlamentet. Deltog i debatterna gjorde parlamentsledamöter och Sacharovpristagare, andra berörda EU-aktörer, filmregissörer, journalister och publik på upp till 200 personer.

Nätverket för Sacharovpriset och den ständiga övervakningen av avdelningarna inom Europaparlamentet gjorde det möjligt att snabbt reagera på sådana situationer som indragningen av den iranska pristagaren Nasrin Sotudehs rätt att verka som jurist och kampanjen för att frigge den kidnappade syrianska Sacharovpristagaren Razan Zaitouneh. Pristagare fanns tillgängliga för Europaparlamentets utfrågningar, möten med utrikestjänsten och för att träffa Europaparlamentets delegationer som reser till deras länder, samt EU-delegationer på plats. Till exempel informerade den nigerianska pristagaren Hauwa Ibrahim EU-delegationen i Abuja om sökandet efter de flickor som kidnappats av Boko Haram i Chibok.

Nationella och regionala frågor

Nationella och regionala frågor

I Kandidatländer och potentiella kandidatländer

Eu bygger på värderingar som fastställs i Köpenhamnskriterierna för medlemskap, framför allt demokrati, rättsstatlighet, respekt för grundläggande rättigheter och vikten av en fungerande marknadsekonomi. Under de senaste fem åren har kommissionen arbetat med att än mer öka utvidgningspolitikens trovärdighet och se till att konkreta och varaktiga resultat uppnås, inte bara på de grundläggande reformområdena, bland annat rättsstatlighet och grundläggande rättigheter, utan även i fråga om reform av offentlig förvaltning och den ekonomiska styrningen.

I utvecklingsstrategin 2014–2015³⁹ behandlas kandidatländernas och de potentiella kandidaternas största utmaningar. Bland annat betonas att rättsväsendet måste fungera bättre och mer oberoende och att det är nödvändigt att bekämpa korruption och organiserad brottslighet genom att bland annat visa på att resultaten av utredningar, lagföring och slutgiltiga domar är trovärdiga. När de gäller grundläggande rättigheter noterar kommissionen att de i hög grad fastställs i lagstiftningen men att mer måste göras för att se till att de helt och hållet respekteras i praktiken. Det finns fortfarande problem med yttrande- och mediefriheten och det krävs fler insatser för att skydda rättigheterna för personer som tillhör minoriteter och för att ta itu med diskriminering och våld mot utsatta grupper, även på grundval av sexuell läggning. Det krävs även mer arbete med att främja kvinnors och barns rättigheter, bekämpa våld i hemmet och stödja personer med funktionsnedsättning.

Det är lika viktigt att länderna sörjer för ett effektivt fungerande institutionellt ramverk för skyddet av grundläggande rättigheter och att underlätta för civilsamhällets organisationer att verka, eftersom det leder till ökad politisk ansvarighet och fördjupar förståelsen för anslutningsrelaterade reformer. Kommissionen ser fram emot att kandidatländerna snart kan delta som observatörer i arbetet inom EU:s byrå för grundläggande rättigheter.

³⁹ http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-strategy-paper_sv.pdf

Albanien

Inom ramen för föranslutningsinstrumentets (nedan kallat IPA) stödprogram 2013 har två centrala projekt inriktats på en övergripande modernisering av rättssystemet och på mänskliga rättigheter. EU:s uppdrag för stöd till rättssystemet (Euralius IV, 4 miljoner euro) bidrar med råd och sakkunskap för att effektivisera rättsväsendet i syfte att konkret genomföra nationell och internationell människorättslagstiftning och sörja för effektivt skydd för den vars rättigheter åsidosätts. Dessutom pågår ett partnerprojekt för samverkan (1 miljon euro) som ska införa internationell bästa praxis för hantering av brottslingar som utgör stor risk eller är utsatta, bland annat mentalsjuka interner.

Inom ramen för faciliteten för det civila samhället pågår nu tio projekt motsvarande totalt cirka 1,5 miljoner euro på olika områden med anknytning till skyddet av mänskliga rättigheter. Dessa projekt, som huvudsakligen genomförts av det lokala civilsamhällets organisationer, ska i) förbättra mediefriheten och mediemångfalden för alla oberoende informationskällor, ii) främja social delaktighet för dem som tillhör minoriteter, särskilt romer, (iii) övervaka respekten för grundläggande rättigheter i förvarsenheter, iv) stödja tillgången till rättvisa för utsatta grupper och v) främja reparativ rättvisa och medling mellan offer och förövare när det gäller ungdomar.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-albania-progress-report_en.pdf

Bosnien och Hercegovina

Under 2014 inriktas det ekonomiska IPA-stödet på att förstärka systemen för barns sociala skydd och sociala delaktighet (0,5 miljoner euro, genomförs av Unicef), harmonisera lagstiftningen med FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (1 miljon euro inom IPA 2011) och stöd av den socioekonomiska egenmakten för omkring 260 offer för minor och deras familjer genom projektet för stöd till offer för minor (1 miljon euro). Den romska befolkningens socioekonomiska integrering står i centrum för ett projekt till ett belopp av 2,5 miljoner euro som omfattar tillhandahållandet av 152 bostadsenheter. Liknande verksamhet och byggande av ytterligare 140 bostadsenheter kommer att finansieras genom en ny förslagsinfordran med en budget på 2,5 miljoner euro. Tillhandahållande av permanenta bostäder och andra åtgärder för sårbara återvändande personer och internflyktingar finansieras inom det projekt för genomförande av återvändandestrategin enligt bilaga VII (7 miljoner euro) som förvaltas gemensamt med UNHCR.

För närvarande pågår 26 projekt som finansieras inom ramen för finansieringsinstrumentet för främjande av demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen (EIDMR) på totalt 5 miljoner euro. Dessa projekt är framför allt inriktade på skydd av minoriteter, bland annat romer, främjande och skydd av hbtv-personer, barns rättigheter, kvinnor och personer med funktionsnedsättning samt rehabilitering och återintegrering av offer för tortyr och våld. En ny förslagsinfordran med en budget på 1 miljon euro inleddes i november 2014.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-bosnia-and-herzegovina-progress-report_en.pdf

F.d. jugoslaviska republiken Makedonien

De flesta av de 14 bidragsprojekt som finansieras inom IPA:s nationella anslag (1,5 miljoner euro) stödde 2014 åtgärder som ska skydda mänskliga rättigheter, särskilt skyddet av sårbara grupper, offer för våld inom familjen och verksamhet inom ramen för Årtiondet för integrering av romer. Här finns framför allt verksamhet mot människohandel, inbegripet romska barn i grundskola, och för inrättande av ett jämställdhetsråd i landet. Inom ramen för IPA:s facilitet för det civila samhället finansieras sex projekt (1 miljoner euro) som framför allt ska stärka civilsamhällets aktiva medverkan i offentlig och EU-regelverksrelaterad politik.

Elva projekt som finansieras inom EIDMR (1,2 miljoner euro) genomfördes med målet att stödja oberoende medier, öka tilltron till demokratin genom att underlätta demokratisk debatt, förstärka systemet för kostnadsfri rättshjälp, stödja en integrerad, inkluderad och icke-diskriminerande utbildningsmodell (Mozaik), öka den sociala integreringen och utvecklingen av barn med särskilda behov i fyra kommuner och stödja personer med funktionsnedsättning.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-the-former-yugoslav-republic-of-macedonia-progress-report_en.pdf

Island⁴⁰

De grundläggande rättigheterna och friheterna garanteras alltså på Island. Inget IPA-stöd lämnades på detta område.

⁴⁰ Efter beslut av den isländska regeringens har anslutningsförhandlingarna legat nere sedan i maj 2013.

Kosovo*⁴¹

Kapacitetsuppbyggnaden för ombudsmannainstitutionen och civilsamhället fortsatte att stödjas genom ett projekt om 1 miljon euro som genomfördes av Europarådet. I april 2014 inleddes ett partnerprojekt för samverkan (finansierat inom IPA 2011) som ska bekämpa homofobi och transfobi genom utbildning och en kampanj för ökad medvetenhet genomförs med inriktning på en grupp av olikartade intressenter och att ett partnerskap med civilsamhällets organisationer skapas för tillhandahållande av juridisk och psykologisk utbildning. Tillhandahållandet av sociala tjänster till personer och framför allt barn med funktionsnedsättning och av rättvisa för barn stod i centrum för pågående IPA-projekt (motsvarande 1,5 miljoner euro respektive 0,6 miljoner euro). Ytterligare fyra projekt (på totalt cirka 3 miljoner euro) inriktades på skyddet och främjandet av rättigheter för personer som tillhör minoritetsgrupper. Under 2014 pågick eller inleddes totalt 15 projekt inom faciliteten för det civila samhället med målet att stärka dialogen, samarbetet och partnerskapen mellan myndigheterna och civilsamhället.

Civilsamhället fortsatte 2014 att genomföra elva projekt som finansierades inom EIDMR 2011 och 2012. Projekten inriktades på att stärka sårbara gruppers argumentationsförmåga, på förbättrade relationer mellan olika etniska och andra typer av grupper genom kulturverksamhet och på frågor som rör kvinnors egenmakt samt rättigheterna för hbt-personer och personer med funktionsnedsättning. I slutet av 2014 avtalade EU-kontoret om ytterligare fem projekt inom EIDMR 2013 (cirka 1 miljon euro) som bland annat ska stärka kvinnoorganisationer och öka deltagandet av folkgrupperna romer, ashkali och egyptier.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-kosovo-progress-report_en.pdf

⁴¹ *Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och står i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring

Montenegro

Under 2014 pågick åtta IPA-projekt på området för mänskliga rättigheter om bland annat social delaktighet, hållbara lösningar för den internt fördrivna romska befolkningen, jämställdhetsfrågor, rehabilitering av missbrukare och stöd till ombudsmannen kansli och författningsdomstolen för tillämpning av normerna för mänskliga rättigheter. IPA-projektens värde uppgick till totalt 8,3 miljoner euro över fyra år.

Dessutom gav 2014 EU finansiellt stöd till sju projekt inom ramen för EIDMR (landsbaserat stödsystem) med ett sammanlagt värde av 0,9 miljoner euro. Dessa sju projekt sträcker sig från romers sociala delaktighet, förhindrande av misshandel i fängelserna genom rehabiliterings- och återanpassningsreformer till rättigheterna för människor med funktionsnedsättning, ökad tilltro till valprocessen och andra människorättsfrågor.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-montenegro-progress-report_en.pdf

Serbien

Under 2014 fortsatte EU att inom ramen för IPA-programmet genomföra fyra projekt till ett värde av 16,5 miljoner euro för att stödja antidiskrimineringsstrategier och förbättra situationen för utsatta personer, inbegripet romer, flyktingar och internt fördrivna. Inom faciliteten för det civila samhället beviljades organisationer i civilsamhället 22 bidrag på totalt 2,4 miljoner euro. Nyligen finansierade projekt kommer att bidra till korruptionsbekämpning genom att inriktas på ökad öppenhet i offentliga sektorn, stöd till de människor och grupper som är mest utsatta för diskriminering och stöd av samarbete mellan Serbien och Montenegro genom kultur-, medie- och ungdomsinitiativ.

Inom ramen för EIDMR-budgeten för 2013 gav EU finansiellt stöd till 18 projekt i Serbien med ett sammanlagt värde av 1,2 miljon euro, vilka genomfördes av organisationer i civilsamhället. Huvudfokus låg på skydd av minoriteter, jämställdhet, barns rättigheter, asylsökandes rättigheter och rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20140108-serbia-progress-report_en.pdf

Turkiet

Reform- och kapacitetsuppbyggnadsbehov inom ramen för rättsstatlighet och grundläggande rättigheter har fastställts vara viktiga prioriteringar för Turkiet i dokumentet om landsstrategin 2014–2020 (IPA II-stöd). Inom IPA 2014-programmet har åtgärderna för rättsväsendet syftet att stärka dess oberoende, opartiskhet, effektivitet och administration. När det gäller grundläggande rättigheter avser de IPA 2014-relaterade åtgärderna stöd till nyckelinstitutioner (parlamentet, advokatsamfundet, Turkiets nationella människorättsinstitution) samt stärkande av den civila tillsynen av styrkorna för inre säkerhet.

EIDMR-instrumentet stödde vid sidan av IPA-stödet 55 projekt under 2014 som ska stärka civilsamhället i dess arbete för mänskliga rättigheter, inbegripet skydd av människorättsförsvarare, hbt-personers rättigheter, kvinnors rättigheter (inbegripet kvinnors politiska deltagande och förebyggande av våld mot kvinnor), flyktingar och asylsökande, skydd av minoriteter, religionsfrihet, yttrandefrihet och kulturella rättigheter.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-turkey-progress-report_en.pdf

Stöd riktat till flera mottagare

Inom ramen för det stöd som riktas till flera mottagare fortsatte projekt att genomföras inom ramen för IPA 2011 och 2012. Projekten avser skydd av minoriteter (3 miljoner euro) och de gav riktat stöd till romska befolkningsgrupper (3 miljoner euro). Genomförandet av ett nytt regionalt program om inkluderande undervisning inleddes i början av året (4,6 miljoner euro). Civilsamhällets organisationer finansierades med totalt 7,2 miljoner euro inom ett flerårsanslag för att stödja och skydda kvinnors rättigheter, tomer, personer med funktionsnedsättning och hbtj-personer samt för att främja jämställdhet och jämställdhetsintegrering.

II EES-/Eftaländerna

Norge

Eftersom EU och Norge har liknande människorättsstandarder, inriktar sig EU främst på samarbete och en nära dialog med Norge om människorättsfrågor i internationella organisationer (FN, Europarådet, OSSE osv.) och i särskilda länder runtom i världen. I Norge ingår mänskliga rättigheter i EU:s offentliga diplomati och informationsverksamhet för att betona EU:s ledande roll i världen.

I september 2014 antog människorättsrådet resultatet av den allmänna återkommande utvärderingen av Norge. Under diskussionerna noterade delegationerna Norges orubbliga engagemang för att främja och skydda mänskliga rättigheter internationellt och sade att rapporten avspeglade Norges vilja att diskutera hur de mänskliga rättigheterna kan främjas och skyddas ytterligare nationellt, särskilt för att undanröja diskriminering, oavsett vad denna grundas på.

Schweiz

EU samarbetar och för en nära dialog med Schweiz om människorättsfrågor i internationella organisationer (FN, Europarådet, OSSE osv.) och i särskilda länder runtom i världen.

I Schweiz ingår mänskliga rättigheter i EU:s offentliga diplomati och informationsverksamhet för att betona EU:s ledande roll i världen.

När det gäller den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och Europadomstolens roll erkänns det allmänt att domstolens domar har påverkat schweiziska förbundsdomstolens rättspraxis i fråga om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Det schweiziska förbundsrådet kallar i sin rapport om Schweiz fyrtioåriga deltagande i konventionen denna för en hörnsten i den europeiska värdegemenskapen, som dock skulle kunna tjäna på en reform. Kritik mot enskilda domstolsbeslut nyligen tog sig emellertid uttryck i de aktuella försöken av ett stort politiskt parti att i den schweiziska konstitutionen kodifiera att schweizisk lagstiftning ska ha företräde framför internationell rätt.

Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino

I och med att Andorra, Liechtenstein, Monaco och San Marino har liknande människorättsnormer samordnar sig EU i första hand om människorättsfrågor i internationella organisationer (FN, Europarådet, OSSE osv.). EU deltar även i den allmänna återkommande utvärderingen av människorättsläget i dessa länder inom ramen för FN:s råd för mänskliga rättigheter.

III Den europeiska grannskapspolitiken

Armenien

EU:s människorätts- och demokratimål i samband med förbindelserna med Armenien fastställs i partnerskaps- och samarbetsavtalet EU–Armenien (1999) och handlingsplanen EU–Armenien för den europeiska grannskapspolitiken (2006). Vårt samarbete ska kontinuerligt förbättra de demokratiska institutionerna och rättsväsendet, främja mänskliga rättigheter och rättsstatlighet, god samhällstyrning, korruptionsbekämpning och stärka civilsamhället.

EU för en regelbunden och aktiv dialog med Armenien om mänskliga rättigheter i olika forum och format då alla problem diskuteras öppet. Under den senaste människorättsdialogen i december 2014 välkomnade EU specifikt den handlingsplan för människorättsstrategin som Armeniens president fastställde i februari 2014. Planen är en färdplan för de offentliga institutionernas samordnade åtgärder för att fullgöra Armeniens åtaganden och skyldigheter i fråga om internationella mänskliga rättigheter. EU noterade dock att vissa prioriteringsområden bör behandlas bättre i planen, till exempel anpassningen till FN-konventionen mot tortyr, rättigheter vid val och främjande av kvinnors rättigheter. I juni 2014 välkomnade EU, FN, OSSE och Europarådet handlingsplanen för mänskliga rättigheter i ett gemensamt uttalande, och Armenien har enats om att följa rekommendationerna när handlingsplanen kontinuerligt uppdateras.

Vid människorättsdialogen diskuterades även behovet att tillämpa mekanismerna för civilsamhällets inflytande när politiken utformas. Det finns tecken på framsteg, till exempel införandet av ett offentligt råd för civilsamhällesfrågor som är ett samrådsorgan som kan ta egna initiativ och ställa frågor. EU lämnade stöd till demokratisk samhällsstyrning i Armenien, vilket genomfördes av British Council och var inriktat på att skapa en varaktig rättslig och ekonomisk ram för civilsamhället, förmåga att medverka i rättslig reform och rättsfrämjande verksamhet samt mediemångfald.

För att se till att reformerna genomförts i god tid före nästa val fortsatte EU att uppmuntra Armenien att genomföra de rekommendationer som OSSE-kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter gav efter de senaste valen (2012–2013), särskilt när det gäller lagstiftningsramen. I slutet av året lade den centrala valkommissionen fram ett paket lagstiftningsförslag. EU betonade behovet av att sörja för lika möjligheter och kvinnors deltagande i politiken och på högre nivåer i förvaltningen. EU ger stöd till ökat deltagande av kvinnor i beslutsfattande.

Fortfarande är de förhållanden som råder i fängelserna oroande och samma sak gäller den misshandel som förekommer vid frihetsberövande inför rättegång. EU fortsatte att stödja arbetet med att anpassa förhållande i fängelserna till de normer som anges av Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Begränsade framsteg kunde noteras i fråga om utarbetandet av handlingsplanen för kriminalvårdsreform i linje med kommitténs rekommendationer och byggandet av ett nytt fängelse som motsvarar kommitténs normer. Lagförslaget om införande av en kriminalvårdsmyndighet i Armenien diskuterades med intressenterna och civilsamhällets offentliga forum.

Andra problem som togs upp vid EU:s dialog med Armenien är behovet att sörja för iakttagande av principen om icke-diskriminering och anta heltäckande lagstiftning mot diskriminering som skyddar utsatta grupper som personer med funktionsnedsättning och hbtq-personer, ta itu med genusrelaterat våld och effektivt genomföra lagen om lika rättigheter, färdigställa lagförslaget om samvets- och religionsfrihet, fortsätta med reformen av offentlig förvaltning och framför allt intensifiera förhindrandet och bekämpningen av korrupktion samt att intensifiera reformen av rättsväsendet och brottsbekämpningen och öka allmänhetens tilltro till rättssystemet. Armenien har tydligt ansträngt sig för att ta itu med människorättsproblemen, men den största bristen påträffas fortfarande när det gäller att anta och korrekt verkställa reformer och lagstiftning.

EU gjorde ett lokalt uttalande efter attackerna mot medborgaraktivister på oppositionspolitiker i december och uppmanade då till effektiv och opartisk utredning av händelserna.

EU fortsatte 2014 att underlätta den strukturerade dialogen mellan civilsamhället och myndigheterna. EU fortsatte de regelbundna samråden med civilsamhället och inledde ett nytt projekt 2014 med inriktning på reform av den rättsliga ramen och främjande av hållbarhet genom socialt entreprenörskap. Det europeiska initiativet för demokrati ger under tiden stöd till gräsrotsorganisationer. Tillsammans med Unicef gav EU stöd för att barn ska kunna lämna institutioner. Barnen tillhörde fortfarande de fattigaste grupperna i samhället (36,2 %) och sannolikheten för att barn med funktionsnedsättning skulle leva i fattigdom var större.

EU fortsatte att lämna betydande stöd till stärkande av oberoende och yrkesskicklighet inom rättssystemet i Armenien. Häri ingick budgetstöd och ett gemensamt projekt tillsammans med Europarådet. Det europeiska granskingsinstrumentet tillhandahöll ett paket om 12 miljoner euro för budgetstöd inom mänskliga rättigheter som stödde genomförandet av relevant lagstiftning. Armenien stöds genom europeiska instrument för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). EIDMR fortsätter att bidra till demokratins utveckling och respekten för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter genom stöd till kvinnor och ungas rättigheter, flyktingars rättigheter (framför allt armenier från Syrien), rättsstatlighet och medborgarjournalistik.

Azerbajdzjan

EU:s människorättsmål fastställs i partnerskaps- och samarbetsavtalet EU–Azerbajdzjan (1999) och handlingsplanen EU–Azerbajdzjan för den europeiska granskingspolitiken (2006). Dessa omfattar stärkande av yttrande- och mötesfriheten, som ska säkerställa ett fungerande civilsamhälle, och tillämpning av rättsstatsprincipen.

Läget på människorättsområdet i Azerbajdzjan har försämrats de senaste åren. Utvecklingen fortsatte och gick allt snabbare 2014 på grund av ett allt större antal lagföringar och frihetsberövanden av bland annat människorättsförsvarare och som helhet minskat manöverutrymme för civilsamhället. EU var visserligen medvetet om det geopolitiska sammanhanget med reagerade kraftfullt mot denna händelseutveckling och har tagit upp människorätts- och demokratiproblem i sina diskussioner med Azerbajdzjan i olika format bland annat under besök och möten på hög nivå och arbetsnivå.

EU gjorde flera uttalanden i syfte att framför allt försvara människorättsförsvarare som åtalats. I uttalanden och direkta diskussioner med myndigheterna tog EU upp flera fall som till exempel gällde Leyla Yunus och hennes make Arif Yunes, juristen Rasul Jafarov, Hasan Huseynli och journalisten Khadija Ismayilova. EU uttryckte också sin oro över ändringarna av lagstiftningen om icke-statliga organisationer. De utmaningar som de mänskliga rättigheterna och civilsamhället står inför i Azerbajdzjan togs även upp i ett EU-uttalande i OSSE:s ständiga råd i februari.

Till det något mer positiva hör att EU i oktober 2014 gjorde ett uttalande där amnestin för omkring 80 interner, däribland minst fyra civilsamhällesaktivister, välkomnas. Den 31 december välkomnade EU dessutom att den benådning som gjordes vid årets slut omfattade tio civilsamhällesaktivister.

EU reagerade dock mot razzian mot Radio Free Europe/Radio Libertys Bakukontor och uppmanade Azerbajdzjan att vidta åtgärder för att återge det internationella samfundet förtroende för åtagandet om yttrandefrihet och fria och oberoende medier.

EU för en regelbunden människorättsdialog med Azerbajdzjan inom ramen för underkommittén för rättvisa, frihet, säkerhet, samt mänskliga rättigheter och demokrati. Det senaste mötet ägde rum i februari 2014 och då togs en rad problem upp. Ett nytt möte skulle ha ägt rum i november 2014 men sköts upp på begäran av Azerbajdzjan.

Förutsättningarna för civilsamhället att bedriva oberoende verksamhet har försämrats betydligt sedan lagstiftningen om icke-statliga organisationer ändrats i två omgångar i februari och november då ytterliga begränsningar infördes i fråga om icke-statliga organisationers registrering och finansiering. I detta sammanhang fortsatte EU-delegationen i Baku sin tematiska dialog med civilsamhället. Den anordnade även ad hoc-genomgångar som civilsamhället höll med besökande tjänstemän, bland annat vid kommissionsordförande José Manuel Barrosos besök i juni. EU-delegationen verkade vid sin regelbundna politiska dialog med de azerbajdzjanska myndigheterna aktivt för ett återupptagande av den strukturerade dialog mellan den azerbajdzjanska regeringen och civilsamhället. Den gemensamma arbetsgruppen för mänskliga rättigheter (vars verksamhet upphörde 2008) återinrättades i oktober 2014 med stöd från Europarådet.

Mot bakgrund av det ökande antalet frihetsberövade civilsamhällesaktivister antog Europaparlamentet en resolution om förföljelserna av människorättsförsvarare i Azerbajdzjan i september 2014.

När det gäller det ekonomiska samarbetet har faciliteten för det civila samhället (Europeiska grannskapsinstrumentet) och det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) stött skyddet av de mänskliga rättigheterna genom avtal om 14 projekt till ett belopp av totalt 2,9 miljoner euro. Verksamheten kunde dock inte sätta i gång eftersom det saknades genomförande bestämmelser för lagstiftningen om icke-statliga organisationer. Utöver de nyavtalade projekten som redan nämnts förvaltade EU-delegationen 21 människorättsprojekt. Dessutom fortsatte EU att ge ekonomiskt stöd till Azerbajdzjan genom ett antal program på området för skydd av barn, kvinnors egenmakt och främjande av jämställdhet i Azerbajdzjan.

EU finansierade även projekt som ska stödja internflyktingar, där ett exempel är inrättandet av "utbildningsklubbar" för kvinnor. I klubbarna kan målgruppernas medlemmar, bland annat grupper av internflyktingar, skaffa nya eller förbättra sina kunskaper i t.ex. engelska och om datorer, moderna presentationsmetoder/intervjumetoder eller affärskompetens.

Vitryssland

Situationen i Vitryssland när det gäller respekt för de mänskliga rättigheterna, rättsstatsprincipen och demokratiska principer förblev oroväckande. Efter en årlig översyn förlängde ministerrådet i oktober giltigheten för EU:s restriktiva åtgärder mot Vitryssland till och med den 31 oktober 2015, eftersom inte alla politiska fångar hade släppts och de frisläppta fångarna inte hade rehabiliterats, och eftersom respekt för principerna mänskliga rättigheter, rättsstatlighet och demokrati inte påtagligt hade förbättrats i Vitryssland.

Inte heller 2014 fördes någon dialog om mänskliga rättigheter. Dialogen har endast ägt rum en gång, 2009. EU upprepade konsekvent sin beslutsamhet att föra en politiskt ifrågasättande dialog med den vitryska regeringen. EU-delegationen och EU:s medlemsstater fortsatte att kräva omedelbar frigivning och rehabilitering av alla politiska fångar, ett stopp för alla trakasserier av företrädare för civilsamhället, oppositionella aktiviteter och människorättsförsvarare. EU hyser fortfarande farhågor angående mediefriheten och noterade bedömningen från OSSE:s särskilda representant för mediefrihet som besökte Vitryssland under 2014. Det har förekommit ihållande trakasserier av företrädare för de oberoende medierna som tilltog under slutet av året.

EU presenterade den resolution som FN:s råd för mänskliga rättigheter antog den 27 juni om att förlänga mandatet för FN:s särskilda rapportör om situationen för de mänskliga rättigheterna i Vitryssland med ett år.

Ett positivt första steg var att den politiske fången Ales Bjaljatski frigavs i juni. EU erkände denna viktiga åtgärd av de vitryska myndigheterna i ett uttalande den 21 juni. EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter Stavros Lambrinidis träffade Bjaljatski i Bryssel den 1 juli och framhöll då EU:s åtagande att fortsätta att stödja frigivningen av de återstående politiska fångarna i Vitryssland och återinförande av deras fullständiga civila och politiska rättigheter.

Ett annat positivt steg var att de vitryska myndigheterna tillsammans med FN och Europarådet, som lovade att ge de vitryska myndigheterna nödvändigt stöd för att kunna inrätta en människorättsinstitution i enlighet med rekommendationerna 2010 i den allmänna återkommande utvärderingen, anordnade en konferens om nationella människorättsinstitutioner. EU stödde och deltog vid konferensen.

EU-delegationen och EU-medlemsstaterna övervakade läget för de lokala valen den 23 mars genom oberoende organisationer på ort och ställe.

Den 16 maj gjorde EU ett uttalande för att uttrycka sin oro, över trakasserier, godtyckliga gripanden och kvarhållanden av flera dussin företrädare för civilsamhället och oppositionsorganisationer inför VM i ishockey i Vitryssland i maj och vädja till myndigheterna att omedelbart upphöra med detta och frige alla de som orättmätigt frihetsberövats samt lägga ner alla åtal mot dem.

EU fördömde tre avrättningar som ägde rum under rapportperioden i uttalanden den 22 april om avrättningen av Pavel Seljun, som dömdes till döden i juni 2013, den 14 maj om avrättningen av Hryhorij Juzeptjuk, som dömdes till döden i april 2013 och den 5 november om avrättningen av Aljaksandr Hrunou som dömdes till döden i april 2014. I alla sina uttalanden betonade EU på nytt sitt motstånd mot dödsstraffet, som inte under några omständigheter kan motiveras, och vädjade till Vitryssland – det enda landet i Europa som fortfarande utdömer dödsstraff – "att ansluta sig till ett globalt moratorium mot dödsstraff som ett första steg i riktning mot ett universellt avskaffande".

På ort och ställe stödde och bistod EU-delegationen på olika sätt offer för människorättsbrott. Delegationschefen bjöd in familjer till politiska fångar till en middag och deltog i en tv-show om flyktingarnas situation och rättigheter. Den 11 februari deltog EU-delegationen vid inledningen av ett projekt som skulle främja integrationen av f.d. interner i Vitryssland och anordnade diskussioner med människorättsförsvarare, EU:s beskikningschefer och EU-medlemsstaternas arbetsgrupp för mänskliga rättigheter. EU-delegationen fanns även närvarande vid rättegångar mot oppositions-, civilsamhälles- och människorättsaktivister, t.ex. mot Dzmitryj Bandarenka och Kurij Rubtsov.

När det gäller ekonomiskt samarbete har 4,5 miljoner euro ställts till förfogande genom Europeiska grannskapsinstrumentet för stöd till civilsamhället och oberoende medier (En inbjudan att lämna förslag gjordes 2014). Dessutom ställdes 2 miljoner euro från det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR-anslaget för Vitryssland) till förfogande för riktat människorättsarbete. När det gäller finansiellt samarbete drar Kamerun nytta av det europeiska instrumentet för främjande av demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). Inom ramen för EIDMR ledde en inbjudan att lämna förslag i syfte att främja mänskliga rättigheter och demokrati i Vitryssland (budget: 565 000 euro) till att flera projekt som främjar jämställdhet och rättsstatlighet valdes ut.

EU finansierade ett tvåårsprojekt (2013–2014) för avskaffande av dödsstraffet i Vitryssland som skulle påverka den allmänna opinionen och uppfattningarna om tillämpningen av dödsstraff för att stärka rörelsen för avskaffande av dödsstraff i Vitryssland. EU-medlemsstaternas ambassader stödde förslaget genom att ha affischer mot dödsstraff i sina lokaler.

Georgien

De allt närmare förbindelserna med Georgien inom det östra partnerskapet ledde till att associeringsavtalet mellan EU och Georgien undertecknades den 27 juni 2014. Bägge parterna började att tillämpa avtalet provisoriskt den 1 september 2014.

EU och Georgien diskuterar frågor med anknytning till mänskliga rättigheter och demokrati i flera forum, bland annat den regelbundet återkommande människorättsdialogen mellan EU och Georgien som ägde rum i Tbilisi i juni 2014. Samtalen inriktades på centrala områden, i huvudsak med anknytning till förbättrad rättsstatlighet, reformen av rättsväsende och brottsbekämpningen, rättigheter för personer som tillhör minoriteter och anti-diskriminering. Även människorättsläget i Abchazien och Sydossetien diskuterades, inklusive internflyktingars rättigheter.

Lokalvalen i juni 2014 bedömdes i stort sett motsvara de internationella normerna vilket avspeglar ett konkurrenspräglat politiskt landskap. Oron över hot och våld med anknytning till kampanjen kvarstår dock. Mediemiljön har förbättrats och pluralismen har ökat hos de ledande sändningsföretagen. Förutom EU:s och FN:s utvecklingsprogram (UNDP) stöd för att förbereda valfunktionärerna för deras uppgift stödde EU medieövervakningens utveckling före lokalvalen och stödde de icke-statliga organisationernas övervakning i områden som befolkas av minoriteter.

Kombinationen av konstant politisk dialog, rådgivning och bistånd från EU till sina georgiska partner gav konkreta resultat, bland annat följande: Utrymmesbristen och dödligheten i fängelserna minskade, även om bristande ansvarsskyldighet fortfarande råder vid misshandel som brottsbekämpningsmyndigheterna gör sig skyldiga till. Arbetslagstiftning som, även om den saknar en effektiv mekanism för yrkesinspektioner motsvarar ILO:s miniminormer, antogs. Civilsamhället medverkade i högre grad vid politikens utformning. Domstolsreformen har förbättrat framtidsutsikterna för i högre grad oberoende domstolar. Ett förslag till lag mot diskriminering antogs 2014 och ombudsmannens kansli har stadigt fått ökat kapacitet – en viktig förutsättning för viseringsliberalisering.

Rollen för åklagarmyndigheten och utredningsorganen, som har fortsatt att fungera utan tillräcklig öppenhet eller demokratisk tillsyn, tillhör de problem som EU fortsatt att ta upp med Georgien. I december 2014 inleddes även den institutionella reformen av åklagarmyndigheten. En talesperson för den höga representanten/vice ordföranden Catherine Ashton gjorde två uttalanden om åtalet mot Tbilisis borgmästare Giorgi Ugulava och f.d. president Micheil Saakasjvili i juli. Att presumtionen för oskuld åsidosattes och att det ofta rapporterades om hot under utredningarna gav också anledning till oro. Olaglig övervakning och otillräckligt personuppgiftsskydd förblev ett problem.

Många av dessa frågor diskuterades vid associeringsrådets första möte den 17 november. Framför allt uppmanade EU Georgien att sörja för lämplig maktfördelning, fortsätta med reformerna inom rättssektorn och ta itu med problemet med politiskt motiverad rättsskipning genom att strikt tillämpa korrekta rättsförfaranden och finna effektiva och trovärdiga lösningar på tidigare fall av missbruk.

Europaparlamentet antog en resolution den 17 december vid sin ratificering av associeringsavtalet mellan EU och Georgien. I resolutionen pekar man på Georgiens betydande framsteg med reformer och med att stärka förbindelserna med EU. Georgien ges i resolutionen ett erkännande för sina insatser på området för demokratireformer, inbegripet åtgärder för att ta itu med domstolsreformen och behovet att korrekt och fullständigt utreda alla påstådda kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Det betonas emellertid i resolutionen att alla rättegångar måste vara transparenta, proportionella och fria från politiska motiv samt strikt följa ett korrekt rättsförfarande.

EU gav kraftfullt ekonomiskt stöd till reformer, genom bland annat budgetstöd och gåvobistånd (bland annat till åklagarmyndigheten, EIDMR-projekt), och gemensamma insatser med internationella organisationer som Europarådet, FN:s utvecklingsprogram och Unicef. Ett viktigt projekt var projektet för mänskliga rättigheter i fängelser (3 miljoner euro) som delvis bidrog till det dramatiskt sjunkande antalet dödsfall i fängelserna (27 dödsfall 2014 jämfört med 132 under 2011). I juni inleddes ett nytt EU-finansierat projekt på 1,2 miljoner euro för stöd till författningsdomstolen. De särskilda åtgärderna för stöd till Georgien och Republiken Moldavien omfattade 2014 godkännande av ett projekt om 10 miljoner euro för mänskliga rättigheter för alla, vilket skulle stödja genomförandet av den nationella handlingsplanen för mänskliga rättigheter, särskilt med avseende på skydd av minoriteter och antidiskriminering, rätt till personlig integritet, arbetstgares rättigheter, tillsyn av brottsbekämpningen och andra utsatta grupper. Det rör sig om en påfyllning till det planerade budgetstödet för rättsväsendet på 50 miljoner euro. EU:s särskilda rådgivare i fråga om konstitutionella och rättsliga reformer och mänskliga rättigheter, Thomas Hammarberg, lämnade uppföljningsrekommendationer till Georgiens regering när hans mandat gick ut i juni 2014.

Republiken Moldavien

De allt närmare förbindelserna med Republiken Moldavien i det östliga partnerskapet gjorde det möjliggjorde ett undertecknande av associeringsavtalet EU–Republiken Moldavien i juni, Republiken Moldaviens snabba ratificering av avtalet i juli och provisorisk tillämpning av vissa av dess bestämmelser från och med den 1 september 2014. I avtalet anges en reformagenda för Republiken Moldavien grundad på centrala värderingar som demokrati, rättstatlighet och respekt för de mänskliga rättigheterna.

Europaparlamentet sände ut ett valobservatörsuppdrag som integrerades i OSSE- och ODIHR-uppdraget för att övervaka parlamentsvalen den 30 november. I ett uttalande välkomnade EU att parlamentsval hållits i Moldavien och framhöll att OSSE/ODIHR:s preliminära resultat och slutsatser var att dessa val kännetecknades av ett brett utbud av politiska alternativ och generellt genomfördes väl. EU konstaterade också att avregistreringen av en valdeltagare kort före valdagen gav upphov till frågor om den valda tidpunkten och omständigheterna.

Under 2014 fortsatte EU att föra diskussioner om mänskliga rättigheter med Moldavien i olika format, med särskild inriktning på frågor som reform av rättsväsendet och kampen mot diskriminering. Den årliga människorättsdialogen fördes i Bryssel i april och möjliggör en öppen diskussion om frågor såsom yttrande- och mediefrihet, antidiskriminering och rättigheter för personer som tillhör minoriteter samt kampen mot strafflöshet och misshandel, bland annat ersättning till brottsoffer. I november fortsatte dessa diskussioner inom ramen för det årliga diskussionerna mellan människorättsexperter från EU och Moldavien med deltagande av FN, OSSE och Europarådet. Under mötet uppmanade EU också företrädarna för Republiken Moldavien att fullt ut genomföra de nuvarande rekommendationerna i den allmänna återkommande utvärderingen innan landet genomgår sin andra översyn 2016.

Som uppföljning på dialogen om mänskliga rättigheter finansierade och organiserade EU i Chisinau i juni en Taiex-seminarium (Taiex: Byrån för tekniskt bistånd och informationsutbyte) om att låta barn med funktionsnedsättning lämna vårdinstitutionerna.

Till den positiva utvecklingen 2014 hörde det formella införandet av både ett ombud (ombudsman) för psykiatrifrågor och en kommission mot diskriminering vid hälsovårdsministeriet för granskning av klagomål om diskriminering inom hälso- och sjukvårdssektorn. I april 2014, ändrades lagen om den nationella institutionen för mänskliga rättigheter så att den nu innehåller öppna förfaranden för utnämningen av ombudsmannen för mänskliga rättigheter. I Chisinau anordnade hbt-gemenskapen i maj för första gången en Prideparad utan att anmälas och med ett effektivt skydd av polisen. EU stödde alla dessa händelser aktivt och lovordade dem i efterhand.

Under året fortsatte EU sin dialog med civilsamhällets organisationer, t.ex. genom att be om deras synpunkter vid ett förberedande möte den 13 november före de årliga diskussionerna om mänskliga rättigheter på expertnivå med Republiken Moldavien.

När det gäller finansiellt samarbete finansierades under 2014 fem nya projekt inom ramen för det europeiska granskaps- och partnerskapsinstrumentets facilitet för det civila samhället samt det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) som arbetar med antidiskriminering, rättigheter för utsatta grupper (äldre, barn, romer, personer med funktionsnedsättning) och barns rättigheter.

Under rapportperioden fortsatte EU att stödja Moldaviens reformer inom rättssystemet och brottsbekämpningssystemet genom genomförandet av strategin för reform av rättsväsendet 2011–2016 och motsvarande handlingsplan samt genom storskaligt budgetstöd och tekniska stödinsatser. Trots detta förekommer fortfarande förseningar i genomförandet av dessa avgörande reformer, också vad gäller reformen av den allmänna åklagarmyndigheten. Korruption är fortfarande vanligt och begränsar medborgarnas rättigheter när det gäller tillgång till rättslig prövning.

Ukraina

Reform av domstolsväsendet, respekt för de grundläggande rättigheterna, rätten till fria och rättvisa val, åtgärder mot godtyckligt frihetsberövande, tortyr och diskriminering är EU:s viktigaste politiska prioriteringar i fråga om Ukraina.

Men genom Ukrainas många utmaningar under 2014 har inriktningen för EU:s uppmärksamhet när det gäller respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna kommit att gälla våld mot fredliga demonstranter under Euromajdanrevolutionen, situationen på den olagligt annekterade Krimhalvön och den pågående konflikten i delar av Donetsk- och Luhanskregionerna.

EU reagerade omedelbart på ett våldsamt tillslag utan motstycke mot fredliga demonstranter i november 2013. Under protesterna intensifierade EU:s delegation medlemsstater sin verksamhet i fråga om mänskliga rättigheter. En flexibel samordningskanal inrättades mellan EU:s delegation och personalen vid EU-medlemsstaternas ambassader att samordna kontroller på plats och utbyta information i realtid om påstådda kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Huvudverksamheten bestod i att övervaka demonstrationer och fredliga sammankomster, följa domstolsförhandlingar som avsåg frihetsberövade demonstranter med särskild inriktning på godtyckliga frihetsberövanden och tortyr, ha kontakt med godtyckligt frihetsberövade personers advokater och familjer och besöka sjukhus där skadade demonstranter vårdades och sjukhus och andra platser där frihetsberövade demonstranter vårdades.

EU:s medlemsstater bidrog även på ett avgörande sätt till övervakningen av läget utanför Kiev genom det konsulär nätverket och genom besök i Dnipropetrovsk och Tjerkasy där tillslagen mot demonstranter var särskilt våldsamma.

Under hela den tid då protesterna pågick utnyttjade EU:s ledare, inklusive den höga representanten/vice ordförande Catherine Ashton, alla bilaterala kontakter med de ukrainska myndigheterna att uttrycka oro över respekten för mänskliga rättigheter och krävde en lösning på krisen som grundar sig på respekt för de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen. Dessa farhågor framfördes också offentligt genom uttalanden under krisen genom EU:s ledare samt företrädare för EU:s medlemsstater. Vid alla besök av den höga representanten/vice ordförande Catherine Ashton och kommissionsledamot Štefan Füle ingick möten med civilsamhället, inklusive människorättsförsvarare, och med skadade demonstranter och poliser på sjukhus.

EU-delegationens chef besökte oppositionsledaren Jurij Lutsenko, som var intagen på sjukhus efter att ha misshandlats i ett dödläge med polis, liksom medborgarrättsaktivisten Dmytro Bulatov, som kidnappades den 23 januari 2014 och utsattes för extrem tortyr. Medlemsstaterna samordnade sig för att regelbundet besöka sjukhuset, bland annat på ambassadörsnivå, tills Bulatov tilläts lämna landet och myndigheterna avstod från inledande försök att sätta honom i förvar. EU-delegationens diplomater besökte tillsammans med kollegor från EU-medlemsstaternas ambassader Ihor Lutsenko, en medborgaraktivist som togs in på sjukhus efter att ha kidnappats och misshandlats svårt.

Den 17 april 2014 lämnade Ukraina in en förklaring om godtagande av Internationella brottmålsdomstolens behörighet för händelser som ägt rum mellan den 21 november 2013 och den 22 februari 2014. EU noterade denna förklaring med tillfredsställelse och fortsatte att uppmuntra Ukraina att slutföra sina interna förfaranden för ratificering av stadgan för Internationella brottmålsdomstolen enligt bestämmelserna i associeringsavtalet mellan EU och Ukraina, som undertecknades i juni 2014 och som nu är preliminärt i kraft. EU har välkomnat inrättandet av Europarådets internationella rådgivningspanel som övervakar de ukrainska myndigheternas utredningar av de våldsamma händelserna 30 november 2013–21 februari 2014 och av händelserna i Odessa den 2 maj 2014.

Den olagliga annekteringen av Krim och Sevastopol, de olagliga väpnade gruppernas verksamhet och den ryska försvarsmaktens aggression i Donetsk- och Luhanskregionerna gav upphov till ett antal utmaningar på området för mänskliga rättigheter. EU reagerade kraftigt på Rysslands insatser på Krimhalvön och fördömde den olagliga annekteringen och antog ett antal åtgärder, inbegripet restriktiva åtgärder, till stöd för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet.

EU fortsatte att visa sitt stöd för krimtatarernas rättigheter. I sina slutsatser av den 20 oktober 2014 om Ukraina fördömde EU försämringen när det gäller mänskliga rättigheter på halvön, särskilt förföljelsen och trakasserierna av krimtatarerna.

Mot bakgrund av den eskalerande konflikten i delar av Donetsk- och Luhanskregionerna, har EU-ledarna uppmanat alla berörda parter att finna en hållbar politisk lösning på krisen på grundval av fullständig respekt för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet. De betonade att det krävdes oberoende och öppna utredningar av alla kränkningar av de mänskliga rättigheterna och att förövarna måste ställas inför rätta. I detta sammanhang har EU konsekvent stött det arbete som utförs av OSSE:s särskilda övervakningsuppdrag som verkar i hela Ukraina, inklusive i konfliktområdet, och kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter i Ukraina som varje månad rapporterar om människorättsläget i Ukraina, även i de områden som olagligen annekterats av Ryssland eller kontrolleras av olagliga väpnade grupper.

Den 3 juli 2014 fördömde talespersonen för den höga representanten/vice ordföranden Catherine Ashton skrämselkampanjen och våldet mot journalister till följd av de olagliga väpnade gruppernas verksamhet i Donetsk och Luhansk. Den 17 juli 2014 uttryckte talespersonen för den höga representanten/vice ordförande Catherine Ashton oro över kidnappningen och fängslandet av den ukrainska militärpiloten Nadija Savtjenko i Ryssland.

Efter nedskjutningen av flygplanet MH 17 i juli krävde Europeiska rådet en omedelbar och grundlig utredning.

Europaparlamentets delegationer sände observatörer till presidentvalet den 25 maj 2014 och parlamentsvalet den 26 oktober 2014. Efter parlamentsvalet i oktober noterade kommissionens och Europeiska rådets ordförande den preliminära bedömningen från OSSE-ODIHR där valet beskrivs som "ett viktigt steg i Ukrainas strävan att konsolidera de demokratiska valen i linje med sina internationella åtaganden. I sina resolutioner (17 juli och 17 september), efterlyste Europaparlamentet bland annat ett slut på det systematiska kringskärande av de mänskliga rättigheterna som huvudsakligen separatister, legosoldater och reguljära ryska trupper gjorts sig skyldiga till och antagande av en lag mot diskriminering i enlighet med europeiska normer.

Den årliga dialogen om mänskliga rättigheter mellan EU och Ukraina inom ramen för underkommittén för rättvisa, frihet och säkerhet ägde rum i Kiev den 2 juli 2014 och gav tillfälle till öppen diskussion om alla frågor som rör mänskliga rättigheter, inklusive genomförande av brottsbekämpningsinsatser i konfliktområdet och rätten till en rättvis rättegång, bekämpning av godtyckligt frihetsberövande och tortyr och bekämpning av diskriminering, inbegripet diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet. EU uppmanade Ukraina att, bland annat, grundligt och effektivt utreda de rapporterade kränkningarna av de mänskliga rättigheterna under Euromajdanprotesterna, att anta en rättslig ram för mötesfrihet i enlighet med internationella normer, förbättra insynen i ägandet av medier, och fullfölja arbetet med heltäckande lagstiftning mot diskriminering.

Den nya regeringen och presidenten har också uttalat sig till förmån för att reformera de brottsbekämpande organen, där ett syfte är att förbättra normerna för de mänskliga rättigheterna. Även EU:s rådgivande uppdrag för reform av den civila säkerhetssektorn tar hänsyn till mänskliga rättigheter i sitt arbete för att stödja de ukrainska myndigheterna när de ska reformera den civila säkerhetssektorn.

EU noterade de ukrainska myndigheternas beslutsamhet att anta en strategi för mänskliga rättigheter följt av en handlingsplan för mänskliga rättigheter i enlighet med presidentdekretet av den 15 oktober.

Mot bakgrund av den svåra människorättssituation som orsakats av konflikten i östra Ukraina gav EU finansiellt stöd via programmet för civila samhällets organisationer och lokala myndigheter (2 miljoner euro som ska användas för åtgärder 2015) och grannskapsfaciliteten för det civila samhället (2 miljoner euro av 2013 års budget för det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet). Dessutom antog EU 2014 som svar på den ekonomiska och politiska krisen en särskild åtgärd för Ukraina värd 365 miljoner euro, varav 10 miljoner euro var avsedda att stödja det civilsamhällets roll vid övervakningen av reformprocessen (bilateral biståndsanslag). EU samordnar sin verksamhet med det europeiska initiativet för demokrati.

Cirka 20 EIDMR-projekt för frågor som omfattar rösträtt, kostnadsfri rättshjälp, bekämpning av diskriminering och åtgärder för att bekämpa misshandel och tortyr fortsatte att genomföras i hela Ukraina. I mars 2014 kunde ytterligare fyra projekt finansieras tack vare ett tillskott på 630 000 euro. Dessa projekt täckte oberoende vallokalsundersökningar och mediekontakter under valen i maj och oktober, övervakning av människorättssituationen i Krim- och Luhanskregionen och rättsligt bistånd till offer för kränkningar av de mänskliga rättigheterna och till internflyktingar.

Genom instrumentet för stabilitet och fred har EU stött utstationeringen av både kompletterande ODIHR-observatörer och det internationella valövervakningsuppdrag som för president- och parlamentsvalen som European Network of Election Monitoring Organizations (ENEMO) genomfört, vilket har bidragit till en mer öppen valprocess i Ukraina.

Egypten

Under 2014 fortsatte EU att noga övervaka människorättssituationen i Egypten och hade kontakter med myndigheterna både före och efter valet av president Abd al-Fattah al-Sisi i slutet av maj, som genomfördes i en anda av djupa politisk polarisering, partiell mediebevakning och begränsat utrymme för avvikande åsikter. EU sände ett valobservatörsuppdrag för att observera presidentvalet. På grund av yttre omständigheter kunde uppdraget dock inte fullgöra hela sitt långsiktiga mandat. I dess rapport drogs slutsatsen att "presidentvalet anordnades i enlighet med lagen, i en miljö där konstitutionella principer lyser med sin frånvaro".

Som helhet förbättrades människorättssituationen inte under 2014, särskilt inte när det gäller mötes-, förenings-, yttrande- och mediefrihet. Begränsningarna av förenings- och yttrandefriheten skärptes under året, vilket regeringen motiverade med hänvisning till säkerheten. I åtgärderna ingick en tidsfrist för icke-statliga organisationer att registrera sig senast den 10 november, med okända följder enligt den gamla restriktiva lagen om icke-statliga organisationer från 2002, och en ändring av strafflagen där det föreskrivs strängare straff för utländsk finansiering av verksamhet som strida mot det nationella intresset eller landets enhet och som således gjorde ytterligare självcensur nödvändig. I februari beklagade rådet (utrikes frågor) i sina slutsatser den "försämrade människorättsliga situationen, inbegripet det urskiljningslösa frihetsberövandet av den politiska oppositionen och politiska aktivister".

Inga synbara framsteg gjordes när det gäller utredningen av flera hundra demonstranternas våldsamma död i samband med att protestläger i Kairo revs i augusti 2013 av egyptiska säkerhetsstyrkor.

Till det positiva hör att en progressiv konstitution antogs genom folkomröstning i januari. Den respekterar de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och stärker kvinnors rättigheter och jämställdheten. Dess genomförande är dock fortfarande otillfredsställande, särskilt när det gäller mänskliga rättigheter. Den möjliggör dessutom militära rättegångar mot civila.

Protesterna mot regeringen fortsatte ganska tydligt vid universiteten och bemöttes med hårdhet av staten genom åtskilliga tusen frihetsberövanden av främst islamister och i första hand för olagliga protester och terrorismrelaterade anklagelser. De rättegångar som omfattade aktivister och politiska fångar grundade sig ofta på överträdelse av den restriktiva lagen om demonstrationer. Upprepade krav på en lagändring har framförts.

Hårda domar meddelades vissa av de tusentals oppositionella fängslade, framförallt i de tre massrättegångarna som ledde till dödsdomarna mot mer än 1 400 personer i mars, april och december, vilket ledde till oro för ett korrekt rättsförfarande. EU gjorde uttalanden där de rättsliga myndigheterna uppmanades att garantera svarandens rätt till en rättvis och snar rättegång grundad på tydliga åtalspunkter och oberoende utredningar och om sitt principiella motstånd mot dödsstraffet, som betecknades som inhumant. Lagföringen av oppositionella och oliktankande var ofta uppenbart bristfällig med hänsyn till ett korrekt rättsförfarande. Det var även vanligt med långvariga frihetsberövanden utan formellt åtal före rättegången. I juni 2014 verkställde Egypten sju dödsdomar och bröt därmed det de facto-moratorium som iakttagits sedan oktober 2011. EU tog upp sin oro angående detta med de egyptiska myndigheterna.

Dessutom fortsatte de militära rättegångarna mot civila under hela året. På den positiva sidan kan noteras att framsteg har konstaterats när det gäller utredningar av fall av riktat sexuellt våld mot kvinnor.

Medan det nationella människorättsrådet och den nationella undersökningskommissionen i vissa fall beviljades tillträde till fängelser, hölls dessa i allmänhet stängda för inspektion av lokala eller internationella organisationer. Internationella rödakorskommittén (ICRC) fick inte tillstånd att besöka egyptiska fängelser.

Även i FN:s råd för mänskliga rättigheter i juni och september och i FN:s generalförsamlings tredje utskott i oktober uttryckte EU sin oro över den försämrade situationen i Egypten, som präglades av godtyckliga frihetsberövanden och oproportionerliga straff, och över situationen för människorättsförsvare och icke-statliga organisationer.

Granskningen av Egypten i människorättsrådets arbetsgrupp för den allmänna återkommande utvärderingen gjordes den 5 november 2014. Bland staternas huvudrekommendationer till Egypten kan nämnas att ta itu med restriktionerna mot yttrande-, medie-, förenings- och mötesfriheten genom en översyn av motsvarande lagstiftning, avskaffa dödstraffet, bekämpa tortyr och misshandel, utreda säkerhetsstyrkornas människorättskränkningar, respektera reglerna om korrekta rättsförfaranden och främja kvinnors rättigheter. Det rådde omfattande samförstånd mellan de deltagande staterna om att Egyptens nya konstitution var ett viktigt steg i rätt riktning. Egypten godtog inte omedelbart någon av de 300 rekommendationerna, men lovade att besvara dem i sinom tid.

EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter besökte Egypten två gånger under 2014, en gång i februari efter folkomröstningen om konstitutionen och en gång i oktober, före den universella periodiska granskningen av Egypten vid FN:s råd för mänskliga rättigheter. Under sina besök hade han omfattande möten med regeringstjänstemän på hög nivå, människorättsrelaterade institutioner och mekanismer och organisationer i civilsamhället för att diskutera situationen på människorättsområdet och ta upp frågor som var angelägna för EU. Under och efter sitt besök undersökte den särskilda representanten möjligheterna att uppmuntra och främja förbättringar avseende mänskliga rättigheter i landet, både bilateralt och i multilaterala forum, och formulerade en rad rekommendationer för framtida engagemang för mänskliga rättigheter.

EU:s delegation förvaltar för närvarande 38 bidrag (11,2 miljoner euro) som specifikt stöder mänskliga rättigheter inom ramen för ett antal olika instrument (EIDMR, icke-statliga aktörer–finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete, ramen för gemenskapsstöd–det europeiska granskaps- och partnerskapsinstrumentet) med inriktning på kvinnors, barns, migranters och flyktingars rättigheter. Andra projekt rör främjande av mänskliga rättigheter, förhindrande av tortyr, mediefrihet, rättigheter för personer som tillhör minoriteter, medborgardeltagande och interkulturell dialog.

Israel

Totalt sett inriktades EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Israel främst på respekten för de regler som gäller vid väpnade konflikter och internationell humanitär lagstiftning, inbegripet Israels ansvar i egenskap av ockupationsmakt, minoriteternas situation och asylsökande, barns rättigheter och bevarandet av ett livskraftigt civilt samhälle.

EU var särskilt oroat över att militära operationer återinleddes i Gazaområdet under sommaren 2014 och krävde mer än 2 100 palestiniers liv, bland dem mer än 500 barn, och 73 israelers liv. Dessutom skadades många, och egendom och infrastruktur förstördes i stor omfattning. Rådet (utrikes frågor) fördömde Hamas raketbeskjutningar av Israel och erkänner Israels legitima rätt att försvara sig mot angrepp men underströk att den militära operation måste vara proportionerlig och ligga i linje med internationell humanitär rätt. EU övervakade de mekanismer som Israel byggt upp för att säkerställa ansvarsutkrävande för påstådda kränkningar av internationell humanitär rätt under operationen Protective Edge i Gaza.

Förutom att ta upp människorättsfrågor med de israeliska myndigheterna i de dagliga kontakterna fortsatte EU att delta i diskussionerna om mänskliga rättigheter i olika format, bland annat vid ett antal formella politiska dialoger mellan EU och Israel inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken, då alla angelägna frågor diskuterades.

Vid det årliga mötet i den informella arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna i november 2014 diskuterades följande frågor: Rättigheterna för personer som tillhör den arabiska minoriteten (inbegripet beduinerna), barnets rättigheter, de mänskliga rättigheterna för asylsökande, administrativt frihetsberövande och situationen för palestinska fångar i israeliska fängelser samt utredningen av och ansvarsutkrävande för påstådda fel under militära och polisiära insatser.

Asylpolitik i allmänhet diskuterades också i februari 2014 i underkommittén för migration, hälsa och sociala frågor, där man tog upp irreguljär migration, migranter som är i behov av internationellt skydd, vidarebosättning och återvändande- och återtagandepolitik. Underkommittén för rättsliga frågor behandlade i februari 2014 frågor som omfattade straffrättslig politik och dömandepraxis, förhör, rättegångar, fängelseförhållanden och rättskipning i mål om ungdomsbrottslighet. Vid mötet i december 2014 i underkommittén för politisk dialog och samarbete tog man upp de mänskliga rättigheterna i samband med Israels ansvar i de ockuperade områdena.

Dessutom hölls seminariet mellan EU och Israel om kampen mot rasism, främlingsfientlighet och antisemitism i oktober 2014, då man behandlade strategier och verktyg för att bekämpa rasism och främlingsfientlighet, med särskild inriktning på antisemitism.

Under året fortsatte EU sin dialog med det civila samhällets organisationer genom regelbundna samråd om samarbetsfrågor och politiska frågor samt utbildning. I synnerhet inför dialogen med tydligast inriktning på mänskliga rättigheter (den informella arbetsgruppen och den politiska dialogen) hade delegationen omfattande samråd med israeliska icke-statliga organisationer.

På människorättsområdet, där EU tog ställning och fortsätter att uttrycka sina farhågor genom systematiska lokala uttalanden och bilaterala och multilaterala kontakter, är vid sidan av den väpnade femtiodagarskonflikten i Gaza andra viktiga händelser under 2014 tilltagande våld och motsättningar på Västbanken, inklusive östra Jerusalem under sommaren, och ytterligare eskalering av motsättningarna under hösten, särskilt i Jerusalem.

På följande områden fortsatte EU att ge ekonomiskt stöd genom huvudsakligen programmet för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR): uppnående av gynnsammare förutsättningar för civilsamhällets organisationer och främjande av mänskliga rättigheter, främjande av rättigheter för personer som tillhör utsatta grupper eller minoriteter i Israel samt förbättrad respekt för internationell humanitär lagstiftning och mänskliga rättigheter i de ockuperade palestinska territoriet. Trettiosex EIDMR-projekt på gick 2014, och en ny inbjudan att lämna förslag offentliggjordes i november 2014. Utöver detta har EU-delegationen i juli–november genomfört en omfattande oberoende utvärdering av genomförandet av EIDMR i Israel, som belyste att de stödda projekten hade haft framgångsrik effekt.

Palestina*⁴²

I EU:s och den palestinska myndighetens handlingsplan för den europeiska grannskapspolitiken förutses upprättandet av en palestinsk stat som grundar sig på rättsstatsprincipen och respekten för de mänskliga rättigheterna inom ramen för en fungerande demokrati och med ansvariga institutioner.

EU:s insatser i Palestina begränsas av det bredare politiska sammanhanget, som försämrades allvarligt under 2014 med ett snabbt förvärrande av motsättningarna och våldet på Västbanken och i östra Jerusalem och en förödande väpnade konflikt i Gaza, som ledde till att över 2 100 palestinier och 73 israeler dog. Flera andra negativa händelser hotade bärkraftigheten för en palestinsk stat, bland annat meddelandena från Israel om ytterligare bosättningar, expropriation av mark, våld från bosättarnas sida och rivningar. EU uttryckte djup oro över hela denna utveckling.

I april undertecknade Hamas och den palestinska befrielseorganisationen (PLO) ett nytt försoningsavtal som ledde till bildandet av en samlingsregering i juni. EU välkomnade samlingsregeringen men har betonat att full demokratisk legitimitet och institutionell hållbarhet kan återställas först när genuint demokratiska parlaments- och presidentval genomförts i hela Palestina.

⁴² *Denna beteckning ska inte uppfattas som ett erkännande av en palestinsk stat och påverkar inte de enskilda medlemsstaternas ståndpunkter i frågan.

I april undertecknade också president Abbas utan reservationer anslutningsinstrument för 20 internationella människorättsfördrag samt humanitära diplomatiska fördrag, bland annat de sju centrala FN-fördragen om mänskliga rättigheter, de fyra Genèvekonventionerna och 1907 års Haagkonvention. Dessa instrument trädde i kraft under de följande månaderna och är tillämpliga både på Västbanken och i Gaza.

I januari godkände Palestina en nationell handlingsplan för mänskliga rättigheter som utarbetats i samråd med kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter.

EU fortsatte att delta i diskussioner om mänskliga rättigheter och demokrati med den palestinska myndigheten i olika format, bland annat vid mötet i underkommittén för mänskliga rättigheter, god samhällsstyrning och rättsstatsprincipen i Bryssel i november. Diskussionerna inriktades på yttrandefrihet och mötesfrihet, förhållandena i palestinska fängelser och skydd av kvinnors rättigheter och på reformer i rätts- och säkerhetssektorerna, och mer allmänt i den offentliga förvaltningen. EU hade även omfattande kontakter med civilsamhället i alla frågor.

EU gav stöd till opartiska människorättsorganisationer och människorättsförsvare, särskilt genom att säkerställa närvaro vid utvalda domstolsförhandlingar.

I systematiska lokala uttalanden fortsatte EU att uttrycka oro över användningen av dödsstraffet i Gaza, inbegripet summariska avrättningar av 25 personer under sommaren. EU har lovordat de facto-moratoriet mot dödsstraff på Västbanken och efterlyste dess rättsliga avskaffande.

EU har strävat efter att främja sina människorättsliga mål genom att ge betydande ekonomiskt stöd till den palestinska myndigheten och civilsamhället samt genom Eupol Copps-uppdragets verksamhet. EU fortsatte också att stödja reformer på områdena rättvisa, säkerhet och rättsstatlighet.

Jordanien

Utvecklingen på människorättsområdet under 2014 måste ses mot bakgrund av ökade motsättningar och ökad instabilitet i regionen (framför allt i Syrien och Irak med Isils/Daishs offensiv), vilket som helhet har en övergripande inverkan på den politiska dynamiken i Jordanien.

Säkerhetsövervägandena blev avgörande för ledningens beslutsfattande och har föranlett myndigheterna att anta ett antal lagar, till exempel om ändring av lagen om domstolen för statens säkerhet, en lag mot terrorism och en lag om Jordan Press Association, vilka tar itu med övergripande legitima säkerhetsintressen men leder till problem på området för mänskliga rättigheter.

Mot denna bakgrund avtog tempot i de politiska reformerna under 2014, och utrymmet för politiska aktivister, civilsamhället och oppositionen har krympt avsevärt, med allt sämre villkor för yttrandefriheten. Den 21 december fördömde EU avrättningen av elva personer som dömts till döden som ett tydligt och beklagligt bakslag efter att Jordanien i åtta år hade tillämpat ett de facto-moratorium. Regeringen har lagt fram förslag om en rad nya lagar och rättsliga reformer för parlamentet, men det går långsamt framåt och den potentiella effekten av dessa förslag är förmodligen begränsad.

EU betonade sitt motstånd mot dödsstraffet i samtliga fall oavsett omständigheterna och uppmanade de jordanska myndigheterna att införa ett moratorium som ett första steg mot ett avskaffande av dödsstraffet.

Som ett positivt steg framåt beslutade regeringen att bevilja barn till kvinnor gifta med utlänningar vissa privilegier. Dessa är dock fastställda i regeringsförfordningar och inte i permanent lag.

Året 2014 var det första året efter Jordaniens andra omgång av den allmänna återkommande utvärderingen (oktober 2013). Regeringen åtog sig att följa upp de åtaganden som gjordes i Genève och som i synnerhet under de första månaderna av året ledde till viss positiv dynamik, med större uppmärksamhet på frågor som rör de mänskliga rättigheterna och civilsamhällets deltagande. Regeringen har också tillsatt en kommitté under ordförandeskap av justitieministeriet som ska se över rekommendationerna från det nationella centrumet för mänskliga rättigheter. Regeringen följde upp detta genom att utse en samordnare för mänskliga rättigheter i mars och åtog sig att utarbeta en nationell plan för de mänskliga rättigheterna.

EU och dess medlemsstater fortsatte att föra en dialog med myndigheterna samt med civilsamhället, bland annat genom den lokala arbetsgruppen för mänskliga rättigheter (HRWG). Den åtog sig att 2014 prioritera frågor som rör yttrandefrihet (inklusive användningen av domstolen för statens säkerhet) och kvinno-/genusfrågor, två centrala prioriteringsområden som härrör från 2013 års allmänna återkommande utvärdering. Associeringsrådet EU-Jordaniens betonade också vikten av mänskliga rättigheter när det gäller de bilaterala förbindelserna och underströk behovet av att skydda friheten att uttrycka politiska åsikter och utrymmet för det, särskilt genom en ny lag om politiska partier och val som förbättrar yttrande-, förenings- och mötesfriheten. EU uppmanade också Jordanien att fortsätta att genomföra de rekommendationer som godkändes under den allmänna återkommande utvärderingen.

Lokalt godkände EU och dess medlemsstater gemensamma budskap om politiska reformer, bland annat överenskomna budskap i viktiga människorättsfrågor. Framstegsrapporten EU–Jordanien innehåller också ett antal särskilda rekommendationer, av vilka merparten rör de mänskliga rättigheterna, rättsstatsprincipen och goda styrelseformer i linje med rekommendationerna från den allmänna periodiska översynen 2013. Det årliga mötet i underkommittén EU–Jordanien för mänskliga rättigheter, styrelseformer och demokrati ägde inte rum 2014 på grund av agendaplaneringen och sköts upp till mars 2015.

Den 10 december anordnade EU:s delegation ett evenemang med anledning av människorättsdagen, som sammanfaller med 10-årsfirandet av EIDMR-projekt i Jordanien. I evenemanget ingick redovisningar om flera framgångsrika EIDMR-projekt i landet och undertecknandet av fyra nya EIDMR-projekt värda 1,6 miljoner euro, med jämställdhet och kvinnors rättigheter som prioriterade frågor.

Dessutom lämnade EU stöd till tre regionala projekt som skulle ge kvinnliga aktivister egenmakt på området för övergångsrättvisa, stärka kvinnors politiska och ekonomiska egenmakt samt anordnande av rundabordsdiskussioner för möten mellan civilsamhällets organisationer, myndigheter och givare.

Libanon

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Libanon definieras i handlingsplanen EU–Libanon för den europeiska grannskapspolitiken 2013–2015, som antogs formellt i juni 2014. Utvecklingen vad gäller mänskliga rättigheter under 2014 skedde mot bakgrund av de alltmer påtagliga följderna av krisen i Syrien.

Dessutom präglades 2014 av de libanesiska nationella institutionernas handlingsförlamning. EU underströk vid upprepade tillfällen behovet av att Libanon iakttar sina konstitutionella tidsfrister för både presidentval och parlamentsval. På grund av det institutionella dödläget kunde arbetet med många av de brådskande reformerna på området för mänskliga rättigheter, till exempel kriminalisering av tortyr och parlamentets godkännande av den nationella handlingsplanen för mänskliga rättigheter inte fortsätta.

EU fortsatte med sin regelbundna politiska dialog om mänskliga rättigheter och demokrati med de libanesiska myndigheterna och utöver olika bilaterala möten genomfördes tre underkommittémöten inom ramen för EGP i oktober 2014. Dessa handlade om mänskliga rättigheter, demokratisering och styre, sociala frågor och migration samt rättvisa, frihet och säkerhet. I oktober 2014 offentliggjordes en sammanfattande rapport om resultatet av förfarandena avseende utredning i Libanon av FN:s kommitté mot tortyr, där det konstaterades att "tortyr i Libanon används genomgående och rutinmässigt av de väpnade styrkorna och brottsbekämpande myndigheter". Kommitténs slutsatser i rapporten togs upp av EU framför allt under den människorättsdialog som hölls i Beirut i oktober. De libanesiska myndigheterna tog avstånd från slutsatserna men sade att de hade uppmanat de berörda enheterna att utreda alla liknande fall.

De viktigaste människorättsproblemen i Libanon under 2014 var fortfarande förebyggande av tortyr och godtyckliga frihetsberövanden, anpassningen av fängelseförhållanden till de internationella normerna, avskaffande av dödsstraffet, (ett moratorium för verkställande gäller sedan 2004), främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män, förbättring av levnadsvillkoren för flyktingar, skydd för migranter och andra utsatta grupper och åtgärder mot diskriminering.

Positivt var att lagen för skydd av kvinnor och andra familjemedlemmar från våld i hemmet antogs i april. Genom denna lag kriminaliseras våld mot kvinnor i hemmet, påtvingat tiggeri, tvångsprostitution, våldtäkter och mord. Detta var ett långsiktigt mål för EU.

EU samarbetade aktivt med det civila samhället och människorättsförsvarare i fråga om yttrandefrihet och följde tillsammans med de relevanta myndigheterna upp rapporterade fall av hotelser. Människorättsorganisationer lämnade underlag till mötena i underkommittén för EGP i oktober 2014.

EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, besökte Libanon i juni 2014. Han deltog även i prisutdelningsceremonin för EU-finansierade Samir Kassir-priset för pressfrihet, som tilldelades tre journalister (från Egypten, Tunisien och Syrien).

Det görs inte längre några framsteg med genomförandet av den allmänna återkommande utvärderingen, men förberedelserna för en andra omgång pågår.

Tolv projekt om sammanlagt 3,5 miljoner euro genomfördes inom ramen för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter, och stödet till den rättsliga sektorn uppgick till 22 miljoner euro.

Syrien

Till följd av upproret i Syrien, som tog sin början under våren 2011, och det eskalerande våld och de kränkningar av de mänskliga rättigheterna som den syriska regeringen riktade mot sina medborgare ställde rådet in de bilaterala samarbetsprogrammen mellan EU och den syriska regeringen och frös det utkast till EGP-associeringsavtal.

Mot denna bakgrund fortsatte EU under 2014 att uttrycka sin djupa oro över den fortsatta försämringen av den humanitära situationen och säkerhetssituationen i landet. EU fördömer de grymheter och kränkningar och missbruk av de mänskliga rättigheterna som begåtts i Syrien, särskilt av al-Asadregimen, men även av Isil/Daish, Jabhat al-Nusra och andra terroristgrupper, enligt rapporteringen från den undersökningskommission som inrättats av FN:s råd för mänskliga rättigheter. Detta inbegriper regimstyrkornas urskillningslösa bombningar med tunnbomber, klusterammunition och kemiska vapen och de grymheter som begås av Isil/Daish. EU strävar efter att kunna se till att alla personer som gör sig skyldiga till sådana kränkningar och övergrepp ska ställas till svars för sina brott, som kan vara brott mot mänskligheten och krigsbrott. EU upprepade sin uppmaning till säkerhetsrådet att hänskjuta situationen i Syrien till Internationella brottmålsdomstolen och ställde sig bakom förlängningen av undersökningskommissionens mandat i FN:s råd för mänskliga rättigheter i mars 2014.

När det gäller presidentvalet i Syrien gjorde EU ett uttalande om att valet den 3 juni 2014 inte kunde anses vara en genuint demokratisk omröstning.

EU fördömde i uttalanden de ohyggliga kränkningarna av de mänskliga rättigheterna. EU välkomnade antagandet av FN:s generalförsamlings tredje utskotts resolution, där kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i Syrien fördöms. EU framhöll sin oro över påtvingade försvinnanden och krävde ett omedelbart frigivande av offren.

Europaparlamentet följde noga situationen i Syrien och situationen för syriska flyktingar och antog flera resolutioner 2014: först i februari om situationen i Syrien, sedan i maj om situationen för syriska flyktingar i grannländerna och därefter i september om situationen i Irak och Syrien och Isis offensiv, inklusive förföljelsen av minoriteter. Det höll också en plenardebatt om den belägrade syriska staden Ayn al-Arab/Kobani.

EU fortsätter att känna djup oro över de regionala följderna av konflikten i grannländerna och stöder dessa länders ansträngningar för att begränsa den, vilket upprepades i Berlinkommunikén från den internationella konferensen om de syriska flyktingarna i oktober. EU krävde att internationell humanitär rätt, skyddet av civila och den humanitära personalens säkerhet ska respekteras. Det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter finansierar vissa organisationer i civilsamhället som arbetar för att främja mänskliga rättigheter och stärka ställningen för människorättsförsvarare.

EU restriktiva åtgärder, inbegripet ett vapenembargo, har tillämpats på Syrien sedan i maj 2011, och nya åtgärder har införts med jämna mellanrum. EU kommer att fortsätta sin policy att införa och genomföra sanktioner riktade mot regimen och dess anhängare så länge förtrycket fortgår.

Tunisien

Grundläggande rättigheter och rättsstatlighet är en central del i EU:s och Tunisien's handlingsplan för ett *privilegerat partnerskap* som man enades om i april 2014.

Den 26 januari 2014 antog Tunisien en modern, inkluderande och demokratisk konstitution. Genom den nya konstitutionen införs positiva förändringar i fråga om yttrandefrihet, mötesfrihet, religionsfrihet, kvinnors rättigheter (jämförbarhet mellan kvinnor och män och kampen mot diskriminering), kampen mot tortyr och korruption, men hänvisningar till viktiga internationella mekanismer saknas och dödsstraffet bibehålls implicit. Den största utmaningen kommer att vara att genomföra det lagstiftningsprogram som följer av denna konstitution, särskilt de planerade reformerna av rättsväsendet och säkerhetssektorn.

Efter antagandet av en ny vallag hölls parlamentsval den 26 oktober 2014 och presidentval en månad senare, den 23 november 2014. EU:s valobservatörsuppdrag konstaterade att dessa öppna, trovärdiga, transparenta och säkra parlaments- och presidentval var välorganiserade. Bland övriga åtgärder kan nämnas att en överordnad oberoende valkommission (ISIE) inrättades och att en ny hög oberoende myndighet för audiovisuell kommunikation noga övervakade medierapporteringen under hela kampanjen.

Flera oberoende kommittéer och mekanismer har skapats under 2014 på områdena mänskliga rättigheter, rättskipning, övergångsrättvisa, bekämpning av korruption och tortyr. Få framsteg har gjorts med moderniseringen av det tunisiska rättssystemet. Efter godkännandet av konstitutionen har myndigheterna stött utarbetandet av ny lagstiftning om det militära rättssystemet, fängelseförhållanden, övergångsrättvisa och kampen mot korruption. EU stöder Europarådets närvaro i Tunisien (4,8 miljoner euro) när det gäller rättvisa, korruption, penningtvätt, mänskliga rättigheter och spridning av demokratiska värderingar i regionen.

Situationen har förbättrats men kvinnor i Tunisien diskrimineras fortfarande när det gäller tillträde till arbetsmarknaden, låg politisk representation och lågt deltagande i det offentliga livet och offentliga ämbeten. Våldet mot kvinnor (inklusive våld i hemmet) ger fortfarande anledning till stor oro. I april 2014 anmälde Tunisien till Kommittén för avskaffande av diskriminering av kvinnor att landet drog tillbaka reservationer, och ett nytt lagförslag om våld mot kvinnor slutbehandlades i oktober 2014.

Generell yttrandefrihet och mediefrihet är en realitet, även om den granskas till följd av enskilda oroande fall som bland annat gällt att fängelsestraff har utdömts mot vissa journalister och bloggare. EU stöder tunisiska media genom ett program på 10 miljoner euro.

Arbete har också utförts för att utarbeta en ny migrationslag som föreskriver om inrättandet av en byrå för bekämpning av människohandel. EU fortsätter sitt medverka vid genomförandet av det partnerskap för rörlighet mellan EU och Tunisien som undertecknades i mars 2014.

När det gäller samarbete får Tunisien stöd genom flera EU-instrument (det europeiska grannskapsinstrumentet), inbegripet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR, med en inbjudan att lämna förslag på 1 miljon euro) och genom faciliteten för det civila samhället (1 miljon euro). De utvalda projekten är inriktade på val, politisk debatt och medborgarutbildning.

Rådets beslut 2011/72/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med tanke på situationen i Tunisien förlängdes med ytterligare ett år i januari 2014.

Algeriet

Även om det årliga mötet i underkommittén för politisk dialog, säkerhet och mänskliga rättigheter senarelades under 2014 togs de mänskliga rättigheterna upp på dagordningen i associeringsrådet och associeringskommittén för EU och Algeriet och under förhandlingarna om handlingsplanen för den europeiska grannskapspolitiken. EU upprepar särskilt sin oro över föreningslagen från 2012 och pläderade för en normalisering av det algeriska civilsamhällets roll i offentliga angelägenheter.

Efter presidentvalet i april omvaldes president Bouteflika för en fjärde mandatperiod på fem år. EU sände ett teknisk valexpertuppdrag som gjorde flera rekommendationer, bland annat om det akuta behovet av att det inrättas en oberoende valkommission och om åtgärder för ökad öppenhet och spårbarhet i valprocessen, främst i fråga om väljarregistrering och rösträkningsprocessen på nivån ovanför de enskilda vallokalerna. Enligt uppdraget har de flesta av de rekommendationer som gjordes 2012 inte genomförts. Vidare åtalades en ledamot av den algeriska valövervakningskommissionen för att offentligt ha fördömt valfusk i en rapport.

Efter ikraftträdandet i januari 2014 av föreningslagen från 2012 rapporterar civilsamhällets organisationer att den rättsliga och operativa ramen för rätten till föreningsfrihet och dessa organisationers verksamhet i landet har blivit allt mer restriktiv. Dessutom har regeringen ännu inte har antagit tillämpningsbestämmelser om internationella organisationer som är verksamma i Algeriet. Mot denna bakgrund har EU-delegationen fortsatt med sin regelbundna strukturerade dialog med civilsamhället, som äger rum var tredje månad.

Trots det officiella upphävandet av undantagstillståndet, gäller omfattas mötesfriheten fortfarande av faktiska inskränkningar i Alger. Under upptakten till presidentvalet införde regeringen ytterligare begränsningar av rätten till hålla sammankomster.

När det gäller mediefrihet beslutade Algeriet att öppna den audiovisuella sektorn och arbetar nu med ett etiskt råd för yrkesverksamma inom mediebranschen. En fond för stöd till offentliga och privata journalister har skapats. Samtidigt har en journalist hållits tillfälligt frihetsberövad i mer än ett år i väntan på rättegång. En domstol i Ghardaia beslutade att döma en man till två års fängelse för att på internet ha lagt ut foton på polismän som rånar en affär. Fall av trakasserier och hot mot journalister har rapporterats av lokala människorättsförsvarare. EU finansierar ett program på 7,3 miljoner euro som ska stödja algeriska medier.

De flyktingläger som bebos av saharwier i Tindouf administreras av Polisario, men ansvaret för att respektera, skydda och uppfylla internationella skyldigheter avseende mänskliga rättigheter åligger fortfarande den algeriska staten.

Rapporterna om påstådda avstängningar eller uppsägningar av anställda inom den offentliga sektorn för att hämnas på strejkdeltagare och demonstranter och om godtyckliga gripanden och lagföringar av människorättsaktivister ger anledning till oro. EU och Algeriet har enats om ett program som syftar till att stärka det oberoende rättsväsendet. Även Algeriet deltar i Euromed III-programmet för rättssamarbete. EU stöder även det algeriska rättsforskningscentrumet.

Dialogen mellan arbetsmarknadens parter är ett annat relevant verksamhetsområde. Vid mötet i EU:s och Algeriets arbetsgrupp för sociala frågor tog EU upp frågan om fackliga rättigheter och i synnerhet Internationella arbetsorganisationens rekommendationer till Algeriet från 2013.

Algeriet har sedan 2007 tillsammans med EU lämnat förslag om resolutionen FN:s moratorium för dödstraff och behållit sitt eget moratorium sedan dess.

Efter en lag som antogs 2012 är 31 % av alla parlamentsledamöter kvinnor, en av de högsta andelarna i arabvärlden. Den rättsliga ramen på området för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män måste dock bli bättre. Vissa ytterligare åtgärder har vidtagits av regeringen, som antog lagstiftning om våld mot kvinnor i augusti 2014 och också har förklarat sig beredd att häva en reservation avseende artikel 15.4 i konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor.

Algeriet har undertecknat men ännu inte ratificerat FN:s konvention till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden. I juni 2014 konstaterade FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna att Algeriet brutit mot den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter när det gäller Lakhdar-Chaouch och hans sons försvinnande.

EU:s bilaterala bistånd till Algeriet när det gäller rättsstatlighet, mänskliga rättigheter och stöd till civilsamhället under 2014 var cirka 10 miljoner euro i nya anslag, och det genomfördes genom sektoriella program (rättvisa) samt genom särskilda tematiska instrument, såsom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter. Enligt den gemensamma stödramen för 2014 – 2017 ska 15 % av de bilaterala anslagen indikativt gå till kompletterande stöd, inbegripet för civilsamhället.

Marocko

EU har ett associeringsavtal med Marocko, med förbindelser som betecknas som "framskjuten ställning" sedan 2008. EU strävar efter att stödja Marockos demokratiska reformprocessen, vilket beskrivs i handlingsplanen 2013–2017.

EU fortsatte sina diskussioner med Marocko om mänskliga rättigheter och demokrati under de regelbundna bilaterala politiska dialogerna och besöken på hög nivå (kommissionsledamot Štefan Füle's besök i maj 2014, kommissionsledamot Johannes Hahn's besök och mötet i associeringsrådet EU-Marocko i december 2014). EU och Marocko höll även regelbundna dialoger om mänskliga rättigheter, dvs. inom ramen för mötena i underkommittéerna för mänskliga rättigheter, demokrati och god samhällsstyrning och för rättvisa och säkerhet i oktober 2014. EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter genomförde ett officiellt besök i Marocko i januari 2015.

När det gäller mänskliga rättigheter och demokratiska reformer, har Marocko vidtagit viktiga åtgärder sedan antagandet av den nya konstitutionen från 2011. I slutet av 2014 hade åtta av 19 nödvändiga lagar för genomförande av konstitutionen antagits. EU är fast beslutet att stödja Marocko i detta avseende. Genomförandet av de demokratiska reformer som ingår i 2011 års konstitution utgör de viktigaste utmaningarna för Marocko när det gäller att konsolidera mänskliga rättigheter och demokrati. EU stödjer de mänskliga rättigheterna i Marocko genom ett projekt värt 2.9 miljoner euro för skydd och främjande av mänskliga rättigheter i Marocko som ska förstärka kapaciteten hos det nationella rådet för mänskliga rättigheter att effektivt utöva sina lagstadgade befogenheter.

Det första utkastet till ny presslag offentliggjordes i oktober 2014. De viktigaste reformerna omfattar avskaffandet av fängelsestraff för journalistiska brott, vilket säkerställer vissa rättigheter, t.ex. tillgång till information och källskydd och förbud mot att förbjuda artiklar utan domstolsgodkännande. Genomförandet av denna nya lag är en central utmaning för yttrandefriheten.

Demonstrationer genomförs i regel fredligt och ger deltagarna möjlighet att öppet ge uttryck för en rad socioekonomiska och politiska krav. När det gäller mötes- och föreningsfriheten finns det dock fortfarande anledning till oro, eftersom vissa sammanslutningar även nu får problem med byråkratin vid registreringen. Under 2014 ställde flera icke-statliga organisationers offentliga möten in genom ett enkelt administrativt beslut, utan sådant rättsligt beslut som föreskrivs i lagstiftningen. EU stöder det marockanska civilsamhället genom sju EIDMR-projekt genom ett nytt program för kapacitetsuppbyggnad som finansieras genom faciliteten för det civila samhället, som syftar till att främja en aktiv dialog med civilsamhället i Marocko.

Framstegen går långsamt när det gäller kvinnors rättigheter. EU finansierar ett program för budgetstöd (45 miljoner euro) för att stödja PGE (regeringens jämställdhetspolitik). EU ser fram emot inrättandet av myndigheten för jämställdhet och bekämpning av alla former av diskriminering (Autorité pour la parité et la lutte contre toutes les formes de discriminations) och en ny lag för bekämpning av våld mot kvinnor.

Dödsstraff förekommer fortfarande, men inga avrättningar har verkställts sedan 1993. Det finns för närvarande ett moratorium mot avrättningar. Möjligheten att ansluta sig till det andra fakultativa protokollet om avskaffande av dödsstraffet till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter diskuteras alltmer i parlamentet.

Rättsväsendet fortsätter att lida av bristande resurser och anklagelser om korruption. Ett EU-program för att främja reformen av rättssektorn och genomförandet av den nationella stadgan för reform av rättsväsendet (70 miljoner euro) utarbetades 2014. Rapporterna om dåliga förhållanden i fängelser och tortyr är oroväckande, även om det finns klara tecken på politisk vilja att förbättra situationen. Exempel på detta är deponeringen av instrumenten för ratificering av det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning i november eller den nationella planen för fängelsereformer, som EU planerar att stödja genom ett program som skall fastställas 2015.

EU antog 2014 en gemensam stödram för Marocko 2014–2017. Av de medel som finns tillgängliga inom denna ram kommer 25 % att avsättas för stöd till demokratisk samhällsstyrning, rättsstatlighet och rörlighet. Ett nytt program för budgetstöd för att stödja den nationella utbildningsstrategin (92 miljoner euro) undertecknades i december 2014.

Västsahara

Västsahara är ett område som är föremål för en tvist mellan Marocko och Polisario. Det betraktas av Förenta nationerna som ett icke självstyrande territorium. Mandatet för FN:s grupp för folkomröstningen i Västsahara (fredsbevarande FN-uppdrag) i Västsahara har förlängts till och med april 2015. EU uttryckte 2014 upprepade gånger oro över den utdragna konflikten i Västsahara och dess följder för säkerheten, respekten för mänskliga rättigheter och samarbetet i regionen.

EU har tagit upp denna fråga vid möten i de gemensamma organ som inrättats inom ramen för associeringsavtalet EU–Marocko. EU har också konsekvent uttryckt stöd för FN:s arbete och FN:s säkerhetsråds resolution 2099 (2013) och 2152 (2014), där det betonas att det är viktigt att förbättra människorättssituationen i Västsahara och Tindouflägen, och välkomnade förstärkningen av kommissionerna inom det nationella rådet för de mänskliga rättigheterna med verksamhet i al-Dakhla och El-Aaiún.

EU undertecknade 2013 ett bilateralt biståndssamarbetsprogram för skydd och främjande av mänskliga rättigheter i Marocko. Detta program, som nu genomförs, ska i synnerhet stärka den institutionella kapaciteten hos det nationella rådet för de mänskliga rättigheterna och dess regionala kommissioner, inklusive dem som är verksamma i al-Dakhla och El-Aaiún. Det nationella rådet för de mänskliga rättigheterna kommer att förstärkas vad gäller yrkeskompetens och kapacitet att bevaka människorättssituationen.

Libyen

Även om vissa framsteg gjordes under första halvåret 2014 – två allmänna val hölls – spårade Libyens övergång slutligen ur på grund av den politiska polariseringen och intensifieringen av de strider mellan rivaliserande grupper som pågått sedan i maj i och runt Benghazi och som senare bröt ut i Tripoli i juli. Libyen har sedan september 2014 de facto två parlament och två regeringar.

EU har upprepade gånger varnat för att godtyckliga frihetsberövanden, tortyr och tvångsflyttningar utgör allvarliga kränkningar av internationell rätt, och att olagligt dödande och politiskt motiverade mord kan vara brott mot mänskligheten. EU välkomnade antagandet av FN:s säkerhetsråds resolution 2174 den 27 augusti enligt vilken åtgärder om frysning av tillgångar och reseförbud vidtas för personer eller enheter som är uppförda på en förteckning för att de kränker internationella mänskliga rättigheter och humanitär rätt eller som bryter mot de mänskliga rättigheterna.

Den höga representanten/vice ordföranden har tydligt fördömt de många brott, inbegripet mordet på den kända aktivisten Salwa Bugaighis i Benghazi den 25 juni eller mordet på minst tio aktivister, journalister och personer i säkerhetspersonal i Benghazi den 19 september i vad som har kallats Benghazis "svarta fredag". Den höga representanten/vice ordföranden gjorde ett flertal uttalanden under året för att beklaga nya tragedier på Medelhavet som drabbat migranter som rest från Libyens territorium till Europa.

EU har vid upprepade tillfällen uttryckt sin oro över rapporter om att den islamiska ungdomsshurans råd i Darna förklarat trohet till Isis (november). Icke-statliga organisationer har dokumenterat halshuggningar av tre Darnabor och dussintals uppenbart politiskt motiverade mord på offentliga tjänstemän, domare och medlemmar av säkerhetsstyrkorna. EU anser att de grupper som terroriserar befolkningen i Darna har ställt sig utanför det politiska spektrumet och inte har rätt delta i de FN-ledda förhandlingarna. I detta sammanhang välkomnade EU att FN:s säkerhetsråd fört upp Ansar al-Sharia i Darna och Benghazi på förteckningen över terroristorganisationer enligt FN:s säkerhetsråds resolution 1267, och EU hoppas att möjligheterna att hantera dessa organisationer därigenom ska förbättras och att deras finansieringsströmmar och förmåga att verka ska försämrats.

Genom sitt portfölj för samarbete stödde EU den höga nationella valkommissionen vid förberedelserna av valet till den församling som skulle utarbeta konstitutionen (februari) och till parlamentet (juni). EU fortsatte under hela 2013 att genomföra en rad olika program med inriktning på mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen. EU genomförde även program för att skydda utsatta grupper (fångar, tortyroffer, personer med funktionsnedsättning och internflyktingar). Även de program som handlar om försoningsprocesser bidrog till att främja mänskliga rättigheter under denna period.

IV Ryssland och Centralasien

Ryssland

Under 2014 fortsatte EU att uppmana Ryssland att fullt ut fullgöra sina internationella skyldigheter i fråga om mänskliga rättigheter i FN, Europarådet och OSSE. Mot bakgrund av Rysslands inblandning i den olagliga annekteringen av Krim och destabiliseringen av Ukraina blev det alltmer relevant att kräva att landet respekterar internationell rätt. Dessutom har konflikten i Ukraina förvärrat den inhemska människorättssituationen i Ryssland, särskilt genom ytterligare begränsningar av yttrandefriheten, inbegripet för medierna och på internet.

I detta sammanhang fortsatte civilsamhällets roll och respekten för mänskliga rättigheter att vara ett centralt inslag i de bilaterala förbindelserna. Toppmötet mellan EU och Ryssland som ägde rum i Bryssel den 28 januari 2014 tillsammans med ett antal möten på högre tjänstemannanivå, gjorde det möjligt för Europeiska unionen att tydliggöra sin växande oro för de ryska myndigheterna. EU fortsatte att försöka nå samförstånd med Ryssland om angelägna människorätsfrågor inom internationella människorätsforum, särskilt Europarådet, OSSE och FN:s generalförsamling och råd för mänskliga rättigheter.

För första gången sedan det gemensamma beslutet om regelbundna bilaterala samråd om de mänskliga rättigheterna fattades 2004 hölls 2014 överhuvudtaget inte något sådant samråd. För att kompensera bristen på direkta överläggningar med Ryssland om mänskliga rättigheter gjorde EU i september 2014 en démarche om problem och överlämnade en förteckning över enskilda fall. Kontakterna med ryska civilsamhällesorganisationer intensifierades i Moskva och i Bryssel. Medlemsstaterna och EU:s delegation i Ryssland fortsatte sin praxis att övervaka rättegångar och besöka icke-statliga organisationer för de mänskliga rättigheterna i hela landet. Europeiska unionen deltog också i generalförsamlingen i forumet för det civila samhället mellan EU och Ryssland i Tallinn i november 2014.

En väsentlig del av EU:s oro när det gäller Ryssland 2014 var att möjligheten att utöva de grundläggande yttrande-, mötes- och föreningsfriheterna kringkars allt mer.

De oberoende mediekanalerna drabbades av administrativa och rättsliga trakasserier, medan den statspropaganda som förmedlas i tv ledde till marginalisering av kritiker, som utmålades som fiender till staten eller som "femtekolonnare". Detta har lett till tilltagande förföljelse från statliga myndigheters sida och våldshandlingar mot oberoende journalister och mediearbetare som inte utreds på ett tillfredsställande sätt av myndigheterna. Exempel på samma sak är de restriktioner mot utländska medieföretags verksamhet i Ryssland som har införts genom begränsningar av utländskt ägande. Europeiska unionen förmedlade systematiskt dessa problem till internationella forum, särskilt OSSE:s permanenta råd, som erbjöd en plattform för regelbundna diskussioner om dessa frågor, och till Europarådet.

En annan viktig händelse var genomförandet av de nya bestämmelserna i lagen om icke-statliga organisationer, som gör det möjligt för justitieministeriet att utan domstolsprövning utpeka icke-statliga organisationer som tar emot utländsk finansiering och deltar i ett vagt formulerat politiska verksamhet som "utländska agenter". Dessa bestämmelser fortsatte att påverka många sådana organisationers arbete, och hotade deras existens. EU reagerade snabbt på att unionen av kommittéer för soldatmödrar i Ryssland betecknats som "utländsk agent" och på försöken att krossa medborgarrättsföreningen Memorial, som sammanför alla Memorialgrupper i Ryssland, bland annat Memorials människorättscentrum, 2009 års Sacharovpristagare. I samband med anordnandet av OS i Sotji i februari noterade EU att domen mot miljöaktivisten Jevgenij Vitisjko, som dömdes till ett långt fängelsestraff för att ha "skadat ett stängsel" var oproportionerlig och uppenbarligen avsedd att hindra honom från att lägga fram sin rapport om miljökonsekvenserna av OS.

Den federala lag från 2013 som införts "i syfte att skydda barn från information som förespråkar förnekelse av traditionella familjevärden" genom vilken hbtqi-personer åläggs restriktioner i rätten att fritt åtnjuta de grundläggande friheterna yttrandefrihet, mötesfrihet och föreningsfrihet är fortfarande en mycket bekymmersam fråga. Våldshandlingar mot hbtqi-personer varken förhindras, utreds eller straffas tillräckligt effektivt av statliga myndigheter, vilket oftast resulterar i strafflöshet.

EU uttryckte oro över de ytterligare domarna mot demonstranter på Bolotnajatorget, som dömdes till tidsbestämda fängelsestraff i februari för sitt deltagande i ett oppositionsmöte i maj 2012, och beslutet att sätta Aleksej Navalnyj i husarrest och förbjuda honom att ställa upp i val under 5 år. Europeiska unionen uttryckte även sin oro över användningen av psykiatrisk internering, särskilt i fråga om Michail Kosenko och Nadija Savtjenko, och uppmanade Ryssland att i sådana fall av respektera relevanta riktlinjer från Europarådets kommitté för förhindrande av tortyr. EU krävde också ett omedelbart frisläppande av den estniska polisen Eston Kohver som fördes bort av den ryska säkerhetstjänsten och olagligt hölls fängslad i Ryssland.

Den förvärrade människorättssituationen i den olagligt annekterade Republiken Krim föranledde Europeiska unionen att uppmana Ryssland att skydda de rättigheter och grundläggande friheterna för personer som tillhör de religiösa och etniska minoriteter som bor där, särskilt krimtatarerna. Bortförandet och förföljelsen av flera krimtataraktivister illustrerar också försämringen av den rådande människorättssituationen i Krim. Europeiska unionen tog också upp de fall där enskilda personer, särskilt den ukrainska filmregissören Sentsov, bortförts av Ryssland i Krim och åtalats för mycket allvarliga brott med potentiellt hårda straff.

Europaparlamentet fortsatte att ägna stor uppmärksamhet åt människorättssituationen i Ryssland. Det antog en resolution om Bolotnajademonstranterna i mars och en resolution om den hotande nedläggningen av förbundet Memorial i oktober. I april antog parlamentet en rekommendation om att införa gemensamma visumrestriktioner för ryska tjänstemän som är inblandade i Sergej Magnitskij-fallet.

Mot bakgrund av dessa händelser fortsatte EU att ge ekonomiskt stöd till det ryska civilsamhället och forumet för det civila samhället mellan EU och Ryssland, särskilt genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (3 miljoner euro) och programmet för civilsamhället och de lokala myndigheterna (1 miljon euro). En EU-färdplan för diskussionerna med civilsamhället antogs av EU:s beskickningschefer.

Kazakstan

EU:s prioriterade människorättsfrågor i Kazakstan omfattade yttrandefrihet, föreningsfrihet, villkor för frihetsberövande, rätten till en rättvis rättegång, kvinnors rättigheter och religions- eller trosfrihet. Kazakstan visade vilja till reformer på vissa områden, såsom förhindrande av tortyr och kvinnors rättigheter, men de medborgerliga och politiska rättigheterna har flera gånger drabbats av motgångar. Under året försökte EU att främja respekten för yttrandefriheten och religions- eller trosfriheten, stödja utvecklingen av civilsamhället och föreningsfriheten och uppmuntra rättstatlighetsreformer.

Under hela 2014 tog EU konsekvent upp människorättsfrågor på samtliga nivåer i sin politiska dialog med Kazakstan. Den årliga människorättsdialogen mellan EU och Kazakstan hölls i Bryssel i november, då EU välkomnade flera positiva utvecklingstendenser, t.ex. Kazakstans deltagande i den andra omgången av den allmänna återkommande utvärderingen och arbetet i den nyligen inrättade nationella mekanismen för förebyggande av tortyr. EU uttryckte dock oro över flera utvecklingstendenser, bland annat att vissa bestämmelser i den nya strafflagen, som väntades träda i kraft i januari 2015, skulle kunna inverka negativt på flera grundläggande friheter. Under året uppmanade EU både formellt och informellt Kazakstan att fullgöra sina internationella åtaganden och utarbeta och införa en ny nationell handlingsplan för mänskliga rättigheter.

I samband med förhandlingarna om det nya fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Kazakstan besökte högre EU-tjänstemän landet i september och förde diskussioner om de mänskliga rättigheterna med företrädare för civilsamhället. Under ett besök i mars träffade en delegation från Europaparlamentets underutskott för mänskliga rättigheter företrädare för statliga institutioner, internationella och civila organisationer och oppositionsaktivister.

EU fortsatte att uppmana de kazakstanska myndigheterna att ompröva ett antal enskilda fall av fängslade människorättsförsvarare, bland annat Roza Tuletajeva, en aktivist som beviljades villkorlig frigivning efter överklagande och släpptes i november 2014. En annan positiv händelse var att EU:s delegation i Kazakstan i april 2014 bjöds in att delta som observatör i det konsultativa rådgivande organet för den mänskliga dimensionen, det viktigaste forumet för dialog i frågor som rör demokrati och mänskliga rättigheter mellan regeringen och företrädare för civilsamhället.

Under hela året främjade EU aktivt mänskliga rättigheter genom ett antal olika projekt med finansiering inom ramen för EIDMR. Dessa projekt tog upp en rad frågor, bland annat uppbyggnad av oberoende och professionella medier, kapacitetsuppbyggnad för civilsamhällets organisationer, utbildning om mänskliga rättigheter, avskaffande av tortyr och misshandel, våld mot barn på slutna institutioner, rättslig och juridisk reform, tillgång till rättslig prövning för utsatta grupper samt avskaffande av dödsstraffet. Det årliga anslaget till Kazakstan uppgick till 900 000 euro.

Kirgizistan

EU:s människorättsmål för Kirgizistan var att bidra till inrättandet av ett oberoende och opartiskt domstolsväsen, utrota tortyr, förbättra den rättsliga och politiska ramen för personer som tillhör minoriteter samt effektivt genomföra en nolltoleranspolitik i fråga om korrruptionen. Under 2014 fortsatte EU att ta upp frågor om mänskliga rättigheter och demokrati i alla forum för politisk dialog, bland annat den 19 februari i samarbetskommittén och den 18 november i samarbetsrådet. Den årliga dialogen om mänskliga rättigheter hölls den 8 april i Bisjkek. Diskussionerna inriktades på reform av rättsväsendet, antikorrupsionspolitik, god samhällsstyrning, förebyggande av tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling, kvinnors rättigheter och rättigheter för personer som tillhör minoriteter, särskilt när det gäller ansvarsskyldighet för våldet i juni 2010. EU välkomnade inrättandet av en författningskammare i högsta domstolen, samordningsrådet för mänskliga rättigheter och den nationella förebyggande mekanismen mot tortyr samt införandet av strängare straffrättsliga påföljder för brudrov. EU uttryckte allvarlig oro över fortsatta rapporter om användning av tortyr och misshandel av fångar, och betonade sin beredvillighet att bistå myndigheterna i deras insatser för att förhindra tortyr. Förhindrande av tortyr var också ämnet för det femte seminariet EU–Kirgizistan för det civila samhället, som hölls den 29–30 oktober i Osj.

Under människorättsdialogen och i ett antal andra möten med de kirgizistanska myndigheterna uttryckte EU oro över lagförslag som straffbelade en positiv attityd gentemot icke traditionella former av sexuella förbindelser och ett lagförslag om att klassificera icke-statliga organisationer som tar emot utländsk finansiering som "utländska agenter". Om de båda lagförslagen antas skulle de allvarligt hota mänskliga rättigheter, yttrandefrihet, föreningsfrihet och mötesfrihet, som är några av de största demokratiska landvinningarna och moderna konstitutionella garantierna i landet. EU betonade också att berättigade säkerhetshänsyn avseende extremistiska religiösa grupper inte bör leda till begränsningar av medborgarnas rätt att fredligt utöva sin religion eller trosuppfattning.

EU uppmuntrade starkt Kirgizistans myndigheter att ompröva fallet med den fängslade människorättsförsvararen Azimjon Askarov.

Främjandet av de mänskliga rättigheterna har stötts via genomförandet av EIDMR-finansierade projekt, inbegripet projekt om stärkande av bekämpningen av strafflöshet för tortyr, garantier för de inre migranternas rättigheter och främjande av inkluderande undervisning för barn med funktionsnedsättning.

Inom ramen för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred stödde EU högsta domstolens författningskammare när det gällde att förbättra kvaliteten och effektiviteten i konstitutionella rättsskipningen. Andra projekt var inriktade på kvinnors roll och om hur man ska engagera ungdomar i kreativa grupper. De mänskliga rättigheterna togs också upp inom programmen för rättsstatlighet och stöd till lokalsamhällen, som finansieras inom ramen för instrumentet för utvecklingssamarbete.

Tadzjikistan

Under 2014 var EU:s prioriteringar för Tadzjikistan att främja fria och rättvisa val, försvara yttrandefriheten på och vid sidan av internet, främja social jämställdhet, minska spridningen av radikalism bland unga människor, skydda migrerande arbetstagares rättigheter och underlätta civilsamhällets vidareutveckling. Situationen för de mänskliga rättigheterna i Tadzjikistan ingav fortfarande oro, och negativa händelser inträffade under året på området för yttrandefrihet på internet och föreningsfrihet. EU fortsatte att i olika format diskutera mänskliga rättigheter och demokrati med Tadzjikistan, bland annat i samarbetsrådet (20 oktober) och samarbetskommittén (18 juni).

Den årliga människorättsdialogen med Tadzjikistan ägde rum den 17 juni i Dusjanbe och på dagordningen återfanns bland annat problemen med tortyr och förhållandena vid frihetsberövande, flyktingars rättigheter, religions- eller trosfrihet, yttrandefrihet, val samt kvinnors och barns rättigheter. EU välkomnade vissa positiva åtgärder som vidtagits i Tadzjikistan sedan det sista mötet 2013, bland annat att en rådgivande nämnd för kommissarien för mänskliga rättigheter hade inrättats, att en övervakningsgrupp för frihetsberövanden hade införts med företrädare för icke-statliga organisationer och för ombudsmannen och att det fakultativa protokollet till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor hade ratificerats. EU erinrade om vikten av att genomföra lagstiftning och stärka människorättsinstitutionernas roll. EU fokuserade särskilt på brister i presidentvalet 2013, i linje med rekommendationerna från OSSE/ODIHR, och på rapporterna om påstådd misshandel av fångar, trots den positiva utvecklingen när det gäller lagstiftningen mot tortyr. EU uttryckte oro över tryckfrihetsutvecklingen, bland annat blockeringen av webbplatser.

Dessutom samlades mer än 60 journalister, yrkesverksamma inom mediesektorn, europeiska experter, regeringstjänstemän och företrädare för det internationella samfundet till ett civilsamhällesseminarium om mediefrihet den 18–19 november. Detta tvådagarsevenemang hade en omfattande agenda. Bland annat diskuterades en bedömning av mediesituationen i landet, tillgången till information, informationssäkerhet, ansvarsfull journalism och yrkesetik, ärekränkingsbegreppet och dess tillämpning i Tadzjikistan samt landets omställning inför en övergång till digital teknik. Rekommendationerna från detta seminarium ska ge underlag till EU:s officiella människorättsdialog med Tadzjikistan 2015.

EU var aktivt i ett antal enskilda fall, bland annat när det gäller Aleksandr Sodiqov, en studerande vid universitetet i Toronto som greps i juni när han bedrev forskning i Tadzjikistan. EU:s beskickningschefer gjorde ett uttalande med anledning av Sodiqovs inledande frihetsberövande och välkomnade hans frigivning i juli och därefter att han kunde lämna landet.

EU genomförde flera EIDMR-finansierade projekt som skulle främja förebyggande av tortyr, skydda de mänskliga rättigheterna för tadzjikistanska migrerande arbetstagare och deras familjer, öka de socioekonomiska och kulturella rättigheterna för fångar och f.d. fångar i Tadzjikistan och säkerställa snabba åtgärder i fråga om flyktingarnas och de asylsökandes akuta och omedelbara rättsliga behov.

Turkmenistan

EU:s prioriteringar i fråga om mänskliga rättigheter i Turkmenistan var att förbättra fängelseförhållandena, förhindra tortyr, reformen av rättsväsendet, yttrandefrihet och föreningsfrihet, människorättsförsvarens ställning och kvinnors rättigheter.

EU fortsatte att framhålla sin allvarliga oro över människorättsituationen i Turkmenistan i möten med regeringen, bland annat under den årliga människorättsdialogen den 15 september 2014 i Bryssel. Vid detta möte höll EU och Turkmenistan öppna diskussioner om några av de allvarliga människorättsproblemen i landet, bland annat rapporterade fall av tortyr och påtvingade försvinnanden, undermåliga fängelseförhållanden och begränsningar av yttrande-, förenings- och religions- eller trosfriheten. EU välkomnade de senaste presidentdekretet om benådning av ett stort antal dömda personer (fler än 1 000 fångar under ett år) och uppmanade landet att frigge personer som hålls fängslade av politiska skäl. I november 2014 gick myndigheterna med på att ge EU:s företrädare och ett antal ambassadörer från medlemsstater möjlighet att besöka ett fängelse för kvinnor i Dashoguz. Dessa har dock ännu inte antagit erbjudandet och besöket har ännu inte ägt rum.

Under året uppmanade EU återigen Turkmenistan att vidta ytterligare åtgärder i riktning mot ett effektivt genomförande av reformer av rättsväsendet för att säkerställa respekt för rättsstatsprincipen och att lätta på restriktionerna mot medborgerliga och politiska rättigheter. EU välkomnade registreringen av en tredje politiskt parti i Turkmenistan och den konstitutionella reformprocessen som inleddes för att stärka demokratiska reformer och skapa ett ombudsmannaämbete, men erinrade om det akuta behovet av att anta en nationell handlingsplan för mänskliga rättigheter. I december 2014 anordnade EU ett seminarium i Asjchabad om konstitutionell reform och ombudsmannainstitutionernas roll under överinseende av det EU-finansierade initiativet för rättsstatsprincipen i Centralasien.

EU fortsatte sin dialog med det civila samhällets organisationer i Turkmenistan, och höll samråd med människorättsaktivister i exil och internationella icke-statliga människorättsorganisationer som arbetar med Turkmenistan. Bland de frågor som diskuterades kan nämnas den nya lagen om icke-statliga organisationer som antogs i maj 2014 och som innehåller vissa positiva inslag men också ställer upp betydande hinder för inrättandet av välfungerande, oberoende organisationer i civilsamhället i landet.

Uzbekistan

EU:s mål för de mänskliga rättigheterna i Uzbekistan är bland annat förebyggande av tortyr, barns rättigheter, främjande av respekten för rättsstatsprincipen, stöd till civilsamhällets utveckling och främjande av yttrandefriheten. EU:s prioritering har varit att uppmuntra och stödja Uzbekistans regering när det gäller att ta itu med vissa av de mycket allvarliga människorättsproblemen i landet, inbegripet när det gäller behandlingen av fångar och inskränkningar av de medborgerliga och politiska rättigheterna, och när det gäller att respektera sina internationella förpliktelser.

EU fortsatte att i olika format diskutera mänskliga rättigheter och demokrati med Uzbekistan, bland annat i samarbetsrådet (17 mars) och samarbetskommittén (17 december). Den årliga människorättsdialogen, som ägde rum den 18 november i Bryssel, innehöll öppna diskussioner i en rad frågor, inklusive arbetstagares rättigheter, föreningsfrihet, yttrandefrihet, religions- och trosfrihet, förhållanden vid frihetsberövande, förhindrande av tortyr och misshandel samt kvinnors rättigheter.

I sin regelbundna politiska dialog med de uzbekistanska myndigheterna välkomnade EU de framsteg som gjorts för att eliminera användningen av barnarbete vid bomullsskörden. EU uppmanade Uzbekistan att fortsätta och att utvidga sitt samarbete med ILO om arbetsmarknadsreformer och genomförandet av ILO:s konventioner. EU betonade att Uzbekistans samarbete med ILO visar värdet av dialog med det internationella samfundet när det gäller att hantera människorättsproblem och föreslog att Uzbekistan skulle överväga att inta en liknande strategi i andra människorättsfrågor. EU uppmanade med eftertryck de uzbekistanska myndigheterna att överväga att utfärda inbjudningar till FN:s särskilda förfaranden.

EU välkomnade det formella antagandet i november av en nationell handlingsplan för genomförandet av de rekommendationer som godtogs av Uzbekistan vid landets senaste återkommande allmänna utvärdering vid FN:s råd för mänskliga rättigheter 2013. Det samförståndsavtal mellan Uzbekistan och FN:s utvecklingsprogram som skulle underlätta tillkomsten av en nationell handlingsplan är dock ännu inte klart.

Vid årsskiftet hade planen ännu inte vidarebefordrats till EU, men de uzbekistanska myndigheterna har uppgett att den innebär att en oberoende nationell förebyggande mekanism inrättas för övervakning av platser där personer hålls frihetsberövade.

EU välkomnade utstationerandet av begränsade valobservatörsuppdrag från OSSE/ODIHR inför parlamentsvalet i december 2014 och uppmanade Uzbekistan att genomföra kvarstående ODIHR-rekommendationer och därmed uppfylla internationella standarder för val.

Under året fortsatte EU sin dialog med civilsamhällets organisationer i Tasjkent och Bryssel och med uzbekistanska aktivister i exil.

Europaparlamentet antog en resolution i oktober 2014 som fokuserade på människorättssituationen, rapporterna om misshandel av politiska fångar och de dåliga fängelseförhållandena. En delegation Europaparlamentsledamöter besökte Tasjkent inför parlamentsvalet i december.

När det gäller finansiellt samarbete fortsatte EU att ge ekonomiskt stöd till Uzbekistan genom programmet för reformer på det straffrättsliga området och ett annat projekt som ska stödja reformen av det uzbekistanska parlamentariska systemet.

V Afrika

Afrikanska unionen (AU) – gemensam strategi Afrika–EU

Demokratisk samhällsstyrning och människorättsfrågor utgör kärnan i partnerskapet med den afrikanska kontinenten inom ramen för den gemensamma strategin Afrika–EU. Vid det fjärde toppmötet Afrika–EU i Bryssel i april 2014 upprepade stats- och regeringscheferna från båda kontinenterna och ordförandena för Afrikanska unionens kommission och Europeiska kommissionen sina åtaganden vad gäller principerna om god samhällsstyrning, demokrati och rättsstatlighet. De enades också om att arbeta tillsammans för att säkerställa full respekt för mänskliga rättigheter, internationell rätt och jämställdhet mellan kvinnor och män och att bekämpa strafflöshet, rasism och främlingsfientlighet.

Under 2014 fortsatte EU att stödja Afrikanska unionens (AU) och den afrikanska samhällsstyrningsstrukturens mandat att övervaka det effektiva genomförandet av den afrikanska strategin för mänskliga rättigheter och afrikanska människorättsinstrument i alla AU:s medlemsstater, inbegripet den afrikanska stadgan om demokrati, val och samhällsstyrning. EU tillhandahöll också 1,8 miljoner euro i grundfinansiering till Panafriskanska parlamentet, den afrikanska domstolen för mänskliga rättigheter och folkens rättigheter, inbegripet till inrättandet av en rättshjälpsfond, och till Afrikanska kommissionen för mänskliga och folkens rättigheter.

Under 2014 godkände EU viktiga samarbetsprogram för att stärka mänskliga rättigheter på kontinenten. Inom ramen för det europeiska instrumentet för främjande av demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) kommer ett program på 1,5 miljoner euro att ge stöd till det arbete som utförs av Afrikanska kommissionen för mänskliga och folkens rättigheter och särskilt dess särskilda rapportörer om människorättsförvarare, yttrandefrihet och kvinnors rättigheter. Det finns också ett pågående program på 1,2 miljoner euro som ska stärka skyddet av människorättsförvarare och deras arbete på panafrikansk nivå.

Inom ramen för det nya panafrikanska programmet godkände EU också ett projekt värt 6,5 miljoner euro för att stärka Afrikanska unionens kommissions kapacitet för valobservation på hela kontinenten under de följande tre åren. Detta stöd kompletterar det stöd på 0,8 miljoner euro som Afrikanska unionen redan har fått för att sända valobservatörer från AU på uppdrag i Afrika under 2014.

Samarbetet och dialogen med Afrika om specifika människorättsfrågor stärktes också ytterligare under 2014. Till exempel anordnades i september 2014 ett gemensamt EU–AU-seminarium för att främja genomförandet av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter i de båda regionerna genom EU:s stödmekanism för den gemensamma strategin EU–Afrika, ett evenemang som man hade enats om att genomföra vid den senaste människorättsdialogen mellan EU och AU 2013. EIDMR finansierade också ett seminarium för AU och Internationella brottmålsdomstolen (ICC) i juli 2014 i Addis Abeba, samt den första kontinentala konferensen om dödsstraffet som hölls samma månad i Benin.

I september 2014 hölls ett gemensamt EU–AU-seminarium i Addis Abeba om företag och mänskliga rättigheter och företagens sociala ansvar. Europeiska utrikestjänsten, Europeiska kommissionen och flera av EU:s medlemsstater utbytte synpunkter, expertkunskaper och erfarenheter när det gäller genomförandeåtgärder som underlättar ansvarsfulla affärsmetoder. Alla parter lovade att främja och genomföra FN:s vägledande principer i sina respektive regioner och att försöka hitta möjliga samarbetsområden. EU gick med på att tillhandahålla tekniskt och finansiellt stöd till utvecklingen av en AU-ram för främjande av ansvarsfulla affärsmetoder i Afrika.

Angola

Under 2014 fortsatte EU att diskutera frågor om mänskliga rättigheter och demokrati med Angola och övervakade på nära håll den politiska situationen och människorättsituationen i landet. EU:s främsta mål är att hjälpa Angola att utveckla ett starkt civilt samhälle. EU ägnar också stor uppmärksamhet åt hur yttrandefrihetslagstiftningen tillämpas, inbegripet oberoende medier och mötesfrihet, liksom när det gäller godtyckliga frihetsberövanden och överdrivet bruk av våld. Som ett allmänt mål hjälper EU också Angola att minska klyftorna mellan de rikaste och de fattigaste, eftersom ekonomiska och sociala rättigheter fortfarande utgör en utmaning i Angola.

Mänskliga rättigheter diskuterades vid det första ministermötet mellan EU och Angola om en gemensam väg framåt (EU–Angola Joint Way Forward) som ägde rum i Bryssel den 17 oktober 2014. EU tog också upp farhågor angående lagen om förtal som begränsar undersökande journalistik och situationen när det gäller yttrande- och mötesfrihet. EU välkomnade antagandet av lagen om kvinnors deltagande i det politiska livet men underströk samtidigt att mer måste göras när det gäller kvinnors rättigheter. Parterna kom överens om att inleda diskussioner inom ramen för den politiska dialogen enligt artikel 8 i Cotonouavtalet minst en gång om året.

EU fortsatte också att ge stöd i samband med FN:s allmänna återkommande utvärdering av Angola 2014, som resulterade i rekommendationer om yttrandefrihet mötesfrihet, våld mot kvinnor och barn och rättsliga institutioner. Angola uppmanades också att anpassa sin nationella lagstiftning till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen, för att kunna ratificera denna så snart som möjligt.

Vad gäller finansiellt stöd genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter finansierar EU flera projekt för medier och utbildning av journalister. Dessutom ges stöd till icke-statliga aktörer inom ramen för Paane II-programmet. Under 2014 gav EU också finansiellt stöd till Unicef för ett projekt som syftar till att förbättra Angolas system för registrering av födslar och tillgången till rättslig prövning för tonåringar i landet.

Benin

Ett svagt rättssystem, svåra förhållanden i fängelserna och våld och diskriminering mot kvinnor och flickor utgör några av de största utmaningarna på området för mänskliga rättigheter i Benin och står därför i centrum för EU:s prioriteringar i landet.

När det gäller barns rättigheter är situationen fortsatt djupt oroande, vilket också har framhållits av FN:s särskilda rapportör om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi, Najat Maalla M'jid, som rapporterade om denna fråga till FN:s råd för mänskliga rättigheter under 2014. Saken är fortfarande högt prioriterad av EU i Benin och EU fortsätter att vidta åtgärder för att skydda barn som blivit offer för våld och sexuellt utnyttjande.

Genom regelbundna kontakter och politisk dialog har EU en kanal för att diskutera frågor om mänskliga rättigheter och rättsliga reformer med regeringen. Det senaste officiella mötet för politisk dialog hölls med Benins president i december 2014. EU har också en reguljär dialog med det civila samhället, inbegripet med icke-statliga människorättsorganisationer.

När det gäller finansiellt samarbete stöder EU förbättringar av lagstiftningsprocessen och tillgången till rättslig prövning genom att tillhandahålla 4,5 miljoner euro i stöd till reformer av rättsväsendet, inbegripet förstärkning av kapaciteten i den rättsliga kedjan och modernisering av regler och lagar.

Regeringen och de konstitutionella institutionerna har visat att de är fast beslutna att reformera rättsväsendet. I september 2014 godkändes ett nytt program värt 8 miljoner euro för en sådan reform. I syfte att förbättra fängelseförhållandena stöder EU för närvarande ett projekt inom den rättsliga sektorn samt upprättandet av en åtgärdsplan för kriminalvårdssystemet, som sporrade regeringen att bygga och öppna nya fängelser under 2014 med användning av egna resurser.

EU tillhandahåller också finansiellt stöd till projekt som syftar till att sätta stopp för diskriminering av kvinnor och främja kvinnors rättigheter i Benin. Därutöver finns, enligt vad som konstaterats ovan, ett antal EU-initiativ för att skydda barns rättigheter och bekämpa handeln med barn. Genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter stöder EU förbättringen av förhållandena i två ungdomsfängelser med verksamhet för utbildning och återanpassning. Slutligen vidtar EU åtgärder för att främja rättigheterna för personer med funktionsnedsättning i Benin.

Botswana

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för dess förbindelser med Botswana är inriktade på frågorna om dödsstraff och rättigheter för personer som tillhör minoriteter, som ursprungsbefolkningen san eller basarwa, liksom för hbtqi-personer.

EU deltar i diskussioner om mänskliga rättigheter och demokrati med Botswanas regering, särskilt genom den årliga politiska dialogen. Med anledning av det nationella valet i oktober 2014 väntas nästa dialogmöte med landets nya ledning äga rum i början av 2015.

Under 2014 fortsatte Europeiska unionen sitt reguljära utbyte med några av de ledande människorättsorganisationerna i landet. Med anledning av valet den 24 oktober 2014 genomförde diplomatisk personal från EU-medlemsstaternas uppdrag i Botswana och EU:s delegation en gemensam diplomatisk övervakning i och omkring huvudstaden då det bekräftades att atmosfären under valdagen präglades av lugn och ordning.

EU:s delegation och EU:s medlemsstater på plats i landet deltar aktivt i den pågående diskussionen om skapandet av en övergripande människorättsstrategi och nationell handlingsplan, samt en institution med ett råd för mänskliga rättigheter som överensstämmer med Parisprinciperna.

EU:s uppdragschefer diskuterar regelbundet situationen för minoritetsgruppen san eller basarwa i Botswana. EU:s delegation och EU:s medlemsstater på plats i Botswana har försökt maximera effekten av sina insatser när de konsekvent och gemensamt uppmärksammat Världsdagen mot dödsstraffet och den internationella dagen för de mänskliga rättigheterna.

Eftersom Botswana är medlem i FN:s råd för mänskliga rättigheter har démarches om denna fråga gjorts av EU:s delegation och EU-medlemsstater riktade till lokala myndigheter. EU-medlemsstater på plats i Botswana och EU:s delegation har erbjudit regeringen stöd för att genomföra rekommendationerna från den allmänna återkommande utvärderingen, i vilken ingår anordnandet av en offentlig debatt om frågor som dödsstraffet och förbindelser mellan personer av samma kön.

När det gäller finansiellt samarbete drar Botswana nytta av det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). En ny inbjudan att lämna förslag, värt 0,6 miljoner euro, utfärdades av EIDMR under 2014 för att det civila samhället ska få stöd i frågor som mänskliga rättigheter och medborgarutbildning, barns rättigheter, ursprungsbefolkningars rättigheter och rättigheter för personer som tillhör minoriteter, rättigheter för hbt-personer, dödsstraffet och ökad öppenhet och ansvarsskyldighet för regeringen gentemot medborgarna.

Burkina Faso

De frågor som EU prioriterar gäller stärkandet av den institutionella ramen för skydd av mänskliga rättigheter, avskaffande av dödsstraffet, avskaffande av tortyr, förbättring av fängelseförhållanden och längden på rättegångar. Till övriga prioriteringar hör förstärkning av rättsväsendet, främjande av yttrandefriheten, skydd av människorättsförsvarare och det civila samhället och främjande och skydd av kvinnors och barns rättigheter. Den senaste tidens politiska utveckling i landet kan dock komma att kräva att prioriteringarna revideras på kort sikt och de obekräftade rapporter som talar om vedergällningsdåd mot den tidigare politiska majoritetens sympatisörer kan komma att leda till en omvärdering av situationen för mänskliga rättigheter.

Efter det folkuppror som ledde till att president Compaoré, som suttit vid makten i 27 år, störtades har det förekommit rapporter om vissa brott mot de mänskliga rättigheterna som man kommer att behöva ta itu med. De nyligen utsedda övergångsmyndigheterna kom till makten först i november 2014 och EU arbetar aktivt för att inleda förbindelser med dem.

Den nya regeringen var snabb med att återupprätta lugn och ordning och har även visat vilja att åtgärda korrupktion och att reformera rättsväsendet. Samtidigt som detta är positiva tecken förekommer också rapporter om utomrättsliga uppgörelser och förföljelse av personer som stått nära det tidigare regeringspartiet (inbegripet vandalisering och plundring).

När det gäller samarbete kommer EU att fortsätta det pågående programmet för att stödja rättsväsendet. Ytterligare bistånd övervägs men de främsta områdena för samarbete, inbegripet samhällsstyrning, kommer att bibehållas.

Burundi

Under 2014 var EU:s främsta mål i fråga om mänskliga rättigheter i Burundi att kunna se framsteg som gäller rättsstatlighet, inbegripet skyddet av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. För att stödja detta övergripande mål riktade EU sin uppmärksamhet mot att förstärka rättsväsendet, främja och skydda människorättsförsvarare och bekämpa diskriminering. EU uppmuntrade också myndigheterna att utreda fall av utomrättsliga avrättningar och tortyr och att bekämpa strafflöshet.

Mot bakgrund av de kommande valen 2015, som inneburit att det politiska utrymmet stängts och att rättsväsendet allt mer politiserats, tog EU upprepade gånger upp ett antal specifika frågor: graden av inkludering i valprocessen, respekten för yttrandefriheten, mötesfriheten och rätten att demonstrera, de politiska partiernas rätt att utöva sin verksamhet utan inblandning av regeringen och rätten till en rättvis rättegång.

Under den årliga människorättsdialogen med Burundi diskuterades följande frågor: myndigheternas påtryckningar mot människorättsförsvarare, svårigheten för människorättsorganisationer att utöva sin verksamhet, den politiska styrningen av rättsväsendet, situationen för kvinnor och minoriteter samt förnekandet av medborgerliga rättigheter. Under 2014 höll EU också fyra möten för politisk dialog med Burundi i enlighet med artikel 8 i Cotonouavtalet. Vid dessa möten upprepade EU sin begäran att politiska och medborgerliga rättigheter ska respekteras och främjas och betonade vikten av att säkerställa att rättsväsendet är oberoende och att bekämpa strafflöshet. Människorätts- och demokratifrågor togs också upp vid bilaterala möten, inbegripet i samband med toppmötet EU–Afrika.

När det gäller EU:s dialog med det civila samhällets organisationer anordnades ett samråd med mer än 70 sådana organisationer i maj 2014 inom ramen för utarbetandet av EU:s landsspecifika färdplan för samarbete med det civila samhället. I december 2014 hölls även ett samråd i Burundi med det civila samhällets organisationer om möjligt framtida finansiellt stöd till verksamhet till förmån för mänskliga rättigheter.

Det förekom också annan betydande utveckling av EU:s insatser för mänskliga rättigheter under 2014. EU ingrep t.ex. för att påminna regeringen om dess löfte att offentliggöra en rapport efter ett omfattande samråd (*états généraux de la justice*) där det framkom att rättsväsendet i Burundi fortfarande är politiskt styrt och brister i oberoende. Justitieministeriet anordnade en "sektorsöversyn" som möjliggör uppföljning av de flesta av rekommendationerna i rapporten.

EU deltog också i insatser för att främja och skydda barns och ungdomars rättigheter på olika områden och minska diskrimineringen av minoritetsgrupper; dessa åtgärder fick stöd genom EIDMR. EU gav också rättsligt bistånd samt medicinskt och psykosocialt stöd till barn i riskzonen och till minderåriga i fängelse.

EU följde också på nära håll effekterna av en medielag som antogs 2013 som hotar yttrandefriheten samt debatten om två andra viktiga lagstiftningsförslag som rör allmänna demonstrationer och organisationer i det civila samhället. Slutligen följde EU målet mot människorättsförvararen Pierre Claver Mbonimpa och mot medlemmar i det politiska partiet *Mouvement pour la Solidarité et la Démocratie* och närvarade vid domstolsförhören.

Under 2014 gjorde EU uttalanden om följande frågor: de ökande politiska motsättningarna och begränsningen av politiska och medborgerliga rättigheter, vikten av att respektera fängslade personers rättigheter, med hänvisning till fängslandet av Pierre Claver, undertecknandet av uppförandekoden och den politiska dialogen inom ramen för färdplanen inför 2015 års val.

I sina slutsatser från juli 2014 underströk utrikesrådet att 2015 års val i Burundi kan utgöra en avgörande möjlighet att förstärka den senaste tidens framsteg och att bidra till en starkare framtid. Rådet välkomnade det enhälliga antagandet av en vallag och överenskommelsen mellan alla parter om en uppförandekod, men underströk att det i allt större utsträckning oroas av de restriktioner som begränsar det politiska utrymmet och de medborgerliga friheterna i Burundi.

Den 18 september 2014 antog Europaparlamentet en resolution om Burundi. Fängslandet av människorättsförvararen Pierre Claver Mbonimpa fördömdes och Europaparlamentet krävde bland annat att han omedelbart och villkorslöst skulle frigges. Europaparlamentet uppmanade också Burundis regering att efterleva sina internationella förpliktelser när det gäller mänskliga rättigheter och uttryckte sina farhågor avseende strafflöshet, godtyckligt fängslande och den socioekonomiska situationen.

Vad det finansiella samarbetet beträffar följde EU upp dialogen med stöd till de relevanta reformerna. Inom ramen för programmet för god samhällsstyrning (28 miljoner euro) stödde EU byggandet av lokala domstolar, utbildning av domstolspersonal och domare samt tillhandahållande av rättshjälp på kommunal nivå. EU tillhandahöll mer än 400 000 euro i finansiering till verksamheter med journalister. EU fortsatte också att stödja Burundis civilsamhälle genom ett projekt värt 5,5 miljoner euro för att stärka det civila samhällets organisationer. Vid flera tillfällen gav EU stöd till människorättsförvarare genom EIDMR:s nödfond.

Kamerun

EU:s gällande prioriteringar avseende mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Kamerun gäller bekämpandet av tortyr, förbättring av förhållanden i fängelserna, skydd av människorättsförsvarare, främjande av barns rättigheter, särskilt bekämpandet av handel med barn, avskaffande av våld mot kvinnor samt icke-diskriminering.

Under 2014 fortsatte EU att medverka aktivt för att på olika sätt främja mänskliga rättigheter och demokrati i Kamerun, bland annat genom den politiska dialogen enligt artikel 8 i Cotonouavtalet. Under året fortsatte EU att vädja om att dödsstraffet ska avskaffas i Kamerun och att Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen ska ratificeras.

I juli höll EU och Kamerun ett möte inom ramen för den politiska dialogen ägnat åt säkerhet och ekonomi, där EU framhöll hur viktigt det är att säkerställa ett fullständigt skydd av de mänskliga rättigheterna, inbegripet rätten till en rättvis rättegång, i samband med Kameruns ansträngningar för att neutralisera Boko Haram-upproret. Dialogens andra årliga möte ägde rum i januari 2015. Genomförandet av rekommendationerna i 2013 års allmänna återkommande utvärdering utgjorde en grundläggande del av denna dialog.

EU:s delegation i Yaoundé upprätthöll också kontakter med statliga organ som ansvarar för skydd av mänskliga rättigheter och främjande av demokrati. Under loppet av 2014 träffade delegationschefen ordförandena för Kameruns nationella kommission för mänskliga fri- och rättigheter, det nationella kommunikationsrådet och den nationella valkommissionen.

EU fortsatte sin dialog med det civila samhället. Regelbundna möten hölls med människorättsförsvarare, inbegripet de som arbetar med att försvara hbt-rättigheter. Genom dessa möten lyckades man stimulera en bättre samordning mellan försvararna, som sedan gick ännu ett steg och skapade en plattform för att kunna ha ett nära samarbete och dela information. Dessutom utarbetade EU, med fullständigt deltagande av medlemsstaterna, en färdplan för samarbete med det civila samhället i Kamerun.

När det gäller finansiellt samarbete drar Kamerun nytta av det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). De projekt som föreslogs få stöd under 2014 inom ramen för EIDMR var inriktade på bekämpandet av människohandel, sexuellt utnyttjande av barn och användningen av tvångsarbete i de traditionella samhällena (Lamidas) i norra Kamerun. I pågående EIDMR-projekt fortsatte verksamheten när det gäller synligheten i medierna för förhållandena i fängelserna och förbättringen av mänskliga rättigheter i fängelserna i Kamerun (som bland annat omfattade fortbildning för domstols- och kriminalvårdspersonal).

EU fortsatte också att ge finansiellt stöd genom programmet för icke-statliga aktörer och EU:s och FAO:s program för skogslagstiftningens efterlevnad samt förvaltning av och handel med skog på områden där människorättsfrågor är relevanta. Till dem hörde tillgång till rättslig prövning (för minderåriga, personer som lever med hiv/aids etc.) och förvaltning av naturresurser (inbegripet bekämpandet av markrofferi, erkännande av lokala ursprungsbefolkningars rättigheter och lösning av markrelaterade konflikter).

Kap Verde

Kap Verde förblir ett land med goda förhållanden när det gäller respekten för demokrati, mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. EU:s främsta prioriteringar inom ramen för förbindelserna med Kap Verde är att stödja myndigheternas arbete på fortsatt problematiska områden, särskilt könsrelaterat våld och diskriminering av kvinnor, barnets rättigheter och icke-diskriminering av migranter.

Under 2014 fortsatte EU att medverka i en regelbunden dialog om bekräftande av demokrati och mänskliga rättigheter inom ramen för det särskilda partnerskapet EU–Kap Verde. Detta partnerskap föreskriver en förstärkt politisk dialog om demokrati, mänskliga rättigheter, rättsstatlighet och god samhällsstyrning. I handlingsplanen för det särskilda partnerskapet ägnas särskild uppmärksamhet åt kvinnors och barns rättigheter, migranternas situation, bekämpande av våld i nära relationer, förbättring av rättssystemet, bekämpande av korruption och främjande av god samhällsstyrning.

EU fortsatte att tillhandahålla finansiellt stöd till projekt som bidrar till förbättringen av kvinnors och barns rättigheter samt rättigheter för personer med funktionsnedsättning, och till förstärkningen av det civila samhället i Kap Verde. Under 2014 fick landet också stöd genom ett EU-finansierat program för de afrikanska länder som har portugisiska som officiellt språk på området för medborgerliga och politiska rättigheter.

Centralafrikanska republiken

Under 2014 fortsatte Europeiska unionen sina ansträngningar för att förbättra situationen för mänskliga rättigheter i Centralafrikanska republiken, med fokus på en regelbunden dialog med övergångsmyndigheterna och med stöd från ett antal olika EU-instrument. Dialogen underlättades av att de nya myndigheterna, som tillträdde i januari 2014, var tillgängliga för det internationella samfundet. De nya myndigheterna, på olika nivåer, ägnade särskild uppmärksamhet åt mänskliga rättigheter och uttryckte, till skillnad från regeringen under tidigare år, sin solidaritet med medborgarna i Centralafrikanska republiken som befunnit sig i en utomordentligt svår och ibland outhärdlig situation.

Den verksamhet på området för mänskliga rättigheter som EU och dess medlemsstater genomförde i Centralafrikanska republiken påverkades kraftigt av det försämrade säkerhetsläget både i huvudstaden och i resten av landet, problemet med återvändande flyktingar (som beräknades uppgå till omkring 420 000), situationen för internflyktingar och bekämpandet av strafflöshet.

Internationella brottmålsdomstolen tillkännagav att den inledde en utredning av krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten och har meddelat att den avser att öppna ett kontor i Bangui under de närmaste månaderna. FN:s råd för mänskliga rättigheter i Genève förlängde mandatet för den oberoende experten Keita Bocoum, som i sina rekommendationer ägnade särskild uppmärksamhet åt behovet av att säkerställa övergångsrättvisa. FN:s säkerhetsråd antog sanktioner mot två personer och ytterligare tjugo centralafrikanska medborgare och enheter har föreslagits för möjliga framtida sanktioner.

Under 2014 vidgade EU och dess medlemsstater tillämpningsområdet för sina insatser i Centralafrikanska republiken genom att följa en övergripande strategi, inbegripet en GSFP-insats (Eufor RCA) med ett mandat som löper ut den 15 mars 2015, och inrättandet av Békoufonden, en fond som förvaltas av Europeiska kommissionen och som tog emot bidrag från EU, Frankrike, Tyskland och Nederländerna på sammanlagt 74 miljoner euro under det första året. De första utbetalningarna från denna fond, med främst social inriktning, inleds i januari 2015.

Under 2014 antog EU åtta uttalanden om Centralafrikanska republiken och landet var föremål för utrikesrådets slutsatser vid sju tillfällen. Den 13 mars antog Europaparlamentet en resolution där det upprepade att det finner situationen i Centralafrikanska republiken ytterst oroande och underströk att det finns ett brådskande behov av insatser på det humanitära området. Ett antal lokala uttalanden gjordes tillsammans med andra internationella partner som är företrädare i landet, framför allt inom ramen för det internationella medlingsförsöket och den internationella kontaktgruppen.

Utöver informella kontakter och den reguljära dialogen med centralafrikanska myndigheter och företrädare för civilsamhället lämnade EU och Frankrike också en démarche till utrikesministeriet avseende omröstningar som skulle hållas vid det 69:e mötet i FN:s generalförsamling, framför allt om bruket av dödsstraff. Att Centralafrikanska republiken röstade för antagandet av ett moratorium för dödsstraffet kan tolkas som en positiv signal och är helt visst ett uppmuntrande tecken vad gäller utsikterna till dialog om mänskliga rättigheter i landet. Under 2014 beslutade Centralafrikanska republiken också att landet skulle ansluta sig till EU:s ståndpunkt vid omröstningar i FN:s generalförsamlings tredje kommitté.

Vad finansiellt stöd beträffar pågår flera projekt som finansieras genom budgetposterna tematiska aktörer och icke-statliga aktörer. Inom ramen för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter finansieras t.ex. ett projekt för att främja ursprungsbefolkningars och skogsbefolkningars rättigheter och stärka deras tillgång till rättslig prövning. Genom budgetposten icke-statliga aktörer finansierar EU också främjandet av kvinnors företagsinitiativ i Centralafrikanska republiken. Efter ett år och trots en del goda resultat var man emellertid tvungen att göra ett uppehåll i projektet från och med den 1 oktober på grund av säkerhetsproblem i Bangui.

EU ger också stöd till aktörer i det civila samhället som arbetar med att få till stånd hållbar fred i Centralafrikanska republiken. Andra projekt för jämställdhetsfrågor och yttrandefrihetsfrågor får också finansiellt stöd. Under 2014 godkändes också ett projekt värt 1 miljon euro till stöd för kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter som kommer att vara inriktat på förebyggande av brott mot mänskliga rättigheter.

Tchad

Under 2014 behöll EU följande huvudmål när det gäller främjandet av mänskliga rättigheter i Tchad: reformering av rättssystemet och säkerhetsstyrkorna, främjande av barns och kvinnors rättigheter, främjande av demokrati och kampen mot dödsstraffet. EU genomförde insatser i olika former från politisk dialog till tekniskt samarbete, särskilt genom Europeiska utvecklingsfonden, instrumentet som bidrar till stabilitet och fred samt det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter.

Inom ramen för artikel 8 i Cotonouavtalet höll EU och dess medlemsstater ett möte för politisk dialog med Tchads myndigheter i juni 2014. Under denna dialog tog EU upp sina farhågor när det gäller flera frågor om mänskliga rättigheter, i synnerhet reformen av rättsväsendet, förhållandena i fängelserna och rättegången mot Tchads förre diktator Hissène Habré. EU började också följa rättegången mot 21 av Hissène Habrés medåtalade, som inleddes i N'djamena den 14 november. Genom stabilitetsinstrumentet stöder EU anordnandet av evenemang för att informera allmänheten om rättsprocessen mot Habré och vad den betyder.

I ett bredare sammanhang inleddes i november 2014 ett projekt som genomförs av en tchadisk människorättsorganisation, finansierat genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter, med syftet att diskutera frågor om övergångsrättvisa i Tchad.

Som en del av programmet för stöd till reformen av säkerhetssektorn undertecknades två kontrakt med icke-statliga organisationer i syfte att förbättra förbindelserna mellan säkerhetsstyrkorna och befolkningen, inom ramen för större ansvarsskyldighet.

När det gäller reformen av rättsväsendet genomfördes en studie om de tchadiska medborgarnas uppfattning om rättsväsendet. Resultaten från studien kommer att bidra till utformningen av ett nytt program för att förbättra tillgången till rättslig prövning. I detta syfte har Advokater utan gränser i Belgien (*Avocats Sans Frontières Belgique*) sedan april 2014 fått stöd för att genomföra ett tvåårigt projekt med inriktning på att förbättra de tchadiska medborgarnas kunskaper om rättsliga förfaranden och hjälpa dem att försvara sina rättigheter. EU fortsatte att följa processen med antagandet av en ny strafflag, som bland annat bör medföra ett i det närmaste fullständigt avskaffande av dödsstraffet (antagandet av strafflagen har skjutits upp till 2015). EU har dock upprepade gånger uttryckt farhågor angående införandet i sista minuten av bestämmelser som innebär att homosexualitet kriminaliseras.

EU fortsatte sitt nära samarbete med människorättsorganisationer och stod värd för flera möten med det civila samhället, framför allt för att diskutera genomförandet av de rekommendationer som de tchadiska myndigheterna godkände under den allmänna återkommande utvärdering som hölls i oktober 2013.

Unionen Komorerna

EU:s mål när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Komorerna är att fortsätta att främja respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatlighet, med särskilt fokus på valprocesser, rättvisa och bekämpandet av korruption, samt kvinnors och barns rättigheter.

EU fortsatte att delta i diskussioner med Komorerna om mänskliga rättigheter och demokrati, bland annat genom frekventa högnivåuppdrag, reguljär politisk dialog och utvecklingssamarbete. Under den intensifierade politiska dialogen med Komorernas myndigheter inom ramen för det pågående valstödet har EU också gång på gång fortsatt att vädja om fria, öppna och trovärdiga valprocesser, på grundval av det nyligen reviderade rättsliga ramverket och strukturerade samråd med intressenter. En bättre balans mellan könen inom valinstitutionerna och när det gäller deltagandet i politiken har också främjats såväl genom rättslig reform som genom omfattande informationskampanjer.

På grund av förnyelsen av unionens och öns lagstiftande och verkställande makt och de första kommunalvalen någonsin innebar valen 2014–2016 varken att landets framsteg mot demokrati, nationell integration och utveckling kunde bekräftas eller att risken för en återgång till kronisk instabilitet, separatism och fattigdom ökade.

Övrig utveckling i fråga om mänskliga rättigheter som EU tog ställning till under 2014 avser huvudsakligen det rättsliga systemet. I enlighet med den nya nationella utvecklingsstrategins prioriteringar för 2015–2019 stöder EU för närvarande utvecklingen när det gäller reformen av rättssystemet, som syftar till att skapa större självständighet, integritet, effektivitet, rättvisa och tillgänglighet. Ett betydande EU-stöd till genomförandet av reformen tillhandahålls inom ramen för elfte Europeiska utvecklingsfonden.

Under året intensifierade EU sin dialog med det civila samhällets organisationer genom antagandet av en för EU och Frankrike gemensam färdplan för EU:s samarbete med det civila samhället för perioden 2014–2017, som får finansiellt stöd inom ramen för budgetposten för icke-statliga aktörer/lokala myndigheter och det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter. Fem projekt inom denna budgetpost pågår och ytterligare ansökningsomgångar inom ramen för programmet för icke-statliga aktörer/lokala myndigheter och EIDMR är planerade till 2015.

Under 2014 genomgick Komorerna sin andra allmänna återkommande utvärdering – 125 rekommendationer godtogs och nio förkastades. De förkastade rekommendationerna avsåg främst respekten för religionsfrihet och sexuell läggning. De godtagna rekommendationerna avsåg främst ratificeringen av internationella fördrag om mänskliga rättigheter, samarbete med FN:s människorättsorgan, den oberoende statusen hos institutioner och i insatser som gäller mänskliga rättigheter och korruptionsbekämpning, avskaffandet av dödsstraffet, tillgång till rättslig prövning, förhållanden i fängelser, kvinnors och barns rättigheter och grundläggande sociala tjänster. I detta sammanhang har EU och Frankrike tillhandahållit stöd till kapacitetsuppbyggnad till den nationella människorättskommissionen.

Republiken Kongo (Kongo Brazzaville)

EU:s mål när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Republiken Kongo är bekämpning av tortyr, förbättring av fängelseförhållanden, sund förvaltning av rättsväsendet samt främjande och skydd av utsatta människors rättigheter.

Under 2014 var det fortsatt svårt för EU att ha en konstruktiv dialog om mänskliga rättigheter och demokrati med Republiken Kongo. Trots att det inte förekom någon specifik årlig människorättsdialog med alla de berörda myndigheterna förekom diskussioner om mänskliga rättigheter vid de bilaterala mötena med landets justitieminister och minister för mänskliga rättigheter samt med ministern för inrikes frågor och decentralisering. I samband därmed upprepade EU sina vädjanden till båda ministrarna om att utreda anklagelser om misshandel och tortyr av kongolesiska säkerhetsstyrkor, att lagföra förövarna av sådana brott och att låta icke-statliga organisationer övervaka och besöka fängelser. Trots EU:s begäran har situationen inte förbättrats och det förekommer fortsatt rapporter av fall av misshandel och tortyr i fängelser. EU uppmanade också justitieministern att anta de sedan länge emotsedda dekreten om genomförande av lagen om skydd av ursprungsbefolkningar.

Under året fortsatte EU:s dialog med det civila samhällets organisationer genom många informella och formella möten som hölls i syfte att utbyta synpunkter och diskutera de viktigaste människorättsfrågorna. Det årliga mötet med människorättsförfvarare hölls i juli.

Den 28 september hölls lokala val och fyllnadsval till senaten anordnades den 12 oktober 2014. Inför dessa val träffade EU ministern för inrikes frågor och decentralisering för att få information om folkräkningen av röstberättigade kongolesiska medborgare och om valprocessen. De huvudproblem avseende valprocessen som togs upp under mötet (röstlängdens trovärdighet, valkommissionens oberoende, valkretsarnas gränser) är ännu inte lösta.

Under 2014 slog EU larm om en märkbar försämring när det gäller yttrandefriheten, mötesfriheten och pressfriheten i Republiken Kongo. EU gjorde ett lokalt uttalande för att fördöma attacken mot den kamerunske journalisten Elie Smith och hans syster i Brazzaville när fyra män våldtog henne och hotade att döda honom. Många observatörer tror att attacken var en reaktion på att Elie Smith på sin Facebooksida hade publicerat bilder av oppositionsanhängare som själva hade angripits av okända personer under ett politisk möte mot ändringen av konstitutionen.

Republiken Kongo genomgick sin allmänna återkommande utvärdering i oktober 2013. Det 25:e mötet i FN:s råd för mänskliga rättigheter informerades i mars 2014 om att regeringen hade godtagit 164 av de 171 rekommendationerna. Sju rekommendationer förkastades, bl.a. de som handlade om att öka kvinnors deltagande i beslutsfattandet på lagstiftningsområdet till 25 %, att bekämpa alla former av diskriminering på grundval av sexuell läggning, att förlänga en stående inbjudan till alla tematiska särskilda förfaranden som genomdrivs av särskilda människorättsorgan, samt att ratificera av avtalet om immunitet och privilegier för Internationella brottmålsdomstolen.

I oktober omvaldes Republiken Kongo till rådet för mänskliga rättigheter av FN:s generalförsamling för en period på tre år. Detta medlemskap har inte visat sig ha någon positiv effekt på situationen för mänskliga rättigheter i landet. Republiken Kongo har inte heller visat några goda resultat när det gäller att utarbeta förslag till och lämna in rapporter till de olika FN-kommittéerna. På den positiva sidan kan noteras att Republiken Kongo under 2014 ratificerade konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och dess frivilliga protokoll.

När det gäller finansiellt samarbete har Republiken Kongo för första gången fått stöd från det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). Inom ramen för EIDMR väntas ett offentliggörande i början av 2015 av en första inbjudan att lämna förslag, med en budget på 700 000 euro.

Under 2014 fortsatte EU också att ge finansiellt stöd till Republiken Kongo på området för rättvisa och mänskliga rättigheter genom projektet för insatser för att stärka rättsstatlighet och organisationer (Pareda). I november 2014 avslutades arbetet med att förbättra förhållandena i fängelser i Brazzaville, Dolisie och Pointe-Noire. EU gav också stöd till verksamhet i en lokal icke-statlig organisation för att förbättra de intagnas tillgång till sjukvård och mat samt för att förbättra hygien och renhållning samt främja ansvarsfullt sexuellt beteende i fängelset i Pointe-Noire. EU fortsatte att ge stöd till generalinspektoratet för domstolar och rättsliga organ genom att tillhandahålla utrustning och tekniskt bistånd. EU finansierade också rättshjälp för fattiga i syfte att minska varaktigheten för frihetsberövande före rättegångar och överbeläggning i fängelserna. Hittills har projektet haft till följd att nästan 100 förbrytare blivit tillfälligt frigivna.

På området för jämställdhet har 48 hemlösa flickor deltagit i en yrkesutbildning som EU finansierat och sju av dessa flickor har redan rekryterats av en arbetsgivare. EU stöder också ett projekt som leds av journalister för att informera kvinnor på landsbygden om deras rättigheter. Genom ett annat EU-finansierat projekt utbildades 225 juridiskt sakkunniga och 50 organisationer i det civila samhället om kvinnors rättigheter. Detta projekt har bidragit till att öka kvinnors egenmakt genom inrättandet av 41 spargrupper i Brazzaville och Ouessou och finansieringen av 188 inkomstbringande verksamheter och genom företag utbildning av 284 kvinnor.

Genom ett EU-projekt har juridiska texter spridits som skyddar änkor och föräldralösa barn, och 30 änkor beviljades lån för att inleda ekonomisk verksamhet. Dessutom pågår just nu yrkesutbildning av 144 ungdomar med funktionsnedsättning och 60 av dem har börjat lära sig att läsa och skriva. EU ger också stöd till ett nätverk bestående av 47 ORA-skolor till gagn för 2921 barn från urbefolkningar. Slutligen fick 700 missgynnade ungdomar yrkesutbildning och 500 gatubarn fick skydd genom en nödbostad i Pointe-Noire.

Elfenbenskusten

EU:s viktigaste prioriteringar när det gäller mänskliga rättigheter i Elfenbenskusten omfattar rätten till säkerhet, rättvisa och rättsstatlighet, kampen mot strafflöshet, försoning, stöd till demokrati, skydd av människorättsförsvarare, barns rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män. EU fortsätter också att främja nationell försoning, och betonar behovet av opartisk, oberoende rättskipning och modernisering av polisen.

Genom sina oavbrutna politiska kontakter och sin officiella politiska dialog enligt artikel 8 i Cotonouavtalet har EU en kanal för dialog och politiskt utbyte med regeringen i frågor som rör mänskliga rättigheter, rättvisa och säkerhetsreformer. Det senaste mötet hölls med utrikesministern i oktober 2014. EU upprätthåller också en fortlöpande dialog med politiska partier från alla läger liksom med civilsamhällets organisationer och icke-statliga organisationer.

Under 2014 förlängde EU med ytterligare ett år sina restriktiva åtgärder mot 15 ivorianer som var inblandade i krisen efter valet.

Under Elfenbenskustens återkommande allmänna utvärdering i april 2014 erkände EU de framsteg som gjorts, t.ex. när det gäller ratificeringen av Romstadgan under 2013 och antagandet av lagstiftning om skydd av människorättsförsvarare. Det fanns dock farhågor om våld mot kvinnor, brott mot barns rättigheter, inklusive barnarbete och handel med barn, samt rättvisa och försoning.

När det gäller det finansiella samarbetet har EU:s budgetstöd (115 miljoner euro) skapat viktiga hävstångseffekter för inrättandet av tre domstolar i den västra regionen (Guiglo, Issia och Man) samt för antagandet av det policydokument om reformen av rättsväsendet och den därmed sammanhängande handlingsplanen. Trettiosex domstolar i första instans som behandlar både civilrättsliga och straffrättsliga frågor är för närvarande operativa i landet. EU:s delegation följde utvecklingen när det gäller inrättandet av brottmålsdomstolar (Cours d'Assises) som har återupptagits men som ännu inte har tagit itu med de brott som begicks under krisen efter valet.

Inom ramen för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) fick 54 kvinnor som utsatts för sexuellt våld rättsligt och medicinskt stöd under 2014. Utbildning i frågor om jämställdhet och samhällsstyrning anordnades i Abidjan och det gavs information till cirka 30 ivorianska journalister. Stöd (2 miljoner euro) har getts till initiativ med fokus på kampen mot strafflöshet, markfrågor och kvinnors rättigheter – bl.a. argumentation mot kvinnlig könsstympning.

Genom det europeiska stabilitetsinstrumentet har 2 miljoner euro beviljats till ett försoningsprojekt som syftar till att skapa förtroende och fredligt samarbete mellan den nationella polisen och lokalbefolkningarna och därigenom stärka polisens legitima auktoritet. Projektet är inriktat på tre kommuner i Abidjan – Marcory, Treichville och Yopougon – som alla har varit föremål för våldsam social instabilitet och brist på respekt för de nationella myndigheterna efter krisen. EU anslår också 10 miljoner euro till att bistå regeringen i återanpassningen av 7 500 före detta soldater.

Demokratiska republiken Kongo

Under 2014 fortsatte EU att främja respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatlighet i Demokratiska republiken Kongo. Trots avsaknaden av en strukturerad och engagerad dialog om mänskliga rättigheter har EU regelbundet deltagit i diskussioner om mänskliga rättigheter och demokrati med myndigheterna i Demokratiska republiken Kongo, i olika format.

Under informella samråd med Demokratiska republiken Kongos regering, liksom i offentliga uttalanden och tal, har EU lyft fram flera prioriteringar på lagstiftningsområdet, särskilt införlivandet i nationell lagstiftning av Romstadgan, avskaffande av dödsstraffet, en ny vallag och en genomgripande reform av familjelagen. EU erinrade också om behovet av att stärka skyddet av medborgerliga friheter, bland annat genom att företa systematisk, grundlig, opartisk och öppen lagföring av förövare av brott mot de mänskliga rättigheterna.

EU gjorde flera offentliga uttalanden och démarches till de kongolesiska myndigheterna för att ta upp farhågor om attackerna mot politiska motståndare och politiska aktivister i landet. Andra uttalanden gjordes om följande frågor: Internationella brottmålsdomstolens dom mot Germain Katanga, den väpnade attacken mot chefen för Virunga nationalpark och rättegången om våldtäkten i Minova. EU har dessutom gjort uttalanden om offentliggörandet av FN:s rapporter om sexuellt våld i Demokratiska republiken Kongo och de utomrättsliga avrättningar som genomförts av den kongolesiska polisen (under den så kallade operation Likofi). EU uttryckte offentligt sin djupa oro över beslutet som myndigheterna i Demokratiska republiken Kongo fattat om att utvisa Scott Campbell, chef för FN:s gemensamma människorättskontor, efter det att kontoret offentliggjort sin rapport.

I april 2014 var Demokratiska republiken Kongo föremål för utvärdering under den andra omgången av den allmänna återkommande utvärderingen vid FN:s råd för mänskliga rättigheter. Av 229 rekommendationer godkändes 190 och 39 förkastades av myndigheterna i Demokratiska republiken Kongo.

Efter 2011 års parlamentsval och presidentval skickade EU ett uppföljningsuppdrag under ledning av ledamoten i Europaparlamentet Mariya Gabriel till Demokratiska republiken Kongo i juni 2014 för att bedöma genomförandet av rekommendationerna från 2011 års valobservatörsuppdrag.

Läkaren Denis Mukwege tilldelades i oktober 2014 Sacharovpriset av Europaparlamentets talmanskonferens för sin kamp för skyddet av kvinnors rättigheter i Demokratiska republiken Kongo. Den 59-åriga gynekologen grundade Panzisyjukhuset i Bukavu 1998, där han sedan dess har behandlat offer för sexuellt våld med allvarliga skador.

EU fortsatte att förespråka att 2012 års handlingsplan ska genomföras för att sätta stopp för de nationella väpnade styrkornas och säkerhetsstyrkornas rekrytering av barn. EU gav också stöd till FN:s kampanj för att få ett slut på regeringsstyrkors rekrytering och utnyttjande av barn i konflikter senast 2016.

I sina slutsatser från juli 2014 bekräftade EU:s utrikesråd vikten av ovillkorlig frivillig avvapning av FDLR-styrkor inom Demokratiska republiken Kongo och sin vilja att stödja denna process. När det gäller demobiliseringen av M23 och andra väpnade grupper klargjorde EU, tillsammans med andra internationella sändebud, att ingen amnesti kan beviljas för allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna. EU påminde alla parter om deras skyldighet att skydda civilbefolkningen och respektera internationell rätt, inklusive mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. Rådet erinrade om att de kongolesiska myndigheterna i detta avseende har ett särskilt ansvar och underströk vikten av samordnade åtgärder för att reformera rättsväsendet, inbegripet det militära rättssystemet.

EU fortsatte att ge finansiellt stöd till Demokratiska republiken Kongo inom följande områden: förstärkning av det kongolesiska rättsväsendet, könsrelaterat våld, barn och väpnade konflikter samt skydd av människorättsförsvarare.

Djibouti

När det gäller mänskliga rättigheter i Djibouti prioriterade EU i första hand att uppmuntra dialogen mellan Djiboutis regering och oppositionskoalitionen för att Djibouti ska kunna införa demokratiska reformer och för att öka respekten för medborgerliga friheter, och därefter att stödja utvecklingen av civilsamhället som ett sätt att främja grundläggande rättigheter.

Under det senaste mötet inom den politiska dialogen mellan EU och Djibouti som hölls i februari 2014 tog EU upp sina farhågor avseende oppositionens politiska utrymme och den repression som följde efter det omstridda valet 2013. Människorättsförsvarare trakasseras tyvärr regelmässigt av polisen och förbjuds ibland att lämna landet och deras pass beslagtogs, vilket också har varit fallet för politiska motståndare under 2014. Ett EU-initiativ för att anordna ett evenemang där konstnärer inbjöds att diskutera fritt skapande på den internationella dagen för mänskliga rättigheter förbjöds av myndigheterna.

Vissa framsteg gjordes dock i december när regeringen och oppositionen undertecknade ett ramavtal om politisk dialog som omfattar amnesti för oppositionsmedlemmar som dömts sedan 2013, återställande av rättigheter för personer som utan laglig grund blivit av med eller stängts av från sitt jobb, och tillträde till platser i parlamentet som officiellt vunnits av oppositionspartierna. Bland övriga åtgärder märks inrättandet av en oberoende gemensam valkommission och en rättslig stadga för oppositionen. Dessutom föreskrivs i överenskommelsen en reform av kommunikationslagen och förstärkning av mekanismer som säkerställer respekt för mänskliga rättigheter och medborgerliga friheter. Under 2015 kommer EU att noggrant övervaka att de reformer som föreskrivs i ramavtalet verkligen genomförs.

I juni 2014 enades EU och Djiboutis regering om Europeiska utvecklingsfondens nationella vägledande program, i vilket det fastställs ett anslag på 8 miljoner euro för perioden 2014–2020 till stöd för civilsamhället och jämställdhet mellan män och kvinnor. Inom ramen för den tematiska budgetposten "Det civila samhällets organisationer och lokala myndigheter" kommer 4 miljoner euro att tillhandahållas för perioden 2014–2017 för att stödja icke-statliga organisationer och lokala myndigheter i Djibouti.

Ekvatorialguinea

EU:s främsta prioriteringar i Ekvatorialguinea är övervakningen av moratoriet för dödsstraffet, förbättrade förhållanden när det gäller yttrandefriheten, en effektiv politisk pluralism, stöd till civilsamhället och återupptagande av den politiska dialogen med myndigheterna. Även om betydande framsteg gjordes under 2014 med antagandet av ett moratorium för dödsstraffet, fanns det annat som EU hade hoppats på där förhoppningarna inte infriades. EU anser fortfarande att den allmänna situationen när det gäller mänskliga rättigheter i Ekvatorialguinea är oroande.

EU fortsatte att delta i olika slags diskussioner om mänskliga rättigheter och demokrati med Ekvatorialguinea. Inför toppmötet EU–Afrika genomförde EU ett förberedande uppdrag i Ekvatorialguinea i februari 2014. Vid detta tillfälle diskuterade EU människorätts- och demokratifrågor med de berörda myndigheterna. Den viktigaste frågan på dagordningen var uppföljningen av enskilda fall med personer som hölls fängslade, i fråga om såväl villkoren som respekten för ett korrekt rättsförfarande.

Den årliga politiska dialogen med regeringen, som på EU:s förslag skulle hållas i december 2014, sköts upp till 2015. På lokal nivå har EU-delegationen dock upprätthållit en dialog med civilsamhällets organisationer.

När det gäller demokratisering gjordes små men märkbara framsteg i och med genomförandet av rundabordssamtal (Mesa de Dialogo) mellan regeringen och oppositionspartierna, vilket EU under en tid hade förespråkat. EU var inbjudet som observatör och följde också noga hela processen för nationell dialog mellan den 7 och den 15 november. EU kommer att fortsätta att uppmana alla parter att fortsätta dialogen och, än viktigare, att fullt ut genomföra samtliga överenskomna åtgärder.

Under 2014 genomgick Ekvatorialguinea sin andra allmänna återkommande utvärdering. Övningen bekräftade att det råder en allmän brist på framsteg när det gäller genomförandet av rekommendationerna från 2009 års återkommande utvärdering, särskilt när det gäller tortyr, godtyckliga frihetsberövanden, rättsstatlighet, föreningsfrihet, pressfrihet och bekämpning av korruption samt ekonomiska och sociala rättigheter. EU stödde civilsamhället i förberedelserna av dess bidrag till den allmänna återkommande utvärderingen och kommer att noga övervaka genomförandet av de rekommendationer som godtagits av myndigheterna i Ekvatorialguinea.

När det gäller finansiellt samarbete drar landet nytta av det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). Civilsamhället kommer att beviljas stöd på sammanlagt 300 000 euro under 2015.

Eritrea

Vid sina möten med den eritreanska regeringen, däribland formella dialogmöten enligt artikel 8, tog EU upp människorättssituationen, särskilt kränkningar av yttrandefriheten och religionsfriheten, godtyckliga frihetsberövanden och bristfällig tillämpning av rättsstatsprincipen. EU uppmanade de eritreanska myndigheterna att förbättra den allmänna situationen, landets samarbete med FN:s människorättssystem, inbegripet med FN:s särskilda rapportör för mänskliga rättigheter i Eritrea och den nyligen inrättade undersökningskommissionen för de mänskliga rättigheterna i Eritrea.

EU är särskilt bekymrat över ödet för frihetsberövade journalister och samvetsfångar som sitter i fängelse för sina politiska och religiösa uppfattningar. EU har vid upprepade tillfällen begärt information om och kontakt med dem som sitter i häkte. På ett allmänt plan har EU konsekvent begärt att dessa fångar ska åtalas och ställas inför rätta eller frigges omedelbart och ovillkorligen. Den 18 september 2014 gjorde den höga representantens/vice ordförandens talesperson ett uttalande om situationen för politiska fångar i Eritrea. Bland annat uppmanade den höga representanten/vice ordföranden de eritreanska myndigheterna att frige Dawit Isaak, en journalist med både eritreanskt och europeiskt medborgarskap som hållits fängslad sedan 2001 utan kontakt med omvärlden.

På den mer positiva sidan har Eritrea under 2014 ratificerat FN:s konvention mot tortyr och dessutom deltagit i den andra allmänna återkommande utvärderingen (även om landets regering endast godtog 100 av de 200 rekommendationerna). Eritrea röstade också för moratoriet för användning av dödsstraffet vid den 69:e sessionen i FN:s generalförsamling.

Under 2014 deltog Eritrea aktivt i utarbetandet av initiativet avseende migrationsvägarna Afrikas horn–EU, som nu kallas Khartoumprocessen. Eritrea är ett av de fyra centrala länderna i Khartoumprocessen och tillhör den ledningskommitté som man enades om vid ministerkonferensen i Rom i november. Inom denna process ligger fokus på människohandel och människosmuggling, som är de mest angelägna utmaningarna för regionen. I september 2014 anslöt sig Eritrea också till tilläggsprotokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor. Eritreas regering har samtidigt tillkännagivit sin avsikt att tillämpa sin kungörelse nr 82, genom vilken längden på militärtjänsten begränsas till 18 månader för de kommande rekryteringsomgångarna – ett viktigt beslut eftersom militärtjänstens obestämda längd är en viktig pådrivande faktor för migration.

Etiopien

EU:s långsiktiga mål för Etiopien när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati är att ge landet stöd för att fortsätta sin medverkan i internationella och regionala människorättsorgan och för att genomföra sin nationella handlingsplan för mänskliga rättigheter, att skapa en mer tillåtande miljö för civilsamhällsorganisationer som främjar och skyddar mänskliga rättigheter och god samhällsstyrning, att främja yttrandefrihet och mötesfrihet och människors möjlighet att delta i politiska processer, att förbättra tillgången till rättslig prövning och rättvisa rättegångar, och att begränsa förekomsten av skadliga seder och bruk och könsrelaterat våld. EU för en regelbunden dialog med den etiopiska regeringen om dessa frågor, särskilt men inte enbart genom artikel 8-dialogen med myndigheterna, där EU gång på gång upprepar sina vädjanden om respekt för de mänskliga rättigheterna och särskilt de politiska och medborgerliga rättigheterna.

Samtidigt som kontinuerliga framsteg görs i fråga om rättigheter avseende utbildning och hälsa i Etiopien har begränsningar av mediefriheten, föreningsfriheten och mötesfriheten ökat under perioden fram till det allmänna valet i maj 2015. Det anses att antiterrorismlagstiftningen används för att begränsa den politiska oppositionens och mediernas verksamhet. Under 2014 har gripanden av och rättegångar mot bloggare, journalister och politiska motståndare inletts.

I maj 2014 genomgick Etiopien för andra gången den allmänna återkommande utvärderingen och godtog 181 av de 252 rekommendationer som lämnats. EU deltog i förberedelserna inför den allmänna återkommande utvärderingen, och en rad möjliga rekommendationer, bland annat om att bjuda in särskilda representanter för mänskliga rättigheter, diskuterades med EU:s medlemsstater.

Med anledning av aktuella händelser i landet gjorde EU två uttalanden under 2014. I maj belyste EU vikten av att utvidga det politiska utrymmet och uppmanade den etiopiska regeringen att se till att antiterrorismlagstiftningen inte används för att begränsa yttrande- eller föreningsfriheten. I det uttalande som gjordes i juli uttryckte EU:s beskickningschefer sin allvarliga oro angående utvecklingen när det gäller tio bloggare och journalister som åtalats enligt antiterrorismlagstiftningen och gripandena av medlemmar av oppositionen.

När det gäller den demokratiska utvecklingen i landet har EU tagit initiativ till att inrätta en valsamordningsgrupp för att diskutera förberedelserna inför det kommande allmänna valet 2015 och underlätta antagandet av en gemensam analys och ståndpunkt. EU uppdragschefer och biträdande uppdragschefer har också inlett dialoger med alla politiska partier i landet för att främja flerpartidemokrati och har inlett uppdrag på plats i de olika regionerna i Etiopien för att bedöma situationen före valet.

Vad gäller främjandet av kvinnors rättigheter utarbetade EU sin första Etiopienspecifika strategi för jämställdhet under 2014. I strategin uppmuntras samordning mellan EU:s medlemsstater och EU:s delegation för att de ska tala med en röst och tillsammans ta sig an de brister som finns när det gäller jämställdhetsintegrering och programstöd och i den politiska dialogen. På Internationella kvinnodagen anordnade EU också en lyckat evenemang med paneldiskussioner om kvinnors politiska och ekonomiska egenmakt.

Under året fortsatte EU också sin omfattande dialog med civilsamhällets organisationer. EU är medordförande i arbetsgruppen för den civila samhällssektorn, som arbetar för att underlätta utbyte och samarbete mellan Etiopiens regering och civilsamhällets organisationer. Genom denna dialog hjälpte EU, i samarbete med civilsamhällets organisationer, regeringen att se över delar av 70/30-direktivet i lagstiftningen för det civila samhället, vilket underlättade de icke-statliga organisationernas arbete i landet.

Det civila samhällets organisationer är också viktiga partner för genomförande i EU:s sektorsarbete och i program så som EU:s och Etiopiens fond för det civila samhället och det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). EU:s och Etiopiens fond för det civila samhället har status som lokal fond, vilket innebär att den kan finansiera projekt med anknytning till mänskliga rättigheter och samhällsstyrning, och som sådan stöder fonden denna kategori av organisationer i det civila samhället som står inför svåra utmaningar. Under 2014 inleddes 23 nya projekt till ett värde av över 4 miljoner euro inom ramen för EIDMR och EU:s och Etiopiens fond för det civila samhället, som bland annat omfattar sådana frågor som kvinnors rättigheter, bekämpning av kvinnlig könsstympning och skadliga traditionella sedvänjor, skydd av barn mot och förebyggande av sexuella övergrepp, egenmakt för äldre och minoriteter, förebyggande av könsrelaterat våld och utbildning i mänskliga rättigheter.

Gabon

EU:s mål i fråga om mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Gabon är att ta itu med de farhågor och utmaningar som rör förhållanden i fängelser, ritualbrott, kvinnors rättigheter, människohandel inklusive handel med barn samt öppenhet och deltagande i valprocessen. Förbättringar krävs också när det gäller förseningar inom rättsväsendet, det stora antalet tillfälligt frihetsberövade människor samt diskriminering riktad mot immigranter och urbefolkningsgrupper. Finansiella och mänskliga resurser måste stärkas och korruptionen minskas om effektiviteten i rättsväsendet ska kunna öka.

EU fortsatte diskussionerna om mänskliga rättigheter och demokrati med Gabon i olika former inom ramen för Cotonouavtalet. Efter ett års dödläge återupptogs den politiska dialogen med de gabonesiska myndigheterna i enlighet med artikel 8 i Cotonouavtalet i mars 2014. Parterna diskuterade reformen av rättsväsendet, fängelseförhållanden och brott som innebär att organ avlägsnas (så kallade ritualbrott). Det förekom ingen särskild årlig människorättsdialog med alla berörda myndigheter men vid bilaterala möten med den nyligen utsedda ministern med ansvar för mänskliga rättigheter, lika möjligheter och Gabons medborgare utomlands diskuterades bland annat den senaste utvecklingen och regeringens ansträngningar för att främja mänskliga rättigheter och demokrati i Gabon.

Dessutom har EU vid upprepade tillfällen gjort ad hoc-démarcher och genomfört uppsökande verksamhet med myndigheterna i Gabon inom ramen för landets ordförandeskap i FN:s råd för mänskliga rättigheter (UNHRC) under 2014. De viktigaste resultaten var ökat samarbete och ökad samordning mellan EU och Gabon, främst under förberedelserna inför mötena i FN:s generalförsamlings tredje utskott och när det gäller multilaterala frågor av gemensamt intresse.

I juli 2014 gjorde EU:s delegation, enligt överenskommelse med cheferna för diplomatiska beskickningar från EU, ett lokalt uttalande för att välkomna Gabons ratificering av det fakultativa protokollet till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

EU:s delegation upprätthöll sin dialog med organisationer i det civila samhället och människorättsorganisationer och träffade företrädare för berörda officiella organ, särskilt generaldirektören för mänskliga rättigheter och den nationella människorättskommissionen.

Den 5 februari antog Europaparlamentet en lagstiftningsresolution om ingåendet av protokollet om fastställande av de fiskemöjligheter och den ekonomiska ersättning som föreskrivs i partnerskapsavtalet om fiske mellan Europeiska unionen och Republiken Gabon.

Under 2014 skulle Gabon genomgå en halvtidsöversyn av människorättssituationen som en del av den allmänna återkommande utvärderingsmekanismen, med så skedde inte. Det pågår för närvarande diskussioner mellan de berörda myndigheterna om huruvida den ska skjutas upp till 2015, eller om man ska inrikta sig direkt på den allmänna återkommande utvärderingen, som kommer att genomföras under 2016.

När det gäller finansiellt samarbete drar landet nytta av det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). Ett anbudsförfarande kommer att inledas 2015/2016 med ett anslag på 600 000 euro för stöd till projekt inom det civila samhället om mänskliga rättigheter.

Gambia

Under hela 2014 utgjordes EU:s prioriteringar i Gambia fortfarande av yttrandefrihet och mediefrihet, dödsstraff, våld mot kvinnor, icke-diskriminering av hbtq-personer, fängelseförhållanden, rättsstridiga och godtyckliga arresteringar och frihetsberövanden samt stöd till civilsamhället och människorättsförsvarare.

Demokratins ställning, respekten för rättsstatsprincipen och människorättssituationen i Gambia var frågor som bekymrade EU. Människor har fortfarande gripits och frihetsberövats på godtyckliga grunder utan att ställas inför rätta samtidigt som respekten för pressfriheten och för minoritetsgrupper har varit bristfällig. Man har dock kunnat se en positiv utveckling när det gäller kvinnors och barns rättigheter; lagstiftningen har tillämpats till skydd för dessa grupper.

Mänskliga rättigheter diskuterades också vid det senaste mötet i den intensifierade politiska dialogen enligt Cotonouavtalets artikel 8 i april. Mötet ledde till en överenskommelse om åtaganden från de gambiska myndigheternas sida samt uppföljningsmöten med regeringsmedlemmar. En utvärdering som EU gjort nyligen har dock visat att dessa löften från regeringen ännu inte har lett till några konkreta resultat. I november underrättades EU av Gambias regering om att den avsåg att avbryta den politiska dialogen enligt artikel 8.

I oktober 2014 genomgick Gambia sin andra allmänna återkommande utvärdering. EU:s delegation bidrog till förberedelserna genom en översyn av den aktuella händelseutvecklingen sedan den första allmänna återkommande utvärderingen genomfördes 2010. EU-delegationen finansierade tillsammans med kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter och de brittiska och amerikanska ambassaderna i Banjul en offentlig visning av utvärderingssessionen. Regeringstjänstemän, icke-statliga organisationer, diplomater och lokalpressen deltog i evenemanget.

EU:s delegation och de av EU:s medlemsstater som är representerade i Banjul följde på nära håll besöket i november av FN:s särskilda rapportörer (SRS) för utomrättsliga, summariska eller godtyckliga avrättningar och om tortyr och annan grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning. De särskilda rapportörerna nekades tillträde till säkerhetsavdelningen och avdelningen för dödsdömda i Mile 2-fängelset och beslutade att inte fortsätta sina planerade besök i andra fängelser sedan Gambia på detta sätt brutit mot de överenskomna villkoren.

Fängelseförhållandena i gambiska fängelser i allmänhet har fortsatt att oroa EU. Särskilda domstolsförhandlingar som delvis finansierades av den brittiska fonden för bilaterala projekt hölls under sommaren för att minska eftersläpningen av mål i domstolarna.

I februari gjorde den höga representanten/vice ordföranden ett uttalande på EU:s vägnar när Gambias president i samband med landets nationaldag gjorde ett provocerande uttalande mot hbtqi-personer. Som reaktion på att presidenten undertecknat en lag som förbjuder "grov homosexualitet" antog EU och de av medlemsstaternas beskickningschefer som är stationerade i Gambia ett lokalt uttalande i november.

På världsdagen mot dödsstraffet fortsatte EU-delegationen sitt arbete mot dödsstraffet när EU:s chargée d'affaires och den brittiska ambassadören tillsammans skrev en artikel om argumenten mot dödsstraff som publicerades i lokala tidningar. EU-delegationen uppmärksammande den internationella dagen för avskaffande av våld mot kvinnor genom ett evenemang som organiserades tillsammans med lokalt baserade FN-organisationer.

EU-delegationen fortsatte också att ta itu med angelägna frågor genom olika utvecklingsprojekt. Genom programmet för styrelseformer inom ramen för tionde EUF (10 miljoner euro) fortsatte EU att främja tillgången till rättslig prövning och rättslig utbildning. Dessutom bidrar EU med 870 000 euro för att förbättra medieklimatet i Gambia genom ett projekt som ska genomföras av Unesco. Workshoppar med medieaktörer har hållits under året.

Genom det program för mikrostödd till människorättsförsvarare som finansieras genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter gav EU finansiellt stöd till en journalist som omedelbart behövde flytta eftersom hans och hans familjs säkerhet var hotad.

Tre EU-finansierade projekt för kvinnors rättigheter och kvinnors ekonomiska egenmakt (800 000 euro) genomförs för närvarande.

Ghana

EU:s viktigaste mål för de mänskliga rättigheterna i förbindelserna med Ghana är att främja tillgången till rättslig prövning, goda styrelseformer, barns rättigheter och ett ändamålsenligt genomförande av icke-diskriminerande politik. Andra utmaningar, som att förbättra de svåra förhållandena vid frihetsberövande, säkerställa sociala och ekonomiska rättigheter och bekämpa handel med och skadlig behandling av barn, togs också upp inom ramen för EU:s dialog med regeringen under 2014.

Processen för att ändra 1992 års konstitution, som har diskuterats inom den politiska dialogen mellan EU och Ghana, har lagts på is sedan en stämningsansökan lämnats in om att ogiltigförklara det arbete som utförts för att ändra konstitutionen. Det är fortfarande oklart vad detta kommer att leda till.

I juli antog parlamentet den nationella handlingsplanen mot korruption för att stärka offentliga organs ansvarsskyldighet. Inom ramen för elfte EUF har ett nytt program om samhällsstyrning utformats för att stödja kampen mot korruption och stärka redovisningsskyldigheten.

EU hade en serie möten med civilsamhällsorganisationer som en del av processen med att utveckla EU:s färdplan för samarbete med civilsamhället för perioden 2014–2017. Till de prioriteringar som fastställts hör stöd för rätten till information och en öppen dialog om jämställdhet mellan könen och kvinnors egenmakt.

Genom ett projekt finansierat av EIDMR om barns rättigheter i Ghanas centrala region har man gjort stora framsteg när det gäller att informera om betydelsen av respekt för och skydd av barns rättigheter. Andelen barn som går i skolan har ökat och i lokalsamhällena har barnskyddskommittéer inrättats och utbildats. Där har man också regelbundet hållit möten för att diskutera frågan om barns rättigheter. Inom ramen för EIDMR utfärdade EU dessutom en inbjudan om att lämna förslag med inriktning på medling och förebyggande av konflikter i förberedelserna inför det allmänna valet 2016.

I januari höll EU en människorättsdialog med människorättsförsvarare i Ghana med brett deltagande från alla sidor.

I december ratificerade Ghana det fakultativa protokollet till FN:s konvention om barnets rättigheter vid indragning av barn i väpnade konflikter. EU välkomnade ratificeringen i ett lokalt uttalande.

Guinea

Sedan konstitutionell ordning återupprättats inleddes en period av normalisering av förbindelserna mellan EU och Guinea. Att fredliga och öppna val hölls i september 2013 innebar att EU kunde återuppta utvecklingssamarbetet och vapenembargot hävdades tack vare framstegen inom säkerhetssektorn. De individuella sanktionerna mot fem personer som tros bära ansvaret för massakern i september 2009 är dock fortfarande i kraft. Under de kommande månaderna måste Guinea fortsätta att konsolidera statens befogenheter, lagstiftning och god samhällsstyrning. Reformen av rättsväsendet för att man ska kunna bekämpa strafflöshet och korruption utgör fortfarande en utmaning för landet. Utbrottet av Ebola sedan mars månad har drabbat Guinea hårt och kan också inverka på den politiska situationen och säkerhetsläget.

EU:s mål när det gäller mänskliga rättigheter i Guinea omfattar fortsatt arbete med en öppen valprocess, förstärkning av den inre säkerheten i enlighet med principerna för reform av säkerhetssektorn, förstärkning av rättsstatligheten och kamp mot korruption.

EU fortsatte att medverka för att på olika sätt främja mänskliga rättigheter och demokrati i Guinea, bland annat genom den reguljära politiska dialogen enligt artikel 8 i Cotonouavtalet, som återupptogs under 2014. EU har framhållit att det är nödvändigt att förstärka rättsskipningen och uppnå resultat i kampen mot strafflöshet, särskilt när det gäller rättsprocessen efter massakern den 28 september 2009, utredningen av de våldsdåd som begicks i landets skogbevuxna region under 2013 och därefter mot en grupp personer som var utsända för att informera om ebolaviruset i byn Womé. Utdragna olagliga frihetsberövanden, när det gäller viss militär personal i mer än två år, är också något som djupt oroar människorättsförsvarare och -organisationer.

Den andra allmänna återkommande utvärderingen av Guinea pågår fortfarande, med stöd av kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, och väntas omfatta genomförandet av de 105 rekommendationerna från den första allmänna återkommande utvärderingen 2010.

Under 2014 fortsatte EU att, samordnat med medlemsstaterna och Förenta nationerna, tillhandahålla tekniskt och finansiellt bistånd till Guinea genom program inom ramen för tionde Europeiska utvecklingsfonden. Den viktigaste verksamheten inom dessa program omfattar stöd till reform av rättsväsendet och till civilsamhällets arbete med att bekämpa strafflöshet (särskilt när det gäller 28 september-massakern), konsolidering av demokratin (stöd till parlamentet och till medborgar- och valutbildning), decentralisering och delegering, stärkande av kapaciteten hos brottsofferföreningar och människorättsförsvarare, stöd till ministeriet för mänskliga rättigheter i förberedelserna för dess samrådsprocess i syfte att anta en nationell strategi för mänskliga rättigheter, stöd till reform av säkerhetssektorn och kapacitetsuppbyggnad för civilsamhället och medierna. Genom de EU-finansierade tematiska programmen fortsatte olika projekt som genomförs av icke-statliga organisationer på området för kvinnors egenmakt och kvinnors och barns rättigheter.

Guinea-Bissau

Det trovärdiga och fredliga allmänna val som hölls i april och maj 2014 utgjorde en milstolpe för landets återgång till konstitutionell normalitet. EU:s främsta mål när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter i Guinea-Bissau, i detta nya politiska sammanhang, är att stödja de nya myndigheterna i arbetet med att stabilisera demokrati och rättsstatlighet och förbättra landets resultat i fråga om mänskliga rättigheter, som försämrades avsevärt under den två år långa övergångsperiod som följde efter militärkuppen 2012.

EU har därför avbrutit genomförandet av de lämpliga åtgärderna enligt artikel 96 i Cotonouavtalet (rådets beslut 2011/492/EU) i syfte att samverka med och ge direkt stöd till de demokratiskt valda myndigheterna i deras ansträngningar för att befästa de demokratiska institutionerna, säkerställa respekt för de mänskliga rättigheterna och främja försoning. Guinea-Bissaus åtaganden inom ramen för samrådet enligt artikel 96 är dock fortfarande tillämpliga, särskilt avseende respekten för mänskliga rättigheter, bekämpande av strafflöshet, reform av säkerhetssektorn och bekämpning av olaglig handel, inbegripet handel med människor.

EU återupptog den politiska dialogen med Guinea-Bissau när de valda myndigheterna hade tillträtt. Respekten för mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och bekämpandet av strafflöshet har tagits upp i dialogen med myndigheter på högsta nivå, bland annat under premiärministerns besök i Bryssel i juli 2014.

Under 2014 fortsatte EU att ge finansiellt stöd till projekt som finansieras genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) som syftar till att stärka civilsamhällets kapacitet och respekten för kvinnors, barns och fångars rättigheter.

Kenya

Under 2014 har EU varit aktivt på många områden som gäller mänskliga rättigheter, med särskilt fokus på följande: tillämpningen av 2010 års konstitution, strafflöshet, utomrättsliga avrättningar samt människorättsförsvarare.

EU upprätthåller en regelbunden dialog med civilsamhället om människorättsfrågor, bland annat på uppdragschefs-nivå. Det finns ingen formell människorättsdialog med Kenyas regering, men frågor med anknytning till mänskliga rättigheter tas upp vid bilaterala möten. EU har gång på gång klargjort sitt stöd för rättsstatsprincipen, och därmed också Internationella brottmålsdomstolen, och betydelsen av att Kenya, som part i Romstadgan, samarbetar med domstolen. Den 5 december drog åklagaren vid Internationella brottmålsdomstolen dock tillbaka åtalet mot president Kenyatta på grund av brist på bevis. Målet mot vice president Ruto fortsätter. Under senare år har grupper i civilsamhället som stöder Internationella brottmålsdomstolens förfarande mot presidenten och vicepresidenten mött allt större hinder i sitt dagliga arbete.

Allt som allt har människorättsituationen i Kenya inte förbättrats under 2014. På några områden togs begränsade steg i rätt riktning, medan situationen försämrades på andra områden. Bristande säkerhet är fortfarande ett allvarligt problem, framför allt när det gäller terrordåd och utbredd brottslighet. Regeringens reaktion är ofta sen och trög, vilket har negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna, och säkerhetsapparaten har bara varit föremål för begränsade reformer. Försök att begränsa utrymmet för civilsamhällets organisationer, som omfattar ett förbud mot utländsk finansiering och striktare regler för registrering, utgör en risk för såväl mångfalden som för tillhandahållandet av mycket viktiga tjänster i stora delar av landet.

Efter al-Shababs attack mot köpcentret Westgate Mall i Nairobi i september 2013 anslog EU 19 miljoner euro till ett paket för terrorismbekämpning som omfattar Kenya och Afrikas horn med följande inriktning: stöd till motstånd mot våld och extremism (2 miljoner euro), bekämpning av finansiering av terrorism och penningtvätt (6 miljoner euro) och ett regionalt projekt för brottsbekämpning och terrorismbekämpning (11 miljoner euro).

EU stöder genomförandet av konstitutionen genom att ta upp frågan i den politiska dialogen, samt genom öppen diplomati och ekonomiskt bistånd. Kenyas regering har gått med på att förstärkningen av de offentliga institutionernas ansvarsskyldighet vid fullgörandet av deras konstitutionella uppdrag ska utgöra ett huvudområde för ekonomiskt samarbete för perioden 2014–2020. Inom ramen för ekonomiskt stöd till decentralisering inledde EU ett pilotprojekt i syfte att öka kunskaperna om decentraliserade förvaltningsfunktioner och erbjuda utbildning av personal på regional nivå för att hjälpa dem att fullgöra sina viktigaste uppgifter. Ett nytt projekt för verkställande av decentralisering avslutades under 2014.

EU har tagit upp frågan om utomrättsligt dödande i dialogen med regeringen. Delegationen och medlemsstaterna har också stött organisationer i civilsamhället och människorättsförsvarare som arbetar med att dokumentera fall av utomrättsligt dödande och förespråka ett slut på strafflösheten. Genom EIDMR finansierar EU två projekt på sammanlagt 850 000 euro. Granskningen av Kenyas resultat när det gäller mänskliga rättigheter kommer att ingå i den allmänna återkommande utvärderingen i januari 2015.

Lesotho

EU:s främsta prioriteringar i Lesotho med avseende på mänskliga rättigheter är avskaffandet av dödsstraffet, främjandet av kvinnors och barns rättigheter och stärkandet av ekonomiska och sociala rättigheter.

Indikatorerna för samhällsstyrning, rättsstatlighet och mänskliga rättigheter i Lesotho är fortfarande relativt goda vid en jämförelse med regionen och med Afrika i stort. Landet uppfattas som relativt bra både på "säkerhet och rättsstatlighet" och på "deltagande och mänskliga rättigheter", men mycket mindre bra på "hållbar ekonomisk möjlighet" och "mänsklig utveckling". Utmaningar kvarstår dock när det gäller jämställdhet mellan kvinnor och män, kvinnors egenmakt och våld i nära relationer. Det finns dessutom farhågor kring lagförslaget om inrättande av den länge emotsedda nationella människorättskommissionen i fråga om dess neutralitet, öppenhet och etiska värden.

Inom ramen för den 11:e världsdagen mot dödsstraffet träffade EU:s delegation justitieministern för att framföra EU:s åsikt i denna fråga. Lesotho har haft ett de facto-moratorium för dödsstraffet sedan 1996, men två dödsdomar utfärdades under året. Justitieministern lät förstå att frågan i känslig i Lesotho just nu eftersom antalet brutala mord har ökat. Under 2014 lånade EU ut en expert på frågan om dödsstraff till justitieministeriet.

Under 2014 diskuterade EU också situationen för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella (hbti-personer) med ministern för lagstiftningsfrågor och konstitutionella frågor. Även om det inte finns någon särskild diskriminerande lagstiftning om hbti-personer i Lesotho är sodomi ett brott mot lagen och moralen och ingår i förteckningen över de brott för vilka man kan gripas utan domstolsbeslut. Emellertid har denna lag hittills aldrig tillämpats.

Efter det påstådda försöket till statskupp i augusti 2014 utarbetade Södra Afrikas utvecklingsgemenskap (SADC) en plan för att återupprätta fred, säkerhet och politisk stabilitet i Lesotho. EU har erbjudit sig att tillhandahålla stöd till SADC:s observatörsuppdrag, det kommande valet och den nödvändiga reform- och utvecklingsagendan.

När det gäller ekonomiskt stöd genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter har EU gett bidrag till civilsamhället i en rad frågor som rör kvinnors rättigheter, särskilt för att förebygga människohandel och könsrelaterat våld. Genom EU:s budgetpost för privata aktörer finansieras också ett projekt som syftar till integrering av jämställdhets- och rättsperspektiv för lokala myndigheter. Dessutom erbjuder EU genom Europeiska utvecklingsfonden stöd till föräldralösa och utsatta barn i ett gemensamt projekt med ministeriet för social utveckling. Till andra initiativ som EU finansierar hör projekt om ekonomiska och sociala rättigheter och funktionsnedsättning.

Liberia

EU:s huvudsakliga prioriteringar för landet gäller dödsstraffets avskaffande, ökad medvetenhet om och respekt för kvinnors och barns rättigheter och stöd till det civila samhället för att främja mänskliga rättigheter. Till särskilda mål hör främjande av kvinnors och barns tillgång till hälso- och sjukvård och utbildning, en väsentlig minskning av alla former av utnyttjande i syfte att avskaffa dessa, en väsentlig minskning av könsrelaterat våld och mödradödlighet, kvinnors egenmakt och mer kraftfulla insatser från det civila samhället för mänskliga rättigheter.

EU har anordnat offentliga debatter om dödsstraffets avskaffande med deltagande av den lagstiftande församlingen, den oberoende nationella människorättskommissionen, det civila samhället och medierna. Människorättsfrågor nådde ut till ungdomar genom musikevenemang.

EU följer också noga en ny rörelse mot homosexualitet som förespråkar lagändringar för att förbjuda samkönade äktenskap och homosexuella handlingar. Förbindelser mellan personer av samma kön är förbjudna i lagen och under 2013 lades ett nytt förslag fram om ändring av strafflagen som skulle kriminalisera sexuella förbindelser mellan personer av samma kön ytterligare som ett grovt brott av andra graden.

Trots de imponerande framsteg som har uppnåtts efter inbördeskriget står Liberia fortfarande inför stora utmaningar när det gäller mänskliga rättigheter och övergrepp. Landet behöll visserligen i stort sett sin ställning i årets pressfrihetsindex jämfört med föregående år, men det har förekommit fall av anklagelser om ärekränkning enligt en mycket strikt lag som har resulterat i självcensur inom pressen. Liberia behöver fortfarande revidera sin lagstiftning om ärekränkning för att leva upp till internationella standarder för yttrandefrihet och mediefrihet. Tillgången till hälso- och sjukvårdsinformation är också fortfarande en utmaning och icke-statliga grupper, lokala tidningar och lokalradio har en viktig roll när det gäller hälsovårdsupplysning för allmänheten.

Liberia anses fortfarande utgöra ett ursprungs-, transit- och destinationsland när det gäller handel med barn för tvångsarbete och sexuellt utnyttjande. Regeringen uppfyller inte helt minimistandarderna för bekämpning av människohandel. Trots begränsade resurser anstränger den sig dock för att göra det. Ytterligare arbete krävs på områdena för brottsbekämpning och brottsofferskydd, även om lovvärda insatser har gjorts när det gäller förebyggande åtgärder.

Ebolakrisen har medfört ytterligare utmaningar. Sedan ebolakrisens början har Liberia infört karantäner, begränsat människors rätt att vistas och röra sig fritt, samt begränsat tillgången till deras livsuppehälle, hälso- och sjukvård osv. Kvinnor tycks vara utsatta för en större risk för ebola än män och enligt Unicefs rapporter står kvinnorna för 55–60 % av alla dödsfall i de tre mest drabbade länderna. Det har förekommit flera rapporter om utpressning och överdrivet användande av våld bland säkerhetsstyrkor i samband med utbrott av ebola, särskilt vid införandet av karantäner. Under sammandrabbningar mellan säkerhetsstyrkor och arga invånare som protesterade mot karantänen i West Point-området i Monrovia blev en 15-årig pojke skjuten och dog senare, och fyra andra boende i området skadades.

Den lag om återinförande av dödsstraffet som president Johnson Sirleaf undertecknade 2007, tvärt emot skyldigheterna enligt det andra frivilliga protokollet till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter som Liberia anslöt sig till 2005, är fortfarande i kraft. Dödsstraffet tillämpades dock inte under 2014.

Den 17 september 2014 greps Martina Johnson, tidigare en av ledarna för rebellrörelsen NPFL (National Patriotic Front of Liberia), av belgisk polis. Det är första gången någon gripes för brott mot internationell rätt som begicks under konflikten i Liberia mellan 1989 och 1996. Att belgiska myndigheter kunde gripa en liberian som misstänks för krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten som begicks under Liberias första inbördeskrig utgör ett stort steg framåt för rättvisan.

Genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) fortsatte EU att stödja flera projekt i Liberia. EU finansierar till exempel ett projekt som ger stöd till den oberoende nationella människorättskommissionen och ytterligare ett projekt som syftar till att stärka civilsamhällets arbete för försoning i landet. EU ger också stöd till organisationer i civilsamhället som arbetar med de människor som lever allra längst ut i kanten av det liberiska samhället. Ett projekt har särskild inriktning på att öka möjligheterna för människor med funktionsnedsättning i Liberia. För närvarande är tre projekt på gång som rör jämställdhet mellan kvinnor och män och kvinnors rättigheter när det gäller deltagande i beslutsprocessen, utbildning i jämställdhetsfrågor, könsrelaterat våld och kvinnlig könsstympning.

Under 2014 utlystes en inbjudan inom ramen för EIDMR för att ge finansiellt stöd till projekt inom civilsamhället som syftar till genomförandet av sannings- och försoningskommissionens rekommendationer. De utvalda organisationerna kommer att påbörja sitt arbete under 2015.

Madagaskar

EU:s mål när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Madagaskar gäller främjandet av grundläggande friheter med direkt koppling till den politiska krisen och framför allt stöd till förmån för en snabb återgång till konstitutionell ordning och befastande av politisk stabilitet. EU:s prioriteringar omfattar också barns rättigheter, respekt för mänskliga rättigheter inom rättsskipningen, främjandet av kvinnors rättigheter och avskaffande av våld mot kvinnor, samt stöd till civilsamhället och människorättsförsvarare.

På grund av den långvariga politiska krisen (2009–2014), och på grund av att vårt samarbete avbröts fram till maj 2014 i enlighet med artikel 96 i Cotonouavtalet, har EU:s mål och prioriteringar när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati inte varit föremål för reguljär dialog med myndigheterna.

Efter det trovärdiga valet 2013 som övervakades av ett valövervakningsuppdrag från EU var de nyvalda institutionerna (president, parlament och regering) på plats i april 2014 och den konstitutionella ordningen återupprättad. Den förra höga representanten/vice ordföranden Catherine Ashton gjorde flera positiva och uppmuntrande uttalanden om valprocessen. Europeiska unionens råd beslutade därför att återuppta utvecklingssamarbetet med Madagaskar (ett samarbete som avbrutits under 2010 efter det våldsamma maktövertagandet föregående år).

Som en allmän iakttagelse om människorättsituationen noteras att Madagaskar totalt sett har en välfungerande rättslig ram till skydd för mänskliga rättigheter, men att vissa rättsliga normer ibland är motstridiga. Den största svårigheten är dock att ramverket inte tillämpas till fullo.

Till Madagaskars främsta prestationer under 2014 hör antagandet av en lag om avskaffande av dödsstraffet och inrättandet, genom lagstiftning, av en oberoende nationell människorättskommission (*Commission Nationale Indépendante des Droits de l'Homme*). Madagaskar har de facto redan avskaffat dödsstraffet eftersom ingen avrättning har registrerats sedan 1958. Alla dödsdomar har systematiskt omvandlats till livstids straffarbete. Den 10 december fanns dock fortfarande 65 dödsdömda fångar.

Under 2014 föreslogs Madagaskar bli ett av de länder för vilka EU bör genomföra en démarchekampanj för att förespråka ratificering och tillämpning av Romstadgan och avtalet om immunitet och privilegier för Internationella brottmålsdomstolen. Den 24 oktober 2014 överlämnades sådana démarcher direkt till justitieministern, som åter sade sig vara fast besluten att slutföra genomförandeprocessen. Förslagen skulle läggas fram vid parlamentets ordinarie sammanträde i mars 2015.

EU har genom delegationen i Antananarivo arbetat med att sätta igång och förstärka den verksamhet som en människorättsgrupp bedriver inom ramen för gruppen med tekniska och finansiella partner. Ett första möte hölls den 3 september, då man enades om att fortsätta det gemensamma kampanjarbetet för tillräckliga anslag i 2015 års budget för genomförandet av den oberoende nationella kommissionen för mänskliga rättigheter. I fråga om människohandel, som är ytterligare ett stort problem i Madagaskar, enades man om att se över möjligheterna att inrätta en dialog med destinationsländerna för arbetskraftsinvandrare genom Förenta nationerna, när madagaskisk representation saknas i dessa länder.

När det gäller finansiellt samarbete drar Madagaskar nytta av det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). Nio projekt pågick fortfarande under 2014, med en budget på omkring 1,8 miljoner euro. Ett nytt anslag för perioden 2014–2017 på 4 miljoner euro har godkänts för människorättsprojekt i landet.

Malawi

Under 2014 var EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för dess förbindelser med Malawi inriktade på politiska rättigheter och demokratiskt samhällsstyre samt rättigheter för personer som tillhör minoriteter.

EU fortsatte att delta i olika sorters diskussioner om mänskliga rättigheter och demokrati med Malawi, bland annat genom politisk dialog och reguljärt samarbete med Malawis människorättskommission. Arbetsgruppen för människorättsförsvare vid EU:s delegation sammanträder två gånger om året för att diskutera viktiga människorättsfrågor och försöker hitta olika sätt att samarbeta mer effektivt.

Ytterligare en viktig händelse med människorättsanknytning som EU gav stöd till var 2014 års val. EU tillhandahöll finansiellt och tekniskt bistånd till Malawis valkommission genom den UNDP-administrerade kollektiva fonden och programmet för demokratisk samhällsstyrning. EU tillhandahöll stöd till medborgar- och väljarutbildning i hela landet genom det nationella initiativet för medborgarutbildning och sände dessutom en observatörsdelegation under ledning av en ledamot i Europaparlamentet.

Under 2014 lade Malawi fram en rapport om genomförandet av FN:s internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter vid den 111:e sessionen i FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna.

Vad gäller det finansiella samarbetet drar Malawi nytta av EU-stöd för att stärka övervakningen av mänskliga rättigheter i landet genom kapacitetsuppbyggnad inom Malawis människorättskommission. EU tillhandahöll också utbildning i människorättsfrågor för personal på brottsförebyggande myndigheter.

EU fortsätter att stödja agendan för jämställdhet mellan kvinnor och män genom projektet för jämställdhet mellan kvinnor och män och kvinnors egenmakt i samarbete med FN:s befolkningsfond (UNFPA), utöver mindre projekt med lokala icke-statliga organisationer. EU stödjer också en lokal organisation i det civila samhället som arbetar för hbtj-personers rättigheter.

Frågan om barns rättigheter har fortsatt stor betydelse på det offentliga området och EU fortsätter att ge stöd för att förstärka systemen för skydd av barn liksom kampanjen mot barnäktenskap.

Mali

Bland EU:s prioriteringar för demokrati och mänskliga rättigheter inom ramen för förbindelserna med Mali återfinns nationell försoning och säkerhet, rättsstatsprincipen och demokrati, reform av rättsväsendet och tillgång till rättslig prövning, barns och kvinnors rättigheter samt jämställdhet, kampen mot korruption, socioekonomiska rättigheter och grundläggande tjänster. Sedan maj månad föregående år har regeringen förlorat kontrollen över stora områden i de norra regionerna, vilket har haft konsekvenser för skyddet av mänskliga rättigheter i dessa områden.

EU har i sin regelbundna politiska dialog med de maliska myndigheterna upprepade gånger vädjat om ett mer tillgängligt, oberoende och effektivt rättsväsende. Kommissionen för sanning, rättvisa och försoning har ännu inte gjorts operativ och regeringen har nu skjutit upp detta arbete i väntan på resultatet av förhandlingarna i Alger.

När det gäller andra viktiga händelser som rör mänskliga rättigheter tog EU också ställning i fråga om de förnyade våldsamheterna i landets norra delar. Civilbefolkningen var de främsta offren för regelrätta strider mellan rebellgrupper, armén, allierade grupper och andra. Många fall av misshandel av fångar har rapporterats av observatörer som Minusmas människorättsenhet.

Under 2014 intensifierade EU dialogen om övergångsrättvisa med organisationer i civilsamhället genom ett projekt som genomförs av FIDH och den lokala grenen av organisationen *Association Malienne des Droits de l'Homme*. Två projekt inom ramen för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) har fastställts för perioden 2015–2016 med en total budget på 550 000 euro (stöd till gatubarn och den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter). EU fortsatte också att ge ekonomiskt stöd till Mali genom avtalet om statsbyggande (stöd genom EU:s budget till Mali som omfattar 2013 och 2014).

En stor utmaning för regeringen är kampen mot strafflöshet. EU har erkänt att nationell försoning måste bygga på ett rättvist och fungerande rättsväsen som klarar av att utan åtskillnad ställa dem som begått övergrepp inför rätta. FN:s oberoende expert på Mali (Suliman Baldo) som besökte Mali två gånger under 2014 rapporterade att vissa fångar har befriats efter politiska överväganden och detta undergräver arbetet med att bekämpa strafflöshet.

Regeringen har inlett en reform av den nationella människorättskommissionen för att den ska vara förenlig med gällande internationella standarder.

EU:s militära uppdrag i syfte att bidra till utbildning av den maliska försvarsmakten (EUTM Mali) och EU:s civila uppdrag i Mali (Eucap Sahel Mali) har lagt in särskilda människorättsmoduler i sina utbildningar.

Mauretanien

EU:s prioriteringar när det gäller mänskliga rättigheter i Mauretanien innefattar förbättring av rättssystemet, kampen mot slaveri, diskriminering av etniska minoriteter, könsdiskriminering, icke-statliga organisationernas ställning, dödsstraffet, bekämpning av tortyr och påtvingade försvinnanden.

EU:s mål för 2014 var fortsatte att vara inriktade på främjande och försvar av mänskliga rättigheter, förbättring av samhällsstyrningen, respekten för rättsstatsprincipen genom dialog och samarbete med de mauretanska myndigheterna, och skydd av lokala människorättsförsvarare och andra berörda aktörer. Två officiella EU-möten med människorättsförsvarare och en session av politisk dialog med regeringen, där bland annat mänskliga rättigheter behandlades, hölls under 2014.

Trots att rättsliga och institutionella framsteg har gjorts när det gäller skyddet av mänskliga rättigheter i Mauretanien under de senaste åren kvarstår allvarliga problem på olika områden, bland annat när det gäller den allmänna bristen på genomförande av lagstiftningen.

Presidentval hölls i juni 2014. Valdeltagandet var högt trots att oppositionen bojkottade valet och president Aziz omvaldes till en andra och slutlig mandatperiod. EU sände ett valexpertuppdrag som i likhet med andra internationella organisationer kom fram till att valet på det hela taget sköttes på ett tillräckligt bra sätt och utfärdade en rad rekommendationer som förmedlades till regeringen och valkommissionen.

Efter det officiella besöket av FN:s särskilda rapportör om slaveri i början av året antog regeringen i mars en FN-stödd färdplan med rekommendationer för att utrota slaveri och vad som återstår av det. Dessutom beslutade regeringen att inrätta en specialdomstol för att lagföra brott med anknytning till slaveri i Mauretanien, vilket ännu inte har skett. Frågan om domstolens inrättande är mycket kontroversiell och starkt kritiserad av människorättsförsvarare.

FN:s internationella samordningskommitté för nationella människorättsinstitutioner valde den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter i Mauretanien (CNDH) som företrädare för den afrikanska kontinenten under de kommande två åren. Från och med i år utgör CNDH också den nationella mekanismen för förhindrande av tortyr i samband med genomförandet av det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr.

EU har gett stöd till utarbetandet av en ny lag för att förebygga våld mot kvinnor och har med kraft förespråkade ett bättre genomförande av rättskipning för unga. Tillsammans med Förenta nationerna och internationella icke-statliga organisationer har EU:s delegation uppmanat myndigheterna att hitta alternativ till att sätta unga i fängelse tillsammans med vuxna. Justitieministeriet reagerade positivt och ska nu fastställa vilka åtgärder som ska vidtas.

Tre nya projekt som finansieras genom EIDMR inleddes under 2014. De omfattar viktiga strategiska prioriteringar, såsom förebyggande av våld mot unga kvinnor som arbetar som anställda, ekonomisk egenmakt för före detta slavar och stöd för fredlig samexistens mellan befolkningsgrupper samt lösning av marktvister. Denna särskilt känsliga fråga får stor uppmärksamhet från såväl civilsamhällets organisationer som internationella partner.

Republiken Mauritius

EU:s mål när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Republiken Mauritius är att fortsätta att främja respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatlighet, med särskilt fokus på könsrelaterat våld och våld mot barn.

Under hela 2014 fortsatte EU att delta i diskussioner med Republiken Mauritius om mänskliga rättigheter och demokrati, bland annat genom politisk dialog, policydialog och utvecklingssamarbete. Ingen formell politisk dialog har hållits i Mauritius under 2014.

På grundval av ett beslut från FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna 2012 antogs den konstitutionella lagen Declaration of Community (Temporary Provisions) Act av parlamentet den 4 juli 2014 för att de som kandiderar i val inte ska vara tvungna att deklarerera sin etniska tillhörighet när de registrerar sig som kandidater inför ett allmänt val.

Parlamentet upplöstes den 6 oktober 2014 och ett allmänt parlamentsval anordnades av en välfungerande valövervakningskommission den 10 december 2014.

Bland andra viktiga händelser med anknytning till mänskliga rättigheter under 2014 märks EU:s fördömande av könsrelaterat våld i landet. Detta skedde genom sponsring, tillsammans med USA:s ambassad, 16-dagarskampanjen "Stoppa våldet! Stå upp för dina rättigheter!" inom ramen för FN:s initiativ "No Violence Against Women" (december 2014) och genom en presskonferens.

EU gjorde allmänna uttalanden på den internationella dagen för avskaffande av våld mot kvinnor, med fokus på könsrelaterat våld.

EU fortsatte och intensifierade sin informella dialog med det civila samhällets organisationer genom att delta i och bidra ekonomiskt till kampanjer för att främja kvinnors rättigheter, i syfte att driva på nationella åtgärder mot könsrelaterat våld, samt öka medvetenheten och inleda en dialog med allmänheten.

I november 2014 gjorde EU en démarche hos Republiken Mauritius regering om betydelsen av att rösta för resolutionen om ett moratorium för dödsstraffet vid FN:s 69:e generalförsamling. Det ska framhållas att Republiken Mauritius, trots att det råder ett officiellt stopp för dödsstraffet genom lagen om avskaffande av dödsstraffet från 1995, inte har ratificerat det andra fakultativa protokollet till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter syftande till dödsstraffets avskaffande. Mauritius uteblev dessutom från omröstningarna om FN:s resolution om ett globalt moratorium för avrättningar i december 2010 och december 2012.

När det gäller finansiellt samarbete får Republiken Mauritius stöd genom den tematiska budgetposten icke-statliga aktörer. Efter en inbjudan till att lämna förslag som inleddes under 2013 undertecknade delegationen fyra kontrakt med icke-statliga organisationer på området för barns och kvinnors rättigheter. Följande initiativ fick finansiering: rehabilitering och vård av 24 misshandlade barn som inte tas om hand av sina föräldrar, inbegripet barn med särskilda behov, och förbättring av deras livskvalitet; tillgängliggörande, fysiskt och pedagogiskt, av primärskola för barn med särskilda behov, bidrag till anställbarhet hos och social integrering av barn med hörselskada; kvinnors egenmakt i Agaléga, en avlägsen yttre ö i Mauritius.

Moçambique

Under 2014 prioriterade EU konsolidering av rättsstatlighet och demokrati genom trovärdiga och hållbara valprocesser, men yttrande- och mötesfrihet prioriterades också. liksom kvinnlig egenmakt och barns rättigheter.

Året 2014 präglades av de militära spänningarna mellan Renamos väpnade styrkor och regeringens säkerhetsstyrkor, huvudsakligen i de centrala provinserna, vilket inverkar negativt på människorättssituationen. Genom politisk dialog med båda parter förespråkade EU dialog och respekt för rättsstatsprincipen som den enda möjliga vägen bort från de politiska och militära spänningarna. Genom lokala uttalanden från EU uppmanades också alla intressenter att ta på sig sin del av ansvaret för att förstärka fred och försoning.

I syfte att främja hållbara, öppna och trovärdiga valprocesser i Moçambique tillhandahöll EU stöd under 2014 års president-, parlaments- och regionalval genom en flerdimensionell strategi där fortsatt politisk dialog med alla intressenter kombinerades med stöd till det civila samhället, förebyggande av konflikt och våld i samband med val samt valövervakning. Under mitten av september sände EU ut ett valobservatörsuppdrag (med stöd från EU-medlemsstater) för att följa valprocessens alla skeden. Uppdraget omfattade ett antal diplomater från medlemsstater som sändes ut som korttidsobservatörer. Valobservatörsuppdraget redogjorde för sina preliminära iakttagelser två dagar efter valet och gav därefter ut två pressmeddelanden om situationen efter valet.

EU fortsatte också att förespråka en tydligare maktfördelning, respekt för rättsstatsprincipen och hängiven kamp mot korruption, god samhällsstyrning samt tillgång till information. EU välkomnade parlamentets godkännande av lagen om tillgång till information och strafflagen i november och efterlyste lämpliga genomförandeåtgärder. EU stödde också den allmänna åklagarmyndigheten, högsta domstolen och parlamentet inom ramen för rättsstatsprojektet (9 miljoner euro). Förvaltningen av de offentliga finanserna och redovisningsskyldighet har också utgjort kärnan i EU:s utvecklingssamarbete, genom budgetstöd och den motsvarande politiska dialogen med regeringen.

Under 2014 stödde EU en stor uppsättning organisationer i civilsamhället på olika områden med anknytning till mänskliga rättigheter, av vilka några genom sitt arbete bidragit till viktiga reformer så som strafflagen, lagen om arvsrätt och lagen om tillgång till information. Stödet till organisationer i civilsamhället omfattade också verksamhet med anknytning till tillgång till information, offentlig redovisningsskyldighet och yttrandefrihet, inbegripet stöd till närradioforumet och plattformen för aktivt medborgarskap Olavula. Stöd gavs också till Agir-programmet för hållbar samhällsstyrning och en inbjudan till att lämna förslag inleddes inom ramen för EU:s budgetpost för icke-statliga aktörer och lokala myndigheter, för att främja dialog mellan lokala myndigheter och aktivt medborgarskap.

EU stärkte också sin samordning på området för jämställdhetsfrågor och kvinnors egenmakt genom att inrätta en EU-grupp för jämställdhet mellan kvinnor och män som har arbetat med ministeriet för kvinnor och sociala frågor om genomförandestrategin för kvinnors egenmakt.

Civilsamhällsorganisationer med verksamhet på detta område fick också grundfinansiering och stöd för att genomföra informationsinsatser och tillhandahålla stöd till offer för kränkningar av de mänskliga rättigheterna. EU gick även samman med Förenta nationernas enhet för jämställdhet och kvinnors egenmakt (UN Women) inom ramen för den 16 dagar långa informationskampanjen Unite om våld mot kvinnor.

Dessutom samarbetade EU med regeringen och det civila samhället för att skydda barns rättigheter. EU har samarbetat med regeringen och ILO om barnarbete, närmare bestämt för att göra upp en förteckning över farligt arbete. EU har också finansierat inrättandet av ett system för registrering av barn och befolkningsstatistik som genomförs av Unicef (Breaking with Broken Systems).

Organisationer i civilsamhället som hjälper utsatta barn, informerar och arbetar med myndigheterna fick också stöd av EU.

EU fortsatte att ge stöd till hbt-personer och deras arbete med att informera om sexuella minoriteter och gruppens påtryckningsarbete för att få myndigheterna att erkänna dessa.

Finansiellt stöd gavs även till den nationella människorättskommissionen, som hade fått administrativa problem.

För att uppmärksamma dagen för mänskliga rättigheter anordnade EU ett samråd med människorättsförsvarare från det civila samhället för att diskutera prioriterade människorättsfrågor i Moçambique inför utarbetandet av EU:s nya landsstrategi för mänskliga rättigheter och en inbjudan till att lämna förslag från EIDMR under 2015.

Namibia

EU:s mål när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen med förbindelserna med Republiken Namibia är inriktade på att förstärka demokratiska processer, institutioner samt politiskt deltagande och politisk pluralism, framför allt genom förbättrad funktion i statliga institutioner så som parlamentet och bättre tillgång till rättsväsendet.

EU samarbetar också med Namibia för att främja ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Trots att Namibia har ett mycket avancerat rättsligt ramverk på området har man till stor del underlåtit att genomföra mycket av lagstiftningen på grund av statens bristande kapacitet. EU stöder och främjar också rättigheterna för personer som tillhör minoriteter så som ursprungsbefolkningar (t.ex. san-folket), personer med funktionsnedsättning samt hbtqi-personer, som ofta utestängs från samhället, saknar politisk röst och har begränsad tillgång till grundläggande tjänster.

EU deltar i en dialog om mänskliga rättigheter och demokrati med Republiken Namibia. Dialogen omfattar möten med icke-statliga organisationer och en arbetsgrupp för mänskliga rättigheter från EU/medlemsstaterna.

Eftersom Namibias regering har ställt sig bakom FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter och ratificerat andra konventioner om ursprungsbefolkningar har EU begärt att få veta vad regeringen planerar att göra åt marginaliseringen av ursprungsbefolkningar och vilka planer den har för att förbättra deras levnadsförhållanden. EU har följt statusen för landets genomförande av stadgan för Internationella brottmålsdomstolen och uppmanat regeringen att driva igenom denna lagstiftning för att komma i en sådan position att den kan samarbeta fullständigt med ICC. Jämställdhetsfrågor och kvinnors rättigheter togs också upp och EU noterade med oro en ökning av könsrelaterat våld i samhället. Utöver de motsvarande förändringarna av den rättsliga ramen följde EU också på nära håll det domstolsmål som gäller tvångssterilisering av hivpositiva kvinnor.

EU och dess medlemsstater fortsätter att agera partner till fackministerier och icke-statliga organisationer vid genomförandet av den nationella jämställdhetspolicyn. Regeringen uppmanades att så snart som möjligt godkänna lagen om vård och skydd av barn och EU bekräftade sitt åtagande att stödja civilsamhället genom bidrag till civilsamhällets organisationer. Viktiga människorätsfrågor togs upp genom démarches, främst om FN-relaterade frågor och framför allt inför mötena i generalförsamlingens tredje utskott och FN:s råd för mänskliga rättigheter. Slutligen gratulerades Namibia av EU till att ha valts in i FN:s råd för mänskliga rättigheter (2014–2016).

Med anledning av valet den 28 november 2014 genomförde diplomatisk personal från EU-medlemsstaternas uppdrag i Namibia och EU:s delegation en gemensam diplomatisk övervakning i och omkring huvudstaden då det bekräftades att atmosfären under valdagen präglades av lugn och ordning. Delegationen utfärdade därefter ett lokalt uttalande från EU i vilket Namibia gratulerades till att ha uppvisat demokratisk övertygelse och respekt för de konstitutionella gränserna för presidentens mandat och där EU uttryckte önskan om att samarbeta med den nya regeringen i syfte att stödja Namibias sociala, ekonomiska och demokratiska utveckling.

EU intensifierade dialogen med civilsamhällets organisationer och utarbetade, genom en samrådsprocess ledd av EU-delegationen med deltagande av EU-medlemsstater och organisationer i det civila samhället, en färdplan för samarbetet med det civila samhället (2014–2017). Enligt färdplanen ska följande prioriteras: att främja en bättre miljö för det civila samhällets organisationer i partnerländer, att främja strukturerat deltagande av det civila samhällets organisationer i nationella strategier, EU:s programplaneringscykel och internationella processer och att öka dessa organisationers kapacitet.

Namibia var föremål för sin allmänna återkommande utvärdering den 31 januari 2011.

I halvtidsrapporten 2013 togs några kvarstående frågor upp på nytt, med tydliga kopplingar till jämställdhetsfrågor, skydd av barns rättigheter och marginaliseringen av ursprungsbefolkningar. Rekommendationerna i den allmänna återkommande utvärderingen omfattar bland annat garantier för att rättegångar hålls inom en rimlig tidsperiod och att särskilda åtgärder vidtas för att komma till rätta med alla de brottmål som väntar på att tas upp i domstol. EU har främjat genomförandet av rekommendationerna i den allmänna återkommande utvärderingen på ett antal områden och har också gett tekniskt stöd till utarbetandet av den handlingsplan för mänskliga rättigheter som presidenten lade fram den 9 december 2014.

Namibia stöds genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). En inbjudan till att lämna förslag, med en budget på 600 000 euro, offentliggjordes den 18 januari 2013. Syftet var att hjälpa civilsamhället i Namibia att utveckla större sammanhållning i arbetet med mänskliga rättigheter, politisk pluralism, demokratiskt politiskt deltagande och demokratisk politisk representation. De utvalda projekten är inriktade på tillgång till rättslig prövning, val och väljarutbildning. EU fortsatte att ge finansiellt stöd genom EU:s tematiska program för icke-statliga aktörer och lokala myndigheter, med inriktning på könsrelaterat våld, barns rättigheter, marginaliserade grupper, inbegripet personer med hiv/aids, samt interaktion mellan civilsamhället och regionala/lokala myndigheter.

Inom ramen för Europeiska utvecklingsfonden har EU också gett 4 miljoner euro till Namibia Civil Society Support Programme för att förbättra dess roll när det gäller att främja och samordna insatser och stärka det civila samhällets organisationer och deras kapacitet för samhällsstyrning och ansvarighet och för att stödja inrättandet av Civil Society Foundation of Namibia. Inom ramen för detta projekt finns ett anslag på 1 miljon euro till Civil Society Foundation of Namibia för inbjudningar till att lämna förslag som ska finansieras genom små stöd och mikrostödet till organisationer i närsamhället.

Niger

EU:s prioriteringar för mänskliga rättigheter i Niger innefattar respekt för demokratiska principer och rättsstatsprincipen, ett stärkt rättssystem, särskilt tillgång till rättslig prövning och fängelseförhållanden samt skydd för kvinnors och barns rättigheter. Dessa prioriteringar genomförs genom särskilda färdplaner och mål så som handlingsplanen för jämställdhet mellan kvinnor och män (2010–2014) och färdplanen för samarbete med det civila samhället, i samarbete med medlemsstater och nigeriska myndigheter.

En analys av människorättssituationen i landet visar att de demokratiska principerna och grundläggande friheterna och särskilt de politiska och enskilda friheterna, trots att lokala myndigheter använder ett slags strategi byggd på trakasserier mot oppositionen, inte är allvarligt hotade. EU stöder Niger i arbetet med att förbättra människorättssituationen, särskilt i fråga om kvinnors och flickors rättigheter. Säkerhetssituationen vid gränserna är fortfarande mycket oroande. Niger har intensifierat sina insatser på säkerhetsområdet och har samtidigt säkerställt skyddet för de demokratiska principerna och grundläggande rättigheterna. Myndigheternas samarbete med EU är tillfredsställande.

Under de möten för politisk dialog som hölls i april och oktober 2014 underströk EU vikten av tillräckliga förberedelser för nästa allmänna val, som ska äga rum under det första halvåret 2016.

Under november 2014 inbjöd EU:s delegation till en ny förslagsomgång inom ramen för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR), där man genom de tematiska prioriteringarna lade särskild vikt vid fängelseförhållanden och främjandet av kvinnors och barns socioekonomiska och kulturella rättigheter. Genom projekt som finansierats inom ramen för EIDMR under 2014 har, bland annat, många gatubarn i regionerna Maradi och Zinder fått tillgång till nödbostäder och hjälp med att utveckla färdigheter för arbete och för att återvända hem. Stöd gavs också till sex skolor för utbildning av barn, särskilt flickor, som i likhet med sina släktingar i äldre generationer lever i samhällets utkant på grund av att de är ättlingar till slavar.

Genom sitt program för stöd till rättsväsende och rättsstat (Pajed II) fortsatte EU att tekniskt och ekonomiskt stödja genomförandet av experimentella alternativ till fängelsestraff och utarbetandet av en nationell strategi för rättsligt skydd av minderåriga. Genom detta program har EU också gett stöd till inrättandet av ett nationellt organ för juridisk rådgivning och rättshjälp som redan är operativt och i stånd att underlätta tillgången till rättslig prövning för de mest utsatta befolkningsgrupperna.

Programmet för stöd till det civila samhället (Pasoc II) har finansierat civilsamhällsorganisationers initiativ i syfte att förstärka deras roll som viktiga utvecklingsaktörer, vilket har resulterat i 244 mikroprojekt som genomförts av lokala icke-statliga organisationer och gräsrotsföreningar. 33 % av dessa projekt syftar till att främja jämställdhet mellan kvinnor och män och kvinnors rättigheter.

Stöd till genomförandet av ett program för utveckling av ett nationellt statistiksystem för främjande av god samhällsstyrning (Pastagep) har finansierat informationskampanjer i landets regioner om betydelsen av att registrera civilstatliga händelser.

Nigeria

EU:s främsta mål när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Nigeria är bekämpandet av tortyr, utomrättsliga avrättningar, dödsstraffet, reform av säkerhets- och rättssektorerna, bekämpandet av strafflöshet, förstärkning av sociala och ekonomiska rättigheter samt bekämpandet av alla former av diskriminering.

EU fortsatte att diskutera frågor om mänskliga rättigheter och demokrati under flera möten inom den politiska dialogen enligt artikel 8 i Cotonouavtalet och under den ministerdialog mellan EU och Nigeria som hölls den 27 november i Abuja. Nationella val, mänskliga rättigheter och Boko Harams uppror i landets nordöstra delar utgjorde de tre främsta bilaterala ämnen som diskuterades vid ministerdialogen, som avslutades genom att en gemensam kommuniké undertecknades.

Ett samråd med det civila samhället ägde rum i Abuja den 6 mars, följt av en workshop om människorättsförsvare den 27 mars. Flera möten hölls med den nationella människorättskommissionen. Anklagelser om kränkningar av de mänskliga rättigheterna som Nigerias säkerhetsstyrkor ska ha begått inom ramen för terrorismbekämpningsoperationer togs upp med Nigerias nationella säkerhetsrådgivare. En workshop om konfliktanalys hölls i Abuja i oktober. På internationella människorättsdagen (den 10 december 2014) talade den ställföreträdande chefen för EU:s delegation i Nigeria till allmänheten vid ett offentligt evenemang som anordnats av det nationella människorättsrådet. EU spelade också in ett meddelande om mänskliga rättigheter för radio.

I sina slutsatser av den 12 maj uttryckte EU:s utrikesråd djup oro över de fortsatta terroristattacker i Nigeria. Flera uttalanden gjordes om de många grymheter som Boko Haram begick, inbegripet bortförandet av över 250 skolflickor i Chibok i april. I ett uttalande reagerade EU också mot antagandet av en lag som kriminaliserar äktenskap mellan personer av samma kön i januari. Informella och formella demarcher genomfördes i försök att nå fram till rätt nigerianska myndigheter. Nigeria skulle tas upp i debatterna om brådskande människorättsfrågor i plenum i Europaparlamentet tre gånger (i januari, mars och juli) och vid varje tillfälle utfärdades Europaparlamentsresolutioner.

En uppföljning av 2011 års valövervakningsuppdrag (EOM) genomfördes i maj för att hjälpa Nigeria med genomförandet av 2011 års rekommendationer i god tid till valet i mars 2015.

Den andra allmänna återkommande utvärderingen avslutades i början av 2014, då Nigeria godtog 175 av de 219 rekommendationerna, inbegripet de som berör tortyr och utomrättsliga avrättningar utförda av säkerhetsstyrkorna. Nigeria förkastade bara tio rekommendationer, alla relaterade till diskriminering på grund av sexuell läggning, och sköt upp genomförandet av 34 rekommendationer med anknytning till moratoriet för dödsstraff, som har konstitutionella konsekvenser.

Genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) fortsatte EU att stödja flera projekt i Nigeria. Inom ramen för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred stöder EU Nigerias arbete med att bekämpa terrorism och skapa fred i olika konfliktområden. Europeiska utvecklingsfonden bidrar till den pågående reformen av rättsväsendet, stöder valcykeln 2012–2015, verkar för kvinnors deltagande för fred och säkerhet och erbjuder psykosocialt stöd till barn som drabbats av konflikt i norra Nigeria. Elfte EUF har särskilt fokus på norra Nigeria, för att bidra till att förbättra den svåra socioekonomiska situationen för människorna i dessa delar av landet.

Rwanda

EU:s huvudsakliga mål är att hjälpa Rwanda med att övervaka och fullgöra åtagandena för att genomföra rekommendationerna i den allmänna återkommande utvärderingen, särskilt i fråga om politiskt utrymme, yttrandefrihet och mötesfrihet, ett oberoende rättsväsende och medierna.

Under 2014 fortsatte EU att tillsammans med Rwanda diskutera mänskliga rättigheter och demokratifrågor inom ramen för den politiska dialogen (artikel 8 i Cotonouavtalet och möten på ministernivå). Under året fortsatte EU också att ha möten med civilsamhällsorganisationer, också om människorättsfrågor.

EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, besökte Rwanda i april 2014 med anledning av att det var 20 år sedan folkmordet i Rwanda inleddes. EU:s dåvarande kommissionär för utvecklingsfrågor, Andris Piebalgs, besökte Rwanda i mars 2014 och träffade civilsamhällsorganisationer. FN:s särskilda rapportör för rätten till frihet att delta i fredliga sammankomster och mötesfrihet, Maina Kiai, gjorde officiella besök i Rwanda i januari och augusti 2014 efter att ha bjudits in av Rwanda.

I sina slutsatser av den 22 juli 2014 noterade EU:s utrikesråd med oro de restriktioner som politiska partier och det civila samhället har ställts inför i Rwanda. Utrikesrådet uppmanade Rwanda att öppna den politiska sfären ytterligare och tillåta större yttrandefrihet för ett mer fullständigt demokratiskt deltagande.

Rwanda gjorde framsteg under 2014 när det gäller tillämpningen av rekommendationerna från den första allmänna återkommande utvärderingen 2011 (nästa kommer att hållas 2015). Till dessa hör godkännandet av en nationell rättshjälpolicy och en policy för rättvisa för barn i oktober 2014, ratificeringen av de fakultativa protokollen till konventionen mot tortyr och konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, samt förberedande arbete för fastställandet av en nationell handlingsplan för mänskliga rättigheter, inbegripet samråd med externa intressenter.

Inom ramen för Europeiska utvecklingsfonden är ett av EU:s fokusområden ansvarig samhällsstyrning, vilket inbegriper särskilda mål för stärkandet av offentlig redovisningsskyldighet och stöd till civilsamhället, i linje med Rwandas strategi för ekonomisk utveckling och fattigdomsminskning 2013–2017.

I februari 2014 uttryckte organisationer i det civila samhället oro över premiärministerns instruktioner för det gemensamma forumet för åtgärder och utveckling (Joint Action Development Forum) som antogs i oktober 2013, eftersom de fruktade att dessa utgjorde ett hot mot icke-statliga organisationers oberoende.

Organisationer i Rwanda får ekonomiskt stöd genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). Följande projekt omfattas: fackföreningars efterlevnad av de vägledande principerna för företag och mänskliga rättigheter från FN:s råd för mänskliga rättigheter; förebyggande av konflikter som orsakas av marktvister och stärkande av medlare på lokal nivå; barns rättigheter och utveckling av förskola och barnomsorg; försoning, rehabilitering och tillgång till grundläggande tjänster för utsatta grupper som föräldralösa barn, marginaliserade grupper, tortyroffer och kvinnor som utsatts för misshandel, samt nationell övervakning under valprocesser, inbegripet stöd till bildandet av ett nätverk för väljarstöd i det civila samhället för samarbete på lång sikt.

EU gav också finansiellt stöd till Rwanda genom sitt program för budgetstöd för rättssektorn genom ett avtal med Belgien om att stödja genomförandet av den nya sektorsstrategin för rättvisa, försoning, lag och ordning 2014–2018. Detta inbegriper en del för "Voice and Accountability" med inriktning på övervakning av rättsskipning, tillgång till rättslig prövning och mark för de mest utsatta, förebyggande av könsrelaterat våld samt främjande av mänskliga rättigheter med fokus på arbetstagares rättigheter.

Inom ramen för EU:s färdplan för det civila samhället och förberedelserna inför elfte EUF:s programplanering genomförde EU en kartläggning av civilsamhället i Rwanda, med fokus främst på demokratisk samhällsstyrning.

EU gjorde ett studiebesök vid Lake Rweru (vid gränsen mellan Rwanda och Burundi) i september 2014 i samband med att oidentifierade kroppar hade hittats i sjön. Besöket var ett uttryck för EU:s oro och EU framhöll behovet av öppen och effektiv utredning.

São Tomé och Príncipe

EU:s huvudsakliga prioriteringar var fortfarande ratificeringen av grundläggande internationella fördrag om mänskliga rättigheter, stödåtgärder till rättsväsendet, avskaffandet av övergrepp som utförs av polisen, uppmuntran av ansträngningar för att bekämpa korruption och ökad medvetenheten om behovet av att bekämpa diskriminering.

EU fortsatte att delta i diskussioner om mänskliga rättigheter och demokrati i São Tomé och Príncipe genom den reguljära politiska dialogen enligt artikel 8 i Cotonouavtalet. Dialogen äger rum varje år och hölls i februari 2014. De frågor som främst berördes var reformen av rättsväsendet, ratificeringen av Romstadgan av São Tomé och Príncipe samt förberedelserna inför valet.

Med anledning av de parlaments-, regional- och lokalval som hölls i oktober 2014 gjorde EU ett uttalande och gratulerade São Tomé och Príncipe till att valet hållits under fredliga former och välkomnade det höga valdeltagandet i hela landet. EU bidrog också ekonomiskt med 151 979 euro i bistånd till valprocessen i São Tomé och Príncipe genom utbildningsverksamhet och stöd till vallokalerna.

När det gäller finansiellt samarbete drar landet nytta av det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). Under 2014 gjordes det dock inte någon inbjudan till att lämna förslag för det landsbaserade stödsystemet. Däremot kommer en inbjudan att göras under 2015 med ett anslag på 150 000 euro. Viss förberedande verksamhet har genomförts inför 2015 års inbjudan till att lämna förslag.

São Tomé och Príncipe har fått stöd från EU:s tematiska budgetpost för icke-statliga aktörer och lokala myndigheter i utvecklingsprocessen, där 1,7 miljoner euro har anslagits till kapacitetsuppbyggnad och hjälp till omstrukturering av icke-statliga aktörer och civilsamhällets organisationer i São Tomé and Príncipe.

Senegal

Under 2014 har EU och dess medlemsstater genom den politiska dialogen enligt artikel 8 i Cotonouavtalet och sitt samarbete med Senegal fokuserat på sådana prioriteringar som kvinnors och barns rättigheter, kampen mot strafflöshet, arbetet med att minska långa väntetider inom rättsväsendet, få ned häktningstiderna och minska antalet häktningar samt icke-diskriminering oaktat sexuell läggning.

Senegals resultat när det gäller mänskliga rättigheter är i allmänhet goda. Trots att framsteg har gjorts på området för jämställdhet mellan kvinnor och män och trots goda avsikter i kampen mot korruption och orättvisor måste myndigheterna fortfarande visa bättre resultat när det gäller att skydda barn, bekämpa strafflöshet, minska antalet häktningar och förebygga diskriminering av homosexuella.

Olika EU-ambassadörer, däribland EU:s uppdragschef, har vid olika tillfällen tagit upp EU:s gemensamma strategi, värden och farhågor när det gäller mänskliga rättigheter, när de talat med journalister. Ett systematiskt samarbete mellan EU och dess medlemsstater på detta område har upprättats, med en arbetsfördelning mellan medlemsstaterna.

EU fortsatte att uttrycka sin uppskattning av att det finns senegalesiska lagar som skyddar kvinnor och barn men betonade också betydelsen av särskilda genomförandeåtgärder, som ofta släpar efter. Framför allt tog gatubarnens svåra situation upp under mötet i juni inom ramen för den politiska dialogen enligt artikel 8 och vid ett särskilt möte med justitieministern i november. EU betonade betydelsen av budgetanslag och genomförande av budgeten för den nationella strategin för skyddet av barn (antagen i december 2013). I samband med den internationella dagen för mänskliga rättigheter den 10 december kommer EU:s delegation att anordna ett evenemang kring temat rätten till utbildning och ungdomars, särskilt unga kvinnors, integrering på arbetsmarknaden.

Under 2014 fortsatte EU att tillhandahålla ekonomiskt stöd inom ramen för det tematiska området icke-statliga aktörer för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män när det gäller tillgången till politiska, ekonomiska och sociala rättigheter genom ett projekt inriktat på att bekämpa sexuellt utnyttjande och misshandel av flickor (99 980 euro). EU begärde också stöd från EIDMR för att hjälpa icke-statliga organisationer som är verksamma inom området för barns rättigheter. EU förberedde också en inbjudan till att lämna förslag inom ramen för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred för att behandla frågan om kvinnors roll i krissituationer och förebyggande av utnyttjande av barn.

Inom ramen för den politiska dialogen mellan EU och Senegal ägnades ett särskilt möte med justitieministern i november åt mänskliga rättigheter, och EU och dess medlemsstater underströk att frihetsberövandena före rättegång måste minska och bli kortare. Via Europeiska utvecklingsfondens program som stöder reformen av rättsväsendet hjälper EU till med att förbättra både "maskinvaran" (domstolar, fängelser) och "programvaran" (utbildning, medvetenhet, bekämpning av strafflöshet) för rättsstatligheten i Senegal, med en budget på 7,9 miljoner euro. EU finansierar också kapacitetsuppbyggnaden vid Senegals revisionsrätt för att hjälpa revisionsrätten att minska sin eftersläpning i prövningen av användningen av offentliga medel och öka sin effektivitet.

EU och flera EU-medlemsstater gav bidrag för att stödja de senegalesiska myndigheterna när de skulle organisera den extraordinära afrikanska domstolens (Chambres africaines extraordinaires) rättegång mot Tchads f.d. president Hissène Habré, som anklagas för brott mot mänskligheten. Domstolen har säte i Senegal. Justitieministern försäkrade för EU att utredningsfasen skulle avslutas i slutet av januari 2015 och att rättegången skulle kunna inledas i april.

Kriminaliseringen av homosexualitet tas systematiskt upp som ett problem i den politiska dialogen, där EU framhåller bristande efterlevnad av internationella fördrag som undertecknats av Senegal. Senegals justitieminister uppmanar åklagarna att inte tillämpa artikel 319 i strafflagen, som kriminaliserar "onaturliga handlingar".

På området för yttrandefrihet och föreningsfrihet, som i allmänhet inte är kontroversiellt i Senegal, har EU stött och skyddat människorättsförsvarare, och bidragit till att klargöra det civila samhällets rättsliga och finansiella ram, till avkriminalisering av tryckfrihetsbrott och till kvalitetsjournalistik. Stöd via EU:s nya budgetpost för civilsamhället och de lokala myndigheterna begärdes för 2014. I maj finansierade EU det andra utbildningsevenemanget för icke-statliga aktörer.

Seychellerna

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Seychellerna är att konsolidera arbetet med valreformer, följa upp genomförandet av de rekommendationer som lämnades under den allmänna återkommande utvärderingen av Seychellerna i maj 2011 och stödja inhemsk förankring av internationella konventioner och fördrag.

EU fortsatte att föra diskussioner om demokrati och mänskliga rättigheter med Seychellerna i olika format, bland annat noggrann uppföljning av arbetet med valreformen med särskild uppmärksamhet på översynen av 2013 års lag om allmän ordning.

I den regelbundna dialogen med de seychelliska myndigheterna har EU upprepade gånger vädjat om förbättring av de demokratiska förutsättningarna, med särskild inriktning på att driva på arbetet med valreformer och ändra rättsliga bestämmelser för förstärkt mötesfrihet, yttrandefrihet och pressfrihet, icke-diskriminering av kvinnor och skydd av barns rättigheter.

Efter presidentvalet, som hölls i maj 2011, uppmanade EU de seychelliska myndigheterna att genomföra de rekommendationer om valreformer som utarbetats av det internationella valobservatörsuppdraget bestående av Samväldet, den Internationella organisationen för frankofoni, Södra Afrikas utvecklingsgemenskap (SADC) och Indiska Oceanområdets kommission (IOC).

Ingen politisk dialog förekom 2014 inom ramen för artikel 8 i Cotonouavtalet. Delegationen har nu föreslagit en sådan dialog under första kvartalet 2015.

Under året fortsatte EU sin dialog med civilsamhällets organisationer för att följa upp utvecklingen när det gäller översynen av 2013 års lag om allmän ordning.

Sierra Leone

Bland EU:s mål för mänskliga rättigheter återfinns avskaffande av dödsstraffet, jämställdhet, kvinnors egenmakt, efterlevnad av lagstiftning mot barnarbete och exploatering av barn, fattigdomsminskning och förbättrad tillgång till rättvisa, hälsa och utbildning. Rättigheterna för de människor som påverkas av storskaliga markarrenden och utvinningsindustri kräver också fortsatt uppmärksamhet. Generellt sett har imponerande framsteg gjorts sedan inbördeskrigets slut, men stora utmaningar kvarstod när det gäller mänskliga rättigheter och övergrepp. EU tog upp människorättsproblemen med regeringen inom ramen för Sierra Leones medlemskap i rådet för mänskliga rättigheter och fortsatte att stödja projekt som syftar till att främja grundläggande rättigheter i landet.

Mänskliga rättigheter i kombination med särskilda åtgärder till stöd för jämställdhet och utbildning som ett viktigt bidrag till fattigdomsminskning ingår som en del i den nationella agendan för välbefinnande (2013–2018) som regeringen lanserade i juli 2013 och som EU stöder. EU stöder också den konstitutionella översynsprocessen, som ska anpassa konstitutionen till internationella människorättsnormer, samt lagen om informationsfrihet som antogs i oktober för att garantera tillgång till information från statliga organ.

De EU-finansierade projekten inriktades 2014 huvudsakligen på rättigheterna för personer med funktionshinder (kapacitetsuppbyggnad och mental hälsa), kön (tex. egenmakt och bekämpning av könsrelaterat våld, inklusive kvinnlig könsstympning) och barns rättigheter (barnarbete). Stöd lämnades också till stärkande av tillgången till rättslig prövning, inbegripet utbildning av rättstillämpare och personer som assisterar dem, främjande av informationsfrihet och bättre hälso- och sjukvård. Sierra Leones människorättskommission fick också ekonomiskt stöd från EU. Mer konkret beviljades finansiering för genomförandet av projektet A National Conversation on Human Rights, Governance and Democracy, som syftar till att integrera särskilda människorättsfrågor genom egenmakt och genom att stärka landets medier och civilsamhälle.

Under 2014 utlystes en inbjudan inom ramen för EIDMR om att finansiera projekt inom civilsamhället som syftar till genomförandet av rekommendationerna från Sierra Leones sannings- och försoningskommission. De utvalda organisationerna kommer att påbörja sitt arbete 2015.

Somalia

EU:s engagemang i Somalia styrs av överenskommelsen om Somalia, som antogs 2013 och som återspeglar den pågående processen för landets övergång och fastställer politiska insatser som ska se till att landet fortsätter att utvecklas för långsiktig fred och statsbyggande. EU:s prioriteringar i landet i fråga om mänskliga rättigheter är att skydda civila och barn i väpnade konflikter och garantera tillträde för humanitär hjälp. Centralt för EU:s arbete i Somalia är även stödet till den federala konstitutionen. De återstående prioriteringarna rör främjande och skydd av kvinnors och hbtqi-personers rättigheter samt dödsstraffets avskaffande.

Människorättsläget i Somalia förblir en utmaning. Under 2014 fortsatte de storskaliga kränkningarna av mänskliga rättigheter i Somalia, bland annat genom utomrättsliga avrättningar, våld mot kvinnor och barn, rekrytering och användning av barn som väpnade soldater och attacker mot journalister. Andra viktiga människorettsfrågor är godtyckliga gripanden, begränsningar av tillgång till rättvisa samt dödsstraffets tillämpning. Dessutom är strafflösheten för dessa brott fortfarande ett allvarligt problem, ofta på grund av brister i rättssystemet och rättsstatlighetsinstitutionerna. Många av dessa kränkningar hängde samman med den pågående konflikten mellan de koalitionsstyrkor som stöds av Somalias federala regering och Al-Shabaab-rebellerna. Det fanns fortfarande hundratusentals fördrivna människor i Somalia, med ca 1 miljon somaliska flyktingar i grannländerna.

Under 2014 diskuterade EU ofta människorettsfrågor med den somaliska regeringen inom ramen för den politiska artikel 8-dialogen. EU betonade vid olika möten sina människorättsprioriteringar i landet och uppmanade Somalias regering att vidta åtgärder för att förbättra situationen i enlighet med pakten och sina internationella åtaganden.

I praktiska termer stödde EU 2014 regeringens insatser för att bygga upp människorättsmedvetna institutionella strukturer och lagar genom att främja att mänskliga rättigheter tas med som en övergripande fråga i den nya regeringens olika vägledande strategidokument och handlingsplaner (t.ex. genomförandeplanen för rättsväsende och kriminalvård 2014–2016, förslaget till lag om mänskliga rättigheter som ska leda till inrättandet av en människorättskommission, den nationella jämställdhetspolitiken och den nationella handlingsplanen för avskaffande av sexuellt våld vid väpnade konflikter, vilket omfattar utarbetande förslag till lag om sexualbrott).

Dialogen med somaliska människorättsförsvarare samt med företrädare för regeringen i Mogadishu innebar en utmaning på grund av det besvärliga säkerhetsläget i huvudstaden. Arbetet i den federala regeringen försvårades kraftigt under årets sista kvartal till följd av en intern politisk kris.

EU uttryckte offentlig oro över de fortsatta kränkningarna av de mänskliga rättigheterna och internationell humanitär rätt i sina uttalanden genom den höga representanten/vice ordföranden och på lokal nivå samt genom rådets slutsatser om Somalia (oktober 2014). Sexuellt och könsbaserat våld och kvinnors rättigheter behandlades också ofta i diskussioner med både myndigheter och företrädare för civilsamhället. Efter publiceringen av rapporten från Human Rights Watch om sexuella övergrepp som påstås ha begåtts av Amisoms fredsbevarande styrkor i Somalia uppmanade EU Afrikanska unionen (AU) att utreda dessa anklagelser.

Genom UNDP:s program Rättsstaten och säkerheten (ROLS) utvidgades inte bara rättsstatligheten till att bli ett inslag på nya områden utan dessutom stöddes utarbetandet av människorättsmedvetna strategier för polisen och rättsväsendet som anger de vägledande principerna för all polisiär och rättslig utveckling i Somalia. Som en av huvudgivarna i UNDP:s ROLS (54 miljoner euro inom ramen för tionde Europeiska utvecklingsfonden), framhöll EU att principerna om civil översyn, adekvat kontroll, utbildning för nyrekryterade som beaktar mänskliga rättigheter och hantering av strafflöshet fortfarande är viktiga hörnstenar i all utveckling av säkerhetssektorn. Komponenterna för tillgång till rättslig prövning och civil polis syftar till att bygga upp kapaciteten hos rättsväsendet så att det tjänar de somaliska medborgarna, särskilt de mest utsatta grupperna, och säkerställa tillgång till inkluderande, rättvisa och ansvarsfulla former av säkerhet och skydd för alla somalier. Specialutbildning om sexuellt och könsbaserat våld tillhandahålls också.

Lagstiftning om mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt ingår i den utbildning som EU:s utbildningsuppdrag (EUTM Somalia) ger till somaliska soldater i både Uganda och Mogadishu. Frågor som rör skydd av civila återspeglas i EUTM:s rådgivnings-, mentorskaps- och utbildningsverksamhet. Denna utbildning kommer att fortsätta 2015 som ett led i mer omfattande insatser för en reform av säkerhetssektorn. EUTM kommer att fortsätta att tillhandahålla utbildning, mentorskap och rådgivning i mänskliga rättigheter, internationell humanitär rätt och straffrätt, jämställdhetsperspektivet och frågor som rör kvinnor, fred och säkerhet och skydd av civilbefolkningen, samt integrering av dessa aspekter inom de tre pelarna av uppdraget i samarbete med andra partner, särskilt FN och Amisom.

Forumet för partnerskapet på hög nivå i Köpenhamn (19–20 november) välkomnade utvecklingen av rättsliga och politiska ramar för att främja mänskliga rättigheter, skydda de mest utsatta grupperna – kvinnor och barn i konflikter – och sörja för kvinnors och barns rättigheter. Det internationella samfundet uppmanade även den federala regeringen att snabbt inrätta den oberoende kommissionen för de mänskliga rättigheterna.

Under hela 2014 fungerade EU-delegationen i Somalia som sekretariat för arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna, som utgör den huvudmekanism som gör det möjligt för givare att övervaka människorättsläget i Somalia och upprätthålla konstruktiva dialoger om mänskliga rättigheter med berörda somaliska myndigheter och civilsamhället. Arbetsgruppen består av EU:s delegation i Somalia, EU:s medlemsstater, Norge, Schweiz och Förenta staterna och höll två möten i Somalia 2014. Under året var Belgien och Spanien tillsammans ordförande i arbetsgruppen (fram till juni) och därefter Sverige (från augusti). Den följde utvecklingen på områdena för sexuellt och könsbaserat våld och mediefrihet, lagstiftningsramar och utvecklingsstrategier för mänskliga rättigheter såsom utarbetandet och översynen av lagstiftningsförslaget om den nationella människorättskommissionen och olika nationella och regionala lagstiftningsförslag om medierna, konstitutionsprocessen samt olika processer för strategiutveckling för säkerhetssektorn.

Sydafrika

Värden som mänskliga rättigheter och demokrati ingår i förbindelserna mellan EU och Sydafrika genom handels-, utvecklings- och samarbetsavtalet från 1999 och det strategiska partnerskap som antogs 2007.

Det andra forumet för strukturerad dialog mellan EU och Sydafrika om mänskliga rättigheter hölls i Bryssel den 28 november 2014. EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, och Europeiska utrikestjänstens verkställande direktör Mara Marinaki var mötesordförande för EU. Jerry Matjila, generaldirektör vid utrikesministeriet var medordförande för Sydafrika. Även om dialogen formaliserades först 2013 har den kunnat bygga vidare på de regelbundna ingående samråd som hållits sedan 2009 samt samråden med organisationer i civilsamhället som arbetar med skydd av mänskliga rättigheter i Europa och Sydafrika.

Det andra mötet gav EU och Sydafrika tillfälle att diskutera frågor av gemensamt intresse och ömsesidig vikt, inklusive samarbete i multilaterala forum och inhemska frågor. De multilaterala frågorna handlade bland annat om rasism och främlingsfientlighet, företag och mänskliga rättigheter, rätten till utveckling, de ekonomiska och sociala rättigheterna och utvecklingsramen för tiden efter 2015. Frågan om privata militära företag och säkerhetsföretag samt Internationella brottmålsdomstolen, fanns också på dagordningen. EU och Sydafrika diskuterade också inhemska frågor som rasism och främlingsfientlighet samt polisverksamhet och mänskliga rättigheter. Parterna kom överens om att stärka sitt samarbete i de flesta av de frågor som diskuterades och att göra ytterligare insatser för att nå en samsyn om känsliga frågor.

Utöver dialogen om mänskliga rättigheter anordnades ett seminarium för civilsamhället den 27 november. Omkring 20 organisationer från EU och Sydafrika diskuterade frågor som mänskliga rättigheter och ansvarighet för statliga tjänster, mänskliga rättigheter och tillgång till tjänster samt en lång rad frågor som faller inom ramen för dialogen om mänskliga rättigheter. Deltagarna utformade rekommendationer som togs upp när dialogen om mänskliga rättigheter inleddes.

Under hela året fortsatte EU att följa utvecklingen och aktivt arbeta med Sydafrika på området för de mänskliga rättigheterna, med fokus på alla människorättsfrågor som diskuterades i multilaterala forum, bland annat FN:s råd för mänskliga rättigheter och generalförsamlingens femte utskott, inklusive hbt-frågor och ett brett utbyte med civilsamhällets organisationer.

Genom sitt utvecklingssamarbete fortsatte EU att med hjälp av de tematiska budgetposterna och EIDMR stödja mänskliga rättigheter, huvudsakligen genom stöd till civilsamhällets organisationer på områden såsom funktionsnedsättning, migration, barns och kvinnors rättigheter och könsrelaterat våld. De 25 miljoner euro som programmet för socioekonomisk rättvisa för alla omfattar undertecknades av Europeiska kommissionen och den sydafrikanska regeringen 2014. Programmet ska stödja regeringens politik för socioekonomisk rättvisa, som fastställs i Sydafrikas grundlag och stöds av en strategisk ram som utarbetats av ministeriet för justitiefrågor och konstitutionell utveckling. Det kommer att stödja intressenter från både myndigheterna och det civila samhället och främja samarbetsrelationer dem emellan.

Sydsudan

Händelserna med början den 15 december 2013, då Sydsudan kastades in i en väpnad konflikt endast två och ett halvt år efter självständigheten, har drastiskt förändrat utsikterna för det nyaste landet i världen. Inbördeskriget har lett till att minst tio tusen människor dött, två miljoner människor har tvångsförflyttats och internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter har kränkts på de mest vedervärdiga sätt.

Den mellanstatliga utvecklingsmyndigheten (Igad) i östra Afrika försökte i månader verka för inkluderande och omfattande fredssamtal, men regeringen och oppositionen kunde inte delta i processen i god tro eller helt och hållet fullgöra sina åtaganden. Allteftersom regnperioden gick mot sitt slut, ökade oron för att de stridande parterna förberedde sig för nya stora offensiver. Avsaknaden av framsteg i fredsförhandlingarna åtföljdes av minskat politiskt manöverutrymme. Icke-statliga organisationer och mediekanaler trakasserades i allt högre grad och regeringen föreslog restriktiv lagstiftning för att begränsa deras förmåga att verka obehindrat.

I detta sammanhang var EU:s viktigaste mål för 2014 att undvika regionala spridningseffekter, få ett omedelbart slut på striderna och påskynda fredsförhandlingarna. EU inledde och drev en övergripande strategi för att stödja återställandet av fred i Sydsudan som omfattade politiskt och ekonomiskt stöd till det Igad-ledda arbetet och mekanismen för övervakning av att fientligheterna inte skulle återinledas, sanktioner mot militära ledare som saboterar fredsprocessen och har kränkt de mänskliga rättigheterna, förstärkning av och förändrad inriktning på mandatet för FN:s uppdrag i Republiken Sydsudan (Unmiss) så att skydd av civila och rapportering om de mänskliga rättigheterna prioriteras, stöd för ansvarsutkrävande och försoning genom AU:s undersökningskommission och FN:s råd för mänskliga rättigheter samt antagande av ett stabiliseringspaket med en samtidig höjning av det humanitära biståndet.

I flera uttalanden och slutsatser från rådet fördömde EU i starkaste ordalag kränkningarna av de mänskliga rättigheterna och krävde att de som är ansvariga för grova kränkningar ska ställas till svars. EU stödde rekommendationerna i Unmiss rapport och uppmanade regeringen att genomföra den som uppföljning. I nära samarbete med det internationella samfundet var EU slutligen också mycket aktivt när det gäller att förhindra antagandet av restriktiva lagar i Sydsudan som skulle begränsa civilsamhällets möjlighet att verka i landet. EU fortsätter dessutom att engagera sig för att tillgodose de ökade konfliktrelaterade behoven.

Inom ramen för EIDMR bekräftade EU åter sitt åtagande att skapa en gynnsam miljö för människorättsförsvare genom att anslå särskilda medel till inrättandet av ett nätverk för människorättsförsvare. Målet kommer att vara att öka och förbättra arbetet med de mänskliga rättigheterna i Sydsudan genom att förbättra säkerheten för de lokala människorättsförvararna.

Sudan

Under 2014 fortsatte Sudans interna konflikter i Darfur, Södra Kurdufan och Blå Nilen, vilket ledde till allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna och internationell humanitär rätt, t.ex. urskillningslösa flygbombningar, brända jordens taktik, massfördrivningar, omfattande våld mot kvinnor och barn och nekat tillträde för humanitärt bistånd. Allt detta utfördes av statliga aktörer, icke-statliga aktörer (särskilt milisens snabbinsatsstyrkor) och rebellstyrkor. Läget förvärrades på grund av allmän brist på ansvarighet och utbredd strafflöshet. Trots presidentens tillkännagivande om en nationell dialog i början av 2014 förblev det politiska manöverutrymmet starkt begränsat med fortsatta godtyckliga gripanden av politiska aktivister och nedläggning av icke-statliga organisationer. I många delar av landet levde människor fortfarande i utsatthet på grund av sin etnicitet. Politiska motståndare, ungdomsgrupper, människorättsaktivister och journalister löpte fortfarande stor risk att trakasseras, gripas på godtyckliga grunder och misshandlas av nationella säkerhetstjänsten (NSS), på grund av sina politiska kopplingar. Den statliga censuren och kontrollen av media, särskilt dagstidningar, var fortfarande sträng och omfattade beslagtaganden av hela tryckupplagor och nedläggning av tidningar.

Kravet på respekt för mänskliga rättigheter är en integrerad del av EU:s samarbete med Sudan och betraktas som en viktig faktor för landets långsiktiga stabilitet. EU fortsatte att dela ordförandeskapet med Kanada i det internationella partnerforumet för mänskliga rättigheter och höll flera möten med nationella människorättsinstitutioner, regeringar och civilsamhället. I vissa fall övervakade EU även människorättsrelaterade rättegångar.

Fallet med Meriam Ibrahim, en kristen kvinna som dömdes till döden för påstådd avfällighet, skapade rubriker i maj 2014 och utlöste internationella krav på hennes frigivande och garantier för religions- och trosfrihet, bland annat genom ett gemensamt uttalande från ordförandena för Europeiska kommissionen, Europeiska unionens råd och Europaparlamentet tillsammans med religiösa ledare. Andra uttalanden från EU under 2014 behandlade flygbombningar av civila anläggningar i Södra Kurdufan, eskaleringen av våldet i Darfur, president Bashirs besök i stater som är parter i Romstadgan, fängslanden av politiska aktivister och oppositionsledare och rapporterna om sexuellt våld i Darfur.

EU har också vid upprepade tillfällen tagit ställning för en inkluderande och heltäckande nationell dialog, bland annat genom slutsatser från rådet (utrikes frågor) i oktober. Budskapen om nationell dialog, humanitärt tillträde och det allmänna människorättsläget förstärktes genom ett besök i Sudan av en delegation från Europaparlamentet i mars.

FN:s råd för mänskliga rättigheter i Genève diskuterade Sudan vid sitt 27:e möte i september 2014 och enades om att förlänga och förstärka mandatet för den oberoende experten enligt punkt 10 (tekniskt bistånd och kapacitetsuppbyggnad) – en fråga som EU bedrev aktiv lobbyverksamhet i. Aristide Nononsi (Benin) utnämndes till ny oberoende expert sedan den föregående innehavaren av uppdraget hade avgått.

Under 2014 deltog Sudan aktivt i förberedelserna för initiativet avseende migrationsvägarna Afrikas horn–EU, numera kallat Khartoumprocessen, som är inriktat på människohandel och människosmuggling. Sudan stod värd för en regional AU-konferens och ett möte för högre tjänstemän i oktober och är ett av kärnländerna för och medlem av den styrkommitté om vilken man enades i november under ministerkonferensen i Rom.

EU:s förbindelser med Sudan påverkas fortfarande av Internationella brottmålsdomstolens kvarstående arresteringsorder mot president Bashir och Sudans beslut att inte ratificera det reviderade Cotonouavtalet. Den utvecklingsfinansiering som fortfarande gavs genom medel som tagits i anspråk på nytt och ett särskilt anslag som grundar sig på ett rådsbeslut från 2010 om att täcka behov hos de mest utsatta befolkningsgrupperna i de konfliktdrabbade områdena löpte ut 2013, trots att projekt fortfarande pågick. Dessutom har människorättsrelaterad finansiering förmedlats genom EIDMR (1 miljon euro 2014), programmet Icke-statliga aktörer och lokala myndigheter i utvecklingsprocessen (2,5 miljoner euro), det tematiska programmet för trygkad livsmedelsförsörjning (10 miljoner euro 2014) och instrumentet som bidrar till stabilitet och fred (13,5 miljoner euro 2014–2017). Till nyckelområdena för projektstöd hörde främjande av positiva förutsättningar, kapacitetsuppbyggnad för lokala icke-statliga organisationer, det civila samhället och människorättsförsvarare samt främjande av rättigheterna för personer som tillhör de mest marginaliserade och sårbara grupperna, inbegripet kvinnor och barn, personer med funktionsnedsättning, ursprungsbefolkningar och andra minoriteter.

Swaziland

EU:s allmänna mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Swaziland är att stödja demokrati och gott styre, främja jämställdhet och ett rättsligt avskaffande av dödsstraffet. Andra viktiga prioriteringar är att stärka kommissionen för de mänskliga rättigheterna och den offentliga förvaltningen, främja yttrande-, mötes- och föreningsfrihet och stödja kampen mot korruption.

Under 2014 fortsatte EU att ta upp mänskliga rättigheter och demokrati med Swazilands myndigheter vid olika möten. Till exempel ägde den politiska dialogen mellan de båda parterna rum i oktober och omfattade ett antal människorätsfrågor, inbegripet dödsstraffet och jämställdhet.

Under hela året hade EU:s ambassadör möten med kungen, premiärministern och regeringsmedlemmar. Mötena gav möjlighet att diskutera EU:s engagemang för främjande av de mänskliga rättigheterna och att ge uttryck för den stora oron över vad som verkar vara ett försämrat skydd av de grundläggande rättigheterna i landet.

Efter gripandet av Thulani Maseko, framgångsrik människorättsadvokat, och Bheki Makhubu, redaktör för tidskriften The Nation, för att de kritiserat appellationsdomstolen High Court gjorde EU ett offentligt uttalande i mars 2014 där man uttryckte oro över arresteringarna och dess negativa inverkan på yttrande- och mediefriheten i landet. Dessutom gjorde EU ett uttalande i juni 2014 efter gripandet av politiska aktivister.

I enlighet med Cotonouavtalet stöder EU civilsamhällets fulla medverkan i utvecklingsagendan i Swaziland. För närvarande genomför EU ett program på 4,5 miljoner euro för icke-statliga aktörer genom centraliserad förvaltning. Det civila samhället i Swaziland får också stöd från det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) motsvarande 1 miljon euro.

Tanzania

Främjande av icke-diskriminering, bekämpning av könsrelaterat våld och opinionsbildning för stärkta sociala och ekonomiska rättigheter fortsatte att vara vägledande för EU:s människorättsagenda i Tanzania. På det politiska planet har EU med stort intresse följt den konstitutionella översynsprocessen, utvecklingen av mediefriheten och de offentliga tillsynsorganens funktion. Sporadiska religiösa och politiska händelser under första halvåret 2014 gav fortfarande anledning till oro.

Den politiska dialogen mellan EU och Tanzania, i mars 2014 inom ramen för artikel 8 i Cotonouavtalet handlade om utmaningarna brottsbekämpning, förutsättningar för val och närliggande frågor som rör yttrande- och pressfrihet och könsrelaterat våld. EU uttryckte stöd för de aviserade rättsliga reformerna och moderniseringen på dessa områden. EU:s politiska dialog om allmänt budgetstöd har också varit en plattform för övervakning av de mänskliga rättigheterna.

Det könsrelaterade våldet är utbrett i Tanzania och ifrågasätts sällan. Tidiga och ofta påtvingade äktenskap och därmed sammanhängande skadliga traditionella sedvänjor som kvinnlig könsstympning är kulturellt förankrade i många delar av landet. Fattigdomen, särskilt på landsbygden, är en förvärrande faktor där hemgift är en viktig drivkraft för barnäktenskap. Positivt är att utkastet till konstitution innehåller ett förslag till definition av barn som personer som ännu inte fyllt 18 år, vilket förväntas leda till en motsvarande reform av äktenskapslagen, där den lagstadgade minimiåldern för giftermål ska fastställas. EU förespråkade med bestämdhet detta liksom ett lagstadgat förbud mot hemgift. Dessutom var jämställd undervisning av hög kvalitet – det mest effektiva alternativet mot barnäktenskap – en viktig indikator för tillhandahållande av EU:s allmänna budgetstöd till Tanzania.

I EU:s portfölj av projekt ingår både nationellt omfattande och lokalt baserad verksamhet för att motverka, förebygga och reagera på våld mot barn, barnarbete, människohandel och andra skadliga sedvänjor såsom kvinnlig könsstympning eller barnäktenskap, i vilket sexuellt och könsrelaterat våld ingår. EU bidrog till kampanjer med offentlig diplomati och inrättandet av särskilt ansvariga för polisfrågor i ett försök att påverka människors uppfattning om och reaktioner på dessa skadliga fenomen. EU verkade även för kvinnors deltagande och egenmakt i valprocessen och kvinnors tillgång till mark, jordbruksverksamhet och bättre kost.

Efter ett antal dödliga angrepp mot människor med albinism bad EU regeringen i ett öppet brev till premiärministern att sätta stopp för strafflösheten för trolldom och ställa förövarna inför rätta. EU försökte också skapa offentlig debatt kring denna fråga genom en artikel med tio frågor om rätten till trygghet för människor med albinism i Tanzania. EU:s stöd gick till samhällsbaserade åtgärder för att främja äldres rättigheter och förhindra trolldomsbaserade avrättningar.

I samband med den internationella dagen för demokrati mötte EU medierna för att diskutera informationsfrihet och demokrati. EU sponsrade även en workshop som kommissionen för de mänskliga rättigheterna och goda styrelseformer anordnade för intressenterna på den internationella dagen för mänskliga rättigheter att utvärdera rekommendationerna från den allmänna återkommande utvärderingen med tanke på förberedelserna inför nästa omgång.

I oktober 2014 började Tanzania bevilja intyg om medborgarskap till 162 000 f.d. burundiska flyktingar i Tanzania som varit bosatta i Tanzania sedan 1972 och ursprungligen naturaliserats 2010. EU hade tagit upp frågan med Tanzania vid upprepade tillfällen och lovordade beslutet som ett tecken på Tanzanias engagemang för fred och stabilitet i regionen vid de afrikanska stora sjöarna.

Togo

EU:s arbete med Togo på området mänskliga rättigheter omfattade allt från en regelbunden dialog med de olika aktörerna (myndigheter, ledare och civilsamhällets organisationer) tekniskt och ekonomiskt bistånd samt offentlig diplomati i syfte att öka medvetenheten.

Åtgärderna inriktades på reform av rättsväsendet, särskilt mot strafflöshet och godtyckligt frihetsberövande, avskaffande av tortyr och omänsklig behandling och förbättrade fängelseförhållanden för interner.

Särskild uppmärksamhet ägnades även åt att eliminera våldet i samband med val, främja yttrandefriheten, stärka civilsamhället, inbegripet skyddet av människorättsförsvarare, samt försoning. Alla dessa frågor togs upp under EU:s regelbundna politiska dialog med myndigheterna, bland annat vid den formella politiska dialogen den 2 oktober 2014, och med oppositionen och civilsamhället.

EU var särskilt aktivt när det gäller att främja antagandet av en konstitutionell ram som alla politiska partier kommit överens om. Tyvärr misslyckades de olika aktörernas ansträngningar och ingen överenskommelse kunde nås i nationalförsamlingen, där lagförslaget om en revidering av konstitutionen avslogs den 30 juni. I samarbete med likasinnade partner i den så kallade G5-gruppen (EU, Frankrike, Tyskland, USA, FN) gjordes lokala uttalanden för att uppmuntra samförståndsbaseade reformer och främja dialog.

Arbetet fortsatte med det civila samhällets organisationer i deras egenskap av dels stödberättigade inom EU-finansierade projekt, dels relevanta motparter i EU:s politiska dialog och offentliga diplomati. I detta avseende stöddes civilsamhällets organisationer institutionellt och vid genomförandet av sin verksamhet, med särskild tonvikt på nationell försoning.

Ett program för polisutbildning inleddes för att förstärka säkerhetsstyrkornas kapacitet på ett mer professionellt och människorättsförenligt sätt. EU fortsatte att aktivt driva på genomförandet av kommissionens rekommendationer för sanning, rättvisa och försoning. Dessutom slutfördes i stort sett utformningen av ett nytt program för rättvisa och säkerhetsstyrkor inom ramen för Europeiska utvecklingsfonden. Slutligen stöder EU inom ramen för EIDMR ett projekt som ska tillhandahålla rättsligt stöd till fångar i många fängelser.

Uganda

Under 2014 försökte EU främja rätten till icke-diskriminering i sina diskussioner med Uganda. Strax före antagandet av lagen mot homosexualitet i Uganda den 24 februari gjorde EU:s höga representant ett uttalande där hon uttryckte djup oro över det förestående genomförandet av ytterst sträng lagstiftning som kriminaliserar homosexualitet och beklagade diskrimineringen, som grundades på sexuell läggning. Den 4 mars gjorde den höga representanten ytterligare ett uttalande på Europeiska unionens vägnar där hon fördömde antagandet av lagen mot homosexualitet och underströk att lagen stred mot till den ugandiska regeringens internationella åtaganden att respektera och skydda de grundläggande mänskliga rättigheterna för alla landets medborgare. EU uppmanade Uganda att garantera likhet inför lagen och icke-diskriminering i enlighet med landets skyldigheter inom ramen för internationell människorättslagstiftning. EU höll en förstärkt politisk dialog med de ugandiska myndigheterna i enlighet med artikel 8 i Cotonouavtalet för att diskutera lagen.

I juli gjorde Ugandas regering ett uttalande för att klargöra sina avsikter inom ramen för lagen.

I uttalandet noterade Ugandas regering att ingen verksamhet av personer eller grupper skulle påverkas av lagen och underströk att den skulle fortsätta att säkerställa likabehandling av alla personer och respektera den konstitutionella rätten till privatliv samt fortsätta att utan diskriminering garantera full tillgång till sociala tjänster och hälso- och sjukvård för alla.

Den 1 augusti ogiltigförklarade författningsdomstolen i Uganda lagen som förklarades strida mot konstitutionen med motiveringen att parlamentet inte varit beslutsfärdigt när rättsakten antogs.

Efter domstolens dom inrättades en kommitté under ordförandeskap av vice talman Edward Ssekandi för att diskutera om ytterligare åtgärder skulle vidtas på detta område. Ett antal parlamentsledamöter har också uttryckt en önskan om att på eget initiativ lägga fram ett lagförslag mot homosexualitet. EU fortsätter att följa händelseutvecklingen mycket noga.

I september kom Human Rights Watch med en rapport med uppgifter om att soldater från Afrikanska unionens uppdrag i Somalia (Amisom), inbegripet ugandiska soldater, hade utsatt kvinnor som bett om läkarvård, mat och vatten på Amisom baser för våldtäkt eller sexuella övergrepp. EU uppmanade alla berörda aktörer att säkerställa en grundlig och opartisk utredning av dessa allvarliga anklagelser. Afrikanska unionen och Ugandas myndigheter utredde ärendet, och ett antal ugandiska högre officerare avstängdes från tjänstgöring.

EU fortsatte att ge tekniskt bistånd till de ugandiska myndigheterna och civilsamhällets organisationer för att främja genomförandet av rekommendationerna från 2011 års valobservatörsuppdrag i Uganda och uppmuntra de ugandiska myndigheterna att anta lämpliga lagstiftningsreformer och institutionella reformer så snart som möjligt för att möjliggöra fullständigt genomförande i tid för valet 2016.

I oktober deltog EU i ett evenemang som anordnades av stiftelsen för människorättsinitiativet för att högtidlighålla Världsdagen mot dödsstraffet. EU höll då ett anförande om EU:s ståndpunkt som motståndare till dödsstraff.

EU:s ugandiska pris till människorättsförsvarare tilldelades 2014 Gladys Canogura, verkställande direktör för kvinnornas fredsinitiativ i Kitgum, Mohammed Ndifuna, verkställande direktör för nätverket för mänskliga rättigheter i Uganda, och Christine Alalo, biträdande polischef med ansvar för direktoratet för skydd av barn och familjer vid den ugandiska polisen.

Zambia

De mänskliga rättigheterna är ett viktigt område inom EU:s förbindelser med Zambia. EU:s människorättsliga mål i landet är avskaffande av dödsstraffet, förbättring av förhållandena i fängelser och icke-diskriminering av medborgare på grund av sexuell läggning. Att ta itu med det könsrelaterade våldet och främja yttrandefrihet är också prioriteringar för EU i Zambia. EU och EU-medlemsstaterna har tagit upp dessa frågor regelbundet i dialogen med regeringen, oppositionen och civilsamhällets företrädare.

Under 2014 förde EU regelbundet en dialog med människorättsförfvarare i Zambia. EU-delegationen höll möten för att diskutera människorättssituationen i landet och lagen om icke-statliga organisationer, som reglerar de icke-statliga organisationernas verksamhet, och sörjde för regelbunden närvaro vid rättegången mot två påstådda hbtj-personer åtalade för sodomi (de frikändes slutligen). EU-delegationen i Lusaka skrev dessutom en debattartikel i samband med Världsdagen mot dödsstraffet.

Genom programmet för tillgång till rättslig prövning har EU gett 7,5 miljoner euro i stöd till olika institutioner som polis, rättsväsende, fängelser, justitieministeriet och den nationella åklagarmyndigheten. I oktober 2014 tillkännagav EU-delegationen att 4 miljoner euro skulle gå till finansiering av projekt inom civilsamhället som syftar till att ge medborgarna egenmakt så att de känner till, säkerställer och utövar sina mänskliga och demokratiska rättigheter. Genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EDMR) avsattes 590 000 euro för att stödja rättigheter för utsatta grupper i samhället och särskilt fångar och hbtj-personer.

Under 2015 planerar EU att fortsätta sitt stöd genom att tillhandahålla finansiering till projekt för konsolidering av demokratiska processer och institutioner, närmare bestämt för stöd av valprocesser i Zambia samt för främjande av rättslig egenmakt och förbättrad rättsskipning.

Zimbabwe

Den 1 november 2014 löpte EU:s lämpliga åtgärder ut. Detta gör att EU nu kan utvidga sitt befintliga utvecklingssamarbete i landet och möjliggör en politisk dialog med regeringen bland annat om människorättsfrågor.

Människorättssituationen förblev generellt stabil men bräcklig i Zimbabwe under hela 2014. Även om det politiska våldet fortfarande låg på en låg nivå jämfört med de föregående åren fanns det ett antal händelser som ger anledning till oro. Trots vissa positiva uttalanden från regeringen om respekt för mark- och egendomsrättigheter, förekom fortfarande intrång på bondgårdar, inklusive vissa synnerligen våldsamma intrång på egendom som ägdes av såväl svarta som vita. Under 2014 ökade utrymmet för civilsamhället att verka fritt.

Under hela 2014 avsåg EU:s stöd för de mänskliga rättigheterna både de institutioner och organisationer i civilsamhället som deltog i genomförandet av den nya konstitutionen, särskilt den nya förklaringen om rättigheter och socioekonomiska och kulturella rättigheter. Särskild uppmärksamhet ägnades åt att stärka rättsstatligheten och främja och skydda människorättsförsvarare, kvinnors och barns rättigheter samt rättigheter för personer som tillhör minoriteter, vilka alla förblir EU-prioriteringar i Zimbabwe.

När det gäller ekonomiskt stöd gav EU 2014 indirekt stöd till Zimbabwes institutioner, till exempel de konstitutionella kommissionerna, domstolarna och parlamentet. Genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR), anslogs medel för att säkerställa att incidenter och kränkningar av de mänskliga rättigheterna fortsatte att rapporteras i tid och att skyddsmekanismer faktiskt hade införts. Under 2014 finansierade EU även projekt för att stödja förebyggande av våld och inrättandet av mekanismer för att lösa konflikter utan våld, på både nationell och lokal nivå, med inriktning på vanliga kvinnor och män, traditionella ledare och beslutsfattare. När det gäller jämställdhet, inriktades åtgärderna 2014 på kapacitetsuppbyggnad för kvinnliga människorättsförsvarare och ökad jämlikhet i fråga om egendomsrätt och arvsrätt.

I fråga om offentlig diplomati deltog EU och medlemsstaterna i debatten om vägen till ett fullständigt avskaffande av dödsstraffet i Zimbabwe under kampanjen för Världsdagen mot dödsstraffet. Vård för debatten, som medfinansierades av Schweiz ambassad i Zimbabwe, var den zimbabwiska sammanslutningen för brottsförebyggande och återanpassning av brottslingar (Zacro).

EU gjorde tre uttalanden om Zimbabwe när det gäller översynen av de restriktiva åtgärderna mot landet, frågan om politiskt våld och hot till följd av våldet mot flera medlemmar av oppositionspartiet MDC-T och avslutandet av de lämpliga åtgärderna enligt artikel 96 i Cotonouavtalet.

Från mars till juni 2014 fortsatte EU sin dialog med civilsamhällets organisationer genom att lägga fram sin omfattande nationella färdplan för samarbetet med civilsamhället 2014–2017 i Zimbabwe. När färdplanen utarbetades hölls samråd med Zimbabwes regering och civilsamhället om godkännandet av det nationella vägledande programmet (som ska finansieras inom ramen för elfte Europeiska utvecklingsfonden 2014–2020).

VI Mellanöstern och Arabiska halvön

Bahrain

Tre år efter oroligheterna i Konungariket Bahrain fortsatte EU att nära övervaka den lokala utvecklingen och uttrycka oro över situationen för de mänskliga rättigheterna i landet.

Under hela 2014 uppmanade EU konsekvent alla sidor att konstruktivt delta i en fredlig process utan förhandsvillkor för verklig nationell försoning och dialog. EU välkomnade några av de initiativ som tagits av Bahraíns regering, bland annat genomförandet av rekommendationerna från Bahraíns oberoende undersökningskommission.

EU följde noga arbetet vid de nyligen inrättade institutionerna som polisombudsmannen för inrikesministeriet, den nationella institutionen för mänskliga rättigheter (NIHR) och kommissionen för rättigheter för interner och frihetsberövade. De nödvändiga villkoren för verklig och varaktig försoning uppfylldes emellertid ännu inte och EU uppmanade vid upprepade tillfällen alla bahrainare att utnyttja de nya institutionerna och se till att de kan åstadkomma konkreta förbättringar, även på grundval av de robusta rekommendationerna i de rapporter som lagts fram av NIHR och ombudsmannen. Som ett erkännande av den viktiga roll som NIHR och ombudsmannaämbetet kan spela beslutade EU:s beskickningschefer att tilldela EU-delegationens Chaillotpris för mänskliga rättigheter till de båda institutionerna den 9 december 2014.

EU fortsatte att understryka att kampen mot strafflöshet för förövare av brott mot mänskliga rättigheter fortfarande är en av de prioriterade frågorna i Bahrain, ännu mer så i ett besvärligt och polariserat klimat som det som vi sett under de senaste åren. Detta, tillsammans med andra betydande och konkreta förtroendeskapande åtgärder från samtliga parter kan gradvis återskapa det förtroende som leder till verklig nationell försoning.

EU gav konkret stöd till processen genom ett projekt för utbyte av sakkunskap inom ramen för stabilitetsinstrumentet i samarbete med det nationella institutet för mänskliga rättigheter, polisombudsmannämbetet, inrikesministeriet, justitieministeriet och åklagarmyndigheten, båda kamrarna i parlamentet och advokater. EU-diplomater fanns också närvarande vid domstolsförhandlingar som rörde politiska aktivister och människorättsaktivister, däribland framstående personligheter som Nabil Rajab.

Den höga representanten/vice ordföranden och utrikestjänsten hade vid sidan av ett antal offentliga uttalanden⁴³ regelbunden kontakt med bahrainiska politiker och aktivister. Europeiska utrikestjänsten besökte Bahrain på hög tjänstemannanivå i maj 2014 och höll ett stort antal samråd med myndigheterna, oppositionen politiska föreningar, nationella organ för mänskliga rättigheter och civilsamhällets aktörer, främst med inriktning på nationell försoning och situationen för de mänskliga rättigheterna. EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter mötte Bahrains inrikesminister generallöjtnant (Shaykh) Rashid bin Abdullah al-Khalifa i Bryssel i samband med uppföljningen av besöket av EU:s särskilda representant i Bahrain 2013. Den särskilda representanten betonade vikten av betydande förtroendeskapande åtgärder, inbegripet frigivning av fredliga aktivister och ett fullständigt genomförande av rekommendationerna från Bahrains oberoende undersökningskommission och den allmänna återkommande utvärderingen. Den särskilda representanten upprepade också att EU är berett att stödja de framväxande nya institutionerna för mänskliga rättigheter så att de kan fullgöra sina uppgifter oberoende och effektivt.

I samband med de lokal- och parlamentsvalen den 22 och den 29 november 2014 uppmanade EU alla politiska grupper att tillvarata möjligheten att genom omröstningen gjuta nytt liv i den nationella dialogen för reformer och nationell försoning och uppmanade samtidigt myndigheterna att nå ut till oppositionen och att överväga förtroendeskapande åtgärder, bland annat frigivning av fredliga aktivister.

⁴³ 30 november 2014, uttalande från talespersonen om den andra omgången av parlamentsvalen i Bahrain (http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2014/141130_02_en.htm); 25 september 2014, uttalande från talespersonen om de kommande parlamentsvalen i Bahrain (http://www.eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140925_02_en.pdf); 5 mars 2014, uttalande från EU:s höga representant Catherine Ashton om bombdådet som dödade tre polismän i Bahrain (http://www.eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140305_01_en.pdf); 16 januari 2014, uttalande från talespersonen för EU:s höga representant Catherine Ashton om den senaste politiska utvecklingen i Bahrain (http://www.eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140116_04_en.pdf).

EU uppmanade den nya regeringen och det nyvalda parlamentet att verka till förmån för alla delar av det bahrainiska samhället och inrikta sig på resultat som motsvarar medborgarnas legitima förhoppningar. EU förväntade sig att det nya parlamentet skulle verka konstruktivt och positivt för att främja reformer.

Europaparlamentet antog en brådskande resolution om Bahrain, särskilt fallen Nabil Rajab, Abdulhadi al-Khawaja och Ibrahim Sharif, den 6 februari 2014 och nämnde läget i Bahrain i sin resolution om EU:s prioriteringar inför den 25:e sessionen i FN:s råd för mänskliga rättigheter den 13 mars 2014.

EU:s medlemsstater stödde enhälligt ett gemensamt uttalande om FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter och människorättsläget i Bahrain inom ramen för punkt 2. Uttalandet antogs i Genève den 10 juni 2014.

Iran

Trots de hoppningivande signalerna 2013 efter valet av president Hassan Rohani, exempelvis frisläppandet av ett antal samvetsfångar, gjordes inte några framsteg med de mänskliga rättigheterna 2014. Det saknades fortfarande grundläggande friheter, och kränkningar av grundläggande mänskliga rättigheter, inbegripet kvinnors rättigheter, i strid med Irans internationella åtaganden, förekom alltjämt.

Det förs idag inte någon politisk dialog eller människorättsdialog med Iran, något som gör EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati särskilt svåra att uppnå.

EU fortsatte dock att ta upp de mänskliga rättigheterna med Iran när det var möjligt och med hjälp av olika formella och informella samt offentliga och privata kanaler till de iranska myndigheterna. I mars 2014 besökte den dåvarande höga representanten/vice ordföranden Catherine Ashton Iran. Detta var EU:s första besök på hög nivå på tio år. Under sina möten med iranska politiska ledare diskuterades människorätsrelaterade frågor. Besöket sammanföll med Internationella kvinnodagen, vilket gav den höga representanten tillfälle att träffa ett antal kvinnorätsaktivister i Teheran.

I och med att mer än 460 avrättningar enligt rapporterna verkställdes 2014 (500 avrättningar rapporterades under 2013) var tillämpningen av dödsstraffet ett viktigt människorätsproblem som togs upp av EU. EU gjorde uttalanden och en förklaring med EU:s medlemsstater om vissa enskilda ärenden och uppmanade den iranska regeringen att avhålla sig från att använda dödsstraffet.

Europaparlamentet fortsatte att ägna stor uppmärksamhet åt människorättsituationen i Iran. I april 2014 antog parlamentet en resolution om Iran där det uttryckte sin allvarliga oro över människorättsläget i landet.

Den allmänna återkommande utvärderingen av Iran genomfördes. EU deltog i förberedelserna, och Iran förklarade att landet respekterar den allmänna återkommande utvärderingsmekanismen men godtog inte omedelbart någon av de 291 rekommendationer utan konstaterade att Iran skulle bemöta dem i vid lämplig tidpunkt, dock senast vid det 28:e mötet i MR-rådet (mars 2015).

EU stödde 2014 även Förenta nationernas generalförsamlings resolution om de mänskliga rättigheterna i Iran. Resolutionen hade lagts fram av Kanada.

Irak

EU:s åtgärder inriktades på att stödja en fredlig övergång till ny regering efter de allmänna valen den 30 april och uppmuntra regeringen att öka respekten för de mänskliga rättigheterna, särskilt för de mest utsatta grupperna, i enlighet med Iraks internationella åtaganden och den nationella handlingsplanen för mänskliga rättigheter.

EU samordnade lokala diplomatiska insatser under valprocessen. Särskild uppmärksamhet ägnades åt väljarregistrering, säkerhet i vallokalerna, observation på plats, kapaciteten inom den oberoende höga valkommissionen samt journalisters oberoende och säkerhet. Ett valexpertuppdrag från EU fanns på plats i Irak den 5 april–11 maj 2014.

Situationen för de mänskliga rättigheterna förvärrades avsevärt på grund av det angrepp som Isil/Daish och andra terroristgrupper inledde i juni. Detta våldsamma maktövertagande i stora delar av Irak ledde till omfattande fördrivning av människor och flagranta kränkningar av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet när det gäller utsatta grupper såsom etniska och religiösa minoriteter, kvinnor och barn. Krisen skapade 2,1 miljoner internflyktingar, utöver de uppskattningsvis 225 000 flyktingarna från Syrien. EU:s humanitära åtgärder var omedelbara, med ytterligare 20 miljoner euro under 2014 för Irak.

EU fortsatte att engagera sig i diskussioner om mänskliga rättigheter och demokrati i olika format, formella démarches samt bilateral dialog på expertnivå och politisk nivå. Respekt för demokratiska principer, mänskliga rättigheter och rättsstatlighet utgör också viktiga inslag i partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Irak. En särskild underkommitté för demokrati och mänskliga rättigheter sammanträder regelbundet i detta sammanhang. I januari 2014 fanns mänskliga rättigheter också med på dagordningen för samarbetsrådet på ministernivå.

EU åtog sig att stödja den nya regeringen och premiärminister Haydar al-Abadi vid genomförandet av arbetsprogrammet, med särskild tyngdpunkt på reformer när det gäller samhällsstyrning, rättsstatlighet och säkerhetssektorn. EU uppmanar regeringen att försöka nå ut till alla olika grupper i det irakiska samhället och att inleda en nationell försoningsprocess.

Europeiska rådet och ministerrådet (utrikes frågor) fördömde i starka ordalag de brutala dåd som begås av Isil/Daish och andra terroristgrupper och krävde att förövarna ska ställas inför rätta. EU uttryckte även sin oro över de kränkningar av de mänskliga rättigheterna som begås av säkerhetsstyrkorna och allierad milis.

Europaparlamentet fördömde Isil/Daishs insatser vid flera tillfällen och antog flera resolutioner om situationen i Irak. Det femte parlamentära mötet mellan Europaparlamentet och Irak ägde rum i Bryssel i december.

Flera rekommendationer, som EU instämmer i, formulerades vid den allmänna återkommande utvärderingen av Irak i november. EU stödde resolutionen av FN:s råd för mänskliga rättigheter om människorättssituationen i Irak mot bakgrund av de övergrepp som begåtts av den så kallade Islamiska staten i Irak och Levanten och därtill knutna grupper och beslutet att inrätta en särskild grupp för Irak för att utreda Isil/Daishs kränkningar och brott mot de mänskliga rättigheterna.

Irak har fördel av flera EU-finansierade projekt som rör mänskliga rättigheter, rättsstatlighet, utbildning och stöd till lokala myndigheter. EU inledde nyligen ett program för genomförandet av rättsstatsprincipen och straffrättsliga reformer med stark tonvikt på främjande av och respekt för de mänskliga rättigheterna.

Kuwait

De viktigaste frågor som EU tog upp med de kuwaitiska myndigheterna var situationen för de statslösa bidunerna, dödsstraffet, yttrandefrihet och situationen för utländska arbetstagare och hushållsanställda.

EU uppmanade också aktivt Kuwait att förbättra situationen för hushållsanställda. EU-delegationen i Riyad, som är ackrediterad i Kuwait, fortsatte att ha kontakter med Kuwaits Social Work Society⁴⁴, en icke-statlig organisation som har spelat en viktig roll för att förbättra villkoren för hushållsanställda, bland annat genom lagstiftningsreformer.

Europaparlamentets ständiga delegation för förbindelserna med Arabiska halvön besökte Kuwait för det sjunde interparlamentariska möte EP–Kuwait den 25–27 mars 2014. I sitt slutliga uttalande⁴⁵ och sin slutrapport⁴⁶ framhöll delegationen särskilt att Kuwait, med sina demokratiska institutioner och sitt livliga civilsamhälle, kan tjäna som inspirationskälla för sina grannar i regionen.

Delegationen uppmanade också Kuwait att reformera systemet med sponsring ("kafala") och ta itu med bristen på lagstiftning för hushållsanställda. Delegationen tog också upp situationen för de statslösa bidunerna i Kuwait och noterade att denna fråga också skulle behandlas i det kuwaitiska parlamentet.

⁴⁴ Kuwaits Social Work Society mottog EU-delegationens Chaillot-pris 2012.

⁴⁵ STATEMENT OF THE EUROPEAN PARLIAMENT'S DELEGATION FOR RELATIONS WITH THE ARAB PENINSULA, Kuwait City, 27 March 2014, <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201403/20140331ATT82031/20140331ATT82031EN.pdf>

⁴⁶ DELEGATION FOR RELATIONS WITH THE ARAB PENINSULA 3rd EP/Qatar and 7th EP/Kuwait Interparliamentary Meetings, 22 - 28 March 2014, <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201406/20140626ATT85904/20140626ATT85904EN.pdf>

Oman

EU oroades av flera rättegångar mot personer som hade protesterat eller uttryckt åsikter i sociala medier, men noterade också att nåd beviljades i de flesta av dessa fall. En annan källa till oro för EU är diskriminering av utländska arbetstagare, både i tillämpningen av arbetslagstiftning och praktiskt, samt deras allmänna status och situation. EU hade kontakt med de omanska myndigheterna angående utländska arbetstagares situation och människohandel.

Maina Kiai, FN:s särskilda rapportör för rätten till frihet att delta i fredliga sammankomster och mötesfrihet, besökte Oman den 18 september och konstaterade att omaniernas rätt att fritt delta i fredliga sammankomster är "i det närmaste obefintlig i praktiken". Maina Kiais rapport om besöket kommer att offentliggöras i början eller mitten av 2015 och läggas fram för FN:s råd för mänskliga rättigheter under dess 29:e session i juni 2015.⁴⁷

Qatar

EU och dess medlemsstater fokuserade särskilt på yttrandefrihet och utvecklandet av oberoende medier, försök att stärka det civila samhället med hjälp av mer liberal lagstiftning om föreningsfrihet och initiativ från det civila samhället, stöd till människorättsförsvarare, kvinnors rättigheter samt förbättring av migrerande arbetstagares levnads- och arbetsvillkor.

Global uppmärksamhet fästes på villkoren för migrerande arbetstagare i Qatar efter rapporter om obetalda löner, brister i arbetsmiljön, olämpliga bostäder och skrupelfria arbetsagenter i arbetstagarnas ursprungsländer inför Fifas VM 2022.

Inom ramen för den senaste allmänna återkommande utvärderingen för Qatar, som utfärdades den 7 maj 2014, samordnade EU och EU:s medlemsstater gemensamma ståndpunkter för EU bland annat om migrerande arbetstagare, arbetsmarknadsfrågor och kvinnors rättigheter.

I detta avseende välkomnade EU löftet från Qatars regering om att anta ny lagstiftning för att ersätta det omstridda systemet med sponsring ("kafala") senast i början av 2015 och EU kommer att följa genomförandet av detta som en viktig del i sina förbindelser och sitt samarbete med Qatar.

⁴⁷ <http://freeassembly.net/rapporteurreports/oman/>

Ett besök av ledamöter i Europaparlamentet med anknytning till mänskliga rättigheter ägde rum i mars, då qatariska regeringstjänstemän och företrädare för Qatars civilsamhälle deltog i en öppen och omfattande dialog om människorättssituationen med fokus framför allt på kvinnors egenmakt i det qatariska samhället och situationen för migrerande arbetstagare⁴⁸.

Qatar är också föremål för ett klagomål enligt artikel 26 i ILO:s konstitution för brott mot ILO:s konvention nr 81 om yrkesinspektion och ILO:s konvention nr 29 angående tvångs- eller obligatoriskt arbete som lämnats in mot staten till ILO. En trepartsdiskussion ägde rum den 12 november i ILO:s styrelse, då Qatar upprepade att landet är beredvilligt att samarbeta med internationella organ och ILO i synnerhet för att förbättra rättigheterna för migrerande arbetstagare. EU välkomnade i sitt gemensamma uttalande denna nyhet och uppmanade de qatariska myndigheterna att inom en bestämd tidsram vidta lämpliga åtgärder för att förstärka genomförandeåtgärderna, också genom yrkesinspektion. EU uppmanade även Qatar och arbetsmarknadens parter att fortsätta samarbetet med ILO, särskilt för att genomföra de rekommendationer som rör tvångsarbete.

Även om de qatariska myndigheterna tycks vara öppna för förändringar inom arbetsrätten och för samarbete med ILO om förbättringar av migrerande arbetstagares rättigheter, väntas sponsorsystemet bli kvar i en eller annan form.

Mot denna bakgrund har EU följt den senaste händelseutvecklingen och tagit del av tillkännagivandet från Gulfstaternas samarbetsråd (GCC) av att alla sex arbetsmarknadsministrars enats om ett enhetligt avtal för hushållsanställda på bredare regional nivå.

Saudiarabien

EU hade regelbunden kontakt med de saudiska myndigheterna om människorettsfrågor i kungariket samtidigt som man uppmuntrade pågående reformåtgärder. Till problemområdena hör systemet med manligt förmyndarskap och kvinnors rättigheter, dödsstraffet, tillgång till rättslig prövning, begränsningar av yttrandefriheten och den religiösa toleransen samt utländska arbetstagares rättigheter.

48

<http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201403/20140325ATT81738/20140325ATT81738EN.pdf>

Utrikestjänsten genomförde flera formella och informella initiativ inom den uppsökande verksamheten riktade till de saudiska myndigheterna i flera människorättsrelaterade rättsfall i nära samarbete med EU-medlemsstater och likasinnade partner.

EU hade reguljära kontakter med organisationer i det civila samhället och människorättsförsvarare och tog upp källor till oro med behöriga myndigheter. Sedan 2013 har EU utverkat tillstånd för diplomater att närvara vid offentliga rättegångar. Tillsammans med medlemsstaters ambassader fortsatte EU att uppmana de saudiska myndigheterna att omedelbart anta en länge emotsedd lag om icke-statliga organisationer.

Den 18 februari 2014 offentliggjorde Europaparlamentets utskott för utrikesfrågor ett betänkande om Saudiarabien, dess förbindelser med EU och dess roll i Mellanöstern och Nordafrika, där utskottet uttryckte sin oro och visade uppskattning för den senaste tidens förändringar i det saudiska samhället.⁴⁹

EU instämmer i vissa av de farhågor som FN:s experter på mänskliga rättigheter har uttryckt angående alltför omfattande åtgärder mot terrorism som skulle kunna leda till övergrepp mot människorättsaktivister och internetbaserade politiska aktivister som inte har någon koppling till terrorism.

Mot denna bakgrund noterade EU att Saudiarabien den 7 maj utfärdade en förteckning där flera organisationer, däribland Muslimska brödrskapet, Islamiska staten i Irak och Levanten (Isis), "Hizbollah i kungariket", Jemens huthirörelse och alla grenar av al-Qaida, inbegripet Jabhat al-Nusra, formellt utpekades som terroristorganisationer.

Förenade Arabemiraten

EU fortsatte att noggrant övervaka situationen för de mänskliga rättigheterna i Förenade Arabemiraten och uppmärksammade de positiva steg som tagits nyligen vad gäller rättigheter för migrerande arbetstagare, kvinnors rättigheter och jämställdhet samt bekämpande av människohandel.

⁴⁹ Betänkande om Saudiarabien, dess förbindelser med EU och dess roll i Mellanöstern och Nordafrika (2013/2147(INI)), 18 februari 2014
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2014-0125+0+DOC+XML+V0//SV>

Efter ett första konstituerande möte i Bryssel i november 2013 hölls ett andra (i Abu Dhabi den 28–29 april 2014) och ett tredje (i Bryssel den 20 november 2014) möte i EU:s och Förenade Arabemiratens bilaterala tekniska arbetsgrupp om mänskliga rättigheter med framgångsrikt resultat, med deltagare från utrikestjänsten, Europeiska kommissionen, Förenade Arabemiratens utrikesministerium och Förenade Arabemiratens fackministerier (inrikesministeriet, arbetsmarknadsministeriet). Vid dessa möten behandlades samtliga frågor som EU ville ta upp, inbegripet dödsstraffet, migrerande arbetstagares och hushållsanställdas rättigheter, rättsstatlighet och samhällsstyrning.

EU fortsatte också att uppmana Förenade Arabemiratens myndigheter att säkerställa en uppföljning av den allmänna återkommande utvärdering som FN genomförde 2012 och välkomnade att Förenade Arabemiratens lade ned sin röst när den resolution om ett moratorium för dödsstraffet från FN:s tredje utskott som tillkommit på EU:s initiativ antogs den 21 november 2014 i New York.

Den 7 februari gjorde EU:s höga representant/vice ordförande ett offentligt uttalande⁵⁰ om presidentens dekret om ett stopp för alla avrättningar i Förenade Arabemiraten, med en förhoppning om att denna utveckling ska tjäna som positivt exempel så att fler länder i regionen antar motsvarande åtgärder och därmed banar väg för ett avskaffande av dödsstraffet.

Jemen

EU intensifierade sitt engagemang för Jemen i fråga om mänskliga rättigheter och demokrati. Det var främst inriktat på att stärka skyddet och främjandet av medborgerliga och politiska rättigheter, inbegripet kvinnors egenmakt (Jemen ligger sist i det internationella jämställdhetsindexet Gender Gap Index). EU:s bistånd och politiska engagemang, i nära samordning med internationella partner och FN, syftade till att stärka institutioner och reformvänliga aktörer, däribland människorättsförsvarare.

Dödsstraff för ungdomsbrottslingar, barnsoldater och barnäktenskap var särskilt angelägna frågor. EU:s information och bistånd, tillsammans med Unicef, bidrog till inrättandet av en kriminalteknisk kommitté som ska granska fall med misstänkta ungdomsbrottslingar i rättsliga förfaranden. EU välkomnade regeringens undertecknande av FN:s handlingsplan mot barnsoldater i maj 2014 och stödde genomförandet av denna.

⁵⁰ http://www.eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140207_01_en.pdf

EU upprätthöll sitt breda engagemang för kvinnors rättigheter, med inriktning på kvinnors representation i politiken, förbättring av vardagsförhållanden, hälsa och villkor för fängslade kvinnor.

EU arbetade också aktivt med frågor med anknytning till rättigheter för personer som tillhör minoriteter samt religions- och trosfrihet som berör medlemmar av Baha'i-samfundet.

En annan fråga i fokus för EU gällde människohandel, med särskilt avseende på de försämrade förhållandena för migrerande arbetstagare och flyktingar från Afrikas horn och jemeniter som återvänder från Saudiarabien. EU och dess medlemsstater tillhandahöll 124 miljoner euro i humanitärt bistånd under 2014, bland annat för att tillgodose migrerande arbetstgares, flyktingars och internflyktingars fysiska och psykiska behov.

Den höga representanten/vice ordföranden Catherine Ashton uttryckte EU:s stöd för genomförandet av avtalet om fred och nationellt partnerskap av den 21 september, utöver genomförandet av rekommendationerna från konferensen inom den nationella dialogen. I båda dessa dokument står mänskliga rättigheter i förgrunden. Europeiska unionens råd (utrikes frågor) uppmanade i sina slutsatser av den 10 februari och den 20 oktober 2014 Jemen att genomföra rekommendationerna om fri- och rättigheter från konferensen inom den nationella dialogen.

EU:s delegation förde regelbundet diskussioner om alla dessa frågor med regeringen och alla parter som deltog i konferensen inom den nationella dialogen.

EU:s delegation inbjöd till en förslagsomgång inom ramen för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) för sammanlagt 2 116 100 euro. Till prioriterade områden hör a) att stärka lika medborgarskap och främja demokratiska processer, b) att stärka rättsstatligheten när det gäller skyddet för utsatta grupper och c) att främja och skydda grundläggande fri- och rättigheter.

EU samarbetar med både regeringen och civilsamhället och stöder projekt inom ett stort antal områden inbegripet kvinnors rättigheter, barns rättigheter, stöd till människorättsförsvare, skydd för minoritetsgrupper samt kapacitetsuppbyggnad för civilsamhällets övervakning av och rapportering om människorättsituationen i hela Jemen.

EU:s planerade stöd till samhällsstyrning och rättsstatlighet har en viktig människorättsaspekt. Ett projekt för stöd till inrikesministeriets reform inom ramen för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred ska förstärka generalinspektören (inbegripet hans övervakning av mänskliga rättigheter) och medborgarinriktat beslutsfattande med aktivt deltagande av det civila samhällets organisationer.

VII Asien

Afghanistan

EU:s politiska dialog med de afghanska myndigheterna fokuserade på den nödvändiga förbättringen av människorättspolitiken och dess genomförande. Kvinnors och barns rättigheter, det civila samhället och människorättsförsvarare, tortyr och övergrepp, yttrandefrihet, religions- och trosfrihet, dödsstraffet samt tillgång till rättslig prövning var fortsatt viktiga frågor.

EU fortsatte att stödja en förstärkning av internationella, regionala och nationella ramar för skydd och främjande av mänskliga rättigheter. EU spelade en ledande roll i Tokyo Mutual Accountability Framework (ramen från Tokyo om ömsesidigt ansvarighet) genom att arbeta för genomförandet av reformer inom områden som samhällsstyrning, rättsstatlighet och mänskliga rättigheter, inklusive kvinnors rättigheter. EU bidrog till att säkerställa att det gemensamma samordnings- och övervakningsorganets möte i januari och Londonkonferensen den 3–4 december hade en stark inriktning på mänskliga rättigheter och jämställdhet, och framhöll behovet av att slå vakt om och konsolidera tidigare framsteg samtidigt som farhågorna beträffande människorättsituationen i Afghanistan kom till uttryck. EU gav också stöd till ett antal afghanska civilsamhällsorganisationer för att göra det möjligt för dem att delta i Londonkonferensen.

På inbjudan av Afghanistans regering och den oberoende valkommissionen sände EU en valutvärderingsgrupp, bestående av 16 valexperter från tolv medlemsstater, för att utvärdera viktiga skeden i presidentvalet den 5 april, inbegripet den påföljande valomgången den 14 juni. Mer än 100 långtidsobservatörer förstärkte gruppen vid granskningen av alla de röster som lagts i andra omgången. Den 16 december lade chefsobservatören i EU:s valutvärderingsgrupp, Thijs Berman, fram gruppens slutrapport, som innehåller en övergripande bedömning av valprocessen och rekommendationer om förbättring av valförfarandet inför framtida val.

EU fortsatte att framhålla behovet av reformer av rättsväsendet för att bättre kunna genomföra de lagstadgade åtgärderna avseende kvinnors rättigheter, inklusive genomförandet av lagen om avskaffande av våld mot kvinnor, samt förbättra kvinnors tillgång till rättslig prövning. EU begärde upprepade gånger att den första utvärderingen av lagen om avskaffande av våld mot kvinnor skulle offentliggöras, och så skedde också slutligen i mars 2014.

EU uppmanade också regeringen upprepade gånger att utse en ny ordförande i högsta domstolen och att byta ut ledamöter i högsta domstolen vars ämbets tid hade löpt ut. EU berömde president Ghani för hans avsikt att prioritera reformen av rättsväsendet, hans inledande åtgärd att utse en ny tillförordnad ordförande i högsta domstolen och hans beslut att utse en kvinnlig domare i högsta domstolen. EU stödde rättssektorn (230 miljoner euro) genom fonden för återuppbyggnad av Afghanistan och projektet för tillhandahållande av rättstjänster (Justice Service Delivery Project) som genomförs av Världsbanken.

EU uppmanade den afghanska regeringen att visa politiskt engagemang i och stöd för Afghanistans oberoende människorättskommission (AIHRC) och betonade vikten av ett konstruktivt tillvägagångssätt från regeringens sida för att göra det möjligt för AIHRC att behålla sin "A"-status.

EU gjorde många offentliga uttalanden som svar på allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter, framför allt vad gäller civila dödsfall till följd av terrorism och den väpnade konflikten, dödsstraffet, kvinnors rättigheter och våld mot kvinnor. EU framhöll upprepade gånger behovet av att kvinnor deltar i val. EU deltog aktivt i den nationella styrkommitté som inrättats för att underlätta genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. EU och vissa medlemsstater gav teknisk input till den nationella handlingsplanen om kvinnor, fred och säkerhet, som väntades bli offentliggjord i februari 2015.

I mars gjorde EU en *démarche* för att lansera kampanjen "Children, not Soldiers". I augusti utfärdades ett presidentdekret om förbud mot rekrytering av barn till de nationella säkerhetsstyrkorna. EU gjorde också två *démarches* mot avrättningarna av sex personer (den 3 och 7 oktober) och vädjade till regeringen om att inte verkställa domarna. När alla sex avrättades den 8 oktober gjorde EU ett offentligt uttalande där unionen än en gång med kraft uttryckte sitt motstånd mot dödsstraffet. Europaparlamentet fortsatte också att uppmärksamma människorättsituationen, särskilt kvinnors situation, som var föremål för många parlamentsfrågor.

EU fortsatte att stödja offentliga evenemang för att främja mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter. EU fortsatte att leda den lokala EU+-arbetsgruppen för mänskliga rättigheter och jämställdhet som sammanträder varannan vecka. EU tog fram en handlingsplan för jämställdhet för fem månader och anordnade ett seminarium om människorättsförsvare den 1–2 oktober. EU:s reviderade lokala strategi för människorättsförsvare offentliggjordes den 10 december och möten med människorättsförsvare hölls varannan månad.

EU var fortsatt en av de viktigaste givarna som genom olika instrument och tematiska program lyfter fram mänskliga rättigheter. Under 2014 var 15 projekt under genomförande inom ramen för programmet för icke-statliga aktörer och lokala myndigheter, och tolv projekt inom ramen för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) och stabilitetsinstrumentet. Ytterligare program för att finansiera organisationer i det civila samhället förbereddes för att inledas 2014/2015. Genom dessa projekt stöddes kvinnors rättigheter, inklusive rådgivning och medling för kvinnor och flickor som drabbats av våld i familjen, människorättsförsvare, journalister, rättigheter för personer som tillhör minoriteter och flyktingar, kapacitetsuppbyggnad och åtgärder för att öka medvetenheten hos personal inom rättsväsendet och samhällsaktörer, övervakning av kvinnors rättigheter i övergången till demokrati, samråd (så kallade shuras) för offer och möjligheter för icke-statliga organisationer samt lokala myndigheter på regionnivå att följa upp lagen om avskaffande av våld mot kvinnor och FN:s säkerhetsråds resolution 1325.

EU:s polisuppdrag (Eupol Afghanistan) fungerade som rådgivare åt chefen för avdelningen för mänskliga rättigheter och kvinno- och barnfrågor och chefen för familjeåtgärdsenheten inom inrikesministeriet. Eupol genomförde en rad utbildningar om våld mot kvinnor för både polis och åklagare och tillhandahöll utrustning, bland annat bandspelare och kameror. Sexuella trakasserier och attacker mot kvinnliga poliser var problem som fortsatte under 2014. Eupol utarbetade en kurs i kvinnligt ledarskap inom polisen och utbildade kvinnliga poliser och åklagare inom ramen för programmet Unaas Mushtarak ("kvinnor tillsammans") i Kabul, Mazar-e Sharif och Herat. Eupol gav stöd och råd till inrikesministeriet om genomförandet av dess strategi för kvinnliga poliser. Eupol deltog också i arbetsgruppen för straffrättsliga reformer som utarbetar den afghanska strafflagen.

På grund av förseningar i den afghanska politiska processen gjordes knappt några framsteg i förhandlingarna om ett samarbetsavtal om partnerskap och utveckling, i vilket bestämmelser om mänskliga rättigheter väntas få en framträdande plats.

Bangladesh

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati omfattar bland annat reform av rättsväsendet, ett moratorium för dödsstraffet, genomförandet av fredsavtalet om Chittagong Hill Tracts, stöd till Rohingya-befolkningen, rättigheter för personer som tillhör minoriteter, människorättsförsvarare, kvinnors och barns rättigheter, stöd till det civila samhället och genomförande av arbetstagares rättigheter.

Inom ramen för samarbetsavtalet mellan EU och Bangladesh har EU regelbundna kontakter med regeringen om frågor om samhällsstyrning, mänskliga rättigheter och migration.

På grund av oron över bristen på öppenhet och trovärdighet och våldet under perioden före valet sände EU inte ut något valobservatörsuppdrag inför valet den 5 januari. Omständigheterna kring valet bidrog till ett polariserat politiskt klimat. Regeringen har, utan att stoppas av parlamentet, föreslagit ändringar av lagen om utländska donationer (som parlamentet ännu inte har godkänt) och en ny sändningspolitik för radio och TV som, om den genomförs i föreslagen form, kan komma att begränsa yttrandefriheten och det civila samhällets verksamhet. En grundlagsändring som gör det möjligt för parlamentet att besluta om riksriksåtal mot domare vid Högsta domstolen antogs med tvåttredjedelsmajoritet.

Den 9 januari fördömde EU:s höga representant med kraft de våldshandlingar som utförts inför valet, särskilt attentaten mot de mest utsatta, däribland kvinnor och barn samt religiösa och etniska minoriteter. Den höga representanten uttryckte sin sorg över att man inte lyckats få till stånd gynnsamma villkor för ett öppet, inkluderande och trovärdigt val och att befolkningen i Bangladesh inte fick möjlighet att fullt ut uttrycka sitt demokratiska val. Hon uppmanade alla parter att avstå från våld och att delta i en genuin dialog i syfte att enas om en ömsesidigt godtagbar väg framåt för att stärka det demokratiska ansvarstagandet och för att hålla öppna, inkluderande och trovärdiga val.

EU reagerade också i offentliga uttalanden den 29 oktober och 5 november mot flera dödsdomar som utfärdats av den bangladeshiska "internationella brottmålsdomstolen" för personer som dömts för krigsförbrytelser under befrielsekriget 1971. EU upprepade sitt bestämda och absoluta motstånd mot dödsstraffet och uppmanade myndigheterna i Bangladesh att stoppa alla förestående avrättningar och införa ett moratorium för tillämpningen av dödsstraffet som ett steg mot dess avskaffande.

Europaparlamentet antog två resolutioner om kränkningar av de mänskliga rättigheterna i Bangladesh. Resolutionen av den 15 januari handlade framför allt om valet och där fördömdes bland annat begränsningen av yttrandefriheten under valet och regeringen i Bangladesh uppmanades att stoppa säkerhetsstyrkornas överdrivna användning av våld. Resolutionen av den 18 september handlade främst om begränsningar av mediefriheten, det civila samhällets aktiviteter, rapporter om utomrättsliga avrättningar och förbättring av arbetstagarnas rättigheter, säkerhet i fabriker och ersättning till offren för den olycka då Rana Plaza-byggnaden störtade samman 2013. I december besökte ordföranden för Europaparlamentets Sydasienskommitté Bangladesh, och diskuterade mänskliga rättigheter med en lång rad aktörer.

En annan viktig utveckling under 2014 var EU:s intensiva samarbete med regeringen i Bangladesh, Förenta staterna och ILO för att genomföra överenskommelsen (Sustainability Compact) om att förbättra arbetstagarnas rättigheter och arbetsvillkor samt fabrikssäkerheten inom konfektionsindustrin i Bangladesh. Detta skedde efter det att Rana Plaza-fabriken störtat samman 2013, då flera tusen personer omkom. Vid ILO:s Internationella arbetskonferens i maj och juni 2014 välkomnade EU de framsteg som Bangladesh gjort vid genomförandet av flera åtaganden enligt överenskommelsen, särskilt när det gäller föreningsfrihet och arbetsmiljö. EU välkomnade regeringens ansträngningar för att ändra den nationella lagstiftningen så att den till fullo överensstämmer med ILO-konventionerna, särskilt genom ändringar av arbetslagstiftningen i Bangladesh och den föreslagna lagen med titeln "Bangladesh Export Processing Zones Labour Act 2014". EU betonade också behovet av ytterligare insatser för att säkerställa ett fullständigt genomförande av överenskommelsen, även i frågor som rör föreningsfrihet, och uppmanade regeringen att fortsätta moderniseringen och förstärkningen av avdelningen för kontroll av fabriker och anläggningar genom att omstrukturera och utvidga den.

Ett översynsmöte på hög nivå hölls i Bryssel den 20 oktober 2014, där man diskuterade ett skyndsamt genomförande av åtaganden på dessa områden.

EU fortsatte sin dialog med det civila samhällets organisationer, bland annat genom att anordna ett endagsseminarium om det civila samhället i Bryssel den 4 november för att diskutera hur det civila samhället kan bidra till demokratisk hållbarhet.

EU fortsatte att ge ekonomiskt stöd till Bangladesh i linje med EU:s samarbetsavtal med landet, där respekten för de mänskliga rättigheterna och de demokratiska principerna utgör en väsentlig aspekt. Stärkandet av den demokratiska samhällsstyrningen utgör en del av det fleråriga vägledande programmet för perioden 2014–2020. Stöd gavs till icke-statliga människorättsorganisationer genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter.

Bhutan

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati är att stärka medborgerliga och politiska rättigheter i en demokratisk miljö, bidra till att bekämpa diskriminering av den bhutanesiska nepalitalande minoriteten, skydda kvinnors rättigheter och samla in faktiska uppgifter om människorättssituationen i landet.

EU fortsatte att föra en dialog om mänskliga rättigheter och demokrati med Bhutan i olika format, på grundval av det föregående (femte) vartannat år återkommande samrådet i Bryssel den 29 november 2013. Fortsatta förseningar i arbetet med att identifiera och återsända nepalitalande bhutanesiska flyktingar i Nepal var fortsatt ett stort problem, tillsammans med den uteblivna ratificeringen av grundläggande internationella instrument för mänskliga rättigheter. Det fanns också farhågor om begränsningar av mötes- och föreningsfriheten samt religionsfriheten, barns och kvinnors rättigheter, lagstiftning som förbjuder homosexuella handlingar samt människohandel.

EU:s beskickningschefer besökte Bhutan den 28 april–2 maj, vilket gav ett bra tillfälle att inleda en dialog med de bhutanesiska ledarna om mänskliga rättigheter och demokratiseringsprocessen. Kommissionsledamot Andris Piebalgs besökte Bhutan i oktober och gratulerade de bhutanesiska ledarna för en framgångsrik övergång till demokrati och socioekonomisk utveckling.

Bhutan fick en positiv bedömning i samband med sin andra allmänna återkommande utvärdering 2014, där EU-medlemsstater deltog. Sedan den senaste allmänna återkommande utvärderingen 2009 hade Bhutan gjort betydande framsteg i arbetet med att befästa den demokratiska processen, med det framgångsrika allmänna valet 2013 som resulterade i ett maktskifte mellan de två största politiska partierna. Bhutan åtgärdade dessutom en rad rekommendationer som landet fick på flera områden, exempelvis tillgång till sociala tjänster (hälso- och sjukvård, utbildning), utrotande av fattigdom, bekämpning av våld i hemmet, jämställdhetsfrågor och korruption.

Ett av två centrala områden i EU:s utvecklingsprogram 2014–2020 är stödet till lokala myndigheter och det civila samhället med ett anslag på cirka 24 miljoner euro. Det övergripande målet är att befästa Bhutan modernisering och demokratisering. De särskilda målen är att bemyndiga lokala myndigheter, utveckla det civila samhällets strukturer och kapacitet och förbättra förvaltningen av de offentliga finanserna på central och lokal nivå.

Brunei

EU förhandlar om ett partnerskaps- och samarbetsavtal med Brunei. Hittills har fem förhandlingsrundor slutförts.

Den 1 maj 2014 införde Brunei den första delen av en ny sharia-baserad strafflag, som tillämpas på flera civila och religiösa brott parallellt med den sedvanerättsliga strafflagen, som ska genomföras i tre etapper under tre år. Den första delen avser brott som bestraffas med böter eller fängelsestraff, den andra brott som är belagda med spöstraff och amputation, och den tredje brott som utomäktenskaplig förbindelse, sodomi och apostasi, som leder till dödsstraff genom stening. Ännu har ingenting framkommit om när den andra och den tredje delen, som kräver triggerlagstiftning, kan komma att införas. Den höga representanten/vice ordföranden uttryckte i ett offentligt uttalande den 13 maj farhågor om förenligheten mellan den eventuella tillämpningen av sådana påföljder och Bruneis internationella åtaganden i fråga om mänskliga rättigheter.

FN har sagt att strafflagen "strider mot internationell rätt eftersom stening av människor till döds utgör tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och därmed är entydigt förbjudet."

Myanmar/Burma

EU:s mål är att bygga upp ett starkt samband mellan EU och Myanmar/Burmas regering, oppositionen, det civila samhället och andra viktiga aktörer i syfte att underlätta regelbunden dialog och framsteg i fråga om främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna.

EU fortsatte att delta i diskussioner om mänskliga rättigheter och demokrati med Myanmar/Burma i olika format, bland annat politisk dialog, en ny särskild människorättsdialog, regelbundna möten med det civila samhället, parlamentariskt samarbete, stöd till Myanmar's valkommission (Union Election Commission)samt finansieringen av projekt för mänskliga rättigheter och demokratifrågor.

EU:s särskilda representant för demokratifrågor, Stavros Lambrinidis, deltog som ordförande vid den första människorättsdialogen mellan EU och Myanmar/Burma i Nay Pyi Taw den 20 maj, där följande frågor behandlades: politiska fångar, fängelseförhållanden, yttrandefrihet, mediefrihet, hatpropaganda, markrättigheter, företag och mänskliga rättigheter, situationen i Rakhinestaten, rättigheter för personer som tillhör etniska minoriteter, religiös endräkt, ratificering och genomförande av grundläggande människorättskonventioner och samarbete i internationella forum. Hatpropaganda, markrättigheter samt företag och mänskliga rättigheter identifierades som områden för eventuell uppföljning.

I den politiska dialogen uttryckte EU ökande oro över situationen i Rakhinestaten och uppmanade regeringen att ta itu med orsakerna till våldet mellan olika befolkningsgrupper, inklusive Rohingyabefolkningens ställning och välfärd. EU uppmanade regeringen att sätta stopp för straffriheten för dem som hetsar till hat och våld och att se till att ansvar utkrävs. EU uppmanade alla ledare att fördöma anstiftan till hatbrott. Sedan den verksamhet som bedrivs av Läkare utan gränser (MSF) stoppats i februari och efter våld mot internationella biståndsorganisationer i mars uppmanade EU regeringen att ge obehindrat tillträde för humanitärt bistånd till befolkningsgrupper som är i störst behov och att tillåta MSF att återuppta grundläggande hälso- och sjukvårdstjänster i Rakhinestaten. EU välkomnade regeringens initiativ att utarbeta en handlingsplan för Rakhinestaten för att "främja fred och utveckling" och delade med sig av sina synpunkter på hur man kan förbättra främjandet av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

EU uttryckte också oro över utkast till lagstiftning som skulle kunna leda till religiös diskriminering enligt lag genom att begränsa äktenskap mellan personer tillhörande olika religioner, religiös omvändelse och barnafödande, och även strida mot kvinnors rättigheter.

Inför den första människorättsdialog mellan EU och Myanmar/Burma den 20 maj anordnade EU ett forum för det civila samhället, vid vilket rekommendationer utfärdades som delades med regeringen. Den 23 maj stod EU värd för ett nätverksevenemang för dialog med det civila samhället för att diskutera det civila samhällets roll i fredsprocessen. EU höll samråd i Yangon, Mandalay och Moulmein i september och oktober för att ytterligare stärka samarbetet med det civila samhället och stödja utformningen av EU:s landsspecifika färdplan för samarbete med det civila samhället.

I mars antog FN:s råd för mänskliga rättigheter en resolution som lagts fram av EU genom vilken mandatet förlängdes för FN:s särskilda rapportör för Myanmar/Burma.

För tredje året i rad antog Förenta nationernas generalförsamlings tredje utskott enhälligt den resolution om situationen för de mänskliga rättigheterna i Myanmar/Burma som lagts fram av EU. Även om resolutionen välkomnar den positiva utvecklingen och regeringens engagemang för pågående övergång till demokrati och reformer, uppmanas regeringen också att öka sina ansträngningar för att ta itu med diskriminering, människorättsövergrepp, våld, hatpropaganda, tvångsförflyttning och ekonomisk utsatthet som påverkar olika etniska och religiösa minoriteter samt med attackerna mot muslimer. I resolutionen konstateras åter att det finns anledning till allvarlig oro över situationen för Rohingya-befolkningen i Rakhinestaten. Regeringen har åtagit sig att öppna ett kontor för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter i landet.

Demokratiska värderingar och ett människorättsbaserat sätt att se på utveckling integreras i EU:s samtliga utvecklingsprogram. EU använder bilaterala program inom ramen för instrumentet för utvecklingssamarbete och finansierar projekt genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR), instrumentet som bidrar till stabilitet och fred och programmet Investera i människor.

Under 2014 fortsatte EU att ge stöd och hjälpa Myanmar/Burma i övergången till demokrati, i enlighet med den övergripande ram som antogs 2013, som fastställer mål och prioriteringar fram till 2015 samt huvudområden för dess engagemang, inbegripet avskaffande av tvångsarbete och antagande av hållbara och ansvariga normer för företag, exempelvis anständigt arbete, ratificering av övriga viktiga ILO-konventioner, framsteg mot en tillväxt för alla och främjande av ekonomiska och sociala rättigheter. Under ILO:s styrelsemöte i mars 2014 välkomnade EU de framsteg som noterats i landet i fråga om tvångsarbete, och uppmanade regeringen att intensifiera sina ansträngningar för att avskaffa alla former av tvångsarbete och rekrytering av minderåriga senast 2015.

När det gäller utländska investeringar arbetade EU under 2014 med myndigheterna, den privata sektorn och människor i landet för att skapa bästa möjliga lagstiftning och främja ansvarsfulla investeringar.

Pågående projekt ska stärka oberoende etniska mediegrupper, stödja offentlig debatt om valet 2015 och fredsprocessen i etniska områden, öka medvetenheten om den ömsesidigt förstärkande roll som medierna, det civila samhällets organisationer och politiska grupper har i demokratiseringsprocessen, stärka det lokala civilsamhällets arbete med valanalys och information om demokratiska reformer, främja den politiska medvetenheten i lokalsamhällena och främja medborgarutbildning av deras företrädare, med särskild betoning på kvinnors deltagande, samt främja arbetstagares rättigheter.

Projekten är också inriktade på att främja mänskliga rättigheter för marginaliserade grupper, stödja personer med funktionsnedsättning så att de kan delta i kampanjer och bättre främja sina egna rättigheter, samt ge barn och ungdomar tillhörande etniska minoriteter möjlighet att delta i den lokala beslutsprocessen.

Finansiering tillhandahölls också för valstöd genom bistånd till Myanmars valkommission (Union Election Commission).

Myanmar/Burma har valts ut som pilotland inom EU:s agenda för åtgärder för demokratistöd.

Kambodja

Mänskliga rättigheter och demokratisering utgjorde fortsatt EU:s främsta prioriteringar, och integrerades i all verksamhet under 2014. Regelbundna möten hölls med regeringen och det civila samhället där situationen för de mänskliga rättigheterna och människorättsfall diskuterades. Vid de flesta av besöken inåt landet ingick möten med lokala människorättsförsvarare.

EU gav stöd till uppdraget för FN:s särskilda rapportör för mänskliga rättigheter i Kambodja, Suriya Subedi, och delade hans bedömning att människorättsituationen i Kambodja "utvecklas i en allmänt positiv riktning", men att allvarliga problem kvarstår. EU gav också sitt politiska stöd till kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter i ett antal fall som rör mänskliga rättigheter.

Vid det åttonde mötet i den gemensamma kommittén EU–Kambodja i mars ingick en särskild dialog om institutionell uppbyggnad, förvaltningsreformer, lagstiftningsreformer, samhällsstyrning och mänskliga rättigheter, med fokus på lagstiftningsreform och reform av rättsväsendet, yttrandefrihet, skydd och främjande av markrättigheter, reformer till följd av ett val samt föreningsfrihet, institutionellt skydd för mänskliga rättigheter, inbegripet kvinnors rättigheter, migration och samarbete om mänskliga rättigheter i FN och regionala forum.

Lagstiftningsreformen och reformen av rättsväsendet hör fortfarande till de största utmaningarna när det gäller mänskliga rättigheter. EU gav finansiellt stöd till icke-statliga organisationers projekt för information om lagstiftningsreform, övervakning av rättegångar, juridiskt stöd till enskilda eller grupper och tillhandahållande av utbildning för tjänstemän. EU tog regelbundet upp frågan om reform av rättsväsendet med regeringen, tillsammans med medlemsstater som har representation i Kambodja. Rekommendationerna från den allmänna återkommande utvärderingen togs ständigt upp vid möten med de kambodjanska ministrarna.

EU höll fast vid sitt starka engagemang för nationell försoning och minnesarbete i Kambodja. I ett uttalande i augusti 2014 välkomnade EU domen i Kambodjas specialdomstol (ECCC) som innebar livstids fängelse för två f.d. höga ledare i Demokratiska Kampuchea. EU bidrog avsevärt till att domstolen fungerade och detta stöd kommer att öka i den nya budgetramen (2014–2020) då EU väntas bli medlem i gruppen av främsta givare till ECCC. Dessutom gav EU stöd till ett utbildningsprogram om folkmord för genomförande av det civila samhället som bygger på mellankulturell dialog och mänskliga rättigheter och bidrog därigenom till processen för sanning, nationell försoning och förebyggande av folkmord i Kambodja.

Markrofferi identifierades av FN:s särskilda rapportör om mänskliga rättigheter i Kambodja som en viktig faktor för politisk instabilitet, oro, våld och en orsak till gripanden av demonstranter. Positiv utveckling (en kampanj för registrering av äganderätt till mark, ett moratorium för beviljande av nya ekonomiska markkoncessioner, markkonflikter som lösts till förmån för bybor och på senare tid företag som frångått koncessioner för att de inte respekterat sina skyldigheter) ägde rum med aktivt stöd av EU på alla nivåer. EU deltog i den arbetsgrupp som inrättats av premiärministern, som håller på att ta fram en mekanism för rättvis ersättning till offer för vräkningar i samband med produktion av rörsocker. EU-delegationen sände observatörer till de flesta rättegångar med anknytning till mänskliga rättigheter och markfrågor.

Efter valet 2013 uppmanade EU kontinuerligt regeringspartiet och oppositionspartierna att återuppta dialogen och sätta stopp för den politiska instabilitet som lett till våldsamma demonstrationer där fem personer dödats, en minskning av det demokratiska utrymmet och gripanden av demonstranter och medlemmar av oppositionen. I juli nådde de två största politiska partierna en överenskommelse som hävde dödläget och satte punkt för oppositionens bojkott av nationalförsamlingen. EU:s höga representant välkomnade denna utveckling. Efterföljande gripanden av oppositionsmedlemmar, till synes kopplade till förhandlingarna om den nationella valkommittén och vallagen, gav upphov till farhågor som EU genast vidarebefordrade både direkt till myndigheterna och via lokala uttalanden i pressen och i sociala medier.

Under hela året har EU också gett omfattande stöd till icke-statliga organisationer för projekt på områden som främjande av yttrandefriheten och föreningsfriheten, kvinnors rättigheter, särskilt kvinnors egenmakt, avskaffande av inkomsthinder, bekämpning av alla former av våld och människohandel.

Folkrepubliken Kina

Under 2014 utgjordes EU:s mål för de mänskliga rättigheterna fortsatt av ratificering av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som undertecknades 1998, som ett mål på medellång sikt, avseende bestämmelserna i konventionen samt vissa bestämmelser i Kinas konstitution, straffrätt och straffprocessrätt. EU fortsatte också sin världsomfattande kampanj mot dödsstraffet, framför allt eftersom Kina fortfarande är det land som står för det största antalet avrättningar, trots sina ansträngningar för att avsevärt minska antalet brott som straffas med döden. Yttrandefriheten i Kina på och utanför nätet kvarstod, såsom en av hörnstenarna i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som en prioritering för EU, vilket också gällde utvecklingen av ett sunt och diversifierat civilsamhälle och aktiva människorättsförsvarare. Sist men inte minst fortsatte EU att främja de mänskliga rättigheterna för personer som tillhör minoriteter, särskilt uigurer och tibetaner.

EU fortsatte att samarbeta med Kina om mänskliga rättigheter på alla nivåer. Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy och kommissionens ordförande José Manuel Barroso träffade president Xi Jinping under hans historiska besök i Europa och båda sidor bekräftade i ett gemensamt uttalande den 1 april betydelsen av att främja och skydda de mänskliga rättigheterna. Båda sidor enades om att fördjupa utbytet om mänskliga rättigheter på bilateral och internationell nivå på grundval av jämlikhet och ömsesidig respekt, och att stärka dialogen om mänskliga rättigheter genom att ha konstruktiva diskussioner om prioriterade huvudområden som man enats om. I början av mars kom vice utrikesminister Li Baodong till Europa, inför president Xis besök, och träffade EU:s särskilda representant Stavros Lambrinidis för att diskutera formerna för EU:s och Kinas människorättsdialog, inom ramen för stärkandet av EU:s och Kinas samarbete om mänskliga rättigheter. EU tog också upp de mänskliga rättigheterna då ordförande Herman Van Rompuy och José Manuel Barroso träffade premiärminister Li Keqiang i oktober, i anslutning till Asem-toppmötet i Milano.

Den 33:e människorättsdialogen mellan EU och Kina som hölls i december tillät EU att uttrycka sina farhågor beträffande en rad frågor som rör de mänskliga rättigheterna i Kina, såsom rätten till adekvata bostäder och reform av Hukou-systemet, rättigheter för personer som tillhör minoriteter, särskilt i Tibet och Xinjiang, religions- och trosfrihet, yttrandefrihet (på och utanför nätet), frihet att delta i fredliga sammankomster och föreningsfriheten, rättssäkerhet, godtyckligt frihetsberövande och dödsstraff. Enskilda fall behandlades i samband med diskussionen om människorättsituationen i Kina, däribland Liu Xiabo, Ilham Tohti, Gao Yu, Hada Pu Zhiqiang, Xu Zhiyong, Tenzin Delek Rinpoche och Gao Zhisheng.

Samarbetet i internationella forum och genomförandet av rekommendationer från internationella organ diskuterades också. Rekommendationen från FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna angående en bestämmelse i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter om rösträtten och rätten att kandidera i val och dess tillämpning på Hongkong togs också upp i detta sammanhang. Kvinnors rättigheter och tekniskt samarbete diskuterades också. Under en gemensam presskonferens svarade de två ordförandena på frågor om dialogen från europeiska och kinesiska korrespondenter. Den kinesiska delegationen träffade också EU:s särskilda representant Stavros Lambrinidis den 8 december. Dialogen följdes av ett möte med experter från det civila samhället om våld i nära relationer.

EU gjorde flera uttalanden om mänskliga rättigheter, bland annat om behandlingen av människorättsförsvarare och deras anhöriga i februari, knivattacken på tågstationen i Kunming och människorättsförsvararen Cao Shunlis dödsfall i mars, vågen av gripanden i maj, situationen i Xinjiang i juli samt åtalet mot professor Ilham Tohti i augusti och domen mot honom i september.

EU ägnade mycket uppmärksamhet åt rättegångsbevakning trots att utländska diplomater och journalister normalt sett inte får närvara vid rättegångar. EU deltog även i offentligt diplomatiskt arbete och uppsökande verksamhet i många människorättsfrågor, samt i uppföljningen av rekommendationerna i 2013 års allmänna återkommande utvärdering av Kina. Dessutom stödde EU projekt som syftar till att öka medvetenheten om arbetstagarnas rättigheter och förbättra situationen för personer med funktionsnedsättning.

EU hänvisade till människorättssituationen i Kina i uttalanden som gjordes under de tre mötena i rådet för mänskliga rättigheter, i mars, juni och september, och vid FN:s 69:e generalförsamling. EU ville som övergripande budskap i dessa uttalanden uttrycka djup oro över gripandet och fängslandet av fredliga människorättsförsvarare, och uppmanade de kinesiska myndigheterna att frige dem som fängslats för att ha utövat sin rätt till samvetsfrihet, yttrandefrihet och föreningsfrihet, och ville samtidigt uttrycka oro över situationen för de mänskliga rättigheterna i Tibet och Xinjiang, och uppmanade Kina att åtgärda problemen för olika etniska och religiösa grupper och att främja en meningsfull dialog med och mellan olika etniska grupper.

Hongkong

EU följde noga utvecklingen när det gäller införandet av allmän rösträtt inför valet av chefsminister 2017. Den 18 juli och 2 oktober gjorde EU uttalanden och upprepade sitt stöd för fördjupad demokratisering, införandet av allmän rösträtt och ett rättvist valsysteem som möjliggör en hög grad av politiskt deltagande för Hongkongs befolkning. EU fortsatte att stödja det civila samhället i Hongkong genom regelbundna kontakter med människorättsförsvarare, icke-statliga organisationer och medierna, och genom att anordna seminarier och workshoppar om mänskliga rättigheter.

Taiwan

EU bidrar med sitt engagemang i en människorättssituation som allmänt sett är god och till en inhemsk politik för genomförande av internationella standarder som, med undantag för dödsstraffet, är allmänt välfungerande. EU beklagade att fem avrättningar ägde rum i Taiwan i april, efter tidigare omgångar under 2013 och 2012, vilket innebar att landet bröt det de facto-moratorium som iakttogs från 2005 till 2010. I sitt uttalande efterlyste EU ett omedelbart moratorium för avrättningar, i enlighet med rekommendationer från internationella experter under 2013.

EU fortsatte att arbeta aktivt tillsammans med lokala myndigheter och det civila samhället (stöd till den icke-statliga organisationen Taiwan Alliance to End the Death Penalty genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter) för ett återinförande av ett moratorium för dödsstraffet i syfte att det ska avskaffas formellt. I sin regelbundna dialog med Taiwan – de årliga samråden om icke-handelsrelaterade frågor mellan EU och Taiwan – uttryckte EU sin oro över dödsstraffet och dess fortsatta tillämpning.

Mongoliet

EU:s mål är att hjälpa Mongoliet att inrätta en effektiv och lämplig rättslig ram för att uppfylla landets internationella skyldigheter, att stödja dess ansträngningar i uppbyggnaden av en fungerande demokrati och att stödja social och ekonomisk utveckling.

Människorätsfrågor togs upp med myndigheterna i Mongoliet på alla nivåer. De viktigaste frågorna gäller situationen i fängelser, brottsbekämpning, diskriminering av kvinnor, personer som tillhör minoriteter och utsatta grupper samt växande korruption.

Partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Mongoliet som undertecknades 2013 innehåller en människorättsklausul och föreskriver ett stärkt samarbete på området för mänskliga rättigheter. Förberedelser pågår för att inleda en formell dialog om mänskliga rättigheter mellan EU och Mongoliet. Sedan 2014 har Mongoliet blivit ett mottagarland inom den nya särskilda stimulansordningen för hållbar utveckling och gott styre (GSP +), som är ytterligare en användbar mekanism för att hantera problem med koppling till den rättsliga ramen och genomförandet av de grundläggande internationella konventioner och protokoll om mänskliga rättigheter som landet anslutit sig till.

EU finansierade flera EIDMR-stödda projekt inom det civila samhället inriktade på respekten för de mänskliga rättigheterna i mongoliska fängelser, skydd av kvinnors rättigheter och rättigheter för offer för människohandel, stärkta rättigheter för personer som tillhör sexuella minoriteter och deras familjer, samt främjande av mänskliga rättigheter genom dokumentärfilmvisningar bland ungdomar. Utvecklingsbiståndet till Mongoliet för 2014–2020 ökade med 100 % till 65 miljoner euro, med fokus på styrning och utbildning och med siktet inställt på en positiv inverkan på människorättsituationen.

Indien

Under 2014 fortsatte EU att prioritera skydd av kvinnor och barn, strävan efter ett moratorium för avrättningar som leder till att dödsstraffet avskaffas, kampen mot alla former av diskriminering, samt människorättsförsvarare.

Den 16 januari antog Europaparlamentet en resolution om nya försök att kriminalisera hbt-personer; i resolutionen gjordes en hänvisning till beslutet i Indiens högsta domstol om att häva en dom i den regionala högsta domstolen i Delhi 2009 avseende en lag från kolonialtiden genom vilken homosexualitet kriminaliserades. Europaparlamentet fortsatte att uttrycka oro över situationen i Indien, och tog särskilt upp frågor som rör situationen för kvinnor, den kristna minoriteten, och den indiska högsta domstolens exemplariska erkännande av förekomsten av ett "tredje kön".

För att främja jämställdhet mellan kvinnor och män och kvinnors egenmakt anordnade EU i mars tillsammans med UN Women en konferens under rubriken "Inspiring a change: Equality for all". Tre projekt inom ramen för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) för sammanlagt 900 000 euro om främjande av jämställdhet och kvinnors rättigheter i Indien genomfördes under 2014 och tog upp de bakomliggande orsakerna till könsbaserat våld och diskriminering på institutionell, strukturell, ideologisk och operativ nivåer och konsekvenserna av könsrelaterat våld och diskriminering. Ytterligare tre projekt på totalt 2.5 miljoner euro syftade till att motverka diskriminering av flickor och mord på späda flickebarn.

Som en del av EU:s stöd till människorättsförsvarare hölls ett översynsmöte i nätverket för människorättslagstiftning om människorättssituationen i "konfliktstater" med inriktning på rättsväsendets bidrag till kampen för social rättvisa och respekt för de mänskliga rättigheterna. EU:s lokala arbetsgrupp för de mänskliga rättigheterna fortsatte att interagera med nätverk för människorättsförsvarare, bland annat genom besök på plats. Ett projekt om informations-, yttrande- och föreningsfrihet på nätet på 978 000 euro genomfördes.

Vad gäller dödsstraffet inledde Indiens lagstiftningskommission ett offentligt samråd i maj för att genomföra en ny utvärdering av dödsstraffet. EU:s delegation uppmanade Robert Badinter, spjutspetsen i rörelsen för avskaffande av dödsstraffet, att hålla föredrag i Indien och diskutera frågan med rättsväsendet, domstolsväsendet, den nationella människorättskommissionen, det civila samhället, parlamentsledamöter och media.

Indonesien

EU följde noga de parlamentsval i april och presidentval i juli till vilket över 185 miljoner väljare registrerats, 470 000 vallokaler utsetts och mer än 700 miljoner valesedlar utfärdats. Valen ansågs i allmänhet ha varit fria, rättvisa och professionellt organiserade, vilket säkerställde en fredlig överföring av makten till den nye presidenten, Joko Widodo.

I maj trädde partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Indonesien i kraft. Partnerskaps- och samarbetsavtalet bygger på gemensamma värderingar och gemensamma åtaganden om skydd och främjande av de mänskliga rättigheterna.

Den femte omgången av människorättsdialogen mellan EU och Indonesien ägde rum i Jakarta i november. Den var inriktad på att förhindra tortyr, rättigheter för personer med funktionsnedsättning, förebyggande av könsrelaterat våld, samt företag och mänskliga rättigheter. Inom dialogen diskuterades också religionsfrihet, yttrandefrihet, dödsstraffet och samarbete i multilaterala forum.

EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter Stavros Lambrinidis höll huvudanförandet vid människorättsdialogen i Jakarta om avskaffande av dödsstraffet i Aseanregionen i november och förde en dialog med medlemmar av Aseans mellanstatliga kommission för mänskliga rättigheter, regeringstjänstemän från Indonesiens och tjänstemän från Asean samt grupper i det civila samhället.

Under året ägnade EU stor uppmärksamhet åt religions- och trosfriheten liksom åt skyddet av personer som tillhör minoritetsgrupper. EU höll regelbundna möten i Jakarta med minoritetsgrupper, offer för intolerans och människorättsorganisationer som arbetar med denna fråga.

I början av 2014 hade inga avrättningar genomförts men justitieministern sade att de kunde komma att återupptas före årets slut. Minst 14 personer dömdes till döden under 2014 och sammanlagt väntade omkring 130 fångar på avrättning. I samband med Världsdagen mot dödsstraffet den 10 oktober inledde EU:s delegation en kampanj i sociala medier för att propagera för avskaffandet av dödsstraffet. I november avstod Indonesien från att rösta vid omröstningen om FN:s generalförsamlings resolution om ett moratorium för dödsstraffet.

EU förde sina farhågor på tal med lokala myndigheter och centralregeringen angående de nya förordningar som antogs i september om tillämpning av sharialagar i Aceh. Flera bestämmelser, bland annat om förbindelser mellan personer av samma kön och våldtäkt, kan strida mot internationella konventioner för mänskliga rättigheter som ratificerats av Indonesien.

EIDMR gav under 2014 stöd till elva projekt som omfattade ett brett spektrum av frågor, bland annat val, konfliktlösning och medling, religionsfrihet, ansvarsskyldighet vid kränkningar av mänskliga rättigheter och skydd av sårbara grupper.

Japan

Under 2014 fortsatte EU och Japan sitt regelbundna och nära samarbete i människorättsfrågor, både i Asien och globalt. De upprätthöll sitt engagemang för mänskliga rättigheter i FN och deltog aktivt i arbetet inom MR-rådet och FN:s generalförsamling, bland annat med resolutionerna om Demokratiska folkrepubliken Korea. Den senaste omgången samråd mellan EU och Japan om mänskliga rättigheter hölls i november. Diskussionerna inriktades på samarbete i MR-rådet och tredje utskottet vid FN:s generalförsamlings 69:e session.

EU tryckte på starkt för åtgärder i den avgörande frågan om dödsstraffet i Japan och uppmanade regeringen att inrätta ett moratorium för avrättningar i syfte att avskaffa dödsstraffet och efterlyste en djupgående offentlig debatt. Under året ägde tre avrättningar rum. I offentliga uttalanden från talespersonen för EU:s höga representant fördömde EU det fortsatta genomförandet av avrättningar (sju under 2012, åtta under 2013) efter nästan två år utan några avrättningar fram till 2012. EU:s oro framhölls både offentligt och i den politiska dialogen. I detta sammanhang håller ett antal rekommendationer som syftar till att förbättra det politiska och mediala genomslaget av EU:s insatser mot dödsstraffet i Japan nu på att genomföras på lokal nivå av EU:s delegation och EU:s medlemsstater.

Inom ramen för kommissionens dialog om industripolitik med Japan, inrättades en arbetsgrupp för företagens sociala ansvar. Arbetsgruppens första möte hölls i juli 2014. Mötet underlättade dialogen mellan kommissionen (GD Inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag) och Japan (ministeriet för ekonomi, handel och industri) om ansvarsfullt företagande, och identifierade områden av gemensamt intresse och samarbetsområden. Ett andra möte i arbetsgruppen är planerat att äga rum under 2015.

Republiken Korea

Respekten för de allmängiltiga principerna om mänskliga rättigheter utgör ett centralt inslag i ramavtalet mellan EU och Korea, som man tillsammans med frihandelsavtalet och förklaringen om strategiskt partnerskap enades om 2010. Tidigare åtaganden, som gjorts på toppmötesnivå, om att arbeta tillsammans för att främja de mänskliga rättigheterna upprepades under möten mellan EU:s höga representant och Republiken Koreas utrikesminister under 2014.

EU och Republiken Korea hade ett nära samarbete i internationella människorättsforum under hela året. EU och Republiken Korea röstade på samma sätt i FN:s råd för mänskliga rättigheter och FN:s generalförsamlings tredje utskott om nästan alla tematiska och landsspecifika resolutioner om mänskliga rättigheter med undantag för resolutionen om ett moratorium för dödsstraffet, där Republiken Korea avstod från att rösta. EU och Republiken Korea arbetade tillsammans för att rikta internationell uppmärksamhet mot kränkningar av de mänskliga rättigheterna i Demokratiska folkrepubliken Korea. Det bilaterala samarbetet var en viktig faktor vid antagandet av resolutioner i FN:s råd för mänskliga rättigheter och FN:s generalförsamlings tredje utskott som återspeglade rekommendationerna från FN:s undersökningskommission.

På lokal nivå fortsatte EU att samarbeta med Republiken Koreas regering och grupper i det civila samhället som arbetar för att stärka skyddet av de mänskliga rättigheterna.

EU välkomnade Republiken Koreas regerings upprätthållande av de facto-moratoriet för genomförandet av avrättningar, vilket funnits sedan 1998. EU uppmanade regeringen att vidta åtgärder för att avskaffa dödsstraffet helt och hållet.

EU deltog i ett av justitieministeriet anordnat symposium på hög nivå om stärkandet av nationella ramar för att stärka politiken för de mänskliga rättigheterna. EU:s uppdragschefer träffade ministern för jämställdhets- och familje frågor och beslutade att utvidga informationsutbytet om jämställdhetspolitik.

EU fortsatte att föra en dialog med berörda parter om uppföljningsåtgärder till rekommendationerna från den andra allmänna återkommande utvärderingen, inklusive ett stopp för fängslandet av vapenvägrare, arrangemang för genomförandet av lagen om nationell säkerhet och tryggheten av rättigheter för personer som tillhör minoriteter.

Demokratiska folkrepubliken Korea

Att främja respekten för och en förbättring av de mänskliga rättigheterna i Demokratiska folkrepubliken Korea fortsatte att utgöra ett centralt inslag i EU:s politik gentemot landet. EU fortsatte att uppmärksamma FN:s organ på den allvarliga situationen för mänskliga rättigheter i Demokratiska folkrepubliken Korea. EU var med och tog initiativet till en resolution i FN:s råd för mänskliga rättigheter (som antogs den 28 mars) och en resolution i FN:s generalförsamlings tredje utskott (som antogs den 18 november) som byggde på resultaten från FN:s undersökningskommission, som inrättades förra året och som rapporterade om de systematiska, utbredda och grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna som begås i landet och som enligt FN-kommissionen kan bli så omfattande att de sammantaget utgör brott mot mänskligheten.

Resolutionen som med starkt tvärregionalt stöd antogs av FN:s generalförsamling i december bröt ny mark genom att uppmana FN:s säkerhetsråd att vidta lämpliga åtgärder, bland annat genom att överväga att hänskjuta situationen i Demokratiska folkrepubliken Korea till Internationella brottmålsdomstolen och undersöka möjligheterna till effektiva riktade sanktioner mot dem som förefaller bära det största ansvaret för handlingar som enligt FN:s undersökningskommission kan komma att utgöra brott mot mänskligheten.

EU fortsatte att bevaka situationen för nordkoreanska flyktingar i utlandet och uppmanade, när så krävdes, till full respekt för alla relevanta internationella förpliktelser.

Den 17 april antog Europaparlamentet en resolution om situationen i Nordkorea, där man upprepade sitt kraftfulla fördömande av det statliga förtrycket och än en gång uppmanade landet att uppfylla sina internationella åtaganden i fråga om mänskliga rättigheter.

EU fortsatte att ge stöd till några av de mest sårbara grupperna i Demokratiska folkrepubliken Korea, främst inom området tryggad livsmedelsförsörjning.

Laos

EU:s mål fortsatte under 2014 att vara inriktade på rättsstatsprincipen, en förstärkning av parlamentets tillsynsfunktion och utveckling av det civila samhället.

EU fortsatte samarbetet med Laos inom olika forum, inklusive den årliga människorättsdialogen i maj och inom ramen för den politiska dialogen, särskilt den gemensamma kommittén i oktober. EU välkomnade den information som lämnats om enskilda fall och om förhållanden i fängelser. Samtidigt upprepade EU sin djupa oro över vad som hänt Sombath Somphone, och efterlyste en trovärdig utredning av hans försvinnande. Slutligen upprepade EU sin vädjan om ytterligare framsteg beträffande användandet av den allmänna återkommande utvärderingen. I motsats till sedvanlig praxis kunde en överenskommelse om ett gemensamt uttalande inte nås i slutet av dialogen om mänskliga rättigheter.

Under året intensifierade EU sin dialog med organisationer i det civila samhället och med myndigheterna, särskilt beträffande icke-statliga organisationers utrymme och arbetsförhållanden med tanke på föreslagna restriktiva bestämmelser som skulle utsätta organisationerna för press. EU bidrog även ekonomiskt till utfrågningen av icke-statliga organisationer, som Laos organiserade.

Europaparlamentet antog en brådskande resolution om Laos den 16 januari 2014. Resolutionen fokuserade på fallet Sombath Somphone, men framhöll också vikten av det civila samhällets arbete. I samband med Asem-toppmötet som leddes av EU i Milano i oktober, antog folkforumet Asien–Europa ett starkt formulerat uttalande om Somphones försvinnande.

Inom ramen för EU:s bilaterala utvecklingssamarbete med regeringen, anslogs 2,7 miljoner euro till stöd för Laos huvudplan för det rättsliga området och landets reform av den nationella styrningen och den offentliga förvaltningen.

Vad gäller det civila samhället, stödde det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter över tjugo projekt i Laos som behandlade frågor som sträcker sig från rättigheterna för barn, kvinnor och personer med funktionsnedsättning, till rätten till mat och tillgång till rättslig information i de lokala samhällena, med ett sammanlagt EU-bidrag på 3 miljoner euro. Omkring 10 projekt som syftar till att öka det civila samhällets inflytande pågick under 2014 inom ramen för det tematiska programmet för icke-statliga aktörer, till ett totalt belopp på 6,5 miljoner euro.

Malaysia

EU:s viktigaste människorättsprioriteringar i Malaysia 2014 var tillskyndan av dödsstraffets avskaffande och ratificeringen av Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen. EU fortsatte att stödja dödsdömda EU-medborgare i Malaysia.

Förhandlingarna om ett partnerskaps- och samarbetsavtal mellan EU och Malaysia återupptogs 2014 med två omgångar i april respektive december. Utkastet till avtal innehåller en människorättsklausul.

I april utfärdade EU en démarche till Malaysias Attorney General för att främja Romstadgans allmängiltighet och genomförande, vilket följdes av ett besök av den sistnämnde i Bryssel för ett möte med Europeiska utrikestjänsten och Internationella brottmålsdomstolen.

EU:s lokala arbetsgrupp för de mänskliga rättigheterna samarbetade under hela året med civilsamhällesorganisationer som arbetar med religionsfrihet, hbtqi-personers rättigheter, polisskjutningar och dödsfall i häkten samt migrerande arbetstagare och asylsökandes rättigheter.

Den 2–3 juli anordnade EU, tillsammans med Global Movement of Moderates och Proham, samrådet om främjande och skydd av religions- och trosfriheten i Asean. EU sponsrade deltagandet av professor Harry Harun Behr från den tyska islamiska konferensen, som lyfte fram ett europeiskt perspektiv på religions- och trosfrihet samt en kritisk syn på konservativa och restriktiva tolkningar av islam.

I anslutning till Europadagen och världsdagen mot dödsstraffet anordnade EU-delegationen, Malaysias advokatsamfund, den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter, brittiska ambassaden, Amnesty International Malaysia, Schweiz ambassad och kinesiska Assembly Hall en veckolång kampanj för avskaffandet av dödsstraffet den 6–12 oktober med titeln "Ge livet en andra chans". I ett av Kuala Lumpurs största affärscentrum ordnades en konstutställning med fotografier av konstnären Toshi Kazama, som höll presentationer vid olika universitet. EU-delegationen och dess partner lyfte fram dödsstraffet med ledande politiker på federal och delstatlig nivå. Kampanjen fick stor medietäckning. En kampanj i sociala medier pågick från den 1–12 oktober i EU:s, medlemsstaternas och medarrangörernas sociala mediekanaler.

I november anordnade EU och medlemsstaterna gemensamt ett forum om situationen för ursprungsbefolkningar i delstaten Sarawak och deras rättigheter i samarbete med Pesticide Action Network Asia Pacific och Sarawak Dayak Iban Associations (SADIA).

EU-medlemsstater deltog i Malaysias andra allmänna återkommande utvärdering som ägde rum i mars i Genève. Malaysia godtog 150 av de 232 rekommendationer som gjordes. Ett stort antal av dessa godtogs emellertid bara delvis eller "i princip", utan några åtaganden beträffande ett moratorium för dödsstraff eller beträffande ratificering av grundläggande FN-konventioner om mänskliga rättigheter eller tillbakadragande av reservationer mot dem.

EU stödde Humana Child Aid Societys projekt om utbildning för statslösa barn i delstaten Sabah med ett belopp på 600 000 euro inom ramen för det globala migrations- och asylprogrammet. Projektet avslutades i augusti 2014.

Maldiverna

EU fortsatte under 2014 att uttrycka sin oro över människorättssituationen, inklusive det civila samhällets och mediernas säkerhet i samband med val och efter val.

EU:s valobservatörsuppdrag bedömde att parlamentsvalet den 22 mars genomfördes väl, trots inblandning av högsta domstolen och dess åtgärder mot valkommissionen veckorna före det allmänna valet. EU följde noga situationen efter valet, med tanke på oron över den demokratiska konsolideringens framtid och hoten mot medlemmar av oppositionspartierna.

I ett offentligt uttalande av den 30 april uttryckte EU:s höga representant EU:s oro över den senaste tidens "aktivering" av dödsstraffet genom antagandet av genomförandelagstiftning och anskaffande av material för dödliga injektioner.

EU fortsatte under hela året sin dialog med organisationer i det civila samhället och andra viktiga intressenter. I september gjorde EU ett gemensamt lokalt uttalande om hot mot det civila samhället och mänskliga rättigheter i Maldiverna, i en situation präglad av ökad islamisk extremism på avlägsna öar och begränsningar av yttrandefriheten, särskilt genom skrämning och hot mot journalister.

Nepal

Efter det framgångsrika valet till den konstituerande församlingen i november 2013 inriktade EU år 2014 sin uppmärksamhet på övervakning av författandet av konstitutionen och införandet av lagstiftning för övergångsrättvisa. EU fortsatte sitt engagemang för konsolidering av fredsprocessen, tacklande av människorättsproblem som strafflöshet och diskriminering, samt ansvarsskyldighet för offentliga finanser. Till stöd för konstitutionsförfattandeprocessen gjorde ambassadörerna för EU och de i landet representerade medlemsstaterna, tillsammans med Schweiz och Norge, ett lokalt uttalande där man uppmanade Nepals politiska ledare att hålla sin fastställda tidsfrist, den 22 januari 2015.

Sörjandet för övergångsrättvisa för kränkningar av de mänskliga rättigheterna under inbördeskriget var ett av de viktigaste åtagandena i fredsprocessen. Regeringen antog lagstiftning om övergångsrättvisa i maj 2014. Genom lagen inrättades två kommissioner, en för påtvingade försvinnanden och en för sanning och försoning. Utskotten har rätt att rekommendera amnesti utom i fall av våldtäkt. Konfliktoffer och icke-statliga organisationer för de mänskliga rättigheterna är kritiska till den nya lagstiftningen. EU:s företrädare påpekade i sina regelbundna kontakter och möten med Nepals myndigheter att allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna inte kan bli föremål för amnesti och att mekanismerna för övergångsrättvisa måste överensstämja med internationella standarder.

Diskriminering p.g.a. kasttillhörighet liksom könsrelaterat våld och könsdiskriminering togs upp i dialogen med regeringen om dess åtaganden under den allmänna återkommande utvärderingen 2011, och bemöttes genom kontinuerligt stöd till projekt i det civila samhället som riktar sig till marginaliserade grupper. Men det finns fler exempel på områden för fortsatt engagemang: hbt-grupperna fruktar fortfarande förföljelse och utkastet till straffrättslig lagstiftning står inte i överensstämmelse med framstegsvänliga domar om hbt-personers rättigheter i högsta domstolen; människor från Terai-provinsen hävdar att de saknar tillgång till strukturer för samhällsstyrning och att de utsätts för överdrivet bruk av våld inbegripet utomrättsliga avrättningar, och människor är rädda att den nya konstitutionen inte ger tillräckligt skydd för fullständig religionsfrihet.

EU gav fortsatt stöd till genomförandet av den nationella handlingsplanen för FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820 om kvinnor, fred och säkerhet respektive våld mot kvinnor i form av finansiering genom Nepals förvaltningsfond för fred. Den fredsfrämjande arbetsgruppen, som EU deltar i som medlem, arbetade för att konfliktens offer för sexuellt och könsrelaterat våld skulle omfattas av regeringens definition av konfliktdrabbade personer och för att de skulle få tillgång till hjälp, rehabilitering och gottgörelse.

EU lyfte fram situationen för människorättsförsvarare i egenskap av ordförande, fram till våren 2014, i EU:s arbetsgrupp för skydd av människorättsförsvarare samt genom stöd till projekt i det civila samhället.

Pakistan

EU:s viktigaste mål beträffande mänskliga rättigheter och demokrati är en förstärkning av valförfarandet, kapacitetsuppbyggnad av nationalförsamlingen och de provinsiella församlingarna, religions- och trosfrihet, kvinnors rättigheter, tillgång till rättslig prövning samt insatser mot dödsstraffet. EU fortsatte också att spela en aktiv roll när det gäller yttrandefriheten och journalisters säkerhet, barns rättigheter och arbetstagarnas rättigheter, även inom ramen för den särskilda stimulansordningen för hållbar utveckling och gott styre (GSP+).

EU fortsatte att engagera sig i mänskliga rättigheter och demokrati på olika sätt. Vid mötet i undergruppen för mänskliga rättigheter den 23 juni i Islamabad behandlades demokrati och val, yttrandefrihet, jämställdhet, dödsstraffet, GSP+, och multilaterala frågor. EU och Pakistan enades om att inleda en förstärkt dialog på lokal nivå om mänskliga rättigheter, vilken kommer att komplettera den befintliga undergruppen. EU tillkännagav också att man tänkte lämna över en förteckning över enskilda fall där ytterligare information skulle välkomnas. Förteckningen översändes i början av september och kommer att diskuteras under framtida dialogmöten.

Det saknades framsteg i Pakistan beträffande åtgärdandet av strafflösheten och angripandet av utmaningarna i samband med rättsstatsprincipen och tillgång till rättslig prövning. Andra institutionella brister innefattade de brottsbekämpande organens begränsade ansvarsskyldighet, och det rapporterades om utomrättsliga avrättningar, försvinnanden, tortyr, överfulla fängelser och illegal internering. EU tog upprepade gånger upp dessa frågor med regeringen. EU träffade också familjerna till försvunna personer.

Förordningen om skydd av Pakistan, som antogs i oktober 2013, skulle löpa ut under 2014.

Parlamentet antog nya bestämmelser i juli. EU övervakade noga texten med hjälp av jurister och framförde sin oro beträffande olika frågor rörande de mänskliga rättigheterna som berördes av bestämmelserna i utkastet. Trots att vissa bestämmelser ändrats, är förordningen om skydd av pakistanska medborgare fortfarande problematisk.

Många personer som tillhör religiösa minoriteter i Pakistan levde fortfarande i rädsla för religiös förföljelse och sekteristiskt våld. Medan shiamuslimer var den grupp som oftast utsattes för sekteristiska attacker, förvärrades den redan svåra situationen för kristna, Ahmadiyya-muslimer och hinduer ytterligare under 2014. EU uppmanade oavbrutet regeringen att garantera ett bättre skydd för personer som tillhör minoriteter, sätta stopp för strafflösheten för våld mot dem och vidta åtgärder mot dem som uppviglar till religiöst hat. EU övervakade också och uttryckte oro över enskilda fall, inklusive fallet Asia Bibi, vars fällande dom bekräftades av appellationsdomstolen i Lahore i oktober.

Pakistan upprätthåller fortsatt ett moratorium för dödsstraffet, men mot slutet av året kom indikationer på att regeringen övervägde att förändra sin politik och återuppta genomförandet av dödsstraff för terrorister. I detta sammanhang upprepade EU sitt starka och principiella motstånd mot användning av dödsstraff för något brott och uttryckte sin djupa oro över dessa rapporter.

Situationen för kvinnor i Pakistan fortsatte också att vara svår, med frekventa rapporter från hela landet om våld i hemmet, hedersmord, våldtäkter och tvångsäktenskap och tvångskonvertering. Behovet av att främja kvinnors ställning i samhället betonades upprepade gånger av EU under de bilaterala dialogerna.

Pakistan har anslutit sig till de flesta grundläggande internationella människorättsinstrumenten men det krävs fortfarande framsteg med införlivandet av dessa i den nationella lagstiftningen och med genomförandeåtgärderna för att uppnå målen i dem. Pakistan beviljades 2014 förmånstillträde till EU:s marknad enligt handelssystemet GSP+. I bilaterala dialoger, bland annat i den gemensamma kommissionen och vid ett besök av EU:s särskilda representant Stavros Lambrinidis, vädjade EU under årets gång upprepade gånger om åtgärder och genomförande.

EU gjorde under året ett antal uttalanden om viktiga frågor och problem beträffande mänskliga rättigheter, särskilt i fråga om journalisters säkerhet, om mordet på en framstående advokat och försvarare av mänskliga rättigheter, om terroristattacken mot flygplatsen i Karachi i juni, om våld mot kvinnor samt om de politiska demonstrationerna i augusti. I oktober utfärdade EU ett uttalande om beslutet av Lahore High Court att bekräfta domen mot Asia Bibi, och i november om terroristattacken nära gränsövergången i Wagah. EU:s höga representant framförde sina uppriktiga kondoleanser och sitt stöd till Pakistans folk och myndigheter samma dag som den tragiska attacken på en skola i Peshawar i december.

Stavros Lambrinidis, EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, gjorde ett officiellt besök i november. Han lyfte fram alla viktiga människorättsfrågor med höga ministrar och parlamentsledamöter på nationell nivå och provinsnivå. Den särskilda representanten träffade också personer från många olika delar av det pakistanska civila samhället, däribland ledande förespråkare för kvinnors rättigheter, framstående advokater och journalister, religiösa ledare, företrädare för näringslivet, fackliga representanter och konstnärer. Den särskilda representanten välkomnade Pakistans ratificering av konventioner om mänskliga rättigheter och antagandet av progressiv lagstiftning, samtidigt som han också inom ramen för GSP+ uppmuntrade till ett fortsatt konkret och effektivt genomförande av viktiga prioriterade åtgärder före översynen av systemet, och underströk att EU var berett att ge stöd. Enskilda fall, inklusive fallet Asia Bibi, togs upp på ministernivå och andra nivåer.

Europaparlamentet antog fyra resolutioner 2014 om Pakistans regionala roll och politiska förbindelser med EU, den senaste tidens förföljelser, dödsstraffet, och lagarna om hädelse.

EU använde sin utvecklingsportfölj till stöd för demokratiska institutioner, rättsstatsprincipen, kvinnors och barns rättigheter och religions- och trosfriheten. EU fortsatte sitt samarbete med brottsbekämpande organ, för att förbättra deras professionalism, ansvarighet och samhällsinriktning, även genom mekanismer för ett effektivt skydd av de mänskliga rättigheterna. EU:s stöd till det federala parlamentet (nationalförsamlingen och senaten) fortsatte och utvidgades till valkommissionen. Betydande EU-stöd till undervisning i två provinser bidrog också till att stärka barns rättigheter och främja en kultur som präglas av tolerans.

Ett stort projekt för främjandet av religions- och trosfriheten började i februari och nya projekt för kvinnors rättigheter och egenmakt valdes inom ramen för EIDMR, med ett sammanlagt anslag på nästan 1,1 miljoner euro. De utvalda projekten är inriktade på personer som överlevt syra-attacker, kvinnor som är drabbade av social utestängning på grund av allvarliga sjukdomstillstånd, remitteringssystem för överlevande och förebyggande av våld mot kvinnor, samt kompetensutveckling för kvinnor. Ett antal insatser för att öka medvetenheten om EU:s riktlinjer för mänskliga rättigheter och det civila samhällets roll i genomförandet av GSP+ fick också stöd via EIDMR.

Filippinerna

EU:s mål beträffande mänskliga rättigheter och demokrati är att stödja människorättsförsvarare, en reform av rättsväsendet, kampen mot strafflösheten för utomrättsliga avrättningar och påtvingade försvinnanden, och en förbättring av de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna, och att stödja barn som drabbats av väpnade konflikter.

EU fortsatte att föra en dialog med relevanta samtalspartner, inklusive de nationella och regionala kommissionerna för de mänskliga rättigheterna, statliga aktörer (justitieministeriet, inrikesministeriet och lokala myndigheter), människorättsförsvarare och det civila samhället. Partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Filippinerna, som undertecknades 2012, uppmanar bland annat till upprättandet av en meningsfull dialog om mänskliga rättigheter i form av en arbetsgrupp för de mänskliga rättigheterna. I avvaktan på ratificeringen av detta avtal, diskuteras mänskliga rättigheter inom ramen för de regelbundna mötena mellan högre tjänstemän, vars nästa möte är planerat till 2015 i Manila.

I sin regelbundna politiska dialog med de filippinska myndigheterna påminde EU upprepade gånger om behovet av att mer systematiskt ta itu med frågan om strafflöshet och ställa förövare av grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna inför rätta.

I avvaktan på folkomröstningen i Bangsamoro inbjöds EU 2014 att sända ett valobservatörsuppdrag till Mindanao 2015.

Inom ramen för det europeiska instrumentet för främjande av demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) inledde EU i november en lokal inbjudan att lämna förslag med en budget på 1,8 miljoner euro. De utvalda projekten kommer att fokusera på att skydda människorättsförsvarare och grupper som hotas av utomrättsliga avrättningar, tortyr eller annat som hör till de värsta formerna av brott mot de mänskliga rättigheterna, att skydda rättigheterna för de barn som berörs av väpnade konflikter, och att främja befolkningens rätt till folkomröstning och val i det framtida Bangsamoro-territoriet som är fria, demokratiska och öppna och präglade av god tillgång till information.

EU fortsatte att ge ekonomiskt stöd genom finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete och stabilitetsinstrumentet inom följande områden: programmet "rättvisa för alla", med inriktning på att förbättra tillgången till rättslig prövning och bekämpa strafflöshet; kapacitetsuppbyggnad av den regionala kommissionen för mänskliga rättigheter i den autonoma regionen Mindanao; skydd av befolkningens ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter med fokus på fattigdomsminskning, mänsklig och social utveckling, och god förvaltning.

Singapore

EU:s verksamhet bestod under 2014 av övervakning och rapportering, utfärdande av démarcher, en tät samordning med medlemsstaterna, och anordnande av möten, diskussioner och evenemang för att ta itu med de viktigaste människorätsfrågorna, bl.a. dödsstraffet, diskrimineringen av hbt-personer och yttrandefriheten.

EU välkomnade det faktum att Singapores parlament den 3 november antog lagen om förebyggande av människohandel, där rekommendationer från icke-statliga organisationer beaktats. Lagen om förebyggande av människohandel 2014 är en milstolpe för Singapore, en stad som är särskilt utsatt för människohandel som ett destinationsland på grund av sin ekonomiska tyngd och sitt strategiska läge. I och med den nya lagen kommer Singapore att följa internationella standarder bättre än tidigare, och lagen kan stödja insatserna för bekämpandet av människohandel i regionen.

EU hade tidigare välkomnat reformen 2012/2013 av Singapores obligatoriska dödsstraffsystem, varigenom dödsstraffet begränsades till uppsåtligt mord, skjutvapenbrott och handel med olaglig narkotika över en viss mängd. Avrättningarna återupptogs emellertid den 18 juli 2014. I ett offentligt uttalande vädjade EU om ett moratorium för avrättningar.

Under loppet av 2014 anordnade EU-delegationen och medlemsstaternas ambassader flera evenemang. Exempelvis anordnade den brittiska ambassaden evenemang med anledning av IDAHO-dagen, i samband med Pink Dot-sammankomsten för hbt-personer och på den internationella dagen för personer med funktionsnedsättning.

Inför världsdagen mot dödsstraffet anordnade EU en paneldiskussion. För första gången i Singapore var det möjligt att anordna ett sådant evenemang utanför EU-delegationens lokaler, i detta fall vid det nationella universitetet i Singapore. Bland panelmedlemmarna fanns en lokal försvarsadvokat, en anti-dödsstraffsaktivist och en professor i straffrätt. Publiken bestod av rättstillämpare, akademiker och studenter samt politiska rådgivare från EU och diplomater från likasinnade länder.

Seminarier med anledning av den årliga dagen för mänskliga rättigheter tillägnades "rättsväsendets roll i främjandet och skyddet av de mänskliga rättigheterna". Seminariet bestod av en presentation om internationell

människorättslagstiftning och nationella domstolar i Asien, samt av tre paneler där man behandlade: "de mänskliga rättigheterna inom statsrätt, civilrätt och familjerätt", "skydd av de mänskliga rättigheterna inom straffrätt och det straffrättsliga systemet" och "tillgången till rättslig prövning och rättshjälp". Utöver en omfattande diskussion om domstolsväsendets roll i Singapore och Asien, skapade 2014 års seminarium också utrymme för diskussion och debatt om hbt-personers rättigheter i Singapore.

Sri Lanka

1995 års samarbetsavtal om partnerskap och utveckling utgör grunden för EU:s samarbete med Sri Lanka. Under 2014 visade det sig omöjligt att kalla till en formaliserad dialog med Sri Lankas myndigheter, samtidigt som oron över situationen beträffande de mänskliga rättigheterna och säkerheten ökade.

I sina slutsatser av den 21 mars påminde Europeiska rådet om sitt engagemang för ansvarsskyldighet, försoning och universella mänskliga rättigheter i Sri Lanka. Europeiska rådet efterlyste även antagandet av en resolution om Sri Lanka i FN:s råd för mänskliga rättigheter som skulle tillåta en internationell utredning av påstådda krigsförbrytelser på båda sidor under kriget.

Vid det 25:e sammanträdet i FN:s råd för mänskliga rättigheter i mars stödde EU:s medlemsstater, tillsammans med USA, en resolution som uppmanade regeringen i Sri Lanka att göra framsteg inom försoningsarbetet och att utreda påstådda kränkningar av internationella mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. I resolutionen gavs också kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter i uppdrag att genomföra en omfattande utredning av påstådda allvarliga kränkningar av och övergrepp mot mänskliga rättigheter och därmed sammanhängande brott av båda parter i Sri Lanka. I likhet med andra internationella partner, uppmanade EU regeringen att samarbeta fullt ut med utredningen och att ta itu med frågor om ansvarsskyldighet som ett viktigt steg för att främja verklig försoning.

EU utfärdade ett flertal uttalanden om bland annat attackerna mot den muslimska befolkningen (den 20 juni), utnämningen av FN:s utredningsgrupp för Sri Lanka (den 1 juli) och begränsningar för icke-statliga organisationer och av yttrandefriheten (den 23 juli), mot bakgrund av en oroväckande utveckling såsom ökade trakasserier och fängslanden av människorättsförsvarare i enlighet med lagen om förebyggande av terrorism, restriktioner för de icke-statliga organisationernas verksamhet, attacker mot religiösa minoriteter, våld i samband med val, könsrelaterat och sexuellt våld, samt fängslandet och utvisningen av flyktingar och asylsökande.

EU upprätthöll under året en konstant dialog med organisationer i det civila samhället.

EU gav ekonomiskt stöd till Sri Lanka genom EU:s program för stöd till utveckling i distrikten, med fokus på konfliktdrabbade områden, och genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR).

Thailand

EU utfärdade ett flertal uttalanden före det militära maktövertagandet, i vilka man efterlyste en politisk lösning och återhållsamhet. Efter det militära maktövertagandet den 22 maj, uttryckte EU:s utrikesråd i sina slutsatser från juni sin djupa oro och framhöll att respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna måste upprätthållas, samt uppmanade de militära myndigheterna att frige alla politiska fångar, att avstå från ytterligare politiskt motiverade gripanden samt att avskaffa censuren. EU tillkännagav också att man var tvungen att ompröva sitt engagemang.

EU har i sin dialog med de thailändska myndigheterna sedan den 22 maj systematiskt upprepat sin vädjan om ett hävande av undantagstillståndet och ett återupprättande av yttrande-, medie- och mötesfriheten, samt betonat behovet av att allmänheten deltar i politiska reformprocesser och uppmanat myndigheterna att sluta ställa civila inför krigsrätt.

EU ökade under året påtagligt sitt fokus på mänskliga rättigheter och intensifierade sin dialog med organisationer i det civila samhället. EU-delegationen anordnade regelbundna samråd med organisationer i det civila samhället för att bedöma situationen för människorättsförsvarare efter det militära maktövertagandet. EU-delegationen och företrädare för flera EU-medlemsstater besökte provinser i norr två gånger för att bli uppdaterade om situationen för de politiska och mänskliga rättigheterna, och framförde oro över situationen för de mänskliga rättigheterna till de lokala myndigheterna. EU-delegationen träffade fängslade studenter och sörjde för diplomatisk observation av avgörande rättegångar.

I ett lokalt uttalande av den 14 november, uttryckte EU sin oro över missbruk av lagen om brottsligt förtal i Thailand gentemot människorättsförsvarare och journalister i syfte att hindra yttrandefriheten och den undersökande journalistiken.

Den 10 oktober, på världsdagen mot dödsstraffet, organiserade EU i samarbete med Amnesty International Thailand en offentlig visning av en dokumentärfilm mot användningen av dödsstraffet.

I mitten av november besökte delegationen två sydliga provinser där det har pågått ett lågintensivt uppror i över ett årtionde, för att lära sig om situationen där.

När det gäller utvecklingssamarbete gav EU ett betydande stöd till organisationer i det civila samhället inom ramen för programmet för icke-statliga aktörer och lokala myndigheter och inom sitt program för stöd till befolkningsgrupper som tvingats lämna sin hembygd.

Ytterligare 125 000 euro beviljades nyligen för humanitärt bistånd till migranter från Rohingya och Bangladesh som hålls på förvarsenheter för migranter (män) och sociala välfärdsinrättningar (kvinnor och barn). I och med detta uppgår det sammanlagda EU-stödet till dessa personer i förvar till 325 000 euro sedan juni 2013. Projektet genomförs av Internationella organisationen för migration.

EU gav också ekonomiskt stöd till två universitet för att anordna ett offentligt forum om mänskliga rättigheter för att uppmärksamma den internationella dagen för mänskliga rättigheter den 10 december.

Östtimor

EU stödde Östtimor fullt ut i landets satsning för att inrätta en stabil demokrati. EU och regeringen i Östtimor höll sin andra förstärkta politiska dialog enligt artikel 8 i Cotonouavtalet i oktober i Bryssel. På dagordningen stod bland annat mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och demokratisk samhällsstyrning, samt regional integration och utrikesfrågor. Dialogen ledde till gemensamma åtaganden, bl.a. om förändret av en dialog under ledning av EU:s delegation i Dili för att fördjupa samarbetet kring en konsolidering av demokratin i Östtimor. Som en del av åtagandena kommer man att genomföra en grundlig analys av maktfördelningen. Andra frågor som engagerar och intresserar EU inbegriper våld mot kvinnor, särskilt våld i hemmet, rättigheter för personer med funktionsnedsättning, samt samhällsstyrning, inklusive tacklandet av fenomenen klientelism och korruption.

Den nuvarande portföljen med pågående projekt inom området mänskliga rättigheter och demokrati i Östtimor uppgår sammanlagt till ungefär 10 miljoner euro.

Två mycket viktiga projekt genomfördes i Östtimor under 2014. Ett projekt inom ramen för EIDMR för 20 000 euro strävar efter att utveckla en demokratiprofil för Östtimor inom ramen för EU:s strategiska ram och handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati. Det andra projektet som finansieras genom instrumentet som bidrar till stabilitet och fred har som mål att främja ansvarsskyldighet för tidigare kränkningar av de mänskliga rättigheterna som en viktig del av byggandet av en mer hållbar fred och för att säkerställa att allvarliga kränkningar inte upprepas. Nästan 50 000 euro anslogs till detta projekt.

Vietnam

Respekt för och främjande av demokratiska principer och mänskliga och grundläggande rättigheter i arbetslivet är ett grundläggande inslag i partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Vietnam som undertecknades i juni 2012. EU:s huvudsakliga farhågor omfattar medborgerliga och politiska rättigheter, särskilt yttrandefriheten, mediefriheten och religions- och trosfriheten, liksom tillämpningen av dödsstraffet. Inom ramen för det förtida genomförandet av avtalet, höll EU och Vietnam i oktober det förberedande mötet för den fjärde omgången av den förstärkta dialogen om de mänskliga rättigheterna som skulle äga rum i Bryssel i januari 2015.

Under hela året integrerades frågan om mänskliga rättigheter vid bilaterala besök på hög nivå. Mänskliga rättigheter togs framför allt upp på allra högsta nivå då ordförande José Manuel Barroso besökte Vietnam och under premiärminister Nguyen Tan Dungs besök i Bryssel, där han träffade ordförandena Herman Van Rompuy, José Manuel Barroso och Martin Schulz. Det nionde mötet i gemensamma kommittén EU–Vietnam och den tredje omgången av politiska samråd på hög nivå, som båda hölls i mars, gav också möjlighet till att ta upp människorättsfrågor.

Genom de förberedande kontakterna inför människorättsdialogen, offentliga uttalanden och diskret diplomati uppmanade EU regeringen att avskaffa restriktionerna för yttrandefriheten och mediefriheten och framförde begäran om besök i fängelser och om observation av rättegångar, samt uppmanade till frigivning av humanitära skäl av flera fängslade aktivister med dålig hälsa. EU har gjort offentliga uttalanden om rättegångar mot människorättsaktivister, tillämpningen av dödsstraffet och frigivning av flera personer.

I sin regelbundna politiska dialog uttryckte EU dessutom vid upprepade tillfällen sin oro över fängslandet och dömandet av ett antal aktivister och bloggare, och upprepade sin uppmaning till frigivning av alla fängslade fredliga förespråkare för mänskliga rättigheter i landet. EU:s förteckning över berörda personer uppdaterades regelbundet och delades med myndigheterna. Frigivningen i april av aktivisten Nguyen Tien Trung, som ingick i denna förteckning och besöktes i fängelset av chefen för EU:s delegation i juli 2013, var ett konkret resultat av EU:s insatser. Tyvärr godtog myndigheterna inte någon begäran att få besöka berörda personer i fängelset 2014. EU höll även möten med ministeriet för allmän säkerhet för att uttrycka sin oro över trakasserier och våld mot människorättsaktivister som försöker delta i evenemang till stöd för de mänskliga rättigheterna som anordnas av det internationella samfundet.

Europaparlamentet antog den 17 april en resolution om förhandlingarna om frihandelsavtalet mellan EU och Vietnam, som innehåller flera hänvisningar till de mänskliga rättigheterna, däribland grundläggande arbetstagar rättigheter.

EU höll regelbundna möten med människorättsförsvare och organisationer i det civila samhället, och gjorde besök på fältet och observerade rättegångar vid två tillfällen. EU övervakade också utvecklingen i fråga om religions- och trosfrihet, som förblev ett bekymmer (särskilt förföljelsen av icke-erkända religiösa grupper och förstörelse av deras egendom), även om en gradvis förbättring observerades när det gäller registrering av kyrkor. Företrädare för EU träffade religiösa ledare från olika samfund vid flera tillfällen.

Under 2014 genomgick Vietnam sin andra allmänna återkommande utvärdering i Genève. Samtidigt som man erkände de positiva åtgärder som vidtagits av Vietnams regering sedan den första allmänna återkommande utvärderingen, framhöll många delegationer (inklusive EU-medlemsstater) behovet av förbättringar när det gäller t.ex. yttrandefriheten och mediefriheten, utrymmet för det civila samhället, dödsstraffet osv. Vietnam deltog i arbetet på ett konstruktivt sätt, godtog 182 av de 227 rekommendationer som mottagits, och arbetade i slutet av året på en handlingsplan för deras genomförande. EU spelade en aktiv roll vid den allmänna återkommande utvärderingen och dess uppföljning, och erbjöd Vietnam sitt stöd med genomförandet av de rekommendationer som landet godtagit.

Det kvarstår ännu för Vietnam att göra ett avtryck inom främjandet av de mänskliga rättigheterna inom landet och på internationell nivå som medlem i FN:s råd för mänskliga rättigheter sedan november 2013 (för perioden 2014–2016).

EU fortsatte att stödja moderniseringen av rättsväsendet, bland annat vad gäller tillgången till rättslig prövning, genom ett bidrag på 8 miljoner euro till partnerskapsprogrammet för rättvisa, ett gemensamt givarinitiativ där EU, Danmark och Sverige deltar. Projektet ger stöd till viktiga institutioner, som justitieministeriet, högsta domstolen, riksåklagarämbetet och advokatsamfundet, och innefattar utbildning för domare, advokater och andra yrkeskategorier inom rättsväsendet. Samhällsstyrning och rättsstatsprincipen är också ett centralt område inom EU:s fleråriga vägledande program 2014–2020 som antogs i augusti.

EIDMR stödde sju projekt omfattande ett brett spektrum av frågor, däribland egenmakt åt människor med hiv och befolkningsgrupper med förhöjd risk för att smittas av hiv, rättigheter för personer med funktionsnedsättning, stöd till nätverk av organisationer i det civila samhället, rättigheter för personer som tillhör etniska minoriteter, samt arbetstagares rättigheter och förhållandet mellan arbetsmarknadens parter. Inom ramen för den strategiska dialogen stödde EU även insatser på områdena för korruptionsbekämpning, rättigheter för personer som tillhör etniska minoriteter, religions- och trosfrihet, samhällsstyrning och migration. I juli antog EU:s delegation och EU-medlemsstaternas ambassader EU:s färdplan för samarbete med organisationer i det civila samhället.

VIII Oceanien

Australien

EU förde en diskussion med Australien beträffande landets regionala handläggningsförfaranden för asyl i samband med den årliga migrationsdialogen på hög tjänstemannanivå i Bryssel den 12 november, mot bakgrund av den politik som har genomförts de senaste åren och som kritiserats av UNHCR, människorättsorganisationer och oppositionspartier. Den 28 november offentliggjorde FN:s kommitté mot tortyr sin rapport om Australien, i vilken man lyfte fram problem rörande behandling och förvar av asylsökande, överrepresentation av ursprungsbefolkningar i både ungdomsfängelser och fängelser för vuxna, samt landets nya lagstiftning mot terrorism.

Ett nytt ramavtal mellan EU och Australien, som nu nått förhandlingarnas slutskede, kommer att erbjuda möjligheter till att ytterligare förstärka dialogen och samarbetet kring människorättsfrågor, baserat på Australiens goda resultat när det gäller att skydda medborgerliga och politiska rättigheter och som partner för främjandet av en multilateral människorättsagenda.

Fiji

Den 17 september hölls de första demokratiska valen i Fiji sedan kuppen 2006. EU sände ett valexpertuppdrag, vars rekommendationer kommer att lämnas till de fijianska myndigheterna. Fijis demokratiseringsprocess välkomnades i EU:s uttalanden.

På grundval av valexpertuppdragets bedömning och resultaten av EU:s kontrolluppdrag inom ramen för artikel 96 i Cotonouavtalet, enades EU:s medlemsstater efter valet om att åtgärderna för avbrytande av utvecklingssamarbetet med regeringen skulle upphävas, samtidigt som en fortsatt nära övervakning och stöd inom området mänskliga rättigheter garanteras genom bl.a. politisk dialog och ekonomiskt stöd från EU.

EU fortsatte under 2014 att stödja Fijis återgång till demokrati genom att ge stöd åt valförvaltningsorganen och det nya parlamentet.

Fiji genomgick sin andra allmänna återkommande utvärdering i Genève i oktober. EU arbetade tillsammans med lokala berörda parter inför utvärderingen.

ILO:s *direktkontaktsuppdrag* slutförde slutligen sitt uppdrag i Fiji i oktober 2014. Uppdraget träffade de tre parterna och genomförde sin bedömning av föreningsfriheten i tid till ILO:s styrelsemöte i november 2014. Vid uppdragets slut undertecknades ett trepartssamförståndsavtal av arbetsmarknadens parter men inte av arbetsmarknadsministern. EU överlämnade sina synpunkter till ILO:s styrelse. Beslutet om att inrätta en undersökningskommission för Fijis underlåtenhet att efterleva ILO:s konvention angående föreningsfrihet från 1948 (nr 87) sköts upp till mötet i ILO:s styrelse i mars 2015.

År 2014 valdes Fiji ut som ett av pilotländerna inom EU:s agenda för åtgärder för demokratistöd. Landet kommer att övervakas och stödjas på sin demokratiseringsväg.

EU intensifierade sin dialog med organisationer i det civila samhället och sammanställde en nationell färdplan för samarbete med det civila samhället. Stöd till det civila samhället på området för medborgarutbildning, demokrati och rättsstatsprincipen fortsatte genom Europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter, som tillgängliggjorde sammanlagt 600 000 euro för detta ändamål. Särskilt lyckat var stödet till det civila samhället för tillhandahållandet av utbildning i anknytning till de olika stadierna i en återgång till demokrati, med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar, landsbygdsbefolkning och marginaliserade grupper som traditionellt sett är mindre engagerade i det politiska livet.

Nya Zeeland

Förhandlingarna om ett partnerskapsavtal om förbindelser och samarbete mellan EU och Nya Zeeland slutfördes 2014 (avtalet paraferas i början av 2015). Detta kommer bland annat att ge möjligheter till att ytterligare stärka dialogen och öka samarbetet i människorättsfrågor.

Inför Nya Zeelands andra allmänna återkommande utvärdering hade EU fört omfattande diskussioner med Nya Zeelands kommission för mänskliga rättigheter om det rådande läget för de mänskliga rättigheterna i landet. Regeringen godtog 121 rekommendationer och avvisade 34. Regeringen erkände behovet av att stärka partnerskapet med maorierna, förbättra skyddet av barn mot övergrepp och försummelse, minska våld inom familjen och dess följder för kvinnor och barn, och se till att konsekvenserna av jordbävningen i Canterbury för de mänskliga rättigheterna redovisas.

EU och Nya Zeeland hade regelbundna samråd om mänskliga rättigheter i internationella forum, bland annat i FN i New York och Genève, samt i specifika länder i Asien och Stillahavsområdet och runtom i världen.

EU och Nya Zeeland samarbetade under 2014 i den multinationella observatörsgruppen för valet i Fiji. Valet förlöpte väl och tekniskt korrekt, vilket ledde till en positivt slutsats av den multinationella observatörsgruppen.

Papua Nya Guinea

EU:s huvudsakliga prioriteringar när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati innefattar: en förbättring av situationen beträffande könsrelaterat våld, som är utbrett i landet; dödsstraffet, i och med att ny lagstiftning ökar antalet brott som kan leda till dödsstraff; och demokratisk samhällsstyrning som helhet, inklusive rättsstatsprincipen och problemet med korruption.

EU har under 2014 engagerat sig på flera sätt. Den första förstärkta politiska dialogen någonsin mellan Papua Nya Guinea och EU hölls den 6 maj i Port Moresby. Integreringen av frågor om samhällsstyrning och jämställdhet säkrades i samarbetsprojekt, och människorättsfrågor togs upp genom en kontinuerlig dialog med myndigheter och partner.

EU stöder ett innovativt tillvägagångssätt för att främja demokrati och samhällsstyrning genom förbättrad samverkan mellan parlamentet och medborgarna genom EIDMR-projektet för ett "öppet parlament". Projektet stöder det nationella parlamentets byggande av teknisk kapacitet till utåtriktad verksamhet, information och kommunikation. Till andra initiativ som genomförts under 2014 hör civilsamhällesprojekt, finansierade genom Echo och EIDMR, om våld mot kvinnor och till stöd för människorättsförsvarare. Genom EIDMR gjordes utbetalningar på 780 000 euro till projekt som drivs av organisationer i det civila samhället.

Samoa

Könsrelaterat våld och diskriminering av kvinnor i Samoa förblev en viktig fråga för EU under 2014. EU stödde, genom politisk dialog och sina finansiella instrument, utvecklingen av det färsklagförslaget om politiskt deltagande bland kvinnor som garanterar kvinnor minst 10 % av platserna i parlamentet. De politiska åtagandena för detta lagförslag gjordes vid 2013 års möte i Stillehavsöarnas forum av premiärministern tillsammans med andra ledare i Stillehavsområdet.

EU samarbetade med regeringen, regionala organisationer, det civila samhället och andra givare för att öka medvetenheten och stödja det civila samhället och icke-statliga aktörer. Man finansierade även icke-statliga organisationer i syfte att stärka deras röst och roll som vakthund.

EU följde noga arbetet i den nya människorättskommissionen som öppnades den 10 december 2013 som en förlängning av kontoret för Samoas ombudsman. Människorättskommissionen var under 2014 verksam för att främja en fri press samt i utredningar av påstådda kränkningar i det nationella fängelset. Utredningarna ledde till att flera poliser avgick och att polischefen avskedades.

Samoa ansträngningar och förmåga att ratificera ett antal av FN:s människorättskonventioner och Romstadgan fick fortsatt stöd under 2014 genom EU:s och Stillehavsöarnas forums regionala EIDMR-projekt för mänskliga rättigheter.

Små östater i Stillahavsområdet – Kiribati, Marshallöarna, Mikronesiska federationen, Nauru, Palau, Tonga, Tuvalu, Cooköarna, Niue

EU fortsatte att främja mänskliga rättigheter och jämställdhet under hela året. Den höga representanten diskuterade människorätsfrågor med ledarna i Stillahavsområdet vid mötet i Stillahavsöarnas forum i Palau. När EU:s nya delegationschef överlämnade sina kreditivbrev till flera östater och öterritorier i Stillahavsområdet, bland annat Nauru, Niue och Cooköarna, gavs ännu en möjlighet att ta upp människoräts- och genusfrågor. EU samarbetade även med regionala organisationer, civilsamhället och andra givare för att stärka skyddet av de mänskliga rättigheterna.

EU gjorde démarches och genomförde utåtriktad verksamhet där de små östaterna i Stillahavsområdet uppmanades att stödja EU:s initiativ och prioriteringar på människorättsområdet i FN: resolutionen om ett moratorium mot dödsstraffet, resolutionen om religions- och trosfrihet samt landsspecifika resolutioner. EU följde noga försöken att införa dödsstraffet i Kiribati och förhållandena för flyktingar i Nauru. I Palau avkriminaliserades homosexualitet i juli 2014.

EU utarbetade ett utkast till regional färdplan för civilsamhällets organisationer i Stillahavsområdet i syfte att sörja för en mer strukturerad och effektiv dialog med dem och för att intensifiera förbindelserna mellan civilsamhällets organisationer, de lokala myndigheterna och regeringen.

EU:s och Stillehavsoarnas forums regionala EIDMR-projekt för mänskliga rättigheter, som är inriktat på att östaterna i Stillehavsområdet ska ratificera och genomföra internationell människorättsfördrag, fortsatte att bidra till forumöstaternas insatser för fattigdomsminskning, förbättrad jämställdhet och förbättrade politiska och sociala villkor för stabilitet och trygghet. Genom projektet, som stödde Fiji, Papua Nya Guinea, Samoa, Salomonöarna och Vanuatu förutom de små östater i Stillehavsområdet som nämns i rubriken ovan, har det också gått att öka medvetenheten hos forumets östater om hur de kan fullgöra skyldigheterna enligt människorättsfördragen. Genom politisk vägledning och tekniskt stöd från forumets sekretariat, sekretariatet för Stillehavsgemenskapens resursgrupp för regionala rättigheter och FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter gjorde forumets östater insatser för att färdigställa och överlämna de kvarstående landsrapporterna för 2014. De gjorde även insatser för att underlätta lagstiftningsöversyn för överensstämmelse med internationella normer och standarder, utsåg flera människorättsombud som ska stödja de nationella insatserna för mänskliga rättigheter och blåste nytt liv i eller inrättade nationella samordningskommittéer för mänskliga rättigheter.

EU:s och Stillehavsoarnas forums projekt för mänskliga rättigheter gav även parlamentsledamöter från Stillehavsområdet möjlighet att förstå de mänskliga rättigheterna i regionen genom att studera nya trender, framsteg och problem. Än viktigare är att projektet har gett parlamentsledamöter möjlighet att förstå hur normer och standarder för mänskliga rättigheter används och tillämpas inom politik och lagstiftning och därigenom även hur människorättslagstiftningen integreras i landet. Det har även hjälpt forumets östater att fullt ut delta i den allmänna återkommande utvärderingen och föra en dialog med FN:s fördragsorgan.

Salomonöarna

De huvudmål som EU stöder är att förbättra valprocessens öppenhet och integritet, främja kvinnors politiska deltagande och representation i politiken och inom institutionerna, främja kvinnors rättigheter och stärka de icke-statliga aktörernas och allmänhetens förmåga att delta i det demokratiska livet.

EU fortsatte med diskussioner om mänskliga rättigheter och demokrati med högre tjänstemän vid utrikesministeriet och ministeriet för kvinno-, ungdoms-, barn- och familje frågor, ombudsmannen och företrädare för civilsamhällets organisationer som Rädda barnen, Family Support Centre, UNICEF, Development Services Exchange, Live and Learn, ADRA, World Vision, Internationella arbetsorganisationen, handels- och industrikammaren samt näringslivsorganisationer.

I sin regelbundna politiska dialog upprepade EU sina vädjanden om att Romstadgan skulle ratificeras. Den femte utökade politiska dialogen mellan EU och Salomonöarna ägde rum den 9 maj i Honiara.

EU:s höga representant välkomnade det lugna genomförandet av parlamentsvalen den 19 november som ett viktigt steg mot förverkligande av demokratisering, goda styrelseformer och mänskliga rättigheter sedan det regionala biståndsuppdraget i Salomonöarna inleddes 2003. Genom valen bekräftas även att stabiliteten och framstegen återvänt i Salomonöarna. EU stödde valkommissionen genom projektet för att stärka valprocessen i Salomonöarna (3,5 miljoner euro) tillsammans med finansiering från Australien och FN:s utvecklingsprogram. På begäran av Salomonöarnas myndigheter lämnade EU tekniskt bistånd för den juridiska utformningen av bestämmelserna i lagen om politiska partiers integritet. Detta stöd, som var mycket uppskattat av premiärministerns kansli, gjorde det möjligt att genomföra dessa bestämmelser och grunda politiska partier i tid för valen.

I december gjorde EU med en budget på 600 000 euro inom ramen för EIDMR en inbjudan att lämna förslag med inriktning på skydd av barn mot sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. EU fortsatte att ge ekonomiskt stöd till Strongim Mere-projektet, som genomförs av Förenta nationernas enhet för jämställdhet och kvinnors egenmakt (UN Women) på området för kvinnors egenmakt och politiska deltagande. Finansiering beviljades även lokala icke-statliga organisationer för att de skulle bidra till registrerade väljares egenmakt att fatta välgrundade beslut vid valen.

Vanuatu

EU:s huvudmål för mänskliga rättigheter och demokrati är förebyggande av tortyr, korruptionsbekämpning, politiskt deltagande samt civilsamhällets utveckling.

I sin regelbundna politiska dialog har EU upprepat sina vädjanden om att jämställdhet och kvinnors egenmakt ska främjas och att könsrelaterat och sexuellt våld samt våld mot barn ska bekämpas. Den tredje utökade politiska dialogen mellan EU och Vanuatu ägde rum i Port Vila den 30 oktober.

Under 2014 genomgick Vanuatu sin allmänna återkommande utvärdering. Delegationerna, inklusive EU:s medlemsstater, noterade positiva händelser som de fria och rättvisa valen 2012, utseendet av en interimistisk människorättskommitté i februari 2013, anslutningen till konventionen mot tortyr, Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen, konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt FN-konventionen mot korruption, åtgärder för att främja jämställdhet och kvinnors kommunfullmäktigedeltagande, inrättande av enheter för familjeskydd samt policyn att mål om sexualbrott och våld i hemmet inte ska läggas ned, om kändan uteblir för att slippa vittna.

IX Nord-, Mellan- och Sydamerika

Kanada

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom förbindelserna med Kanada är särskilt inriktade på att stärka samarbetet om människorättsinitiativ i tredjeländer. Under 2014 deltog Kanada i EU:s valobservatörsuppdrag i Egypten och Tunisien. EU har också ägnat uppmärksamhet åt situationen för flyktingar och för ursprungsbefolkningar i Kanada, något som EU:s delegation i Ottawa diskuterade med UNHCR och lokala intressenter.

Under 2014 fortsatte EU och Kanada sitt nära samarbete och samråd i FN:s människorättsforum, t.ex. FN:s råd för mänskliga rättigheter och FN:s generalförsamlings tredje utskott. Kanada var medförslagsställare till EU-ledda eller gemensamt ledda resolutioner om Myanmar/Burma, barnets rättigheter och religions- eller trosfrihet. Dessutom stödde EU resolutioner som lades fram av Kanada om Iran och om barnäktenskap, äktenskap för minderåriga och tvångsäktenskap. Utan att vara medförslagsställare stödde Kanada FN:s generalförsamlings resolution om ett moratorium mot användningen av dödsstraff. Regelbundna kontakter med Kanada om människorättsfrågor ägde också rum i Bryssel och Ottawa. Vid toppmötet mellan EU och Kanada den 26 september bekräftades dessutom det gemensamma åtagandet att arbeta tillsammans för att främja de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatlighet.

EU intensifierade också sin dialog med det kanadensiska civilsamhällets organisationer. I detta sammanhang träffade EU-delegationen i Kanada ursprungsbefolkningars organisationer och Amnesty International. En rapport om situationen för de mänskliga rättigheterna för ursprungsbefolkningar i Kanada som utarbetats av f.d. särskilda rapportören om urbefolkningars rättigheter, James Anaya, lades fram för FN:s råd för mänskliga rättigheter vid dess 27:e session. EU, som stöder det den särskilda rapportörens arbete, deltog i diskussionerna.

Amerikas förenta stater (USA)

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Amerikas förenta stater (USA) rör särskilt dödsstraffet, aspekter av kampen mot terrorism, USA:s ratificering av internationella människorättsinstrument och stärkt samarbete med USA i multilaterala människorättsforum. Vid toppmötet mellan EU och USA i mars bekräftades de gemensamma värderingarna demokrati, individuell frihet, respekt för rättsstatsprincipen och mänskliga rättigheter och uttrycktes oro över människorättsläget i länder som Syrien och Demokratiska folkrepubliken Korea (Nordkorea).

EU och USA fortsatte med ett nära och regelbundet samarbete om människorättsfrågor under hela 2014. De arbetade tillsammans i FN:s råd för mänskliga rättigheter och i FN:s generalförsamlings tredje utskott och stödde landsspecifika resolutioner om Syrien och Iran. USA stödde EU-ledda eller gemensamt ledda initiativ om Myanmar/Burma och Nordkorea samt om religions- och trosfrihet, i båda forumen, medan EU stödde USA-ledda resolutioner om Sri Lanka och om FN:s roll när det gäller att stärka periodiska och verkliga val och främja demokratisering. Tekniska kontakter och samarbete i frågor som rör mänskliga rättigheter och demokrati hölls regelbundet i Bryssel och Washington DC, samt mellan respektive beskickningar i världen.

Människorättsfrågor diskuterades inom ramen för andra regelbundna bilaterala dialoger som hölls 2014, exempelvis mötet på minister- och högre tjänstemannanivå inom rättsliga och inrikes frågor (skydd av personuppgifter samt EU:s och USA:s respektive rättighetsagendor), den informella dialogen mellan juridiska rådgivare om terrorismbekämpning och folkrätt (Guantánamo, extraterritoriell tillämpning av fördrag om mänskliga rättigheter, särbehandling av amerikanska medborgare jämfört med utlänningar med avseende på skydd av privatlivet och uppgiftsskydd), it-dialogen (mänskliga rättigheter på nätet) samt EU:s och USA:s gemensamma konsulära arbetsgrupp.

Användningen av dödsstraffet i USA var fortfarande en källa till oro. Under 2014 avrättades 35 personer och mer än 3 000 satt kvar i dödscell i slutet av året. På grundval av rådets förordning (EG) nr 1236/2005 om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff, tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning tillämpades exportkontroll på kort- och medellångverkande barbituratbaserade anestetika. Vissa delstater sköt upp verkställigheten av avrättningar på grund av bristen på lämpliga droger och/eller behovet att revidera avrättningsprotokollen till följd av detta. Utdragna och smärtsamma avrättningar med användning av oprövade kombinationer av droger i minst tre fall ledde till att Arizona, Ohio och Oklahoma sköt upp verkställigheten av avrättningar. Skrivelser överlämnades med begäran om nåd för dödsdömda personer som hade nekats sina rättigheter enligt Wienkonventionen om konsulära förbindelser eller som drabbats av psykisk funktionsnedsättning eller psykisk sjukdom, samt när det gällde en EU-medborgare. Bland annat inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Amerikanska samarbetsorganisationen (OAS) gjorde EU uttalanden mot avrättningar som genomfördes under sådana omständigheter.

EU gjorde ett uttalande i OSSE:s ständiga råd i september där man välkomnade det snabba agerandet för att klarlägga omständigheterna kring dödsskjutningen i Ferguson i Missouri, när en polisman sköt en obeväpnad ung svart man till döds, och där EU tog upp frågan om polisens hantering av de demonstrationer som ägde rum till följd av denna dödsskjutning.

Under året fortsatte EU sin dialog med civilsamhällets organisationer, bland annat genom deltagande i evenemang om t.ex. dödsstraffet i USA (för att högtidlighålla Världsdagen mot dödsstraffet), USA:s översyn av policyn för landminor, kvinnornas situation och samarbetet mellan EU och USA om demokratistöd. När det gäller finansiellt samarbete, fortsatte två projekt till stöd för avskaffandet av dödsstraffet under 2014 inom ramen för EIDMR.

EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, besökte Washington DC i februari. Han informerade sina samtalspartner inom den amerikanska regeringen, akademien och de icke-statliga organisationerna om EU:s politik och prioriteringar för mänskliga rättigheter och undersökte möjligheterna till ytterligare dialog och samordning mellan EU och USA i syfte att främja bilaterala och internationella agendan, i enlighet med de båda parternas gemensamma värderingar och principer. Han deltog också i omfattande diskussioner om en rad frågor som rör de mänskliga rättigheterna, inbegripet ratificering och tillämpning av internationella instrument som rör de mänskliga rättigheterna, samarbete om olika länder och i multilaterala forum, de interna och externa dimensionerna av politiken för mänskliga rättigheter samt isolering och dödsstraff.

I februari antog Europaparlamentet en resolution om användningen av bestyckade drönare, där man bl.a. uppmanade EU att arbeta för ökad insyn och ansvarsskyldighet från tredjeländers sida när sådana drönare används. I mars uttryckte Europaparlamentet i en resolution om utrotande av tortyr i hela världen sin djupa oro över rapporter om att EU-baserade företag tillhandahåller kemikalier som används i droger för dödliga injektioner i USA. Efter en undersökning som inleddes i september 2013 antog Europaparlamentet i mars en resolution om amerikanska NSA:s övervakningsprogram, övervakningsorgan i olika medlemsstater samt inverkan på EU-medborgarnas grundläggande rättigheter och på det transatlantiska samarbetet i rättsliga och inrikes frågor. Vid de interparlamentariska mötet mellan Europaparlamentet och amerikanska kongressen i Washington DC i mars upprepades vikten av att privatliv och medborgerliga friheter skyddas på nätet och uttrycktes oro över situationen för de mänskliga rättigheterna i Syrien och Venezuela. Europaparlamentet höll en debatt i december om den utredning av CIA:s program för frihetsberövande och förhör som den amerikanska senatens särskilda underrättelseutskott genomfört.

I mars antog FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna sina slutsatser om den fjärde återkommande rapporten om USA inom ramen för den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter. I augusti antog Kommittén för avskaffande av rasdiskriminering sina slutsatser om de kombinerade sjunde till nionde periodiska rapporterna om USA, och i november granskades USA av FN:s kommitté mot tortyr med avseende på människorättsåtagandena inom ramen för konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. EU deltog i dessa möten, och frågor som oroade EU diskuterades, t.ex. frihetsberövande på obestämd tid i Guantánamo, USA:s reservationer mot konventionerna och tillämpningen av dödsstraffet och isoleringscell. I maj, lämnade FN:s arbetsgrupp för mänskliga rättigheter och transnationella företag och andra affärsföretag en rapport om sitt besök i USA 2013.

X Latinamerika och Västindien

Antigua och Barbuda

Under 2014 omfattade EU:s människorättsprioriteringar för Antigua och Barbuda åtgärder mot polisärt övervåld, dåliga fängelseförhållanden, begränsningar av pressfriheten, diskriminering och våld mot kvinnor, sexuella övergrepp mot barn och diskriminering mot homosexuella. EU fortsatte att stödja och engagera sig i politiska frågor med en panel av icke-statliga aktörer.

Genomförandet av den nationella strategiska handlingsplanen för att stoppa könsrelaterat våld, som innehåller en vision, principer, mål och resultat för att stoppa könsrelaterat våld i Antigua och Barbuda, inleddes 2014. Dessutom främjade EU politisk dialog och utbyten om strategin för en enda kontaktpunkt för väckande av talan om våld i hemmet.

Regeringen fortsatte att hävda att allmänheten inte skulle stödja rättsliga reformer om t.ex. avskaffande av dödsstraffet och upphävande av lagstiftning som kriminaliserar sexuella förbindelser mellan samtyckande vuxna av samma kön. Landets enda fängelse lider fortfarande av överbeläggning, våld och smuggling. En ny fängelsechef utsågs i september och regeringen aviserade en rad andra åtgärder som syftar till att få ett slut på korrruptionen bland fängelsepersonal och förbättra säkerheten.

Argentina

EU:s mål för mänskliga rättigheter i förbindelserna med Argentina är att sörja för ett optimalt utnyttjande av de instrument som är tillgängliga för det bilaterala samarbetet (politisk dialog och ett EU-finansierat samarbete), för att maximera en effektiv användning av dessa med inriktning på den lokala situationen. I de tematiska prioriteringarna ingår fattigdomsbekämpning och främjande av social delaktighet för framför allt de mest utsatta grupperna, kvinnors rättigheter, människohandel, polispraxis, förhållandena vid frihetsberövande samt garantier.

EU:s samarbete med Argentina i multilaterala forum för mänskliga rättigheter fortsatte att vara givande. Människorättsfrågor står även högt på den bilaterala agendan EU–Argentina genom EU:s och Argentinas särskilda gemensamma förklaring om de mänskliga rättigheterna (2008). Någon årlig människorättsdialog ägde inte rum 2014.

EU ger idag ekonomiskt stöd till projekt som har målet att främja rättigheter och tillgång till rättslig prövning för människor med hiv/aids, stödja civilsamhället i kampen mot strafflöshet, förbättra tillgången till rättslig prövning för utsatta grupper och försvara urbefolkningens rättigheter. Andra projekt kommer att vara inriktade på könsrelaterat våld, institutionellt våld, polispraxis och förvarsenheter. EU upprätthåller kontakter med civilsamhällets organisationer, särskilt med de icke-statliga organisationernas plattform för det argentinska nätverket för internationellt samarbete.

I sina internationella och multilaterala insatser har Argentina fortsatt att främja sin erfarenhet i bedömningen vid brott mot mänskligheten under den sista militärdiktaturen (1976–1983) i den berömda processen för hågkomst, sanning och rättvisa. Relevanta åtgärder på detta område fortsätter att ingå i EU:s samarbetsverksamhet.

Bahamas

Under 2014 var EU:s människorättsprioriteringar för Bahamas inriktade på avskaffande av dödsstraffet, förbättring av förhållandena i förvarsenheter, främjande av kvinnors rättigheter och deras skydd mot könsrelaterat våld samt säkerställande av rättigheterna för invandrare från Haiti och andra länder. De bahamanska myndigheterna har behållit dödsstraffet och anser dödsstraffet vara ett effektivt avskräckningsmedel mot brott. En person sitter kvar i dödscell. Den gällande lagstiftningen innebär ett de facto-moratorium för dödsstraffet, eftersom rätten att överklaga till Privy Council i Storbritannien förhindrar verkställandet av dödsdomar. I november röstade Bahamas emellertid mot FN:s senaste resolution om ett moratorium mot tillämpning av dödsstraffet.

I juli, godkändes lagen om personer med funktionsnedsättning (lika möjligheter) av parlamentets underhus. Denna lagstiftning syftar till att ge lika möjligheter för människor med funktionsnedsättning och avskaffa diskriminering på grund av funktionsnedsättning. Även en nationell kommission för personer med funktionsnedsättning införs. En ny invandringspolitik trädde i kraft i november. Den som inte är bahaman måste nu inneha pass med uppgift om sitt medborgarskap och bevis om tillstånd att bo och arbeta i Bahamas. Uppskattningsvis 30 000–50 000 haitiska invandrare och deras barn nekas bahamanska medborgarskap, trots att några av dem är födda i Bahamas, och de saknar dessutom haitiskt medborgarskap, vilket innebär att de är statslösa.

Under 2014 uppmanade EU Bahamas att göra framsteg med de viktigaste rekommendationerna i den allmänna återkommande utvärderingen om nationella människorättsinstitutioner, dödsstraffet, polisövergrepp och diskriminering på grund av sexuell läggning. Dessa frågor diskuterades i oktober vid den politiska invigningsdialogen inom ramen för artikel 8 i Cotonoupartnerskapet mellan EU och Bahamas. EU välkomnade initiativ som inleddes 2014 för att förbättra behandling av haitiska invandrare och uppmanade Bahamas att göra ytterligare framsteg. EU fortsatte också att bedriva lobbyverksamhet gentemot Bahamas för att landet skulle ratificera Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen.

Barbados

Under 2014 var EU:s människorättsprioriteringar inom ramen för förbindelserna med Barbados avskaffande av dödsstraffet, förbättring av förhållandena i fängelserna, åtgärder mot polisövervåld och kroppsstraff, diskriminering mot homosexuella, främjande av kvinnors och barns rättigheter och bekämpning könsrelaterat våld. Till den positiva utvecklingen hörde förslaget om lagstiftning för att avskaffa både det obligatoriska dödsstraffet för brottet mord och användningen av kroppsstraff i fängelser, inrättandet av en nämnd för frigivning ur fängelse (villkorlig frigivning) och införandet av villkorlig frigivning av interner.

Under 2014 fortsatte EU att ta upp och diskutera t.ex. våld i hemmet, dödsstraffet och hbt-personers rättigheter med myndigheterna. EU leder en informell grupp av utvecklingspartner och nationella myndigheter som ska förbättra metoderna mot könsrelaterat våld i hemmet, något fortsätter att vara ett allvarligt problem. En av de viktigaste frågorna är den rättsliga utformningen och antagandet av en ny lag om våld i hemmet. EU:s delegation och andra internationella organisationer har samordnat sina insatser för att öka allmänhetens medvetenhet, vilket troligen bidrog till att Barbados polis inrättade en enhet mot våld i hemmet med uppdrag att utarbeta protokoll som ska vägleda tjänstemännens agerande i samband med våld i hemmet.

Sexuella förbindelser mellan vuxna av samma kön är fortfarande vara olagliga i Barbados men en undersökning som offentliggjordes 2014 visade att en majoritet av barbadierna förhåller sig antingen toleranta eller accepterande i förhållande till homosexuella, och andelen personer som verkligen kan beskrivas som homofober uppgår till ungefär 17 %. Landet kommer snart att börja arbeta med en ny nationell strategisk plan mot hiv för 2014–2018 som omfattar strategier för att nå nyckelpopulationer och minska den stigmatisering och diskriminering som förekommer i samband med hiv och som kan hindra vårdbehövande personer att få vård. I detta sammanhang startades en virtuell enhet för hiv-forskning och andra initiativ.

Belize

Under 2014 omfattade EU:s människorättsprioriteringar för Belize en minskning av antalet långa häktningsperioder, stopp för säkerhetsstyrkornas användning av övervåld, åtgärder mot våld i hemmet och diskriminering av kvinnor samt åtgärder mot övergrepp mot barn. EU prioriterade även kampen mot människohandel och diskriminering på grund av sexuell läggning. Trots att Belize har kvar dödsstraffet för mord och militära förbrytelser anses det vara en stat som de facto har avskaffat dödsstraffet.

FN:s råd för mänskliga rättigheter genomförde sin andra allmänna återkommande utvärdering av Belize i oktober 2013, och under hela 2014 uppmanade EU Belize att genomföra rekommendationerna, bland annat när det gällde att inrätta en nationell institution för mänskliga rättigheter, se över antisodomilagstiftningen, ta itu med könsrelaterat våld och ratificera viktiga människorättsinstrument. United Belize Advocacy Movement (Unibam), en icke-statlig organisation som begär att det ska prövas om Belizes sodomilag är förenliga med konstitutionen, lämnade 2014 in en petition om de mänskliga rättigheterna i Belize till den interamerikanska kommissionen för de mänskliga rättigheterna (IACHR). Unibam petitionerade om att den interamerikanska kommissionen för de mänskliga rättigheterna skulle beordra Belizes regering att vidta åtgärder för att skydda hbt-medborgarnas rättigheter.

EU fortsatte att främja mänskliga rättigheter genom diskussioner med viktiga organisationer i civilsamhället och med intressegrupper och regeringen. Människorättsfrågor gavs en framträdande plats när den första politiska dialogen någonsin mellan EU och Belize ägde rum i mars i enlighet med artikel 8 i Cotonoupartnerskapet. Under 2014 fortsatte EU att stödja viktigt arbete med Unicef för att skydda barn och mobilisera civilsamhällets organisationer och vårdgivare för att sätta stopp för våldet mot barn. EU fortsatte också att samarbeta med partner om en fängelsereform och förbättrade fängelseförhållanden.

Bolivia

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Bolivia inbegriper stärkande av rättsstatsprincipen, förbättrad tillgång till rättslig prövning, skydd och tillämpning av ursprungsbefolkningarnas rättigheter samt eliminering av våld mot kvinnor och barn. Bolivia har valts ut som pilotland inom EU:s agenda för åtgärder för demokratistöd.

EU fortsatte att engagera sig i dialogen om mänskliga rättigheter och demokrati med Bolivia i olika format, bland annat i den gemensamma arbetsgruppen för demokrati och mänskliga rättigheter, som sammanträdde två gånger under 2014. Diskussioner ägde också rum i samband med högnivådialogen mellan EU och Bolivia i november och genom övervakning av genomförandet av människorättskonventioner inom det allmänna preferenssystemet (GSP+) med särskild inriktning på valfrågor, urbefolkningars rättigheter och barns rättigheter.

EU skickade ett valexpertuppdrag till de allmänna val som ägde rum den 12 oktober. Valexpertuppdraget noterade framsteg när det gällde att följa rekommendationerna från tidigare valobservatörsuppdrag och med en del kvarstående problem, bland annat behovet av att stärka valdomstolen, ge allmänheten mer information och garantera politiska organisationer lika tillgång till ekonomiska resurser.

Bolivia genomgick sin andra allmänna återkommande utvärdering i oktober. De flesta rekommendationerna gällde våld mot kvinnor och barn, rättsväsendets oberoende och reformering, människohandel, överbeläggning i fängelser, diskriminering av ursprungsbefolkningar och afrobolivianer och genomförandet av yttrandefrihet. EU deltog i förberedelserna och diskuterade människorättsprioriteringarna med de bolivianska myndigheterna.

Under året intensifierade EU dialogen med civilsamhällets organisationer genom bland annat samråd om planeringen och utvärderingen av EU:s utvecklingsbistånd. När det gäller finansiellt samarbete, lämnade EIDMR stöd till förebyggande frihetsberövande, och instrumentet som bidrar till stabilitet och fred fortsatte att stödja samråd med ursprungsbefolkningar, hantering och förebyggande av konflikter samt stärkande av rättsväsendets oberoende. Reformen av rättsväsendet är också ett av de prioriterade områdena för EU:s bilaterala bistånd till Bolivia 2014–2016 inom ramen för instrumentet för utvecklingssamarbete.

Brasilien

Den fjärde dialogen på hög nivå mellan EU och Brasilien om mänskliga rättigheter ägde rum i Brasilia den 25 april. Mötet leddes gemensamt av EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, och Brasiliens minister för mänskliga rättigheter, Ideli Salvatti. De frågor som diskuterades inom ramen för de bilaterala förbindelserna var bland annat hbtj-personers rättigheter, människorättsförsvarare, tortyr, äldre personers rättigheter, rasdiskriminering, ungdom och migration, personer med funktionsnedsättning, religions- och trosfrihet och barns rättigheter. Diskussionen om multilaterala frågor omfattade utmaningar för de mänskliga rättigheternas allmängiltighet, samarbete om landsspecifika resolutioner i multilaterala forum, hbtj-frågor, rasism samt företag och mänskliga rättigheter. För första gången deltog en företrädare för civilsamhället i dialogen. Ett särskilt människorättsseminarium för civilsamhället mellan EU och Brasilien ägde rum i Rio de Janeiro den 3 april med inriktning på mänskliga rättigheter, utbildning och idrott. EU:s delegation till Brasilien anordnade också ett evenemang om mänskliga rättigheter, utbildning, idrott och fotboll under rubriken Futuro em Jogo (ung. framtiden står på spel).

Brasilien var värd för konferensen om förvaltningen av internet inom ramen för Netmundial i São Paulo i april 2014. Detta var ett globalt flerpartsforum möte för diskussion om den framtida förvaltningen av internet, med särskild inriktning på skydd av mänskliga rättigheter på nätet. Mer än 1 400 intressenter från 97 länder deltog. EU:s särskilda representant Stavros Lambrinidis företrädde EU vid detta evenemang, som gav en icke-bindande uppsättning rekommendationer för den framtida utvecklingen av internetförvaltningen.

Under fotbolls-VM förekom sammandrabbningar mellan militärpolis och demonstranter och dessutom trakasserier eller hot mot journalister, men sådana incidenter förblev relativt isolerade. Utomrättsliga avrättningar utgjorde ett fortsatt problem under 2014. Enligt FN:s uppskattningar dödades omkring sex personer om dagen vid polisinsatser. På ett mer allmänt plan skedde över 56 000 mord i Brasilien (uppgifter från 2012).

Ursprungsbefolkningarnas markinnehav förblev en stor fråga under 2014. Läget förblev mycket oroväckande: flera ledare för ursprungsbefolkningarna mördades och detta följdes inte upp systematiskt av rättsväsendet. Ett förslag till konstitutionell reform som skulle överföra befogenheten att godkänna och avgränsa mark som tillhör ursprungsbefolkningen från den verkställande makten till parlamentet kan ytterligare komplicera situationen, med tanke på hur väl företrädare jordbruksintressena är i parlamentet. EU fortsatte att föra en dialog med de federala myndigheter som ansvarar för frågor som rör urbefolkningar samt med människorättssekretariatet och programmet för människorättsförsvarare.

För att främja och skydda de mänskliga rättigheterna i Brasilien godkände EU flera nya projekt inom ramen för olika finansiella instrument, exempelvis EIDMR, den tematiska budgetposten för civilsamhällets organisationer och lokala myndigheter och instrumentet som bidrar till stabilitet och fred. Nya projekt antogs till stöd för kvinnors, barns, ursprungsbefolkningars och hbtqi-personers rättigheter.

Chile

EU:s prioriteringar i fråga om mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Chile var bland annat för ursprungsbefolkningens situation, jämställdhet, kränkningar av de mänskliga rättigheterna under militärdiktaturen, stöd till civilsamhället och internationellt samarbete.

Det nära samarbetet och dialogen med Chile om mänskliga rättigheter fortsatte under 2014. Bland annat behandlades rättigheter för urbefolkningar, rättigheter för hbtqi-personer, jämställdhet och åtgärder för att dokumentera och bevara minnen från militärdiktaturen. Dessa områden återspeglades i den politiska dialogen med de chilenska myndigheterna samt i dagordningen för den årliga dialogen mellan EU och Chile om mänskliga rättigheter i Santiago den 14 oktober. EU och Chile samordnade också sitt agerande i internationella forum i ett antal frågor av ömsesidigt intresse och enades om att fortsätta med samordningen i framtiden.

Andra viktiga händelser som rör de mänskliga rättigheterna under året var bland annat att Chiles nya regering som tillträdde i mars åtog sig att utveckla och stärka landets institutionella ram för mänskliga rättigheter. Lagstiftningsförfarandet för att inrätta tjänsten som understatssekreterare med ansvar för mänskliga rättigheter inleddes och ett beslut om att inrätta ett ministerium för ursprungsbefolkningar aviserades. I januari var Chile föremål för sin andra allmänna återkommande utvärdering och åtog sig då att genomföra en mycket stor del rekommendationerna.

Under året fortsatte EU sin dialog med civilsamhället genom samråd med icke-statliga organisationer (vid särskilda möten) om frågor som rör mänskliga rättigheter. Möten med företrädare för chilenska och internationella organisationer i civilsamhället hölls i Santiago och i Bryssel och bidrog till utarbetandet av den årliga människorättsdialogen.

EU:s tematiska budgetposter har använts för att finansiera samarbete som rör civilsamhället och statliga institutioner. EU gav stöd till projekt på områdena för jämställdhet (i samarbete med UN Women, Förenta nationernas enhet för jämställdhet och kvinnors egenmakt), stärkande av civilsamhället vid övervakningen av Chiles framsteg, genomförande av internationella åtaganden och antidiskrimineringslagstiftningen.

Colombia

EU:s prioriteringar i fråga om mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Colombia är strafflöshet, barnens rättigheter, kvinnor i konflikter, människorättsförsvarare och situationen för etniska minoriteter och ursprungsbefolkningar.

EU och dess medlemsstater följer och analyserar regelbundet situationen för de mänskliga rättigheterna i Colombia genom en lokal arbetsgrupp som rapporterar till beskickningscheferna i särskilt allvarliga lägen och när gemensamma åtgärder, t.ex. ett besök på en människorättsorganisation eller ett fältbesök, bedöms vara lämpliga och nödvändiga. Den lokala arbetsgruppen, som leds av EU:s delegation, tar också initiativ till gemensam verksamhet för att stödja myndigheternas och civilsamhällets ansträngningar för att förbättra människorättsläget.

Det nionde mötet i människorättsdialogen mellan EU och Colombia, som ägde rum den 24 oktober i Bogotá, möjliggjorde diskussioner om återintegrering av före detta kombattanter, de pågående reformerna inom rättsväsendet, inrättandet av en övergripande politik för mänskliga rättigheter och arbetet för återlämnande av mark – inklusive de hot och andra svårigheter som aktivister som verkar för att land ska återlämnas till sina rättmätiga ägare och andra människorättsförsvarare möter och de åtgärder som vidtas för att skydda dem. EU framförde på nytt sin oro över den föreslagna reformen av den straffrättsliga militärlagstiftningen. Ett seminarium hade hållits med civilsamhällets organisationer för att förbereda dialogen.

Vid flera tillfällen i samband med möten på hög nivå och i officiella uttalanden uttryckte EU sitt politiska stöd för de förhandlingar som pågår för att få ett slut på den interna konflikten med gerillaorganisationen Colombias väpnade revolutionära styrkor (Farc). I ett uttalande den 10 juni uttryckte den höga representanten/vice ordföranden EU:s stöd för de åtgärder som vidtagits av parterna i förhandlingarna för att se till att offrens intressen ges en central plats i diskussionerna.

Under året fortsatte Europaparlamentet att visa ett starkt intresse för situationen för människorättsläget i Colombia, särskilt genom ett antal skriftliga frågor och utfrågningar.

En rad olika projekt som rör mänskliga rättigheter i Colombia finansieras inom ramen för EIDMR. De ämnen som behandlas är barn i väpnade konflikter, människorättsförsvarare, stöd till internflyktingar, återbördande av mark, ursprungsbefolkningar och könsrelaterat våld. Genom fem projekt ger dessutom instrumentet som bidrar till stabilitet och fred finansiellt stöd till genomförandet av lagen om offer och återbördande av mark och problemet med skydd för dem som kräver återbördande av mark och för aktivister/människorättsförsvarare. Generaldirektoratet för humanitärt bistånd och civilskydd (Echo) fortsatte även att ge stöd till offren för den interna konflikten i Colombia med stark tonvikt på internflyktingar och flyktingar i grannländerna.

Costa Rica

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Costa Rica omfattar rätten till liv, åtgärder mot strafflöshet, garantier för säkerhet och trygghet, åtgärder mot diskriminering av minoriteter och kvinnors rättigheter.

EU fortsatte att föra diskussioner om mänskliga rättigheter och demokrati med Costa Rica i olika format, bland annat genom täta kontakter med de lokala myndigheterna och démarches hos utrikesministeriet i samarbete med EU:s medlemsstater. Dessutom kunde EU genom dialoger med civilsamhällets organisationer övervaka situationen för de mänskliga rättigheterna. I sin regelbundna politiska dialog med de costarikanska myndigheterna har EU vid upprepade tillfällen tagit upp frågan om narkotikarelaterad brottslighet, korrupktion och säkerhet, och har uttryckt oro över hbtj-personer rättigheter.

När det gäller finansiellt samarbete, får Costa Rica stöd från EIDMR och bilaterala projekt/program och åtgärder. Under året användes dialog med civilsamhällets organisationer som utgångspunkt för att fastställa målen för en inbjudan att lämna förslag som ska inledas i början av 2015. Under 2014 fortsatte EU att ge ekonomiskt stöd till Costa Rica genom programmet Prosec för budgetstöd för den nationella säkerhetssektorn och allmän säkerhet, särskilt genom att bidra till att göra polisens utbildning bättre och stärka dess interna organisation. Samtidigt fortsatte EU:s program Emprende att stödja och främja ökat ekonomiskt oberoende för ekonomiskt utsatta kvinnor i landsbygdsområden och marginaliserade stadsområden.

Kuba

Under 2014 var EU:s mål för mänskliga rättigheter inom ramen för förbindelserna med Kuba främst inriktade på avskaffandet av dödsstraffet och ratificering av FN:s konventioner om medborgerliga och politiska rättigheter samt de kubanska medborgarnas ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, yttrandefrihet och föreningsfrihet och rörelsefrihet.

Trots avsaknaden av en formell ram för dialog, var inledandet av förhandlingarna om ett bilateralt avtal om politisk dialog och samarbete ett stort steg framåt i förbindelserna mellan EU och Kuba under 2014. Två förhandlingsomgångar ägde rum i april och augusti. EU tar upp frågor om mänskliga rättigheter, god samhällsstyrning och civilsamhället som övergripande frågor i alla förhandlingskapitel för att se till att de behåller sin centrala betydelse i de framtida förbindelserna.

Moratoriet mot dödsstraffet kvarstod under 2014, inga nya dödsdomar avkunnades och Kuba fortsatte att lägga ned sin röst vid den årliga omröstningen i FN:s generalförsamling. EU förde en konstruktiv dialog med den kubanska regeringen i frågan, både i Havanna och New York.

Genom 2013 års lag om migration lindrades för de flesta begränsningarna av den fria rörligheten för kubaner i allmänhet och även för medlemmar i dissidentrörelsen. Detta ledde 2014 till mer kontakter mellan företrädare för det kubanska civilsamhället i Bryssel och i medlemsstaternas huvudstäder. EU fortsatte att noga övervaka genomförandet av lagstiftningen, särskilt när det gäller företrädare för civilsamhället och oppositionen.

Med oro noterades en ökning av antalet godtyckliga och kortvariga gripanden av medlemmar av oppositionen, aktivister och människorättsförsvarare i slutet av 2013 och början av 2014. Antalet minskade dock sedan efter sommaren. Ändå förekommer ofta anklagelser om trakasserier, hot och i vissa fall våld. EU:s delegation till Kuba har noga övervakat fall av förtryck och uttryckte sin oro hos de kubanska myndigheterna vid olika tillfällen.

EU samverkade i Havanna med olika företrädare för det kubanska civilsamhället i arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna, som samordnades av EU-delegationen, för att analysera och följa situationen, särskilt när det gäller yttrandefrihet och föreningsfrihet, religions- och trosfrihet och arbetstagares rättigheter. De är dock fortfarande omöjligt att hålla öppna möten med oppositionen, särskilt för EU och medlemsstaternas ministrar och höga tjänstemän på officiella besök.

EU fortsatte att stödja projekt i Kuba för att stärka rättigheterna för kvinnor, ungdomar och personer med funktionsnedsättning och försöker hela tiden att öka deltagandet av oberoende civilsamhällesorganisationer i sitt politiska och samarbetsinriktade arbete.

Dominica

EU:s prioriteringar för mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med Dominica omfattar bland annat åtgärder mot förhållandena i ett överbefolkat fängelse samt respekt för kvinnors och barns rättigheter, inbegripet bekämpning av våld i hemmet, hbtj-personers rättigheter och dessutom de ogynnsamma villkor som kalinagobefolkningen lever under.

Vid förberedelserna inför den andra omgången av den allmänna återkommande utvärderingen, som hölls i maj, förklarade regeringen att avskaffandet av dödsstraffet inte fanns med bland de omedelbara prioriteringarna. Oro kvarstår över den lagstiftning som innebär diskriminering av hbt-personer, behovet av effektiva åtgärder för att garantera rätten till utbildning för alla, i synnerhet personer med funktionsnedsättning, lagstiftning som kriminaliserar ärekränkning och det faktum att både dödsstraff och kroppsstraff fortfarande är lagligt.

Icke desto mindre kunde flera positiva utvecklingstendenser i Dominica konstateras i den allmänna återkommande utvärderingen, särskilt insatser för att bekämpa våld i hemmet och våld mot kvinnor och barn, antagandet av en ny nationell policy och handlingsplan för jämställdhet och rättvisa samt insatser för att ge kvinnor egenmakt, ratificering av tilläggsprotokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, åtgärder för att tillgodose behoven för personer som lever med hiv/aids, ratificering av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, framsteg inom hälso- och sjukvårdssektorn och när det gäller att minska mortaliteten i åldersgruppen yngre än 5 år, tillhandahållande av fri primär och sekundär skolgång samt förnyandet av en stående inbjudan att delta i FN:s särskilda förfaranden. EU:s delegation i Dominica stöder och finansierar arbete för att bekämpa våld i hemmet (inbjudan att lämna förslag inom ramen för EIDMR 2015). En panel av icke-statliga aktörer finansieras inom ramen för tionde EUF:s anslag för tekniskt samarbete och EU ger ekonomiskt stöd till genomförande av regeringens strategi för fattigdomsminskning.

Dominikanska republiken

EU:s prioriteringar för mänskliga rättigheter och demokrati inom förbindelserna med Dominikanska republiken omfattar åtgärder mot könsbaserat våld, främjande av respekt för barns rättigheter inklusive åtgärder mot barnarbete och barnprostitution, åtgärder mot diskriminering på grund av sexuell läggning, försvar och främjande rättigheterna för de haitiska migrerande arbetstagarna och deras i Dominikanska republiken födda släktingar i nedstigande led samt hävdande av rättigheterna för människor med funktionsnedsättning.

Dominikanska republiken är en fungerande demokrati med starkt presidentämbete, där valen under senare år förklarats vara fria och rättvisa. Men politikerna åtnjuter inget förtroende, anklagelser om korruption är vanliga och strafflösheten är utbredd. Bristande tillgång till rättslig prövning är också ett betydande människorättsproblem. Trots vad som kan uppfattas som ett ökat engagemang för institutionalisering och social sammanhållning, kvarstår djupt konservativa sociala attityder i vissa sektorer och ledande religiösa institutioner, liksom korruption, vänskapstjänster, och auktoritärt våld. De mänskliga rättigheterna respekteras formellt, och alla relevanta konventioner hade ratificerats förutom de om förhindrande av statslöshet.

Författningsdomstolens kontroversiella domar i september 2013, som de facto medförde statslöshet för tusentals personer som är födda i Dominikanska republiken men av är utländsk (främst haitisk) härkomst, fortsatte att ge anledning till oro under 2014. EU har uppmanat myndigheterna i Dominikanska republiken att ta itu med detta stora problem, och EU:s delegation följer ständigt situationen i nära kontakt med både den dominikanska regeringen och med människorättsförsvarare och människorättsorganisationer.

EU har stött reformen av den offentliga förvaltningen, förbättrade bilaterala förbindelser mellan Dominikanska republiken och Haiti samt arbetet på områdena samhällsstyrning och mänskliga rättigheter. EU stöder projekt inom olika områden genom EIDMR och har på ett avgörande sätt bidragit till hanteringen av migrationen från Haiti och därmed sammanhängande frågor genom ett program som finansieras via instrumentet som bidrar till stabilitet och fred. EU har främst genom sin delegation i landet haft täta kontakter med civilsamhällets organisationer. Årliga möten hålls mellan människorättsförsvarare och EU:s ambassader i känsliga frågor som rör mänskliga rättigheter.

Ecuador

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom förbindelserna med Ecuador omfattar att främja legitimiteten för människorättsförsvarens arbete, uppmuntra civilsamhället att delta i offentlig politik, stödja yttrandefriheten och garantera bättre skydd för utsatta grupper, bland annat ursprungsbefolkningar och minoriteter, migranter, kvinnor och barn.

Dialogen om mänskliga rättigheter med Ecuador fortsatte under 2014, med en särskild lokal dialog om mänskliga rättigheter i maj, ett särskilt möte med människorättsförsvare och diskussioner om mänskliga rättigheter under högnivådialogen mellan EU och Ecuador i november. Medan de ecuadorianska myndigheterna betonade de nya rättigheter och friheter som garanteras i konstitutionen från 2008 och resultaten på området för sociala framsteg och icke-diskriminering tog EU upp oron över ökande begränsningar av yttrande- och föreningsfriheten, kriminaliseringen av sociala protester, rättsväsendets oberoende och det minskade utrymme för civilsamhället. Med hänvisning till Ecuadors kritiska inställning till det interamerikanska systemet för mänskliga rättigheter insisterade EU på att de mänskliga rättigheterna är allmängiltiga och att de överstatliga skyddssystemen måste främjas.

Lokala val hölls i februari utan våldsamma incidenter eller kränkningar av de mänskliga rättigheterna. De var väl förberedda och pekade på vissa framsteg i genomförandet av omröstningen. EU inbjöds inte att övervaka dessa val.

Under 2014 stärkte EU sin dialog med civilsamhällets organisationer vid utarbetandet av färdplanen för landet när det gäller kontakterna med det civila samhället. Ett möte anordnades i oktober på begäran av civilsamhällets organisationer för information om följderna av handelsavtalet mellan EU och Ecuador.

När det gäller finansiellt samarbete gynnas Ecuador av olika tematiska budgetposter för finansiering av projekt med inriktning på mänskliga rättigheter (EIDMR, migration och asyl, att investera i människor, icke-statliga aktörer). För närvarande stöder EU projekt för att skydda människorättsförsvarare och bygga upp sin kapacitet och för att skydda migranternas rättigheter. Som ett resultat av EIDMR:s inbjudan i början av 2014 att lämna förslag kommer nya projekt att finansieras med följande mål: främjande av offentlig dialog på samhällsnivå, främjande av medborgarmedverkan och stärkande av lagstiftningsförvaltningen i parlamentet och främjande av försvar av de utsatta befolkningsgruppernas miljörelaterade, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

El Salvador

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för förbindelserna med El Salvador är att förbättra den sociala sammanhållningen och den universella tillgången till ekonomiska och sociala rättigheter, förhindra socialt våld och främja jämställdhet. Under 2014 fortsatte arbetet både genom bilateralt samarbete med regeringen och genom finansiering av projekt som utformas och genomförs av civilsamhällets organisationer eller lokala myndigheter.

EU sände ett valexpertuppdrag till El Salvador inför presidentvalet i februari och mars. EU gratulerade myndigheterna till den höga standarden på valprocessen och uppmanade de högsta valdomstolen att beakta valexpertuppdragets rekommendationer om t.ex. behovet att separera högsta valdomstolens administrativa funktioner från de rättsliga.

Genom regelbunden politisk dialog med de salvadoranska myndigheterna tog EU upp människorättsfrågor, inbegripet krisen med migrantbarnen, bristande allmän säkerhet och sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter. EU upprepade också att de internationella instrumenten för mänskliga rättigheter måste ratificeras, inbegripet Romstadgan och det andra fakultativa protokollet till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter. Det senare har nu godkänts och vissa framsteg har gjorts i fråga om Romstadgan i och med att ett lagförslag om ratificering har diskuterats i parlamentet.

EU gjorde uttalanden och organiserade evenemang i samordning med EU:s medlemsstater på Världsdagen mot dödsstraffet och internationella dagen för mänskliga rättigheter. Dessutom framfördes budskap om våld mot kvinnor, rättigheter för hbt-personer, minoriteter, människohandel, migrantbarn, ungdomar i riskzonen och behovet att avskaffa dödsstraffet som fortfarande är tillåtet enligt konstitutionen – inklusive i krigstid. Under 2014 fortsatte EU sin dialog med civilsamhällets organisationer, inklusive samråd inför inbjudningar att lämna förslag. Dessutom mötte EU människorättsförsvarare, internationella icke-statliga organisationer i El Salvador och människorättsförsvarare. El Salvador välkomnade tillsammans med andra länder i Centralamerika EU:s strategi för medborgarnas säkerhet som antogs i juli 2014.

När det gäller finansiellt samarbete, får El Salvador stöd från EIDMR och de finansierade projekten är inriktade på att stärka människorättsförsvararnas organisationer och tillhandahålla nödbistånd till offer och vittnen. Vidare fortsatte EU att ge ekonomiskt stöd till El Salvador genom instrumentet som bidrar till stabilitet och fred genom en inbjudan att lämna förslag för att stödja kvinnorättsförsvarare och fortsätta att verka för rehabilitering av kvinnor i fängelse.

Grenada

EU fortsatte att engagera sig i diskussioner i olika format med Grenada om demokrati och mänskliga rättigheter. Bland annat behandlades dödsstraffet, fängelseförhållanden, sexuella övergrepp, våld i hemmet och hbtqi-personers diskriminering. EU har i sin politiska dialog med Grenada genomgående pläderat för avskaffande av dödsstraffet och genomförandet av lagstiftning för att skydda människor från diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller frivilliga homosexuella handlingar.

EU och andra internationella organisationer har vädjat till den 2014 inrättade kommissionen för konstitutionell översyn om att den ska rekommendera att all lagstiftning om förbud och bestraffande av frivilliga sexuella relationer mellan personer av samma kön ska upphävas – även i strafflagen, precisera i den nationella lagstiftningen att såväl sexuell läggning som könsidentitet är olaglig grund för diskriminering samt införa och genomföra strategier och initiativ mot diskriminering. Det övervägs inte att avskaffa dödsstraffet i den konstitutionella reformen, men Grenada bekräftar förekomsten av ett "de facto-moratorium". Den senaste avrättningen verkställdes 1978 och så vitt känt utdömdes dödsstraff senast 2002. I augusti ratificerade Grenada konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Guatemala

EU:s mål i fråga om mänskliga rättigheter och demokrati i förbindelserna med Guatemala är att stärka rättsväsendet, främja ratificeringen och ett fullständigt genomförande av internationella konventioner, minska sociala konflikter, stödja genomförandet av det befintliga regelverket om kvinnomord och våld mot kvinnor och förbättra skyddsmekanismerna för människorättsförsvare. Under 2014 fortsatte arbetet på dessa områden genom att det infördes ett särskilt övervakningssystem och hölls möten med det civila samhället, den privata sektorn, människorättsförsvare och regeringen, samt genom politisk dialog. Det årliga mötet för människorättsförsvare hölls i november. EU:s delegation vidtog också flera åtgärder för att stärka den s.k. "filtergruppen", en intern mekanism som samordnas av EU tillsammans med EU:s medlemsstater, Norge och Schweiz, för att övervaka uppmärksammade fall av hotelser och attacker mot människorättsförsvare och för att vidta gemensamma åtgärder i de fall detta anses lämpligt.

När det gäller de stora utmaningar som föreningsfrihet innebär genomfördes det ett ILO-uppdrag i september 2014 som visade på fyra akuta behov: utredning av brott mot fackföreningsmedlemmar, antagande av åtgärder till skydd för fackföreningsrepresentanter, lagstiftningsreformer och inledande av en kampanj för föreningsfrihet. Med tanke på regeringens ansträngningar hänsköts beslutet om att inrätta en undersökningskommission för Guatemalas brist på efterlevnad av ILO:s konvention angående föreningsfrihet, 1948 (nr 87) till ILO:s styrelse i mars 2015.

2014 fortsatte EU att samarbeta med ILO för att främja föreningsfrihet och social dialog i Guatemala.

EU har dessutom i sin regelbundna politiska dialog med myndigheterna upprepade gånger vädjat om följande: rättsstatlighet i enlighet med internationella normer, skydd av människorättsförsvare, förstärkning av dialogmekanismerna, genomförande av Romstadgan, detaljerad uppföljning av rekommendationerna i den allmänna återkommande utvärderingen, avskaffande av dödsstraffet och stöd till specifika resolutioner från FN:s råd för mänskliga rättigheter.

EU uttryckte också vikten av rättsväsendets oberoende och fortsatte att övervaka de rättsliga förfarandena mot personer som anklagats för kränkningar av de mänskliga rättigheterna under den interna väpnade konflikten. EU följde flera uppmärksammade mål som gäller angrepp mot människorättsförsvarare och sociala konflikter och finansierade en nationell kampanj som genomfördes av *Acción Ciudadana* för att främja insyn i den offentliga förvaltningen. I mars gjorde EU ett uttalande tillsammans med nationella och internationella berörda parter till stöd för rättsstatsprincipen och rättsväsendets oberoende i samband med rättsliga nomineringar och ersättandet av riksåklagaren. Guatemala välkomnade, tillsammans med andra länder i Centralamerika, EU:s strategi för medborgarnas säkerhet som antogs i juli 2014.

Under året har EU intensifierat dialogen med det civila samhällets organisationer genom en rad samråd om mänskliga rättigheter och evenemang för att öka medvetenheten. EU har engagerat det civila samhället vid genomförandet av associeringsavtalet mellan EU och Centralamerika, de regionala integrationsprocesserna och övervakningen av GSP + och inlett en dialog med alla större fackförbund. När det gäller finansiellt samarbete får Guatemala stöd från EIDMR för att genomföra projekt för att bekämpa våld mot kvinnor, stärka skyddet av människorättsförsvarare och av barn och ungdomar och att för att i större utsträckning översätta och sprida EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare. Även den internationella kommissionen mot strafflöshet i Guatemala (CICIG) och andra organisationer som främjar mänskliga rättigheter och social integration har fått politiskt och finansiellt stöd.

Guyana

Guyana fortfarande en bräcklig demokrati som gradvis konsolideras och har en mångetnisk och mångreligiös befolkning. Det har gjorts vissa framsteg med att bygga upp inhemsk kapacitet inom ledningsstrukturen och inom flera sektorer av ekonomin. EU har fastställt att våld i hemmet (inbegripet sexuellt våld), övergrepp mot barn och hbtqi-personers rättigheter är de viktigaste människorättsfrågor som ska behandlas i förbindelserna med Guyana. Människohandel och prostitution av kvinnor och flickor i avlägsna gruvområden förblir ett stort problem.

Trots att det finns ett de facto-moratorium för dödsstraffet, föreskrivs dödsstraffet fortfarande i konstitutionen. Avskaffande av dödsstraffet togs upp i den politiska dialogen mellan Guyana och EU som ägde rum i februari i enlighet med artikel 8 i Cotonouavtalet. Guyanas regering har inlett ett offentligt samråd i frågan.

EU fortsätter att stödja det civila samhällets organisationer genom programmet "Icke-statliga aktörer och lokala myndigheter" och EIDMR:s tematiska program. Det pågick flera program 2014, bland annat för stöd till offer för våld i hemmet och sexuellt våld, upprätthållande av hbt-personers rättigheter; egenmakt för indianska samhällen och förstärkning av press och etermedier för att främja mänskliga rättigheter och demokratisk utveckling samt underlätta offentlig dialog och medborgerligt engagemang.

Haiti

Mänskliga rättigheter och demokrati är topprioriteringar för EU inom ramen för förbindelserna med Haiti. Här ingår mer konkret en konsolidering av demokratin och de demokratiska institutionerna, främjande av rättsstatsprincipen, kvinnors rättigheter och kampen mot könsrelaterat våld, barns rättigheter, inbegripet frågan om barn som lever i slaveri i hemmet (Restavek), förbättring av det bristfälliga rättssystemet och av de förfärande fängelseförhållandena samt en förstärkning av de civilsamhällsorganisationer som främjar mänskliga rättigheter och människorättsförsvare.

EU fortsatte, inom ramen för sin politiska dialog med den haitiska regeringen och med andra relevanta institutionella aktörer, att efterlysa kommunala val och parlamentsval utan ytterligare dröjsmål, vilka borde ha genomförts för längesedan. Valprocessen sköts upp på grund av att den ändrade vallagen blockerades i senaten till följd av kravet på att sammansättningen av den provisoriska valmyndigheten skulle ändras och att politiska fångar skulle frigges samt andra klagomål. EU har bidragit med 5 miljoner euro till den UNDP-förvaltade kollektiva fonden för anordnande av val. Till stöd för institutionell kapacitetsuppbyggnad finansierade EU tre projekt inom ramen för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred, genomförda av Club de Madrid, Idea och UNDP, med målet att tillhandahålla rådgivning på hög nivå, underlätta den interinstitutionella dialogen och stärka de politiska partiernas funktionssätt och rättsväsendet.

2014 ratificerade Haiti ett antal internationella människorättsinstrument, inbegripet de fakultativa protokollen till konventionen om barnets rättigheter när det gäller försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi samt om indragning av barn i väpnade konflikter. Haiti har också anslutit sig till protokollet om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. I oktober lade Haiti fram sin rapport om genomförandet av det internationella protokollet om medborgerliga och politiska rättigheter vid den 12:e sessionen i FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna.

Flera allvarliga problem har dock inte åtgärdats och kräver omedelbara korrigerande åtgärder. Bland dessa ingår avsaknad av åtal mot brottsbekämpande organs överdrivna användning av våld och misshandel, extremt dåliga fängelseförhållanden och långvarig häktning i avvaktan på rättegång (75% av fängelseinternerna väntar på rättegång), ett bristfälligt rättssystem, människohandel, utbredda kränkningar av kvinnors och barns rättigheter, däribland könsrelaterat våld och barn som lever i slaveri i hemmet och allvarliga socioekonomiska ojämlikheter. Bristande institutionell kapacitet och resurser utgör fortfarande ett allvarligt hinder för att genomföra befintlig och ny lagstiftning om mänskliga rättigheter.

EU har fortsatt sin dialog med det civila samhället för att upprätta en "färdplan" som syftar till ett större deltagande av det civila samhällets organisationer i EU:s åtgärder samt att förbättra deras argumentationsförmåga gentemot de haitiska myndigheterna. Inom ramen för EIDMR valdes sex nya projekt ut för finansiering 2014 och särskilda anslag från EIDMR (små anslag) tilldelades tre icke-statliga organisationer för förstärkt säkerhet efter det att de hade mottagit hot.

Honduras

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati i förbindelserna med Honduras inbegriper att stärka rättsstatsprincipen och det nationella systemet för främjande av mänskliga rättigheter samt att skydda människorättsförsvarare och utsatta grupper. 2014 fortsatte EU diskussionerna i olika former med Honduras om mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för den politiska dialogen för utveckling och samarbete. Situationen i Honduras fortsätter att ge anledning till oro på grund av angrepp, trakasserier och våld mot människorättsförsvarare och utsatta grupper.

I den regelbundna politiska dialogen mellan EU och Honduras tar man systematiskt upp viktiga utmaningar såsom respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen, fattigdom, social ojämlikhet, mordfrekvensen, korruption i den offentliga förvaltningen och den omfattande strafflösheten. Under president Juan Orlando Hernández besök i Bryssel i oktober betonade EU vikten av mänskliga rättigheter, säkerhet och reformer av rättsväsendet. Regeringen har sagt sig vara redo att ta itu med dessa stora utmaningar och att samarbeta med det internationella samfundet och välkomnade EU:s strategi om medborgarnas säkerhet som antogs i juli 2014.

Efter de allmänna valen i slutet av 2013 lade EU:s valobservatörsuppdrag fram sin slutliga rapport i februari 2014 med ett antal rekommendationer, däribland om reform av valsystemet. EU:s delegation övervakade situationen hela året och offentliggjorde, inom ramen för den inhemska debatten om valreformen, ett pressmeddelande i november där det erinras om valobservatörernas rekommendationer och vikten av att hålla en debatt om inkluderande, och öppna demokratiska processer som bygger på delaktighet.

Andra betydande inslag i den senaste utvecklingen är t.ex. regeringens officiella begäran om ett lokalkontor för kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter och den ungdomsmigrationskris som uppstod i juni och som hanterades genom givarsamordningsinitiativ (den internationella konferensen om migration i Honduras i juli).

EU:s dialog med det civila samhället om mänskliga rättigheter och demokrati trappades upp 2014 i och med inrättandet av "Grupo Enlace" (en plattform för dialog) och utarbetandet av en färdplan för samarbete med det civila samhället för att bland annat diskutera valet av Honduras för den allmänna återkommande utvärderingen 2015. När det gäller finansiellt samarbete får Honduras stöd från EIDMR som har utarbetat en förslagsinbjudan för att stödja människorättsförsvarare och förbättra den sociala kontrollen på människorättsområdet vilken kommer att offentliggöras. Honduras får också stöd av relevanta bilaterala program såsom EuroJusticia, ett projekt för stöd för mänskliga rättigheter och civilsamhällets insatser för att främja migranternas rättigheter.

Jamaica

Bland EU:s människorättsprioriteringar när det gäller Jamaica ingår arbete för att avskaffa dödsstraffet, ta itu med påstådda tjänstefel av säkerhetsstyrkorna, bekämpa diskriminering på grund av sexuell läggning och förbättra behandlingen av hbtqi-personer, förbättra villkoren för frihetsberövade, särskilt barn, rehabilitera fångar och främja kvinnors och barns rättigheter, inbegripet bättre tillgång till rättvisa. Jamaica upprätthåller dödsstraffet för mord även om landet iakttar ett de facto-moratorium för dess tillämpning sedan 1988. I november röstade Jamaica mot FN:s senaste resolution om ett moratorium för tillämpning av dödsstraffet. Tjänstefel inom polisen fortsätter att vara ett stort problem för människorättsaktivister i Jamaica. Trots att det skett vissa förbättringar, exempelvis halverades antalet dödsskjutningar från polisens sida 2014, inträffar sådana händelser fortfarande oroväckande ofta.

EU diskuterar regelbundet människorättsfrågor med Jamaicas regering och mänskliga rättigheter stod högt på dagordningen för den andra politiska dialogen mellan EU och Jamaica enligt artikel 8 i Cotonouavtalet, som ägde rum i november. Under året har EU uppmanat Jamaica att ratificera Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen och de återstående viktigaste människorättskonventionerna samt att genomföra de kvarstående rekommendationerna i rapporten från den allmänna återkommande utvärderingen 2010.

Under 2014 främjade EU mänskliga rättigheter genom ett antal åtgärder och partnerskap, bland annat stöd till den oberoende kommissionen för utredningar (Indecom) som utreder påstådda övergrepp från statens företrädare. EU stödde även viktiga icke-statliga organisationer som arbetar med frågor om barn i förvar, fängelserehabilitering, föräldraskap, utbildning i livskunskap och sociala färdigheter, modernisering, rättigheter för hbt-personer, utbildning i mänskliga rättigheter och opinionsbildning. EU inledde programmet för rättsliga frågor, säkerhet, ansvarighet och öppenhet som syftar till att stärka styrelseskicket och tillsynen inom säkerhetssektorn och rättsväsendet. I partnerskap med regeringen lanserades 2014 den elfte Europeiska utvecklingsfonden för Jamaica som inbegriper omfattande finansiering för att förbättra tillgången till rättslig prövning, särskilt för kvinnor och barn.

Tillsammans med utbildningsgrupper byggde EU upp medvetenhet om sexuella risker och främjade säkrare sexualvanor och ändrat beteende. EU samarbetade också med Unicef för att utveckla en verktygslåda för barns mänskliga rättigheter vars lansering sammanföll med 25-årsdagen för konventionen om barnets rättigheter. EU fortsatte också sitt stöd för jämställdhet och kvinnors egenmakt genom en rad olika aktiviteter i landet.

Mexiko

I förbindelserna med Mexiko fokuserar EU på viktiga frågor som är kopplade till de allvarligaste kränkningarna av de mänskliga rättigheterna: det straffrättsliga systemet, inbegripet strafflöshet, tortyr, godtyckliga gripanden, det militära rättssystemet, vederbörliga processuella rättigheter och rättsväsendets oberoende, könsrelaterat våld; hot mot människorättsförsvarare och journalister samt rättigheter för utsatta grupper (särskilt urbefolkningar och migranter).

Mexiko har fortfarande stora problem när det gäller allmän säkerhet, respekt för de mänskliga rättigheterna och kampen mot organiserad brottslighet och korruption. Försvinnandet av 43 studenter och de sannolika morderna på dessa i Iguala, Guerrero, i september ledde till massdemonstrationer över hela landet och visade tydligt Mexikos djupa problem med strafflöshet och korruption som överskuggar den nuvarande federala regeringens ansträngningar att fokusera på ekonomiska reformer. Regeringen svarade genom ett åtgärds paket för att reformera polisstyrkorna och skapa ekonomisk utveckling i Mexikos mest missgynnade stater.

Den fjärde dialogen på hög nivå mellan EU och Mexiko om mänskliga rättigheter ägde rum i Bryssel i mars. I denna dialog, som leddes av EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter och Mexikos vice utrikesminister, ingick ett välbesökt seminarium för det civila samhället vars rekommendationer lades fram av icke-statliga organisationer under dialogen. Båda parter åtog sig att samarbeta i kampen mot terrorism, organiserad brottslighet, våld mot kvinnor och könsdiskriminering. Tillsammans med EU:s medlemsstater gjorde EU:s delegation till Mexiko tre lokala uttalanden under året: i februari ett fördömande av mordet på journalisten Gregorio Jiménez i delstaten Veracruz, i juni med anledning av mordet på journalisten Jorge Torres Palacios i delstaten Guerrero och i oktober efter försvinnandet av 43 studenter och den utomrättsliga avrättningen av 22 personer i Tlatlaya. Efter en brådskande debatt i oktober antog Europaparlamentet en resolution där man uttryckte oro över försvinnandet av de 43 studenterna och efterlyste ökat EU-stöd för att stärka de statliga institutionerna och mänskliga rättigheterna samt kampen mot den organiserade brottsligheten.

EU fortsatte sin dialog med det civila samhällets organisationer och höll sitt andra seminarium för civilsamhällets organisationer i mars. EU:s delegation stärkte sitt engagemang med icke-statliga organisationer genom den permanenta arbetsgruppen med det civila samhället för de mänskliga rättigheterna som höll tre ordinarie sammanträden i februari, maj och november 2014.

EU-delegationen och medlemsstaternas beskickningar fortsatte sina regelbundna kontakter med människorättsförsvarare, enligt de lokala riktlinjerna för människorättsförsvarare. Det gjordes besök på fältet i delstaterna Chiapas och Chihuahua och hölls möten med företrädare på hög nivå för de federala myndigheterna från utrikes-, inrikes- och migrationsministerierna.

EU fortsatte att noga följa utvecklingen när det gäller Jyri Jaakkola, en finsk medborgare som stödde lokala människorättsförsvarare och som dödades i Oaxaca 2010. EU:s delegation hjälpte till, i nära samarbete med Finlands ambassad, att organisera möten för besökande ledamöter av Europaparlamentet i juni och för offrets föräldrar och advokater i november i syfte att följa upp utredningen av Jyri Jaakkolas död och utöva påtryckningar på de behöriga myndigheterna för att lösa fallet.

Multilateralt fortsatte EU och Mexiko sina konstruktiva kontakter genom samråd i New York, Genève och Mexico City. Vid människorättsrådets möte i mars svarade Mexiko på den allmänna återkommande utvärderingens rekommendationer från oktober 2013. Mexiko godtog 166 av de mottagna 176 rekommendationerna och införlivade dem med sitt nationella program för de mänskliga rättigheterna. Landets vägran att upphäva bestämmelserna om frihetsberövande före åtal, s.k. "arraigo", i lagstiftningen i flera delstater förblir en källa till oro, även om sådana frihetsberövanden inte händer lika ofta som tidigare.

EU:s samarbete åtföljde de politiska prioriteringarna inom ramen för anslaget till finansieringsinstrumentet för bilateralt utvecklingssamarbete, EIDMR och instrumentet för icke-statliga aktörer. Det andra laboratoriet för social sammanhållning (Social Cohesion Laboratory II), finansierat genom finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete, startade 2014 och innehåller ett väsentligt inslag om mänskliga rättigheter och tillgång till rättslig prövning, med särskilt fokus på könsrelaterat våld, olagligt tillgripande av våld, skydd av människorättsförsvarare och journalister, urbefolkningars rättigheter samt stöd till reformen av det straffrättsliga systemet.

EIDMR stöder projekt för att bland annat stärka människorättsförsvararnas arbete genom skydd, dokumentation och försvar, om de angrips eller hotas. Inom ramen för instrumentet för icke-statliga aktörer genomfördes det i juni en lokal inbjudan att lämna projektförslag i syfte att stödja icke-statliga organisationer, stärka civilsamhällets kapacitet och roll i egenskap av aktör i opinionsbildning, dialog, övervakning, utvärdering av offentliga åtgärder och praxis när det gäller nationella strategier samt underlätta icke-statliga aktörers deltagande i genomförandet och övervakningen av offentliga åtgärder och praxis på områdena allmän säkerhet och brottsbekämpning.

Nicaragua

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati i förbindelserna med Nicaragua är att stärka den nationella ramen för att bekämpa könsrelaterat våld, uppmuntra till ett fritt och aktivt civilsamhälle som främjar och skyddar mänskliga rättigheter och som kan delta i politiska diskussioner om den nationella utvecklingsagendan, stödja arbetet med att stärka rättsstatsprincipen (öppenhet, effektivitet, ansvarighet), främja sociala rättigheter och rättigheter när det gäller utbildning och hälsa för de mest utsatta grupperna genom utvecklingsamarbete samt att stödja initiativ för kapacitetsuppbyggnad och öka den sociala medvetenheten bland unga människor.

Arbetet på dessa områden fortsatte 2014. Den allmänna återkommande utvärderingen av Nicaragua och en stärkt dialog med civilsamhället uppmärksammades särskilt. EU upprepade betydelsen av viktiga frågor såsom öppenhet och insyn, förbättrade styrelseformer, främjande av maktindelning samt valrelaterade frågor. Samtidigt analyserade EU den nyligen godkända reformen av militärlagstiftningen och den nya lagen om den nationella polisen samt de tänkbara konsekvenserna av projekt för strategiska infrastruktur på sociala och miljömässiga rättigheter. EU övervakade också noggrant händelser med inverkan på medborgarnas säkerhet i den norra delen av landet vilket framhävt behovet av öppna utredningar och objektiva rättegångar. Slutligen har särskild uppmärksamhet ägnats åt att följa upp situationen för urbefolkningars rättigheter och respekten för rättigheterna för fängslade personer under rättegång eller som redan är dömda, liksom förhållandena i det nationella fängelsesystemet.

När det gäller ekonomiskt samarbete fortsatte EU att främja mänskliga rättigheter genom EIDMR och tematiska program från icke-statliga aktörer och lokala myndigheter. 2014 godkändes två nya projekt, bland annat om könsrelaterat våld och utbildning i genusfrågor. I andra pågående EIDMR-projekt, sexton totalt, togs följande frågor upp: medborgarnas deltagande, reparativ rättvisa för ungdomar, främjande av mänskliga rättigheter med inriktning på den västindiska kustregionen, kvinnors rättigheter och hbt-personers rättigheter. 2014 genomfördes totalt 50 projekt från icke-statliga aktörer och lokala myndigheter varav de flesta hade samband med ekonomiska och sociala rättigheter.

Under året har EU varit aktivt engagerat i givarsamordning när det gäller säkerhet och rättsstatsprincipen inom den nationella samordningsmekanismen för samarbete med den nationella polisen och vid behov tagit upp människorättsfrågor i andra tekniska givarsamordningsforum.

Panama

EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati i förbindelserna med Panama är bland annat att stödja urbefolkningars rättigheter, förbättra förhållandena i fängelser, samarbete med det civila samhället, främjande av mekanismer för internationell humanitär rätt och förbättra EU:s samordning. Bland åtgärderna 2014 ingick ett möte mellan EU-diplomater och direktören för fängelsesystemet för att ta upp frågor om fängelseförhållanden, särskilt ohygieniska förhållanden, brist på vatten, livsmedel av dålig kvalitet och brist på vård, samt andra möten med det civila samhällets organisationer och människorättsförsvarare.

När det gäller finansiellt samarbete finns det två EU-finansierade bilaterala program som tar upp några av ovanstående frågor. Programmet för stöd till social sammanhållning, som genomförs av ministeriet för social utveckling, omfattar verksamhet till förmån för urbefolkningar och organisationer såsom den tekniska förstärkningen av Amunika, en grupp kommuner i territoriet Ngöbe-Buglé. Detta program har även det indirekta syftet att skydda ekonomiska och sociala rättigheter i landets fattigaste regioner, genom decentralisering och finansiering av lokala projekt. 2014 lanserade EU ett nytt bilateralt program för säkerhetssamarbete i Panama (Secopa), med målet att förbättra medborgarnas samexistens och säkerhet på grundval av en övergripande, balanserad och människorättsbaserad strategi för reform av säkerhetssektorn i Panama. Programmet kommer att bidra till att stärka den allmänna åklagarmyndigheten och reformera kriminalvårdssystemet i överensstämmelse med människorättsstandarder och internationella standarder och stödja rehabilitering och social återanpassning av unga lagöverträdare. Under året har EU varit aktivt engagerat i givarsamordningen när det gäller säkerhet och rättsstatsprincipen inom ramen för Secopa och även i andra forum.

Civilsamhällsorganisationer och icke-statliga organisationer i Panama kan utnyttja stöd från EIDMR men det genomfördes inga projekt 2014. Det gjordes förberedelser för en ny ansökningsomgång som ska inledas 2015 i syfte att finansiera nya projekt i landet.

Paraguay

Bland EU:s prioriteringar för mänskliga rättigheter och demokrati i förbindelserna med Paraguay ingår: bättre fungerande rätts- och kriminalvårdssystem, institutionalisering av de mänskliga rättigheterna, skydd av barns rättigheter, kvinnor, hbt-personer, urbefolkningar, kampen mot människohandel och respekt för miljörelaterade rättigheter. EU fortsatte att driva dessa frågor i olika former, bland annat vid mötet i den gemensamma samarbetskommittén EU-Paraguay som hölls i november och genom övervakning av genomförandet av konventionerna om de mänskliga rättigheterna inom ramen för det allmänna preferenssystem (GSP +).

När det gäller finansiellt samarbete, gav EIDMR stöd till kvinnor i urbefolkningar, kampen mot människohandel samt framställningen och spridningen av en årsrapport om de mänskliga rättigheterna som utarbetats av organisationer i det civila samhället. Efter en inbjudan att lämna förslag inom ramen för EIDMR föregående år utarbetades det ytterligare projekt till stöd för kvinnors rättigheter och urbefolkningars rättigheter i den paraguayanska delen av Chaco och för att främja det civila samhällets roll i övervakningen av valsystemet. Dessutom är demokrati, deltagande och institutionell förstärkning ett av de prioriterade områdena för EU:s bilaterala utvecklingsbistånd till Paraguay 2014–2020.

Peru

Bland EU:s prioriteringar för mänskliga rättigheter och demokrati i förbindelserna med Peru ingår: uppföljning av den nationella människorättsplanen från juli 2014, rättigheter för urbefolkningar och genomförandet av lagen om förhandssamråd, rekommendationerna från sannings- och försoningskommissionen, ekonomiska och sociala rättigheter, mötesfrihet, människorättsförsvarare, kvinnors rättigheter, människohandel och barnarbete.

Dialogen om mänskliga rättigheter med Peru intensifierades 2014 och den första formella tekniska dialogen om mänskliga rättigheter hölls i juli, vilken kompletterade diskussionerna under den årliga högnivådialogen. Bland de frågor som diskuterades ingick förbättringar av det demokratiska systemet, arbetstagar rättigheter och främjande av företagens sociala ansvar, kampen mot korruption, försoningsstrategier och ersättning åt offer samt social integration. Arbetet kommer att fortsätta för att institutionalisera dialogen genom formella mandat.

EU:s beskickningschefer och kommissionsledamoten med ansvar för utvecklingsbistånd, Andris Piebalgs, besökte Ayacucho, den region som drabbades mest av *Sendero Luminosos* våld i juni och juli. Besöket gav politisk kraft till den utdragna debatten om genomförandet av sannings- och försoningskommissionens rekommendationer. EU och Tyskland är sponsorer för *Lugar de memoria*, ett museum i Lima och som hedrar och bevarar minnet av offer.

EU-delegationen har upprätthållit nära kontakter med det civila samhällets organisationer, ombudsmannen och statliga organ och diskuterat situationen för de mänskliga rättigheterna, människorättsförsvare och urbefolkningarna. EU-delegationen uttryckte sin oro över mordet i september på fyra urbefolkningsledare som påstås ha begåtts av illegala skogsavverkare, vilket leder uppmärksamheten till de bredare frågorna om äganderätt till mark, gruvdrift och skogskoncessioner samt människohandel och korruption. EU:s finansiering av människorättsprojekt i Peru under året gick till projekt för att förbättra tillgången till rättslig prövning för utsatta grupper, omvandla sociala konflikter på demokratisk väg, minska våldet och diskrimineringen på grund av sexuell läggning eller ras samt att öka kvinnors deltagande i politiken.

Peru fortsatte att vara en pålitlig partner i internationella forum och låg nära EU:s ståndpunkter i omröstningarna i FN:s generalförsamling och FN:s råd för mänskliga rättigheter där Peru var medlem 2014. Peru var en av initiativtagarna till den första världskonferensen om urbefolkningar och synliggjorde, som värd för FN:s tjugonde klimatförändringskonferens, ursprungsbefolkningarna som fullvärdiga parter i avtalet.

Saint Kitts och Nevis

Bland EU:s prioriteringar i fråga om mänskliga rättigheter och demokrati i förbindelserna med Saint Kitts och Nevis ingår att skydda rättigheter med anknytning till nationell säkerhet och medborgarnas säkerhet, narkotikarelaterad brottslighet, åtgärder mot våldet i samhället och tillämpningen av kroppsstraff och dödsstraff. Överfulla fängelser och omänskliga förhållanden i häktena är fortfarande ett stort problem. EU stöder politiska och institutionella reformer på områdena säkerhet och skydd samt socialt skydd. Dialogen om människorättspolitik äger rum i detta sammanhang.

Dödsstraffet tillämpades senaste 2008 och det finns inte något moratorium i landet. Enligt Världskoalitionen mot dödsstraff finns det sju personer i landet som har dömts till döden. Regeringen anser att den sociala situationen i landet och den ökande brottsligheten gör det mycket svårt att motivera för befolkningen varför man fråntar domstolarna detta bestraffningsalternativ. Sexuella relationer mellan samtyckande vuxna av samma kön är fortfarande olagligt i Saint Kitts och Nevis.

Saint Lucia

EU fortsatte diskussionerna i olika former om mänskliga rättigheter och demokrati med Saint Lucia om frågor såsom dödsstraffet, våld i hemmet, hbt-personers rättigheter, övergrepp mot barn, polisbrutalitet och gängvåld. EU har i sin politiska dialog genomgående pläderat för avskaffande av dödsstraffet, för ökad ansvarsskyldighet för polisen och för att det ska antas lagstiftning i syfte att skydda människor från diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller frivilliga homosexuella handlingar. Landet har kvar dödsstraffet för mord och förräderi men sedan 2002 tillämpas det inte längre obligatoriskt.

Även om regeringen har vidtagit vissa åtgärder för att åtala tjänstemän som begår övergrepp är förfarandet för att utreda polistjänstemän långdraget, besvärligt och har ofta en osäker utgång. När det i sällsynta fall så småningom blir en rättegång frikänns de ofta vilket ger ett intryck av strafflöshet i praktiken. Det gjordes begränsade framsteg i den fortsatta utredningen av polisens tolv dödsskjutningar 2011 men rapporter beräknades komma i slutet av 2014.

Sexuella relationer mellan samtyckande vuxna av samma kön förblir olagligt. Även om lagstiftningen endast mycket sällan tillämpas är den sociala diskrimineringen mot hbt-personer fortfarande utbredd. Den icke-statliga organisationen *United and Strong*, Saint Lucias enda hbt-organisation, anordnade ett viktigt seminarium för mediearbetare som en del av ett EU-finansierat regionalt projekt tillsammans med International Gay and Lesbian Human Rights Commission.

I juni diskuterade Förenta nationernas kommitté för barnets rättigheter den kombinerade andra till fjärde allmänna återkommande utvärderingen av Saint Lucia. I utvärderingen välkomnas antagandet av flera lagstiftningsåtgärder, däribland lagen om gängbekämpning från 2014. Även 2014 års ratificering av det fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter vid indragning av barn i väpnade konflikter, ansågs som en fortsatt positiv tendens att ansluta sig till eller ratificera viktiga protokoll och konventioner när det gäller de mänskliga rättigheterna. Kommittén uppmanade dock Saint Lucia att ta itu med frågor som rör kroppsstraff, föräldrars vägledning och ansvar, barn som inte lever i en familjemiljö, övergrepp och vanvård, ungdomars hälsa, ekonomiskt utnyttjande av barn, däribland barnarbete, sexuell exploatering och sexuella övergrepp samt ungdomsrättsvård. Kommittén beklagade att kroppsstraff fortfarande betraktas som ett lagligt sätt att uppfostra barn och det höga antalet fall av incest och sexuella övergrepp mot pojkar och flickor.

Saint Vincent och Grenadinerna

Bland EU:s prioriterade åtgärdsområden för mänskliga rättigheter och demokrati i förbindelserna med Saint Vincent och Grenadinerna ingår våld i hemmet, sexuellt våld mot kvinnor och flickor och polisens sporadiska användning av övervåld. Andra människorätsfrågor är bristen på regeringens öppenhet, människohandel och övergrepp mot barn. Landet är utsatt för gränsöverskridande smuggling och lokal odling av olaglig narkotika, med negativa konsekvenser för landets sociala struktur. Sexuella förbindelser mellan samtyckande vuxna av samma kön är fortfarande olagligt och den sociala diskrimineringen av hbt-personer förblir utbredd.

Landet har kvar dödsstraffet för mord och förräderi men anses dock vara ett land som i praktiken har avskaffat dödsstraffet. Rättsliga beslut har under åren gjort det oerhört komplicerat att genomföra avrättningar i St. Vincent och Grenadinerna. Efter en mordvåg i november antyddes det från höga myndigheters håll att regeringen skulle kunna se över dödsstraffet för att undersöka om det skulle kunna bidra till att få ned det höga antalet mord.

Partnerskapet och dialogen om människorättsfrågor mellan EU och Saint Vincent och Grenadinerna kompletterades med en panel med icke-statliga aktörer som gav stöd för att öka medvetenheten i jämställdhetsfrågor till lokala civilsamhällsorganisationer som främjar rätten till delaktighet i samhällslivet. Frågan om våld i hemmet och främjande av jämställdhet stöddes genom fonder för sociala investeringar och budgetstöd från tionde EUF (Europeiska utvecklingsfonden).

Surinam

Bland EU:s prioriteringar för mänskliga rättigheter och demokrati i förbindelserna med Surinam ingår att ta itu med relevanta lagstiftningsutmaningar, förbättra förhållandena i fängelser och häkten och minska de långa häktningsperioderna, ta itu med våld mot kvinnor och sexuellt våld, arbeta för att förebygga människohandel, däribland av kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande samt att främja hbt-personers rättigheter. Det finns också farhågor i fråga om en utbredd korruption på regeringsnivå, några fall av hot mot pressen, diskriminering av kvinnor, maruner (ättlingar till förrymda slavar), indianer och andra minoriteter samt barnarbete inom den informella sektorn. Parlamentet har sagt ja till ett utkast till lagstiftning för att avskaffa dödsstraffet som nu står på tur för godkännande av presidenten.

I en färdplan för de viktigaste samarbetsområdena med det civila samhällets organisationer i Surinam 2014–2017 som färdigställdes i juni efter samråd med det civila samhället i Surinam, fastställdes våld i hemmet, människohandel och dödsstraffets avskaffandet som områden där samarbete mellan EU och det civila samhället skulle kunna ge positiva effekter. I maj inleddes en ansökningsomgång för att stödja aktörer inom det civila samhället som arbetar med mänskliga rättigheter i Surinam (politiska, medborgerliga, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter) och demokratisering. Man började att utarbeta ett projekt för att stärka tillsynskapaciteten hos civilsamhällsorganisationer som arbetar för att främja mänskliga rättigheter och demokrati.

Trinidad och Tobago

Bland EU:s mål för mänskliga rättigheter i förbindelserna med Trinidad och Tobago ingår att säkerställa dödsstraffets avskaffande, främja och skydda barns rättigheter, bekämpa diskriminering av hbtqi-personer och förbättra fängelseförhållandena och iakttagande av fångars rättigheter. EU fortsatte diskussionerna om mänskliga rättigheter med Trinidad och Tobago i olika former, bland annat genom den politiska dialogen och deltagande i civilsamhällsforum.

I sin regelbundna politiska dialog med regeringen i Trinidad och Tobago upprepade EU sina pläderingar för att det nuvarande moratoriet för avrättningar ska fortsätta och att dödsstraffet så småningom ska avskaffas, att diskriminering av hbtqi-personer ska göras olaglig genom ändringar av lagstiftningen och att konventionen om barnets rättigheter effektivt och snabbt ska genomföras och i synnerhet att landet ska ansluta sig till de fakultativa protokollen till denna konvention.

EU gjorde uttalanden om Internationella dagen mot homofobi, Världsdagen mot dödsstraffet och Internationella barndagen. EU framhävde att landets gällande lagstiftning om lika rättigheter, invandring och sexualbrott innehåller bestämmelser som diskriminerar hbt-personer. EU betonade att dödsstraffet är inhumant och kränker den grundläggande universella rätten till liv. På Internationella barndagen efterlyste EU ett snabbt genomförande av konventionen om barnets rättigheter och en snabb anslutning till de fakultativa protokollen om indragning av barn i väpnade konflikter samt om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi.

Under året fortsatte EU sin dialog med det civila samhällets organisationer, bland annat genom att delta i månatliga möten med hbt-grupper. När det gäller finansiellt samarbete kunde Trinidad och Tobago för första gången utnyttja EIDMR och i december offentliggjordes en inbjudan att lämna förslag. Målet är att främja respekt för grundläggande mänskliga rättigheter och friheter i Trinidad och Tobago genom att stödja verksamhet som syftar till att avskaffa dödsstraffet, främja jämställdheten och värna om hbt-personers rättigheter.

Uruguay

Bland EU:s mål för mänskliga rättigheter och demokrati i förbindelserna med Uruguay ingår stöd till reformer och modernisering av straffrätts- och kriminalvårdssystemet, större respekt för kvinnors och barns rättigheter, stärkta åtgärder mot diskriminering och främjande av medborgarnas säkerhet och mänskliga rättigheter.

I EU:s regelbundna politiska dialog med de uruguayanska myndigheterna i den gemensamma kommittén som sammanträdde i juni, bekräftade båda sidor sitt engagemang för det allmänna systemet för skydd av mänskliga rättigheter och uttryckte sin tillfredsställelse med den allmänna återkommande utvärderingen. De diskuterade reformen av det interamerikanska systemet för mänskliga rättigheter som Uruguay strävar efter att stärka. EU och Uruguay fortsatte sitt givande samarbete i internationella människorättsforum, bland annat om resolutionerna från FN:s generalförsamlings 69:e session om barnets rättigheter och dödsstraffet.

Det smidiga och fredliga genomförandet av valen i oktober och november var återigen ett tecken på Uruguays föredömliga demokratiska trovärdighet. Andra viktiga händelser under året var en konstitutionell folkomröstning i oktober om ett förslag om att sänka minimiåldern för straffrättsligt ansvar från 18 till 16 år vilket avslogs, och ankomsten till Uruguay i oktober av fem syriska familjer från ett flyktingläger i Libanon. En andra grupp som väntas komma 2015 skulle öka antalet syriska flyktingar som godtagits av Uruguay för fullständig vidarebosättning till 120. I december kommer sex fångar (fyra syrier, en tunisier och en palestinier) från fånglägret Guantánamo Bay att vidarebosättas i Uruguay som flyktingar. President Mujica samtyckte till denna vidarebosättning men avvisade USA:s villkor att de ska vara skyldiga att stanna i Uruguay i minst två år innan de beviljas att resa utomlands.

I januari genomgick Uruguay sin andra allmänna återkommande utvärdering och deltog på ett mycket konstruktivt sätt och erkände de utmaningar som kvarstår att behandla. Uruguay godtog omedelbart alla utom en av de 188 rekommendationerna. Undantaget gällde så kallade "traditionella värden" vilket strider mot principen om icke-diskriminering (Bangladesh hade efterlyst skydd av familjen som definierades bygga på ett förhållande mellan en man och en kvinna). I juli anordnade EU-delegationen ett årligt möte för det civila samhället tillsammans med icke-statliga organisationer som erhåller EU-finansiering. Det inrättades en arbetsgrupp för mänskliga rättigheter tillsammans med EU:s medlemsstater för att följa upp människorättsfrågor i Uruguay, däribland genomförandet av rekommendationerna från den allmänna återkommande utvärderingen.

Uruguay får stöd från EIDMR och det pågick projekt 2014 när det gäller medborgarnas säkerhet, kvinnors och barns rättigheter, våld mot kvinnor, sexuella övergrepp och social sammanhållning. EU fortsatte dessutom att ge ekonomiskt stöd genom ett bilateralt program för att stödja reformen av Uruguays straffrättsliga system och kriminalvårdssystem i syfte att förbättra levnadsförhållandena för interner och underlätta deras återintegrering, socialt och på arbetsmarknaden.

Venezuela

EU har inte någon formell politisk dialog med den venezuelanska regeringen men särskilda diskussioner om de mänskliga rättigheterna äger rum vid mötena mellan EU:s delegation, medlemsstaternas ambassader och de venezuelanska myndigheterna. EU anordnade ett årligt utbyte mellan människorättsförsvarare från EU och Venezuela i Caracas i juni.

Efter det omtvistade presidentvalet 2013 bröt gatuprotester ut i februari. Under flera månader ägde våldsamma sammandrabbningar rum mellan demonstranter och säkerhetsstyrkor. 43 människor dödades, 1 095 skadades och 3 337 arresterades, inbegripet studenter och oppositionsledare, däribland Leopoldo López från partiet Voluntad Popular och Daniel Ceballos, borgmästare i kommunen San Cristóbal. Den sistnämnde fängslades och ställdes inför rätta tillsammans med andra för påstådd inblandning i protesterna. I november var totalt 69 personer fortfarande fängslade till följd av olika anklagelser med koppling till gatuprotesterna.

I februari uppmanade den höga representanten/vice ordföranden tillsammans med kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter Venezuelas myndigheter att se till att anklagelserna mot de gripna utreds på ett opartiskt sätt samt att pröva lagligheten hos kvarhållandet av dessa personer eller besluta att de ska frigges. I senare uttalanden (mars och april) uttryckte den höga representanten/vice ordföranden sin oro över att politiker och studenter hade fängslats. Hon underströk vikten av att mänskliga rättigheter och yttrandefriheten respekteras under alla förhållanden och uppmanade till regionala insatser för att underlätta dialogen mellan samtliga parter.

Europaparlamentet antog en resolution i februari och uttryckte sin djupa oro över att studenter och oppositionsledare hade gripits och begärde att de omedelbart skulle frigges. Under året har EU uppmärksammat följt målen mot oppositionsledarna och studenterna och EU:s diplomatiska företrädare har fortsatt att följa rättegångsförhandlingarna mot Leopoldo López samt det pågående målet mot domare Maria Lourdes Afiuni.

När det gäller praktiskt stöd finansierade EU-delegationen och medlemsstaterna ett stort antal projekt tillsammans med Venezuelas regering och icke-statliga organisationer i syfte att stärka de mänskliga rättigheterna och demokratin. 2014 bestod detta i att stödja utbildningsprogram för säkerhetsstyrkorna, ge tekniskt stöd till nationalförsamlingen, främja demokratisk dialog, stödja ursprungsbefolkningarnas demokratiska deltagande och stödja tillhandahållandet av rättsligt bistånd till flyktingar.